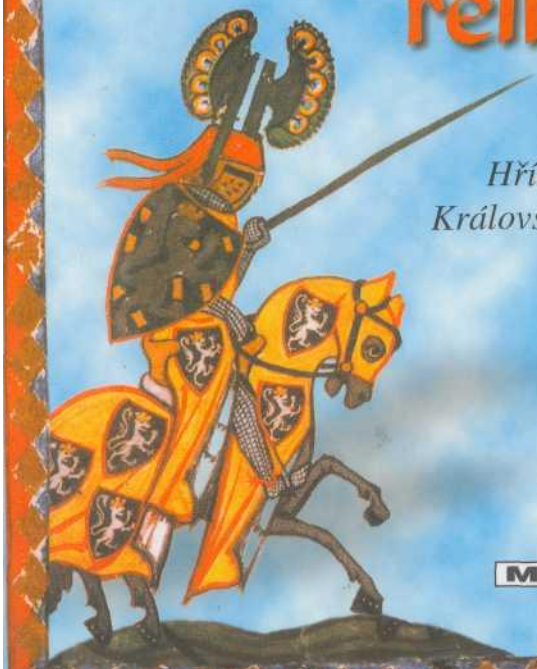

VLASTIMIL VONDRUŠKA

Zdislava a ztracená relikvie

Hříšné lidé Království českého

MOBA

VLASTIMIL VONDRUŠKA

ZDISLAVA
a *ztracená* relikvie

aneb tři zločiny,
které rozřešil královský prokurátor Oldřich z Chlumu

MOBA

Píše se druhá polovina 13. století. České království patří k nejmocnějším v Evropě. Právem, ale také s trochou závisti označují současníci českého krále Přemysla II. Otakara „králem železným a zlatým“. Kutnohorské doly chrlí neuvěřitelné bohatství stříbra. Obávaná česká vojska porážejí v krvavých bojích nejednoho nepřítele. Český král soupeří s Habsburky o titul římského císaře.

Za pozlátkem slávy se však skrývají trhliny. Doma, v českém království, zápasí Přemysl II. Otakar s vlastní odbojnou šlechtou. Páni si za časů jeho předků až příliš zvykli na slabou vládu a nyní jim pevná ruka vadí. Bojují každý s každým a všichni společně proti králi. Všem jde o jediné - ovládnout co největší majetek, urvat pro sebe co nejvíce moci. Je to doba nebezpečná a neklidná.

Aby upevnil svou moc, buduje panovník nová královská města a také hrady. Jedním z nich je i nedávno založený Bezděz v severních Čechách. Výstavbou hradu a dohledem nad odbojnou oblastí je pověřen mladý královský prokurátor Oldřich z Chlumu. Zastupuje panovníka, velí královské vojenské posádce, vybírá daně, stará se o bezpečnost na cestách a také hájí zemské právo. Vyšetřuje hrdelní zločiny, soudí a vynáší rozsudky. I když všechny své povinnosti plní jistě svědomitě, vyniká především při řešení detektivních případů.

I.KAPITOLA

Velmistr v bílém plášti s červenými kříži našitými na ramenou stál u okna a zamyšleně se díval do údolí, nad kterým se stahovala černá mračna. Bylo dusno a v dálce za kopci již hřmělo. V pekařově domě v podhradí hospodář zapálil svíčku a postavil ji do okna, aby ochránil obydlí před hněvem Božím. Muž se opovržlivě ušklíbl. Miloval divoké a nespoutané živly, protože byly jako on. S tím neměla víra nic společného. Věděl, že stejně skončí v pekle. Ale to ho netrápilo. Měl jiné starosti.

Ozvalo se dvojí krátké zaklepání a pak tiché škrábání. Smluvený signál. S povzdechem zavřel okenici a šel odsunout závoru. Do jizby vklouzly dvě postavy v černých pláštích, s kápěmi staženými hluboko do čela.

„Neviděl vás nikdo?“ ujišťoval se.

„Nikdo, velmistře. I kdyby, stejně by mě nepoznal,“ odpověděl uctivě starší z obou mužů a stáhl kápi. „Vidíte, nechal jsem si narůst vousy!“ dodal pyšně.

„Vskutku, Pierre,“ usmál se roztržitě velmistr. „Ani já bych tě skoro nepoznal. Asi víš, proč jsem vás zavolal. Situace je neobyčejně vážná. Dosud se nám nepodařilo získat zpátky Klíč. Přitom se blíží

sabat. Jestli ho do té doby nezískáme, satan nepřijde. Víš, co by to znamenalo?“

Pierre zvedl zděšeně hlavu. Slyšel už o zradě Girolaima z Monseratu. Myslel si však, že se podařilo Klíč zachránit. Alespoň tak se to říkalo mezi členy Temného bratrstva. Ze satana pramenila veškerá jejich síla. I když byl skutečný dosah té síly tajemstvím, o němž věděl stejně málo jako jiní řadoví bratři, chápal, že by to byla katastrofa. Ještě se nestalo, aby se na den svatého Filipa a Jakuba mystérium nekonalo.

„Věřím v mystérium,“ bezděčně vyhrkl vyznání víry a rukou opsal ve vzduchu velký kruh.

Velmistr si ho nevšímal. Pohodlně se usadil do velkého křesla z černého ebenového dřeva. Jeho trůn byl vzácnou starožitností, ani zasvěcení netušili, jak může být starý. Na opěradle byly vyřezané scény, ohlazené stářím tak, že se skoro nedalo poznat, co zobrazují. Pierre však věděl, že je na nich zápas Dobra a Zla. Mystické podobenství představovalo svržení nehodných andělů.

„Zítra se vypravíte do českého království,“ nařídil velmistr přísně. „Klíč se podle mých zvědů dostal až tam. Je v rukách jistého Havla z Lemberka. Přineste ho zpět. Ale musíte to stihnout před sabatem, to je vám snad jasné?“

„Teď v zimě to odsud z Francie nebude snadná cesta,“ namítl druhý z mužů, hubený mladík s příjemným melodickým hlasem, který zatím mlčel. „Bude stát spoustu peněz. Víte, ctihodný velmistře, že jsme já i Pierre přišli o všechno.“

Velmistr se pohrdavě ušklíbl a chvíli si ho mlčky měřil. Pak vstal a otevřel masivní truhlici, okovanou silnými železnými pláty. Vylovil těžký měšec a hodil mu ho. „Na výdaje! Kdyby nešlo o záchranu mystéria, vyhnal bych tě! Pro naši věc by sis měl umět opatřit peníze sám. Stejně jako ostatní.“

Mladík měšec obratně chytil a chtivě potěžkal. „Nu,“ zabručel, „není to mnoho, ale snad to bude stačit.“ Pierre si měšce vůbec nevšímal. Peníze pro něho neměly v té věci žádný význam.

Velmistr truhlici zavřel, přešel místnost a natáhl ruku. Na prostředním prstu se zablýskl masivní stříbrný prsten se dvěma nádhernými kameny řezanými na způsob antické gemy. Na červeném

rubínu byl kruh a na modrém safíru se skvěla hvězda. Hosté poklekli a uctivě rubín se symbolem své víry políbili. Potom se zahalili do plášťů a chystali se odejít.

„Pierre," břitce řekl velmistr. „Ty tu ještě chvíli zůstaň!"

Hned jak zapadly dveře, pokynul mu velmistr, aby se posadil na lavici u stěny. Sám se vrátil do svého tmavého křesla a dlaní si přejel unaveně přes obličej. Mlčel a prohlížel si ho. Jeho pichlavé černé oči žhnuly jako oheň.

Teprve po hodné chvíli slavnostně začal: „Rada zasvěcených se domnívá, že jsi nejlepší ze všech členů Temného bratrstva. Proto jsem si tě vybral, abys zachránil Klíč. Je v něm naše spása!"

„Víte, ctihodný velmistře, že kdykoli položím život pro zdar mystéria!"

„Vážím si tvé víry, bratře! Proto se rada usnesla, že se můžeš začít připravovat na nejvyšší vysvěcení. Přistup blíž!"

Pierre ohromeně vstal a pomalu kráčel k velmistrovi. Stále nemohl uvěřit takové poctě. Poklekl u jeho nohou a cítil, jak mu srdce bije vzrušením.

Velmistr opsal nad jeho hlavou rukou kruh. Pak sáhl za opasek a vytáhl stříbrný řetěz, na němž byl zavěšen malý kroužek. V jeho horní části byl upevněn modrý safír s vyrytou hvězdou a na spodní červený rubín s kruhem. Posvátné symboly, stejné jako na velmistrově prstenu.

„Hle," řekl velmistr obřadně, „znamení naší víry! Předávám ti tento odznak, i když jsi ještě neprošel zasvěcením. Přijímám tě do Rady zasvěcených. Nahradíš zrádce Girolaima. Kdybychom měli Klíč, proběhlo by všechno podle regulí bratrstva. Zatím nemohu udělat víc. Musíme doufat, že satan na tebe přenese i bez obřadu zasvěcení svou milost a dá ti sílu splnit úkol."

Pierre se sklonil, položil na podlahu obě ruce a opakoval třesoucím se hlasem přísahu poslušnosti. Hned potom vstal a chystal se odejít. Věděl, že slyšení je skončeno. Ale velmistr ho ještě zarazil.

„Milý Pierre, musíš vědět ještě jednu důležitou věc. Teď ti sdělím největší tajemství našeho bratrstva a věřím, že nezradíš, ač ještě neproběhl obřad zasvěcení. Protože jsem tě přijal za řádného člena rady, nebudu ti nic tajit! Pouze sedm zasvěcených mistrů rady, mezi

něž teď patříš, získává při mystériu nejvyšší milost našeho Pána. Všichni členové bratrstva jsou pod ochranou satana, ale mistři rady nestárnou a vyhýbají se jim všechny nemoci. Tuto milost nám propůjčuje satan při sabatu vždy na jeden rok. Proto je tak důležité získat zpět Klíč. Už chápeš? Pokud ho při mystériu nepřivoláme, ztratíme všichni jeho ochranu!“

„Chcete říci, že bez Klíče nás Pán opustí?“

„Nevím,“ pokrčil velmistr rameny, „zda by nás opustil. Ale v každém případě nepřijde a určitě by potrestal Radu zasvěcených. Bez Klíče není mystérium a bez každoročního mystéria nejsme my!“

Vstal ze svého křesla, objal Pierra na rozloučenou a řekl: „Teď víš vše, co potřebuješ. Osud Temného bratrstva je v tvých rukách.“

Hned jak Pierre odešel, velmistr zavřel dveře, zastrčil závoru a chvíli se mlčky díval na tmavé dřevo, rozpraskané stářím, černé jako lidské osudy. Potom vzdychl a prosebně zašeptal: „Satane, provázej jeho kroky a ochraňuj ho!“

II. KAPITOLA

V jizbě plné kouře z ohně, který praskal v krbu, z výparů pečeného masa, dechu a potu, nebylo skoro vidět. V šenku U císaře Jindřicha v Hrádku bylo od oběda veselo. Konec čtyř týdnů půstu. Zima letos skončila dříve než obvykle a jarní slunce přinášelo sílu lidem, zesláblým po přestálých mrazech.

„Dneska nevím, jestli se ti podaří zavřít, až ponocný odtroubí a tady se bude muset skončit," usmíval se dobromyslně Diviš, velitel vojenské družiny královského prokurátora Oldřicha z Chlumu, správce hradu Bezdězu. Jeho jindy zamračená tvář, poznamenaná hlubokou jizvou, jež se táhla od lícní kosti až téměř k oku, se leskla potem. Diviš byl udýchaný a všechno se s ním točilo, protože nevynechal jediný tanec. Od loňského podzimu, kdy se zamiloval do šenkýřovy dcery Marty, se mu toho tolik změnilo.

„Nu, snad nebude dneska tak zle," udýchaně odpovídal kulaťoučký šenkýř.

„Matouši," ozývalo se netrpělivě ode dveří, „přines nám ještě dva džbánky, ať tu neuschneme!"

„Hned, hned tam budu," křičel a snažil se, aby jeho hlas zněl co nejochotněji. Pak se omluvně usmál na Diviše. „Tak vidíte, urozený pane, ani vydechnout mi nedají. Ještě, že jsem koupil o dva soudky více. Jako bych věděl, že se tu sejde tolik lidí!" Spokojeně si zamnul ruce, když si spočítal, kolik vydělá.

„Počkej," zadržel ho Diviš. Už se nebránil, aby mu jeho budoucí tchán říkal urozený pane. Pochopil, že pro tlustého šenkýře je urozený každý, kdo má v měšci peníze, které je ochotný v jeho hospodě propít. „Pokud sem přijde ponocný, na mne se nevymlouvej! Jsem tu jako ženich tvé Marty, ne jako královský úředník. To jen pro pořádek!"

Šenkýř Matouš se potutelně pousmál. „Nepřijde. Před chvílí mu čeledín nesl třetí džbánek. Pochybuju, že by se sem trmácel. Přes most to je pořádný kus cesty. Kdo ví, jestli bude dneska vůbec troubit?" Pak se prodral mezi těly, poskakujícími v rytmu dupáku. Vzadu u stěny vedle krbu měl své zásoby. Na policích za masivním dubovým stolem stály džbánky a hliněné pohárky, vedle na

dřevěných trnožích spočívaly dva soudky, větší s pivem a menší s hořkou medovinou.

„Tady jsi," usmívala se půvabná černovláska. Diviš si ji se zalíbením prohlížel. Byl velice spokojený. Marta byla sice štíhlá a drobná, téměř jako dívka, ale plná ňadra jí dávala neobyčejně ženský vzhled. Na sobě měla modrou soukennou suknici s bílou halenou, staženou stříbrným pásem. To vše byly dary, které jí Diviš věnoval na Vánoce. Teď měla vlastně poprvé příležitost blýsknout se v té nádheře před sousedy. A hlavně před sousedkami.

„Vidíte ji, můru nemravnou," špitaly si závistivě vdovy, které seděly na lavicích u stěn. Je k tanci nebral nikdo, a tak se bavily po svém. „Nejdřív si nechá udělat pancharta, a pak svede takového boháče! Inu, slušnou pannu by takové štěstí nepotkalo!"

„Ty mě umoříš," bránil se Diviš, ale přesto chytil pevně Martu do náruče.

„Jsi voják, musíš něco vydržet," špitla mu do ucha a něžně ho pohladila.

Hudebníci začali zase hrát. Jejich písně byly rychlé, hlučné a prakticky stejné. To ale nikomu nevadilo. Po čistě umetené podlaze se rozlehlo rytmické podupávání dřeváků a pleskání kožených škorní. Diviš tančil trochu neohrabaně. Nikdy předtím, než se zamiloval do Marty, společnost nevyhledával. Naposledy tancoval ještě jako mladík doma na vsi.

„Už jsem ti dupnul na nohu alespoň potřetí," omlouval se.

„To nevadí," udýchaně odpovídala Marta. „Ty, můj milý, můžeš všechno!"

„Ale přece jen," zdráhal se zjizvený velitel, „neměli bychom si na chvíli sednout? Točí se mi hlava a nohy mě vůbec neposlouchají."

Marta cítila, jak jí krev pulzuje tělem a nohy samy podupávají do rytmu tance, ale poslechla. Když kráčeli ke stolu u krbu, zastoupil jim cestu mladý zeman ve výstředních oranžových nohavicích a zelené haleně s rukávci, dlouhými skoro až ke kolenům. Stál trochu nejistě a také jazyk ho již nechtěl příliš poslouchat.

„Vidím, že už nemůžeš," slabikoval pomalu, ale jeho oči prozrazovaly netrpělivost. „Pokud to nebudeš považovat za nezdvořilé, vystřídám tě. Věnuješ mi tento tanec, krásná panno?"

Diviš se prudce zastavil a rychle uvažoval. Nebylo nic neslušného a nezdvořilého, aby si urozený zeman zatančil s jeho Martou. Přesto mu to vadilo. Dříve, než se rozhodl, co má vlastně dělat, odpověděla Marta: „Děkuji za poctu, kterou mi chcete prokázat. Ale jsem unavená a opravdu už nemohu, nikoli můj snoubenec.“ Poslední slovo vyslovila zvláště důrazně.

„Ach tak,“ usmál se zeman chápavě. „V tom případě se nebudu mezi vás plést. Ale kdyby sis, krásná panno, přece jen odpočinula a někdy v budoucnu si chtěla zatančit, jsem ti kdykoli k dispozici. Jan ze Střelče, pán na Střelci a Dvorcích,“ představil se. Pak se chtěl galantně uklonit, ale tělo ho zradilo a div neupadl. Mávl jen rezignovaně rukou a odpotácel se ke stolu, kde seděl s jakýmsi zámožně vypadajícím kupcem.

„Nemrač se, Diviši,“ usmívala se Marta a vzala ho za ruku. „Pojď se napít.“

„Mám vztek,“ přiznal se. „Na sebe, Marto. Kdybychom už byli svoji, nosila bys čepec jako každá jiná vdaná žena a on by si na tebe nedovoloval.“

„Svatba bude v dubnu,“ řekla dívka tónem, který nepřipouštěl odmlouvání. „Tak se to dohodlo a souhlasil s tím i tvůj pán. Teď už o tom ani slovo. Navíc si myslím, že mi to takhle sluší mnohem víc, než až si budu muset hlavu zakrývat. Nemyslíš?“ řekla rozmarně a rukou si projela dlouhé vlnité vlasy, které jí splývaly až na záda.

Diviš se napil příjemně hořkého piva a potom podal džbánek Martě. „Dobré,“ pochválil se šibalskými jiskřičkami v očích. „Jako by ani nebylo od tvého otce!“

„Počkej,“ rozzlobila se dívka, „takhle o našem šenku nemluv! Víš moc dobře, že je nejlepší široko daleko! Všichni kupci, kteří jedou z Lužice do Čech, tu zůstávají na noc. A nemohou si to tu vynachválit.“

„Víš, že jsem to tak nemyslel! Podívej se nenápadně ke stolu vlevo od okna,“ odváděl Diviš řeč. „Nějací dva šejdíři tam obehrávají vaše hosty.“

Černovláska se ohlédla, lehkomyslně ohrnula ret a rychle se obrátila zpátky. „Hrají kostky. No a co má být? Já vím, že se to

nesmí, ale k hospodě kostky patřily vždycky. Oni ani ty to nikomu žalovat nepůjdete. Hraje se ve všech hospodách. Tak o co jde?“

„No,“ bručel Diviš trochu rozpačitě, „jen že ti dva hrají falešně. Nejsou to žádní začátečníci.“

Marta se znovu otočila. Soukeník Kryšpín i kovář Jakub byli zpocení, oči jim těkaly po desce, na které ležely rozházené měďáky a dokonce pár stříbrných mincí. Také hliněná miska a několik kostek. Proti nim seděli dva cizí chlapi, rozcuchaní, ve špinavých kazajkách. Jejich hbité ruce si na hromádky před sebou stahovaly jednu minci za druhou. Kolem rtů jim hrál nehezký úšklebek.

„Proboha,“ vydechla překvapeně. „Proč se nechají, když ti cizinci hrají falešně? To je přece zločin! Musíš jim pomoci!“

„Jak, milá Marto?“ bránil se Diviš. „Nic tu nevyšetřuju. Nemám tady žádnou úřední pravomoc. Ale i kdybych měl, falešnou hrou se má zabývat rychtář. Vaše sousedy nikdo nenutil, aby hráli.“

„Diviši, ty bys mě naštval!“ vztekala se černovláska. „Kovář Jakub byl jediný, kdo se mne zastal, když mně sousedé nadávali, že mi utekl snoubenec a narodilo se mi dítě. Pěkně to těm šejdířům vytmavím!“ Chtěla vstát, ale silná Divišova ruka ji zatlačila zpět.

„Co myslíš, že se stane? Dokážeš jim, že hrají falešně? Začnou se hádat, všichni už mají hodně vypito. Nejspíš vypukne rvačka. Podvodníci skončí hru, seberou peníze a utečou!“

„Tak to nemůžeme nechat,“ protestovala zadýchaná vzrušením a hněvem. „Divíšku, viď že něco uděláš?“

„Dobře, Marto, pomohu jim,“ smířlivě se usmál Diviš. „Moc ti to sluší, když se hněváš.“

„Mám ti přinést meč?“ rozzářila se dívka. Těšila se, že sousedé uvidí, jakého má snoubence. Ale k jejímu zklamání se Diviš udiveně zeptal: „K čemu meč? Chceš, abych skončil na popravišti? Copak mohu bez příčiny někoho napadnout jenom proto, že hraje falešně?“

„Tak co chceš dělat?“

„Už ho zase peskuješ, Marto?“ ozval se káravě tlustý šenkýř, který přinesl dřevěnou misku s několika jitrnicemi a jelity. Ještě se z nich kouřilo. „To si pochutnáte, urozený pane,“ ukláněl se Divišovi. „Ji neposlouchejte. Je jako její matka. Nenechte si zkazit zábavu!“

Marta se chtěla ostře ohradit, ale Diviš ji zarazil. „Matouši," vzal hospodského kolem ramen a ztlumil hlas, i když bylo zbytečné v rámusu, který vydávala hudba. „Potřebuju půjčit nějaké šaty. Nic honosného, ale také žádné žebrácké cáry. Musím vypadat jako lidé z Hrádku."

„Jako veliteli královské družiny vám to sluší mnohem lépe," nechápavě vrtěl hlavou tlouštík. „Marto," řekl ostře, „cos mu zase řekla?"

„Nic," naštvaně odsekla dívka a otočila se, aby otec viděl, že se urazila.

„Roznes pivo, já se zatím nenápadně ztratím do kuchyně," šeptal Diviš. Rychle proklouzl kolem sudů k malým dřevěným dvířkům vedle krbu.

Do kuchyně, začouzené sazemi z otevřeného ohniště, na němž se peklo na rožni sele, dorazil zvědavý šenkýř skoro vzápětí. Diviš mu vysvětlil, co se v šenku děje a co hodlá podniknout.

„Aby se vám něco nestalo, urozený pane," strachovala se šenkýřka. Přitom po očku sledovala hrnce, v nichž bublaly omáčky. Dřevěnou lopatkou obracela žitné placky, které se pekly na rozpáleném plechu. Byla snad ještě tlustší, než hostinský Matouš, ale měla bystré hnědé oči a příjemný úsměv.

„Starej se o jídlo," utrhl se šenkýř na svou ženu. „Tohle není tvoje věc, ale..."

„Mlč, Matouši!" rozkřikla se a tlusté ruce si založila v bok. „Pan Diviš si bude brát mou dceru. Tak snad mám právo také něco říci!" Šenkýř svěsil ramena a mlčel. Žena mu odporovala zřídka. Když se ale ozvala, bylo zbytečné se hádat.

Diviš se na šenkýřku povzbudivě usmál a pak vyběhl s šenkýřem v patách po zadním schodišti do patra domu. V jizbě tam měl uložený kožený vak se svými věcmi. Chvíli se v něm přehraboval. Teprve na dně našel malou kostku. Potěžkal ji spokojeně v ruce a usmál se. Byla to už spousta let, co se ve Štýrsku popral s jedním vojákem, který ho chtěl pomocí téhle falešné kostky obehrát. Ani nevěděl, proč si ji tehdy schoval. Každá věc, kterou člověk v životě udělá, má smysl. Nikdy nevíme, jaké má s námi Bůh úmysly. Právě tak to říkával Divišovi bezdězský kaplan u zpovědi.

Zatím mu šenkýř Matouš přinesl šaty na převlečení. Do šenku se Diviš nemohl vrátit po schodišti, potřeboval přijít zvenku. Proto se protáhl oknem a spustil se na dvůr. Měkce dopadl na zem dlážděnou plochými kameny. Chvíli zůstal a s rozkoší vdechoval svěží chladný vzduch. Pak se pokřižoval a vstoupil do hostince. Zůstal stát ve dveřích, jako by se rozhlížel. Pokynul šenkýři, který přiběhl, ochotně se uklánělo a jedním okem mrkal na znamení, že Diviš vypadá skvěle. Podal mu džbánek s pivem a když velitel vojenské družiny nervózně přešlápl, s úklonami se vzdálil.

Diviš se napil a pomalu, jako by přemýšlel, přešel místnost k oknu, kde seděli hráči. Zastavil se a pootevřel pusu, aby vypadal co nejhloupěji. Věděl, že nemůže začít hovor první. To by venkovan neudělal.

Hráči zatím sehráli dvě hry o pár měďáků. Pak se soukeník Kryšpín zvedl. Byl bledý, rukou si uvolnil límec plátěné haleny. „Už nic nemám," řekl chraptivým hlasem. Otočil se a potácivě zamířil ke dveřím.

Jeden z pobudů, ryšavý hubeňour, si již před chvílí Diviše všiml. Teď se na něho obrátil s úsměvem, který kromě neupřímného výrazu kazily zkažené zuby. „Neměl štěstí. Ale vy ho určitě mít budete, pane. Nechcete si k nám přisednout? Vidím, že se o hru zajímáte!"

Dosud stál Diviš za zády kováře Jakuba, který upřeně zíral na stolek s kostkami, jako by na světě nic jiného neexistovalo.

Přistoupil ke stolu, plácl kováře do ramen a bodře zahalekal: „Jakube, teď jim to ukážeme! Dneska se mi zdálo o rozmarýnu. Už ráno jsem ti říkal, že nosí štěstí!"

„Ale uro...," chtěl kovář protestovat, protože s Divišem během dne vůbec nemluvil. Navíc se chtěl zeptat, proč je tak divně vymóděný. Ale Diviš si zatím sedl na židli po Kryšpínovi a vší silou kopl kováře pod stolem do nohy. Jakub nebyl naštěstí hlupák a pochopil, že má mlčet.

Diviš odvázal od opasku měšec a vysypal na stůl hromadu měďáků a asi deset stříbrných mincí. Oběma pobudům zajiskřilo v očích. To bylo víc, než vyhráli za celý večer. Tenhle venkovan bude pěkně zazobaný. Pokud ho oškubou, mají vyděláno!

Diviš hrál hloupého venkovana a kdykoli házel, zatočil kostkami, aby mu padalo co nejméně bodů. Hrálo se o měďáky a Diviš dělal školácké chyby. Přesto se oba pobudové snažili, aby vyhrál. Věděli dobře, že když se mu nebude na začátku dařit, mohl by skončit příliš brzy. Měli své zkušenosti a dělali to pokaždé stejně. Nejdřív nechali soupeře vyhrát pár měďáků a pak ho v jedné nebo dvou hrách obrali. Diviš sledoval jejich snažení a skvěle se bavil. Přitom se nahlas dětinsky radoval.

„Vidíš," plácal kováře po ramenou, „říkal jsem, že budu mít štěstí! Kdepak, sny nelžou. Rozmarýn, to je jistota."

„Když vám to jde tak dobře, pane," nadhodil druhý z pobudů, černovlasý zamračený mladík s malou jizvou pod levým okem, „proč si nezahrát o více peněz?"

„To není špatný nápad," přidal se ryšavý hubeňour. „Ale jak vidím," ukázal na kováře, „na něj by to už mohlo být příliš vysoko. Moc mu nezbylo. Když jeden prohraje, druhý musí vyhrát," vycenil zkažené zuby na Diviše. „Vás štěstí určitě čeká. Dáme si ještě jeden džbánek? Hej, šenkýři, přines pálenku. Na můj účet."

„Mají pravdu," přikyvoval s nadutým výrazem ve tváři Diviš. „Jakube, teď hrát nebudeš! Budu házet jenom já!" S pobavením sledoval vítězoslavný výraz v očích svých protivníků.

„Jste skvělý hráč. Budeme si muset dávat pozor," lichotil černovlasý mladík s jizvou. „Tak začneme?"

Hráli o několik stříbrňáků a když už se zdálo, že Diviš prohraje, padla mu třikrát za sebou kombinace pětky a dvojky. „Vidíš," smál se Diviš na kováře, „zase jsem vyhrál."

Oba pobudové protáhli obličeje a nechápali, že mohl mít takové štěstí. Potloukali se po hospodách hezkých pár let, ale takhle ztratit peníze v už vyhrané hře se jim stávalo zřídka. Ani ve snu je nenapadlo, že Diviš svému štěstí pomohl.

Diviš halasil a dělal, jak žíznivě pije. Byl ve střehu, i když poznal, že podvodníci nejsou žádní mistři. Obyčejní venkovští šejdíři, kteří se naučili dva či tři triky. Na špičkové hráče z velkých měst neměli. Přesto je nepodceňoval. Nechtěl ani příliš riskovat, proto se rozhodl, že to v další partii skoncuje.

„Na zdraví, přátelé," zvedl hliněný pohár, z něhož voněla anýzová kořalka. „A na můj úspěch. Já si myslím, že štěstí se nemá pokoušet. Vyhrál jsem dost. Je nejvyšší čas skončit, co říkáš, Jakube?"

„To snad nemyslíte vážně," vyděsil se ryšavec. „Vždyť jsme si hodili jen pár her. Už byste chtěl odejít? Co by to bylo za partii? Vy máte peníze, my máme peníze. Jak poznáme, kdo vyhrál? Dneska vám štěstí přeje. Od kostek se odchází buď s plným měšcem, nebo úplně trop."

„Nebaví mě pořád vyhrávat," líně se protáhl Diviš. „Ale dobrá, můžeme si dát ještě jednou hru. Pak opravdu půjdu."

„Jenom jednou," vztekle sykl černovlasý mladík. „Vy tu zůstanete a...,"

„Počkej," mírnil ho ryšavec. „Jednu hru o všechno. Vaše peníze proti všem našim. Platí?" ptal se dychtivě.

„Platí," vyhrkl bez rozmyšlení Diviš. Právě přestala hrát hudba, muzikanti si chtěli odpočinout a šenkýř jim roznášel džbánky s pivem. Několik tanečníků nechalo stát dívky uprostřed sálu a zvědavě přešlo ke hráčskému stolu. Neušlo jim, že se schyluje k zajímavé podívané. Stáli uctivě několik loktů od stolku, ale stejně začali oba šejdíři nadávat.

„Co je tady ke koukání? Jděte si po svých!"

„V našem šenku si můžeme dělat, co chceme," výhružně odpověděl jeden z rozkurážených mladíků. Nastalo dohadování, pošťuchování. Diviš bedlivě sledoval podvodníky .Zmatek kolem stolu jim byl nesmírně vhod. Ryšavec nenápadně sáhl za opasek a do rukávu si ukryl další kostku. Připravoval se na velkou hru.

„Ať se dívají," překřikl Diviš hádající se hlasy. „Alespoň potvrdí, že hrajeme poctivě, no ne?" řekl bodře a udeřil ryšavce do ramen, až mu zapraštěly kosti.

„Tak začneme," vztekle se ošíval hubeňour.

Rychle proběhly první hody. Potom odpadl černovlasý mladík. „Poslední hod," tiše si šeptali lidé kolem. Marta byla bledá a ruce křečovitě svírala v pěst.

První házel Diviš. Neušlo mu, že ryšavec vyměnil kostky a podstrčil mu tu, kterou měl ukrytou v rukávu. Potěžkal ji, jako by přemýšlel. Poznal, že jde o kostku s malým pohyblivým závažím

uvnitř. S takovou kostkou se dala střídavě hodit jednotka, pak šestka, zase jednotka a tak pořád dokola. Diviš vedl o jeden bod. Pokud chtěl ryšavec vyhrát, musel dosáhnout v posledním hodu o jedno oko víc než Diviš.

Diviš chvíli válel kostkou mezi prsty, pak ji mnul v dlaních, jako by ji chtěl zahřát. Přitom mumlal zaklínadlo pro štěstí. Oba šejdíři ho zamračeně sledovali a čekali. Trvalo to podle nich zbytečně dlouho, nervy měli napjaté. Šlo o všechno. Věděli, že hned jak vyhrají, musí sbalit peníze, falešnou kostku, a co nejrychleji zmizet.

Nakonec se Diviš odhodlal a hodil. Jediný bod! Všichni kolem vydechli zklamáním. Kovář, sedící vedle zjizveného velitele, si dlaní zakryl oči, aby neviděl jeho prohru.

Hubený ryšavec nedočkavě natáhl ruku. Zkoumavě kostku potěžkal, aby si ověřil, zda má zpátky tu svou falešnou. Spokojeně se usmál a hodil. Kostka se kutálela po nerovné dubové desce, poskakovala a zlomek vteřiny se zdál nekonečný. Ještě jednou poskočila a pak se zastavila. Na její horní plošce bylo jediné oko. Stejně, kolik hodil před chvílí soupeř.

„Vyhrál jsem," konstatoval Diviš a natáhl ruku, aby shrábl peníze. Ale zamračený černovlasý mladík mu ji chytil a vztekle vyštěkl: „To není možné! Jak jste to udělal?"„Já?" ironicky se podivil Diviš. „To se musíš optat svého přítele, proč nehodil šestku. S tou kostkou by se mu to mělo podařit!"

Mladík otevřel překvapením pusu a Diviše pustil. Ale zasáhl ryšavec. „Podváděl," křičel rudý vzteky. „Podívejte," křičel, chopil se kostky a hodil. Zase jeden bod. „Vidíte, je falešná. Padají na ní jenom jednotky. Vyměnil kostky!"

„Prohledejte mne," vybídl Diviš přihlížející hosty.

„Tu naši už dávno zahodil," ječel ryšavec. „Je to podvodník!"

„Nezahodil," řekl přísně Diviš a z rukávu vytáhl kostku, kterou mu před chvílí podstrčil ryšavec. „Podívejte," vyzval přihlížející a hodil. V tu chvíli skočil po kostce ryšavec a chtěl se jí zmocnit. Dříve, než na ni dosáhl, vymrštila se kovářova ruka a jeho pěst ho srazila k zemi.

Diviš ukázal nevzrušeně na kostku na stole. „Vidíte, šest bodů. Ale pozor, teď padne zase jednotka. Teď zase šestka," pokračoval,

zatímco se ryšavec sbíral s krvácejícím nosem ze země. „Ta kostka je falešná. Stejně jako hra obou lotrů. Měli byste je odvést k rychtáři, pár dní v šatlavě by jim prospělo. Co vyhráli, ať si okradení vezmou zpátky. Zbytek zůstane u rychtáře, královský prokurátor rozhodne, co s penězi!“

„A ty, lumpe, ty nic?“ křičel rudý vzteky černovlasý mladík. „Hraješ falešně stejně jako my, a myslíš si, že z toho vyklouzneš, když nás udáš! To se šeredně pleteš!“

„Neplete se,“ odpověděl kovář Jakub a radostně odpočítával své peníze. „On totiž není hospodský hráč jako vy dva, ale velitel vojenské družiny královského prokurátora!“

Místní Diviše znali. Teď se škodolibě rozesmáli a ukazovali na oba zkoprnělé podvodníky. Do obecného pokřiku, smíchu a provolávání slávy se otevřely dveře a ženský hysterický hlas začal ječet: „Vražda! Vražda!“

Rámus pomalu utichl. Všichni se hrnuli na dvůr. Oba šejdíři využili té šťastné náhody a ve zmatku rychle zmizeli.

„Vezměte louče, ať vidíme,“ volali ti střízlivější.

Dvůr šenku U krále Jindřicha rychle zaplnili rozkurážení hosté. Pod přístřeškem, kde kupci ukrývali na noc své vozy, stálo několik mužů v černých pláštích. U nohou jim ležel zeman Jan ze Střelče a jeho výstřední zelená halena byla na hrudi zbarvená krví. V prsou měl ošklivou ránu po meči.

„Co se stalo?“ prodral se k mrtvému Diviš. Rychle si měřil cizince v černém. Ani jednoho neznal.

„Souboj,“ zabručel neochotně jeden z nich. „Bohužel pán ze Střelče je mrtvý! Ale souboj to byl poctivý, to rád a na svou rytířskou čest příteli Jakubovi dosvědčím.“

„Jak se to stalo?“

„Právě jsme přijeli,“ mrzutě odpovídal druhý, muž středního věku a silnější postavy. „Zrovna jsem odváděl koně do stáje, když vyšel z šenku pán ze Střelče. Měl už dost v hlavě. Vymočil se tamhle u sloupu, vidíte, ještě je tam vidět loužička. Pak se otočil, že se vrátí. Zahlédl přítele Jakuba a hned mu začal spílat. Tasil meč a než jsme mohli cokoli udělat, sekl po něm. Měli kdysi spor o jednu dívku,“

dodal na vysvětlenou. „Náš přítel se musel bránit. Rovněž tasil a pán ze Střelče mu skoro sám naběhl na meč! Byl skutečně hodně opilý.“

„Tak to bylo,“ potvrzoval první. „Já to pánu ze Skalice rád dosvědčím. Jenom se bránil. Byl to poctivý rytířský souboj.“

„Vaše jména, urození pánové,“ požádal je stručně Diviš. Ale muž, který hovořil jako první, se na něho utrhl: „Co je ti do toho, knechte? Tohle je věc výhradně rytířů!“

„To se velice pleteš,“ namítl klidně Diviš. „Je na milostivém králi, aby souboj posoudil a aby...“

„Pojďte,“ obrátil se zeman se silnější postavou na své druhy, aniž nechal Diviše domluvit. „Pojedeme do Střelče. Musíme sjednat s vdovou po panu Janovi podmínky usmíření. Nejsme žádní lapkové, ale čestní rytíři. Výkupné za krev. Ctíme starobylé zemské zvyky.“

Zatím čeledín přivedl rytířům jejich koně. Diviš je nenápadně pohladil po plecích. Ani jeden nebyl zpocený. Koně tu museli stát delší dobu, měli klidný dech i tep. Někdo je musel hned po příjezdu vytřít slámou, srst měli příjemně suchou a vláčnou. Bylo by šílenství nechat v chladné březnové noci stát koně v maštali zpocené.

Muži v černých pláštích lhali, nepřijeli před chvílí. Museli na dvoře číhat dlouho, než pán ze Střelče vyšel ven. Kdo by si ho všímal? Zábava byla v plném proudu. Neměli to vymyšlené špatně. „Jak se to ale stalo ve skutečnosti, bude muset vyšetřit královský prokurátor,“ říkal si Diviš. Byl si jistý, že nešlo o souboj, ale chytře maskovanou vraždu.

III. KAPITOLA

Zlatník Ruprecht položil s úklonou na stůl dřevěnou kazetu, uvolnil železný háček, který držel víko a boky. Potom ji otevřel, ještě jednou se uklonil, couvl a uctivě si klekl na pravé koleno na podlahu ze světlých jedlových prken. Sklonil pokorně tvář s vráskami a namodralými žilkami po nemírném pití, v níž dojem vyžilosti zakrýval hustým černým vousem.

Havel z Lemberka se dychtivě předklonil. Jeho hubená tvář se špičatým nosem a černýma očima, nad nimiž se klenulo husté obočí, zářila štěstím. Příliš často se tenhle bohatý šlechtic nesmál, ale dnes měl přísná ústa roztažená ve spokojeném úsměvu.

„Co tomu říkáš, má drahá?“ obrátil se na baculatou ženu v prosté režné tunice, která seděla v křesle vedle něj. „Není to nádhera?“

„Na to, abychom prokázali úctu našemu Pánu, není žádná věc dost krásná a vznešená,“ odpověděla tiše jeho žena Zdislava. „Už jsem se bála, že to Ruprecht nestihne. Umíš si, můj pane, představit tu hrůzu, kdyby přijel milostivý král a relikviář nebyl hotový? Ruprecht neumí držet slovo. Měl relikviář dodělat před dvěma týdny. Tak jsme se dohodli!“

„Slíbil jsem, urozená paní, že relikviář dodělám včas. A dodělal jsem ho,“ zabručel klečící zlatník.

„To je pravda, Ruprechte,“ řekl Havel přísně. „Ale je také pravda, že vysedáváš skoro každý večer po hospodách. Piješ víc, než se sluší. Nemysli si, že nic nevím. Rychtář z Jablonného mi vše hlásí. Staráš se víc o své hrdlo a břicho, než o svěřenou práci.“

„Nejsem řezník nebo švec, abych seděl v dílně od rozbřesku do soumraku,“ ohradil se uraženě zlatník a zvedl hlavu. Trochu neuctivě se ušklíbl a pokračoval: „Já jsem umělec. Vytvořit takové dílo chce čas. Také inspiraci. Někdo ji hledá v modlitbě a já zase po svém. Váš relikviář je to nejkrásnější, co kdy v českém království vzniklo. Moc dobře to víte, urozený pane. Pro trn z Kristovy koruny byste lepší schránku nenašel. Tenhle skvost vám bude závidět i král Přemysl!“

Pro sebe si bručel: „Tak vida, můj bratr na mě donáší vrchnosti!“

Zdislava vstala a křeslo se zaskřípěním odsunula od stolu. I když nebyla vysoká, vyzařovala z ní autorita a pevná vůle. Zvedla baculatou ruku, kolem níž měla ovázaný prostý růženec. To byla její

jediná ozdoba. Právě pro skromné oblečení se jí ostatní urozené dámy v kraji tajně posmívaly. „Nejbohatší žena, a chodí oblékaná hůře než děvečka. S tím skrblictvím to přehání," říkaly jízlivě. „Že prý je to oděv kajícníků. Jenže žádná jeptiška nechodí tak neupravená, jako Zdislava."

„Že jsi zhotovil tak nádherný relikviář, není tvá zásluha," řekla paní z Lemberka káravě. „Milostivý Bůh vedl tvou ruku. Všechno je jeho dílo, to si uvědom. Nikdo nemá právo omlouvat hříchy uměním, které je od Boha. I kdyby zhotovil věc sebekrásnější. Protože hřích se omluvit nedá. Ze všeho budeme skládat účty. Ty, jako všichni ostatní! Nesmrtelná je jenom duše, nikoli hříšné tělo." Ještě jednou se zamračila na klečícího zlatníka a pak vzala se stolu kazetu se stříbrným relikviářem.

„Můj pane, odnesu ji do kaple. Chtěla bych ji ještě ukázat děkanu Leonardovi. Vyřiď s tím člověkem zbytek. Já se zatím vyzpovídám. Pak můžeš přijít, stejně se blíží večerní mše!" Lehce se manželovi uklonila a opustila sál se šustěním nepoddajné látky svého šatu.

Chvíli bylo ticho. Zlatník Ruprecht byl rudý vztekem a měl co dělat, aby se ovládl. Nenáviděl tuhle pobožnou ženu a nechápal, proč každého pořád peskuje a napomíná. Copak je farář? Ženská nemá právo mluvit mužům do jejich věcí a divil se panu Havlovi, že jí to trpí.

„Mistře Ruprechte," řekl klidným a neosobním tónem pán z Lemberka. „Má žena má pravdu. Přesto musím uznat, že tvé ruce dokáží dělat divy, i když se nechováš jako vzorný křesťan. Musím věřit, že Pán ví, proč tvé poklesky trpí, protože vše je jeho dílem. Snad je to jeho vůle, které nerozumím. Kdyby to tak nemělo být, jistě by ti už dávno tvou šikovnost vzal. Nebudu teď řešit teologický problém, jak se to má s tebou a tvým uměním. Vím však jedno. Ať v putykách provádíš cokoli, relikviář jsi zhotovil nádherný a náleží ti odměna, na které jsme se dohodli."

„To bych prosil," bručel tiše zlatník. Zamračeně zvedl oči se staženým obočím, pak se najednou usmál a vstal. „Urozený pane z Lemberka, vím, že muž většinou nemůže za rozum své ženy, ale vy jste spravedlivý pán a...,"

„Tak dost!“ udeřil Havel dlaní do stolu, až dubová deska zaduněla. „Má žena je jako světice a takový lotr, jako jsi ty, nemá právo o ní takhle mluvit. Vezmi si své peníze a vypadni! Purkrabí má instrukce, dá ti padesát kop stříbrňáků. Přesně jak jsme se dohodli. Můžeš jít!“

Zlatník Ruprecht polkl hořkou slinu. Hrál si s tím nápadem již delší dobu. Teď se rozhodl definitivně. Prodá dům a odstěhuje se do Saska. Tam si dokáží vážit jeho umění. Co v takové díře, jako je Jablonné? Aby mu kdejaká urozená husa vyčítala, když se večer trochu poveselí. Bez rozloučení se otočil a odešel.

Havel z Lemberka se za ním díval a měl vztek. Žádný z jeho poddaných nebyl tak zpupný. Ale ani tak talentovaný. Až dosud se ho vždy zastával a znovu a znovu své ženě opakoval, že takového mistra nemají ani v Praze. Někdo chválí Pána slovem a Ruprecht rukama, říkával jí. Jenže zlatníkova drzost už překročila meze, které mohl tolerovat. Rozhodl se, že mu dá za vyučenou.

Děkan Leonard klečel vedle Zdislavy na studené podlaze z hnědých pálených dlaždic. Dvěma okny, osazenými skleněnými vitrajemi s výjevy z utrpení mučedníků a mučednic, padaly do lemberské hradní kaple slabé podvečerní sluneční paprsky. Na kamenné mense před oltářem kreslily červená kola. „Jako by od stropu stékala krev umučených křesťanů,“ napadlo ho.

Před malovaným oltářem stál stříbrný relikviář. Na masivním podstavci, jemně cizelovaném zlatými a stříbrnými drátky, stály ze stříbra zhotovené postavy tří Marií, které podle evangelií uložily ukřižovaného Krista do hrobu. Na vztyčených rukách nesly srdce vyřezané z horského křišťálu. Srdce bylo uvnitř duté a dalo se otevírat. Ve schránce bude na malém sametovém lůžku spočívat svátost nejvzácnější - trn z Kristovy koruny. Na jeho špici se ještě uchovala nepatrná černá skvrnka, jež nebyla ničím jiným, než Spasitelovou krví. Zatím byl relikviář prázdný.

Relikvii měl u sebe Havel z Lemberka. Do křišťálového srdce ji vloží zítra při ranní mši. Trn z Kristovy koruny koupil před časem od Girolaima z Monseratu, potomka legendárního Gottfrieda z Bouillonu. Ten jako jeden z velitelů první křížové výpravy dobyl na

konci 11. století Jeruzalém a osvobodil Kristův hrob z rukou nevěřících.

Vzácnou relikvii přivezl do rodné Francie jeho rytíř Warner z Gray poté, co se rozšířila zpráva, že Gottfried zemřel. Říkalo se, že ho na hostině otrávil damašský emír. Jiní ale tvrdili, že se Gottfried uzdravil a vrátil do Francie.

Trn z Kristovy koruny vlastnili Gottfriedovi potomci a předávali si ho z generace na generaci. Rod pánů z Bouillonu časem zchudl, upadl v nemilost krále a nakonec byl obviněn spolu s mnoha dalšími z kacířství. Jeho členové se stali stoupenci hnutí albigenských. Tak se nazývala sekta, volající po nápravě církve. Albigenští odmítli vzdát se svého učení a se zbraněmi v rukách už řadu let odolávali útokům spojených vojsk francouzských křižáků a krále Ludvíka.

Loni, těsně předtím, než byly obklíčeny poslední pevnosti albigenských, prodal Girolaimo z Monseratu snad poslední cennou věc, kterou vlastnil. Trn z Kristovy koruny. Havel z Lemberka za něj dal celé jmění, říkalo se, že by za ty peníze pořídil velké panství a ještě by zbylo. Girolaimo však netoužil po panství. Najal vojáky, aby bránil jednu z pevností albigenských na úpatí Pyrenejí. Podle zpráv, které děkan Leonard měl, boj na jihu Francie stále zuřil. Kacíři odráželi jeden útok za druhým a dobývat jejich horské pevnosti nebyla žádná maličkost. Bezděčně se pokřižoval. Ať je Bůh milostivý jejich zbloudilým duším!

„Víš, Leonarde, co jediné mi kazí radost z té nádhery?“ řekla tiše Zdislava. Děkan měl často pocit, že tahle zvláštní žena umí číst myšlenky. Jako by přesně věděla, o čem právě přemýšlí.

„Že tu relikvii znečistily ruce kacířů,“ pokračovala s odporem. „Ještě horší je pomyšlení, že za peníze, které od nás dostali, najali vojáky, kteří teď vraždí poctivé křesťany. Hrůza!“ otřásla se.

„Dobře víte, urozená paní, že bez velkorysosti vašeho manžela by relikvie zůstala v rukách albigenských kacířů. To by bylo určitě mnohem horší, nemyslíte?“

Paní z Lemberka si dlaněmi přejela tvář, na které se již objevovaly vrásky. Své měkké hnědé oči obrátila k děkanovi a tiše řekla: „Když ošetřuji ty nebožáky v našem špitále a vidím jejich

utrpení, ptám se někdy, jaký smysl to všechno má. Co vůbec vyváží lidský život?“

Děkan zavrtěl holou hlavou, která v podvečerním šeru odrážela světlo jako zrcadlo. „Asi vám dobře nerozumím, urozená paní.“

Zdislava sklopila oči k zemi a tiše pokračovala: „Když se člověk dobrovolně rozhodne k odříkání a bolesti, aby velebil Boží slávu, je to ušlechtilé a správné. Ale proč musí umírat lidé na lepru, mor a vředy? Proč musí umírat hlady v obležených městech? Nerozhodli se pro své utrpení dobrovolně. Slyšela jsem, že prý před několika lety vypukl v jižních Čechách v zimě hladomor a lidé jedli mrtvé sousedy. Proč musíme vykupovat nesmrtelnost duše takovými hrůzami?“

„Adam s Evou zhřešili. Kain zabil Ábela. Obyvatelé Sodomy a Gomory se rouhali Bohu. Hříchy provázejí lidstvo od jeho počátků. Bůh nás trestá za chyby předků. A my vršíme hříchy další. Já bych mohl vyprávět! Pomodleme se, protože to je jediná útěcha,“ měkce hovořil děkan Leonard.

V tu chvíli se na chodbě ozval hluk a vzápětí bolestivé kočičí mňoukání. Zdislava přesto, že měla baculatou postavu, obratně vyskočila. „Jsem to ale,“ kárala se. „Můj kocourek. Úplně jsem na něj zapomněla. Asi utekl a teď bloudí po hradě. Frku,“ volala a pospíchala ke dveřím kaple. „Frku, pojď sem, no pojď. Kde jsi, uličníku?“

Děkan Leonard se za ní s úsměvem díval. Zdislavin kocour byl jedinou bytostí, která ji dokázala vytrhnout z modliteb a rozjímání. „Kdyby si pan Havel dovolil jen z poloviny to, co Frk, dostal by,“ dobromyslně si říkal Leonard.

Zdislava překročila práh a seběhla po třech kamenných schůdcích do chodby. Bylo tu šero, skoro tma. Na stěně v celé dlouhé chodbě hořely jen dvě louče. Všechny ostatní byly zhasnuté. Ale než se mohla Zdislava rozzlobit nad nedbalostí služebnictva, uviděla v šeru malou černou hromádku na zemi u kamenného pilíře, který odděloval vstup do kaple od schodiště.

„Frku, tady jsi,“ vydechla ulehčené a rychle k němu běžela. Kocour ležel a nehýbal se. To bylo divné. Zdislava, teď již vyděšená, se sklonila a ucítila, jako by sejí dotkla ledová ruka. Černý kocour na

kamenné dlažbě měl podříznutý krk. Jeho nechápavé oči se dívaly nehnutě kamsi, odkud již není návratu.

„Frku!“ zašeptala. Vyskočila a s křikem, v němž se mísil strach a bezmocnost, běžela zpět. Vrazila do kaple, škobrtla o nízký stupeň před oltářem a zhroutila se u klekátka, z něhož ji s nechápavým výrazem sledoval děkan Leonard.

„Mrtvý! Je mrtvý! Někdo ho zavraždil!“ vyrážela ze sebe hystericky.

Děkanovi trvalo jen chvilku, než se zorientoval, co se vlastně stalo. Vyskočil a objal Zdislavu, aby ji uklidnil. Pokud se Frkovi něco stalo, stejně už mu nepomůže. O Zdislavu se pokoušely mdloby. Neobratně ji hladil po tváři, nebyl po tolika letech zvyklý objímat ženské tělo.

„Co se stalo?“ ozval se ode dveří udýchaný hlas Havla z Lemberka. „Zdislavo, je ti něco?“ Děkan by rád pustil zhroucenou ženu, ale bál se, aby neupadla.

„Asi se něco stalo Frkovi,“ vysvětloval.

„Tam,“ ukazovala Zdislava rukou do chodby. „Někdo ho podřízl!“

„Tvého kocoura?“ vrtěl nedůvěřivě hlavou Havel. „Kde? Ničeho jsem si nevšiml!“

„Ty by sis nevšiml, ani kdyby někdo zavraždil mě,“ usedavě se rozplakala Zdislava. „Tam u pilíře nad schody. Jak jsi ho mohl přehlédnout? Přišel jsi přece zdola!“

„Jinou cestou se sem přijít nedá,“ bručel Havel. Rychle se otočil a vyběhl na chodbu, ale vzápětí byl zpátky. „Moje drahá, nespletla ses? Na chodbě nic není. Je úplně prázdná!“

Zdislava odstrčila děkana Leonarda, až se zapotácel. Vyběhla na chodbu. Kolem bylo stejné šero jako před chvílí. Ale na první pohled viděla, že podlaha je prázdná. Po mrtvém kocourkovi ani stopy. Klekla si na zem k pilíři, přesně tam, kde ho našla. Nic! Zmateně se otočila. Její muž i děkan stáli za ní a s obavami ji pozorovali.

„Přísahám, tady ležel. Já ho viděla!“ naříkala a slzy sejí kutálely po tvářích. Chvěla se na celém těle, srdce divoce bušilo.

Havel pomohl Zdislavě vstát a odváděl ji po schodech na dřevěnou pavlač, vedoucí do paláce, kde se nacházely ložnice. „Sežeň komorné. A ranhojiče Vávru!“ křikl ještě na děkana.

„Něco se ti zdálo. Možná ses v tom šeru spletla. Purkrabí si to odskáče, že byly louče zhasnuté,“ těšil ji. Ale Zdislava se nemohla uklidnit. Neustále jako v tranzu opakovala: „Můj Frk je mrtvý, já ho viděla. Někdo ho zabil!“

Konečně stáli před její ložnicí. Havel otevřel dveře a z příjemně vyhřáté a jasně osvětlené jizby se ozvalo známé kočičí zaprskání, které černému kocourkovi dalo jméno Frk. Zdislava vběhla do komnaty. Černý kocourek odpočíval na jejím loži a mžoural rozespalostí. Ještě než mohl Havel z Lemberka cokoli udělat, Zdislava se v mdlobách sesunula na podlahu.

IV. KAPITOLA

„Máš o něm nějaké zprávy?“ ptal se trochu nevrle vysoký, asi třicetiletý muž. Oblečený byl do soukenných, staromódních hnědých nohavic a tmavě zelené kazajky. U pasu měl zavěšenou nádhernou dýku se stříbrnou rukojetí, zdobenou oblými fialovými acháty. „Kde jen Diviš může být?“ pokračoval starostlivě. „Vždycky je na něho spolehnutí a když na tom záleží, opozdí se. Kdyby šlo o tebe, Oto,“ pokračoval s lehkým úsměvem, „zpoždění by mě nijak nepřekvapilo. Ale u Diviše?“

„Je ovšem otázka, proč výjimečně zmeškám já, a kde se zdržel náš velitel,“ ukláněl se panoš Ota ze Zástřizlí svému pánu Oldřichovi z Chlumu, královskému prokurátorovi, správci hradu Bezděz. „Jako váš pomocník jsem často tak zaneprázdněný vyšetřováním, že se nestihnu vrátit včas, a...“

„Kdyby sis nevymýšlel! Nejraději vyslýcháš hezká děvčata. Říká se, že tě víc zajímají jejich půvaby než to, co ti říkají,“ přerušil ho královský prokurátor. V jeho hlase zněl spíše strach než zlost. „Ale vážně, Oto, co se mu mohlo stát?“

„Poprvé v životě se starý chlap zamiloval. Zdržela ho určitě Marta,“ omlouval svého přítele panoš Ota. „Uvidíte, že se zítra objeví, kruhy pod očima, nevyspalý, v sedle se bude držet z posledních sil a tvářit se bude jako kohout, který právě obšťastnil celý kurník.“

„Kéž bys měl pravdu,“ zabručel Oldřich. Vstal z křesla a přešel k malému oknu, zakrytému rozvrzanou dřevěnou okenicí. Otevřel ji a vyhlédl ven na dvůr hostince, kde přenocoval. Jeho družina odpočívala pod přístřeškem vedle maštale, pouze dva vojáci hřebelcovali koně a jeden hlídal ve vjezdu. Vzápětí se trochu zimomřivě zachvěl, promnul si ruce, aby je zahřál, a okenici rychle zavřel.

„Přes den to ještě ujde,“ otočil se na panoše, „ale jak se začne smrákat, je pořádná zima. Ať někdo přinese další dřevo a zařiď, ať se tu topí celou noc.“ Odmlčel se a přemýšlel, pak dodal: „Ostatně, vždyť je teprve konec března, co můžeme chtít? Mohlo by být hůř. Hlavně, ať není zima mé ženě.“

„Když dovolíte, urozený pane,“ odvážil se mladík, „nebylo příliš rozumné brát ji s sebou. Teď, když čeká dítě. Kdo ví, co nás na

Lemberku čeká? Jak je někde král, jsou vždycky potíže. Hádavá šlechta, žebraví mniši, falešní hráči, helmbrechtnice, kapsáři. Lotry takový sběh lidí přitahuje jako včely med.“

„Nejsi nějak moc upovídaný?“ odsekl Oldřich z Chlumu a přísně se na svého panoše zamračil. Ota ze Zástřizlí byl urostlý mladík se světlými kadeřemi, které by slušely spíše cherubínovi. Do anděla měl však panoš daleko. Rád podléhal svodům, i když byl při vyšetřování jako pomocník neocenitelný. Královský prokurátor se nemračil kvůli jeho slabostem. Bral Otu takového, jaký byl. Kdyby ho ztratil, velice by mu chyběl. Mračil se sám na sebe. Věděl, že Ota má pravdu, ale své ženě Ludmile nedokázal odmítnout.

„Chci vidět krále,“ naříkala, když ji chtěl nechat na Bezdězu. „Už dlouho jsem nemluvila se svým bratrem. Marek z Vartemberka tam určitě přijede. Vezmi mě na Lemberk,“ prosila. Když Oldřich odmítal, jeho mladá žena trucovala, vztekala se, plakala, až svolil.

Bezděčně se usmál. Vrzly dveře a do jizby vstoupila plavovláska v širokých modrých šatech, vyšívaných zlatým dracounem, které volně splývaly podél drobného těla. Stejně ale nedokázaly zakrýt, že je v pokročilém stupni těhotenství.

„Budete mne ještě potřebovat, urozený pane?“ uklonil se panoš, který nemínil před Ludmilou z Vartemberka pokračovat v načaté diskusi.

„Jaké máš zase spády?“ zabručel královský prokurátor, jemuž neunikla panošova netrpělivost. „Zase nějaké děvče?“ usmál se a rukou si uhladil vousy na bradě.

„Kdepak, vůbec ne,“ bránil se Ota a jeho napjatý výraz se změnil v provinilý. „Já jen,“ na chvíli se zarazil, jakoby se styděl, ale rychle pokračoval, „asi před hodinou přijeli kejklíři. Postavili si tábor na louce za šenkem. Říká se, že budou večer hrát. Kdyby to šlo, chtěl bych je vidět.“

Oldřich se usmál. Věděl, že vystoupení kejklířů a artistů je snad jediná věc, kterou panoš Ota miloval ještě více než hezká děvčata. Aby viděl potulné kejklíře, byl Ota schopný udělat vše.

„Pokud zajistíš, aby tu bylo teplo, můžeš jít na představení,“ souhlasil.

„Spolehněte se," rozzářil se mladík. „Bude tu jako v lázni. To vám slibuju."

„No, abys to nepřehnal," smál se Oldřich, ale panoš Ota ho neslyšel, protože už vyběhl na pavlač. Zvenku se ozývalo jeho dupání na dřevěných schodech, jak se řítil na dvůr obstarat dřevo.

„Můj pane," uklonila se Ludmila, když za panošem zaklaply dveře. Trochu zrudla rozpaky. „Mohla bych jít s ním?"

„Ty?" zavrtěl Oldřich překvapeně hlavou. „Nevěděl jsem, že máš ráda takovou zábavu. I když, co se divím, dneska si zvou kejklíře i nejbohatší šlechtici."

„Já nevím, jestli se mi bude taková zábava líbit," odpověděla. „Nikdy jsem jejich vystoupení neviděla. Ale když Ota komedianty tolik miluje, něco na nich musí být!"

Královský prokurátor se usmál, „Mohlo mě napadnout, že si nikdy kejklíře neviděla. Vychovali tě v klášteře a tam je nezvali. Bezdězu se zatím také vyhýbají. Nu, měla by sis doplnit vzdělání. Pošlu s tebou dva vojáky. Ale mne nenuť, já je skutečně vidět nemusím."

„Proč vojáky? Ota se o mne postará," protestovala Ludmila, ale královský prokurátor neměl náladu diskutovat.

„Buď s doprovodem, nebo vůbec ne. Kejklíři jsou lidé nejhoršího ražení. Vidíš jen krásné pozlátko. Nevěřila bys, kolik zločinců se ukrývá právě mezi nimi."

Tábor kejklířů připomínal z dálky malé vojenské ležení. Pět vozů krytých plachtami, vedle špičaté stany z pestré látky, na dvou dřevcích, natřených červenou a modrou barvou, se třepetaly praporce s bizarními postavami. Trochu stranou stál výběh, ohraničený provizorním plotem ze silných větví, propletených proutím. V něm pobíhalo deset koní, kráva, pár koz s ovcemi a podivné zvíře, podobající se malému koni, ale s kůží pruhovanou černě a bíle.

U plotu se tlačil houf špinavých kluků a s otevřenými pusami si na podivného koníka ukazovali. Právě když šel panoš Ota kolem, zaslechl, jak jeden s ohrnutým rtem opovržlivě říká: „Natřeli koně barvou, to je toho. Můj táta říká, že všichni komedianti jsou podvodníci a zloději."

„Viděl jsi, jak umějí skákat? Když je někdo takhle šikovný, nemůže to být podvodník," bránil je druhý.

Panoš Ota kluky s úsměvem pozoroval. Podle ruchu v táboře odhadoval, že do začátku představení je ještě čas. „Tak abyste věděli," vmísil se mezi ně, „to zvíře s pruhy je až z dalekých pohanských zemí a jmenuje se zebra. Už jednou jsem ho viděl. Žádný podvod."

„Jen aby," nedal se přesvědčit rozčepýřený cvalík, který pochyboval o poctivosti komediantů.

„Jděte se podívat na představení. Přesvědčíte se sami," usmál se panoš Ota a pokračoval dál. V ležení hořelo několik velkých ohňů, které osvětlovaly prostranství mezi vozy a stany. Stálo tam několik lavic zhotovených z prken, podepřených špalky a sudy. Ota se dychtivě rozhlížel a opájel se neopakovatelnou atmosférou, panující před každým představením.

Tihle kejklíři nebyli na první pohled žádní obyčejní vyhladovělí venkovští komedianti. Už to, kolik měli vozů a koní ukazovalo, že nejsou chudí. Určitě vystupovali na šlechtických dvorech. Museli předvádět spoustu zajímavých čísel, jinak by si nevydělali tolik peněz. To slibovalo vzrušující podívanou.

Panoš Ota váhal jen chvilku a potom se úzkou uličkou vydal do první řady, kde stálo šest jednoduchých dřevěných křesel potažených prošívaným suknem. Malý chlapec, který stál u pódia a okusoval si nehty, se s úklonou Oty ujal a usadil ho. Tvářil se velice přátelsky, neboť křesla byla dražší než zadní lavice. Ostatní místa v první řadě byla zatím prázdná. Na lavicích za ním sedělo několik dobře oblečených mužů, zřejmě kupců, kteří přenocovali v šenku. Přes plot zvědavě nahlížel houf vesnických dětí. Jinak bylo prázdno. Místní lidé nepřišli. Občas některý z venkovanů prošel kolem, ale vstoupit si netroufl.

Soumrak začal přecházet v noc a ochladilo se. Z jednoho stanu vyšel obtloustlý muž s neupravenými zrzavými vlasy. Měl výrazná poživačná ústa a malé, černé oči, které rychle těkaly kolem. Odhadoval, zda může představení začít. Když spočítal návštěvu, zatvářil se nespokojeně, otočil se a chtěl odejít.

„Hej, ty," křikl na něho Ota.

Zrzavý muž se obrátil a němým gestem ukázal prstem na sebe.

„Ano, ty, pojď sem," nařizoval panoš.

„Co si račte přát, urozený pane," ukláněl se sice uctivě, ale nijak servilně, jak mívali lidé jeho povolání ve zvyku.

„Kdy začnete?"

Muž se podrbal na oblém břichu, ještě jednou se rozhlédl, jako by si chtěl ověřit, zda se zatím něco nezměnilo. Pak trochu nevrle zabručel: „Vidíte sám, urozený pane. Vždyť je prázdno. Kdyby sem přijel medvědář s jednou tanečnicí, místní se přetrhnou, aby se mohli podívat. Ale k nám se bojí. Jsou to vesničtí zabedněnci."

„Tak proč tu hrajete?" řekl panoš Ota káravě a vstal. Bylo mu jasné, že dnes se nedočká. Ostatně paní Ludmila také ne. „Kde vlastně vězí, že tu už nesedí?" napadlo ho.

„Jedeme na Lemberk. Urozený pan Havel si nás objednal, abychom bavili jeho hosty. Má přijet sám král Přemysl. Budou prý světit nějakou relikvii. Říkal jsem si, že si po cestě vyděláme alespoň pár měďáků, ale tohle není ani na chleba. Raději půjdeme spát, abychom mohli ráno vyrazit co nejdříve. Dneska se hrát nebude, omluvte nás, urozený pane!" Prstem se švihácky dotkl čela na znamení pozdravu a otočil se.

Ota přikývl a říkal si, že to ten den nebo dva už vydrží. Když jedou na Lemberk jako on, nic mu neuteče. Tam bude času dost a návštěvníků určitě víc. Tu se pohnulo plátno, kryjící vchod do principálova stanu. Panošovi ten nepatrný pohyb neušel. Uvnitř se mihla příjemná, trochu baculatá dívčí tvář, lemovaná černými vlnitými vlasy, které se v odlesku plamenů leskly, jako by byly z leštěné tuhy.

Panoš chytil obtloustlého muže za rameno. „Počkej," klidnil vylekaného principála, který už sahal k opasku pro nůž, aby se bránil. „Ta dívka v tvém stanu, ta také vystupuje?"

„Samozřejmě, urozený pane. To je má dcera a lepší artistku nenajdete, to mi věřte. Také obstojně zpívá, získal jsem zrovna nového loutnistu, spolu jim to jde výtečně. Kdyby těm dvěma někdo dovolil soutěžit s královskými trubadúry, neprohráli by, přísahám," chrlil muž a oči mu svítily pýchou. Pak se zarazil, podezíravě se na

Otu podíval a o poznání chladněji pokračoval: „Proč se ptáte? My jsme počestní umělci, žádný putovní hampejz, jestli vám jde o tohle.“

„Ale kdepak,“ klidnil ho Ota. „Jsem si jistý, že tvá dcera je slušné děvče a skvělá artistka. Poslyš,“ nadhodil líně, „kolik bys chtěl, abyste hráli?“

„Stříbrňák,“ vyhrkl dychtivě principál a vyzývavě se na Otu zadíval. „Vím,“ pokračoval chvatně, „může se to zdát hodně peněz, ale my jsme jedineční umělci. To, co předvádíme, to hned tak neuvidíte. Když jsme vystupovali pro míšeňského vévodu, ani pustit nás nechtěl...“

Panoš Ota rychle uvažoval. Těsně před cestou dostal od svého pána nějaké peníze a jeden stříbrňák by ho nezruinoval. Najednou nevěděl, co ho přitahuje víc, jestli představení, nebo ta černovláska. Mohl si počkat na Lemberk, ale věděl, že by dneska špatně usínal. S lehkým srdcem proto odvázal od opasku váček, otevřel ho a vytáhl ohmatanou stříbrnou minci. Hodil ji principálovi a pánovitým gestem zahrozil. „Jestli si ale vymýšlíš, napráskám ti. Sežeň své lidi a začněte! Jak se jmenuješ?“

„Brutus,“ usmál se zrzavý tlouštík. „Abych vám ušetřil další otázku, moje dcera je Beatrice. Ale varuju vás, jsme jenom umělci.“

„Dovedu ocenit opravdový kumšt,“ řekl panoš a pohodlně se uvelebil v křesle. Pak křikl na kluky, zevlující venku. „Zaběhněte někdo do šenku a řekněte vojákům, co tam táboří, že za chvíli se začíná. Ať to řeknou paní Ludmile! Kdo chce, pojďte dovnitř, jste mými hosty. Nebudeš mít nic proti tomu, Brute?“

Principál zavrtěl hlavou a odběhl připravit představení. Hlasitě začal svolávat ostatní. „Bando líná, všichni sem. Tak hněte sebou. Dneska se hraje!“

Ludmila dorazila za chvilku zadýchaná vzrušením. Usmála se na Otu a usadila se ve vedlejším křesle. Ani si nestačila pořádně vydechnout, když zazněl gong a představení začalo. Principál Brutus nepřeháněl. Program byl nápaditý a plný skvělých čísel. Akrobati, žonglér, klaun, cvičený psík a dva hudebníci s loutnou a flétnou v rychlém sledu předváděli pestrý rej. Stále bylo nač se dívat. Panoš Ota hltal každičký pohyb a oči mu zářily snad s ještě větším nadšením, než jaké projevovali venkovští kluci, kteří zírali na

představení s otevřenými pusami. Každé číslo ocenili mohutným rámusem, tleskáním, dupáním a ječením, které nemělo konce.

Hned jak kejklíři skončili a začali se uklánět, Ludmila vstala. Bylo přece jen chladno, navíc jí mnohé scény připadaly trochu vulgární. Byla ráda, že kejklíře viděla, ale nebyl důvod se tu zdržovat. Rozloučila se s Otou a v doprovodu vojáků se pomalu vydala zpět do šenku. Brutus s několika kejklíři ji trochu znepokojeně sledovali. Pochopili, že v ní nového obdivovatele nezískají.

Zato panoš Ota běžel k pódiu a nadšeně tleskal. Účinkující muži, dvě ženy a Beatrice se hluboce ukláněli. Co jim ostatně bylo do nějaké namyšlené šlechtičny? Tenhle mladík platil, jeho si musí považovat.

Panoš Ota kejklíře chválil, ale nedalo mu, aby jeho oči stále nebloudily k černovlasé dívce. I když měla trochu baculatý obličej, byla štíhlá skoro jako chlapec a při představení se prohýbala do vzrušujících ladných křivek. Nebyla zvlášť krásná, ale vyzařovalo z ní cosi, co si Otu podmaňovalo.

„Děkujeme za přízeň, kterou jste prokázal našemu umění, urozený pane," odpověděl Brutus za všechny. „Rádi vás jako hosta uvítáme znovu na Lemberku. Budeme tam vystupovat celý týden. Slyšel jsem, že tam jedete také."

„Kdo z lidí, kteří něco znamenají, tam nejede? Rád se přijdu znovu podívat. Vaše představení se mi velice líbilo. Teď běžte po svých," rozloučil se s nimi trochu netrpělivě. „Jen pannu Beatrici prosím, aby mi věnovala ještě chvilku."

„Proč ne?" řekla dívka melodickým hlasem a mile se usmála, i když její oči zůstaly lhostejné. Dala se v nich číst únava.

Panoš Ota jí přehodil přes ramena svůj plášť. „Abys neprochladla. Myslím, že začíná mrznout," dodal na vysvětlenou. „Mohu tě pozvat do šenku na číšku horké medoviny pro zahřátí?"

Dívka jeho pozvání rozhodně odmítla. „Jestli se mnou chcete hovořit o našem představení, zůstaneme tady," navrhla a sama se usadila do jednoho z křesel pod pódiem. Rukou ukázala na vedlejší gestem, jakým majordomus vyzývá hosta, aby se posadil.

Ota trochu zklamaně přešlápl, ale poslechl. On, zkušený svůdce, jemuž téměř všichni mladíci na královském dvoře záviděli úspěchy u dívek, a jak se šuškalo, i u vdaných žen, najednou nevěděl, co říci. Dívčina autorita byla tak samozřejmá, že se podřídil.

Jeho rozpaky netrvaly dlouho. Dívka byla příjemná společnice a svému řemeslu rozuměla. Za chvíli si už s vážným zaujetím vyprávěli o vystoupení kejklířů i o všem, co s jejich životem souviselo. Beatrice popisovala Otovi rozmanitá cvičení, která musela jako dítě provádět, aby si uvolnila páteř a klouby. Ota jí na oplátku vyprávěl, jak se učil šermovat a zápasit s turnajovým dřevcem. Čas plynul a oba mladí lidé se bezděčně začali oslovovat jmény. Teprve když ponocný z nedaleké vesnice zatroubil na roh, polekala se dívka, že je pozdě.

„Musím jít spát Oto," oznámila omluvně.

„Jedině se mnou," řekl panoš a byla v něm malá dušička. Vzal ji za ruku, a protože byla v zimní noci zkřehlá, chvíli ji zahříval ve svých dlaních. Pak ji políbil.

„Mně se spí lépe, když jsem sama," smála se Beatrice. „Jdi se raději starat o svého pána. Ocení to spíše než já. Zítra nás čeká dlouhá cesta, odpočinout si pár hodin neuškodí!" Rezolutně svou ruku vymanila z jeho silných dlaní a vstala.

„Neodcházej, prosím," prosil nešťastně. „Už dlouho jsem nepotkal dívku, jako jsi ty. Moc po tobě toužím. Beatrice, dovol mi, abych tě obejmul a políbil." I když tohle říkával často, cítil, že tentokrát to nejsou planá slova. Zamiloval se. Byl trochu nesvůj, nebyl zvyklý, aby mu city komplikovaly potěšení, které si od života bral plnými doušky.

„Neuraz se, ale proč bych ti to měla dovolit?" vrtěla Beatrice hlavou.

„Copak netoužíš občas po troše něhy. Po rozkoši? Copak ty se někdy s někým nepomiluješ?" vyzvídal a pokusil se ji obejmout. Nebránila se a zdálo se, že přemýšlí. Nad nestoudností otázky se vůbec nepozastavila.

Teprve po chvilce se vymanila a trochu provinile opáčila: „Samozřejmě, když jsme měli hlad a v měšci ani měďák, musela jsem občas s někým spát. Ale jen proto, abych pomohla otci uživit

naše lidi. Teď se nám už delší dobu daří chvála Bohu dobře, a tak to dělat nemusím.“

„Chápu,“ vrtěl hlavou panoš Ota. „Mít z toho potěšení za peníze nelze. Já ale mluvím o něčem jiném. Milovat se s někým, kdo se ti líbí. Jen tak pro radost. Nebo proto, že ho miluješ.“

Beatrice pokrčila rameny. „Po radost jsem to nikdy a s nikým nedělala. Nevím, Oto. Líbíš se mi, to je pravda. Je mi s tebou hezky, umíš zajímavě vyprávět, ale přesto si nemyslím, že bych se chtěla s tebou milovat. Co vy mužští na tom vůbec máte?“ řekla najednou prudce. „Musím jít!“

Beze slova rozloučení se otočila a vydala ke stanu, kde ještě blikalo světlo malé lampičky. Otec na ni trochu netrpělivě čekal.

Panoš Ota se díval do tmy za štíhlou siluetou dívčího těla a vrtěl nedůvěřivě hlavou: „Je to vůbec možné, aby tak pěkné mladé děvče nepoznalo, co je to rozkoš z milování? Když se navíc živí jako kejklířka?“

Vstal a pomalu odcházel. Všude už byl klid, jenom štíhlý loutnista, který Beatrici doprovázel při zpěvu, seděl u ohrady na oji vozu a cosi tiše hrál. Panoš necítil zlost, že u dívky neuspěl. Té štíhlé černovlásce byl ochotný odpustit víc, než jen její odmítnutí. Teprve zavřená vrata na dvůr šenku přetrhla jeho snění. Zaklel a pěstí na ně začal tlouci, aby mu někdo otevřel. Nevšiml si přitom, že kejklíř v táboře odložil loutnu, ušklíbl se a tiše se za ním vydal.

V. KAPITOLA

Velitel družiny královského prokurátora Diviš zarazil koně na návrší a prohlížel si nevelkou vesnici o něco níže na svahu u lesa. Tvořil ji shluk dřevěných domů, o které se opíraly ne příliš výstavné chlévy a kůlny, trochu stranou byly hranaté stodoly a za usedlostmi malé zahrady s holými pahýly stromů, které po přestálé zimě trčely k nebi jako paňáty. Od návsi se klikatila k lesu široká cesta, u níž ležel rybníček a za ním malý kostel z pískovcových kvádrů. Vedle něj se rozkládala výstavná dřevěná tvrz, položená tak šikovně, že ji kostel i voda bezpečně chránily proti případnému útoku. Pouze na straně od lesa lemovala dvůr tvrze nová hradba z neloupaných klád, zakončená širokou bránou. „Tak tady sídlil zabitý zeman Jan ze Střelče," spokojeně si opakoval.

Rukou si zaclonil oči. Blížilo se poledne, jarní slunce stálo nízko nad obzorem a nepříjemně ho oslepovalo. Dlaní si setřel zpocené čelo a bezděčně se dotkl staré jizvy, jež se táhla od oka přes celou tvář až k přísně staženým rtům. Chvíli pozoroval tvrz, nebyla od něho daleko. Hned si všiml dvou mužů, kteří vycházeli ze dveří patrového domu. Diviš ještě chvíli počkal, až jim čeledín vyvede koně ze stáje. Pak popohnal ostruhami svého ryzáka a pomalu sjížděl k vesnici. Uzdou ho přidržoval, aby neklusal příliš rychle. Proto potkal oba muže přímo na návsi. Zastavil u nevelké lípy, kolem níž se stáčela cesta z návsi k návrší, odkud právě přijel. Jezdci neměli jinou možnost, než projet kolem. Diviš se nemýlil. Ti dva byli včera v noci v Hrádku, když jejich přítel zabil zemana ze Střelče. Přes přísná ústa se mu mihl letmý úsměv, když si všiml, jak sebou trhli.

„Tak se opět potkáváme," pozdravil je chladně. „Teď ale nemám na sobě venkovské šaty," pokračoval a natočil se ramenem, aby byl dobře vidět znak českého panovníka na plášti. „Věděl jsem, že vás tu najdu."

„K tomu, abys na to přišel, nebylo třeba příliš důvtipu," zavrtěl hlavou vyšší z obou jezdců, příjemně vypadající muž středního věku s pěstěnou bradkou a špičatým nosem. „Co od nás chceš?"

„Pravdu! Jak to bylo se smrtí pána ze Střelče?" odpověděl klidně Diviš a stejně ironickým hlasem jako muž s bradkou pokračoval: „K tomu, abyste na tohle přišli, není také třeba příliš důvtipu."

Oslovený zaklel a pokusil se tasit meč, ale jeho společník, dobromyslně vypadající tlouštík s rozježenými šedivějícími vousy a bledými lícemi, ho chytil za ruku a pokáral ho: „Nevidíš, blázne, královský erb?"

Muž s bradkou sebou trhl, div tlouštíka neshodil s koně. „Co má být? To vyřídíme hned tady a bude klid!"

„Uklidni se, Viléme," vyštěkl tlouštík. „Ve všech chalupách jsou lidé a pozorují nás!"

Diviš sledoval jejich spor klidně. Nebál se jich, byl starší a prošel tolika bitvami, že měl zkušeností na rozdávání. Položil pro výstrahu ruku na jílec svého meče, popohnal koně a dojel až těsně k nim.

„Vidím, že vám má přítomnost vadí. Tím lépe. Mě se už nezbavíte. Dokud nezjistím, jak to včera opravdu bylo. Teď vás nechám, jenom zopakuji včerejší otázku. Vaše jména, pánové!"

Stáli proti sobě a měřili se navzájem. Diviš trochu popuzeně, protože ti dva si z královského majestátu příliš nedělali, a to neměl rád. Vážil si krále Přemysla. Muž s bradkou pustil jílec meče a ušklíbl se. „Dozvíš se to, jen se neboj. Myslím, že brzy, ale..."

„Pojď," skočil mu netrpělivě do řeči tlouštík. „Nebudeme se zdržovat. Jedeme!" Popohnal svého vraníka, elegantně objel Diviše a jeho vysoký společník za ním. Velitel družiny zůstal stát na rozbahněné návsi. Otočil se a přimhouřenýma očima sledoval, jak cválají po cestě mezi kamennými zídkami, lemujícími pole. Ušklíbl se, protože setkání mu potvrdilo, co si myslel už včera. Ti dva lhali. Jan ze Střelče byl zavražděn. Včera v šenku to nebyl poctivý souboj. Za jejich neuctivostí se skrýval strach. A od nejistoty byl jen krůček k chybě. Tak to vždycky říkal pan Oldřich z Chlumu.

Povolil uzdu a vyrazil k tvrzi. Když objížděl kostel, ohlédl se. Oba jezdci stáli na návrší, téměř na stejném místě, odkud před chvílí pozoroval vesnici on. O něčem vzrušeně diskutovali. Diviš se

ušklíbl. Popohnal ryzáka a za chvíli už vjížděl otevřenou bránou do prostorného dvora.

Z chléva právě vynášel čeledín s děvečkou na dřevěných nosítkách hnůj. Byl ještě teplý a kouřilo se z něj. Oba byli oblečeni do obyčejných plátěných šatů, stejně špinavých, jako oni sami. Nevzrušeně si Diviše prohlédli a potom pomalu pokračovali s nosítkami kamsi za chlév.

Diviš seskočil z koně a houkl na ně: „Hej, vy dva! Pojďte sem.“

Položili náklad na zem, čeledín se obrátil a chůzí, z níž vyzařovala neochota a lenost, k němu došel.

„Co má bejt?“ optal se s pohledem upřeným k zemi.

„Postarej se mi o koně. Děvečka ať zajde k vaší paní, že s ní hned musím mluvit. Jménem krále!“ dodal přísně. Ale na čeledína to žádný dojem neudělalo. Jenom přikývl, celkem obratně chytil koně za uzdu a křikl na špinavou dívku: „Mařko, zajdi k paní!“ Pak se otočil a líně odváděl koně přes dvůr k dřevěné maštali, kryté doškovou střechou.

Za chvíli už stál Diviš ve velké místnosti v přízemí tvrze. Prostě zařízená jizba kontrastovala s výstředním oblečením, v němž zavražděného zemana poznal. Také vdova po Janovi ze Střelče vypadala spíše jako chudá selka, než manželka muže oblečeného podle poslední módy.

Zemanka ze Střelče seděla u okna na lavici, na klíně držela dřevěnou mísu s těstem, jež občas bezmyšlenkovitě zamíchala. Byla mírně obtloustlá, obličej měla bledý a ještě teď se v něm zračil úlek. Bezvýrazné oči nervózně těkaly po místnosti a rty se chvěly potlačovaným pláčem. Diviš stál a čekal, až ho osloví. Když však ticho trvalo příliš dlouho, začal sám.

„Jmenuji se Diviš a jsem velitel družiny královského prokurátora. Přijel jsem za vámi, urozená paní, protože se stala smutná věc. Jak vidím, o smrti vašeho manžela již víte. Je mi líto, co se stalo,“ dodal trochu drsně. Nebyl zvyklý na květnatou řeč. Byl voják, ale chápal, že nemůže na ženu, která byla ještě v šoku, hned vyrukovat s otázkami.

„Jan je mrtvý,“ řekla mdle, snad poprvé zvedla oči a zadívala se na Diviše. Pak jako by se rozpomněla na své povinnosti hostitelky,

ukázala na lavici u stolu a vybídla ho, aby se posadil. „Kdo jste, pane?“
Diviš jí vše trpělivě zopakoval. Žena ho nepřítomně vyslechla a pak přikývla. „Aha,“ řekla tiše, sklonila hlavu a dál míchala těsto v dřevěné míse.

Diviš se pokusil ještě několikrát navázat rozhovor, ale bylo to zbytečné. Vdova po zemanovi ze Střelče ho vůbec nevnímala. Pak zaslechl za sebou nehlučné zavrzání. Prudce se otočil. Ve dveřích stála stará žena v hnědých šatech, s krátkým modrým pláštíkem přes ramena a s elegantním čepcem na hlavě. V kulatém obličeji, v němž vynikalo černé chmýří pod nosem, byly vrásky, lemující trpce stažená ústa. Byla trochu ohnutá do strany a opírala se o hůl. Oči však měla živé. Pozorně si Diviše měřila a pak řekla: „Tak ty jsi mladíku královský služebník? To je dobře. Má dcera ti nic neřekne, snažíš se zbytečně. Přišla o rozum už před několika lety, Narodilo se jí mrtvé dítě, jestli rozumíš?“

„Omlouvám se, urozená paní,“ rozpačitě koktal Diviš a vstal od stolu. „Nechci ji trápit. Jen jsem se potřeboval něco dozvědět.“

„Řeknu ti, co vím. Je dobře, že chceš smrt mého zetě vyšetřovat. I když se divím, že jsi přijel tak rychle!“

„Byl jsem U krále Jindřicha v Hrádku, když Jana ze Střelče zabili. Proč si myslíte, že chci jeho smrt vyšetřovat? Copak tu nebyli ti dva rytíři nabídnout smír?“

„Pojď,“ pokynula stará zemanka Divišovi. „I když má dcera přišla o rozum, není to s ní jindy tak špatné. To ten šok. Nemusí nás poslouchat.“

Vedlejší místnost byla malá, ale mnohem honosněji zařízená. Stála tu postel s nebesy, masivní dubový stůl a pod oknem truhlice ze dřeva, zčernalého stářím a prolezlého červotočem. Vedle dveří bylo bronzové ohřívadlo se žhavými uhlíky, které jizbu příjemně vyhřály. Stará zemanka ukázala na lavici u stolu a sama se pohodlně usadila na postel.

„Tady žiju,“ dodala na vysvětlenou.

„Není to tu špatné,“ usmál se Diviš. „Jak se jmenujete, urozená paní? Já jsem Diviš, velitel...“

„Slyšela jsem," přerušila ho. „Jsem Judita, vdova po Martinovi ze Střelče. Tahle tvrz, abys rozuměl, je moje. Jan se sem přiženil. Bůh mi dopřál jen dceru a můj nebožtík manžel si vymínil, že majetek přejde na naše dítě teprve až budeme oba mrtví. To jen, abys pochopil další," začala. Otevřely se dveře a vstoupila špinavá děvečka se džbánkem teplého, čerstvě nadojeného mléka. Nalila ho do tmavě zelených hliněných pohárků. Pak se s úklonami vzdálila.

„Proč si myslíte, urozená paní, že jsem přijel vyšetřovat?" optal se Diviš a s chutí se napil. Po dlouhé cestě měl vyprahlé hrdlo.

„Dneska v noci zemřel můj zeť. Prý v souboji," dodala pochybovačně. „Byl to zbabělec. Neumím si představit, že by tasil meč. Aby zápasil v souboji s rytířem? Který měl s sebou navíc dva přátele? Ne, to by se musel stát zázrak!"

„Co když se zázrak stal?"

„Připusťme. Pak by se ale musel hned stát ještě jeden. Jana prý zabil Jakub ze Skalice. Moc o tom rytíři nevím, ale v poslední době jsem jeho jméno od svého zetě několikrát slyšela. Hned jak skončil souboj, pán ze Skalice vyrazil se svými přáteli sem, do Střelče. Proč tak pospíchal? Copak by to nepočkalo do rána? A představ si, po cestě prý klopýtl kůň pána ze Skalice tak nešťastně, že zeman spadl a zlomil si vaz. Bůh ho potrestal, řekli mi jeho přátelé. Dva zázraky za jedinou noc?"

Diviš přikývl a opakoval si, co se právě dozvěděl. Při vyšetřování ho Oldřich z Chlumu pověřoval pronásledováním zločinců. Na klábosení tu byl panoš Ota a na přemýšlení královský prokurátor. Diviš měl často touhu ukázat, že je toho v něm víc, než by se od obyčejného velitele vojenské družiny čekalo. Občas se bez vědomí svého pána do něčeho pustil, ale teď se mu zdálo, že přecenil své síly. Měl jet raději do šenku v Novinách, kde se měl setkat se svým pánem a vše mu říci. On už by si poradil.

„Takže vy myslíte..," nedokončil větu a s otázkou se zadíval do vrásčitého obličeje paní Judity.

„Přesně tak," přikývla stará zemanka. „Možná v tom byla Boží vůle. I když skutečně pochybuji, zda by si Bůh jako nástroj spravedlnosti zvolil další vraždu. Ale to teď není důležité. Já myslím, že mého zetě zavraždili a pak se zbavili nepohodlného svědka. Kdo

by jim mohl něco vyčítat? Pro všechny je případ uzavřený. Jakub ze Skalice zabil v souboji mého zetě Jana a sám si v rozrušení zlomil na koni vaz. Jeho přátelé všechno viděli a dosvědčí to. Navíc byli neobyčejně slušní, že jménem svého zemřelého přítele přijeli až sem a přinesli třicet kop stříbrňáků. Usmíření za prolitou krev. Přesně, jak lze podle starého zemského práva podobné případy uzavřít. Peníze vnutili dceři a ta si je samozřejmě vzala.“

Stará zemanka se napila mléka a s ironickým úsměškem pokračovala. „Ale moc chytří nebyli, když ty peníze dali jí. Podle zemského práva stvrzuje poškozený přijetím peněz, že mu škoda byla nahrazena a jeho rod už nikdy nesmí vznést žalobu. Ovšem má dcera není na této tvrzi paní. Majitelkou jsem já. Proto je to celé z právního hlediska neplatné!“

„Proboha, urozená paní,“ vzdychl omámeně Diviš. „Vy mluvíte učeně jako můj pán. Ale to je královský prokurátor a ten se v právu vyzná.“

„Zatímco já jsem jenom venkovská bába, co?“ ušklíbla se Judita. „Tak abys mladíku věděl, můj muž byl písařem v kanceláři krále Václava I. blahé paměti, otce našeho panovníka. Můj manžel byl skvělý muž,“ zasnila se a přes rty jí přeběhl úsměv. Ale hned zahnala vzpomínky a pokračovala: „Trochu jsem od něho pochytila. Peníze, které ti dva přinesli, pošlu na Bezděz tvému pánovi. Aby bylo nepochybné, že ke smíru nedošlo.“

„Znáte ty dva rytíře, co tu byli, urozená paní?“

„Ani to sis nedokázal zjistit?“ pokárala ho. „Tak nevím, jestli se obracím na toho pravého. Ale slyšela jsem, že nový královský prokurátor je schopný. Doufám, že víc než ty,“ dodala ironicky. Když ale viděla rozpaky v Divišově zjizvené tváři, rozesmála se suchým smíchem. „Nedurdi se. Teď se mnou poobědváš a pak ti řeknu, co vím. Jdeme,“ řekla a vstala. Opřela se o hůl a pomalu se vydala ke dveřím. Diviš vyskočil, předběhl ji a galantně dveře otevřel, aby mohla projít. Stará zemanka spokojeně přikývla hlavou a poznamenala: „Myslím, že kdyby si člověk dal práci, třeba z tebe ještě něco bude. Jak že se vlastně jmenuješ? Diviš. No, nic ve zlém.“

Ve vedlejší světnici zatím připravila děvečka oběd. V hnědé míse vařená prosná kaše s kousky nakrájeného uzeného masa, chléb,

trocha sýra a silné ječné pivo. Judita se rychle pomodlila a pak se spolu s Divišem a svou dcerou pustila do jídla. I když měl Diviš hlad, s údivem zíral, jak staré paní chutná. Měl co dělat, aby stačil jejímu tempu. Když ale chtěl začít o případu, pokárala ho: „Je hřích kazit si potěšení z darů, které nám Bůh dává, věcmi tak nízkými, jako je zločin. A pak, vystydlo by ti to a do studené kaše nic není. Však nám to neuteče."

Teprve když sklidila děvečka ze stolu a odnesla prázdnou mísu s dřevěnými lžícemi, obrátila se Judita na svou dceru.

„Lucie, miláčku, jdi jí pomoct."

Hned jak za mladou ženou zapadly dveře, pokračovala: „Ti rytíři, na které ses ptal, jsou bratranci. O tom vyšším moc nevím, jen, že se jmenuje Vilém. Ten tlustší je Petr z Prysku. Dobře se znal s mým zetěm, má dvorec nahoře v kopcích u hranic. Jan pocházel také tam odtud. Pokud mne paměť neklame, Prysk není daleko od Skalice. Ve Skalici měl dvorec ten...," zaváhala, ale hned pokračovala, „ten, co zabil mého zetě. Všechno lidé z jednoho místa. Tam hledej odpověď, proč mého Jana zabili. A proč se potom zbavili pána ze Skalice."

„Udělám to," slíbil Diviš. „Bude to určitě zajímat i mého pána. Ten si s tím snadno poradí. Napamatuju si, že by ho někdo dokázal oklamat. Vždycky nakonec zjistí pravdu. Jen ještě jedna věc mi vrtá hlavou, urozená paní," pokračoval Diviš. Během řeči uchopil korbel a napil se hořce vonícího, ale skvělého ječného piva. „Pokud se pamatuju, naznačovala jste, že bych měl něco vědět i o vašem zeťovi. Nuže, co je s ním?"

„Spíše co s ním bylo," řekla trpce Judita. „Původně to nebyl špatný chlap. Dlouho jsme si tady žili klidně. Jenže když mé dceři umřelo dítě a její rozum se zkalil, Jan to neunesl. Začal se hádat, proklínal život a s ním i nás. Najednou mu náš venkovský život nevoněl. Začal se toulat, jezdil na hony, za přáteli. Pořád po mně chtěl peníze. Nedostal nic, samozřejmě," řekla upjatě a s chutí se napila. Mlaskla spokojeností, ukázala na korbel a hrdě podotkla: „Naše, sami si ho vaříme."

„Když jsem ho včera potkal, byl oblečený jako švihák. Nevypadal, že má měšec prázdný," namítl Diviš.

„Někdy před dvěma měsíci se objevil v nových šatech. Smál se mi, ať si sedím na penězích, že už je nepotřebuje. Od té doby se tu objevoval zřídka. Prosila jsem Boha, ať něco udělá. Jestli mne vyslyšel, nevím, ale snad je to takhle lepší," řekla tvrdě a vstala. Rukou si uhladila šaty, opřela se o hůl a přísně se zadívala na Diviše. „Pokud se muž přestane starat o svou rodinu a opustí ženu, když je jí nejhůře, nic lepšího si nezaslouží. To ale neznamená, že by Janův vrah měl uniknout spravedlnosti. Je to na tobě. Teď už jdi. Jsem unavená a musím jít spát. Stáří je ošklivá věc. Bůh s tebou."

Pomalu se odbelhala, ani se neohlédla. Diviš si rozpačitě poposedl, pak vyprázdnil korbel a vstal. „Inu co," zabručel, „vlastně mi řekla víc, než jsem doufal. Teď rychle do Novin za panem Oldřichem. Ať si s tím rébusem poradí."

Na dvoře bylo prázdno, čeleď zřejmě odpočívala po obědě. Kdyby to tu bylo moje, mihlo se Divišovi hlavou, já bych tu bandu línou prohnal. Už dlouho tu zřejmě chybí ruka hospodáře. Z maštale vyvedl koně, s potěšením zjistil, že ho zatím čeledín vyhřebelcoval. Vyskočil do sedla a zamířil kolem kostela k rybníku a přes náves zpět na návrší, odkud přijel.

Projel lesem a pokračoval zvlněnou krajinou, porostlou řídce olšemi a vrbami, mezi podmáčenými pastvinami a bažinatými nivami. Stezka tu byla úzká a místy se ztrácela mezi uschlými trsy trávy. Na rozdíl od kupeckých cest nebyla nijak upravovaná. Však se také používala jen zřídka.

Minul nevysokou pískovcovou skalku, která jako veliký rozcestník vystupovala v té holé a bezútěšné krajině nad travnatou planinu. Za ní se cesta dělila. Lákalo ho odbočit vlevo, na Lípu a dál do Skalice. Aby se dozvěděl víc o obou zabitých zemanech. Ale věděl, že je to hloupost. Chvilku postál, pak povolil svému koni uzdu a zabočil doprava, k řídkému lesíku, který se rýsoval nedaleko. Tudy vedla cesta na Mimoň a dále přes Noviny do Jablonného. Musí se vrátit k družině královského prokurátora Oldřicha z Chlumu.

Obloha se začala zatahovat, jako by mělo začít pršet. Těžké mraky se válely po nebi a Diviše napadlo, že třeba přijde bouřka. To by byla letos první. Ostatně by nebylo divu, už ráno bylo dusno. Letos si příroda skutečně s příchodem jara pospíšila.

Projížděl pomalu řídkým lesem. Cesta se vinula mezi zakrslými borovicemi, smrky a břízami, byla širší a mnohem pohodlnější než na bažinaté planině za ním. Právě když objížděl další z mnoha nevysokých pískovcových skalních věží, které byly roztroušené po lese, uslyšel podezřelý zvuk. Jeho cvičené smysly vojáka reagovaly okamžitě. Prudce se sklonil a strhl koně stranou. Těsně kolem hlavy mu proletěl veliký kámen. Další ho vzápětí bolestivě zasáhl do ramene.

Nasadil koni ostruhy, aby se dostal pryč od skály. Tady byl terén pro boj s lupiči nepřehledný a pro Diviše nevýhodný. Kůň prudce vyrazil, ale o cosi zakopl a překotil se stranou. Diviš na poslední chvíli stihl vytáhnout nohy ze třmenů a v pádu se odkutálel stranou, aby ho padající ryzák nezalehl. Takový hloupý trik, spílal si. V trávě byl přes cestu natažený provaz. Kdyby jel pomalu, asi by si ho všiml, ale takhle ho přehlédl.

Chtěl vyskočit, ale nestihl to. Obklopili ho tři maskovaní muži a zasypali ho kameny. Diviš si ještě dokázal kleknout, pak ho jeden z útočníků zasáhl do hlavy dřevěným kyjem. Kdyby neměl na hlavě přilbu, kdo ví, jak by to s ním dopadlo. Hlava sice zůstala celá, ale všechno se s ním točilo. Meč, který napůl tasil z pochvy, mu vypadl z ruky. Diviš ztratil vědomí.

VI. KAPITOLA

Zdislava, bledá po včerejší děsivé vidině, sestupovala pomalu po kamenném schodišti do přízemí paláce. Chtěla ještě před ranní bohoslužbou zkontrolovat služebné v kuchyni. Na chodbě potkala svého synovce Maurice. Štíhlý bledý mladík s rozježenými vlasy, podobajícími se nepořádně svázanému snopu slámy, ji nervózně zastavil.

„Tetičko," řekl s obavami v hlase. „Strýc mi říkal, co jsi včera viděla. To je hrozné! Co to mohlo být? Ještě teď se z toho nemohu vzpamatovat."

„Já také ne," opáčila Zdislava odměřeně. Pak jí ale přišlo synovce líto. Byl to citlivý hoch, hodně nevyrovnaný. Ostatně nebylo divu. Jeho matka, Zdislavina sestra, přišla záhy po Mauricově narození o rozum, když jí přinesli zprávu, že její muž zahynul v boji s Uhry. Odmítla tomu uvěřit a každý večer stávala u okna nebo na hradbách, a vyhlížela ho. Nikdo se už nikdy nedozví, proč se jednoho dne zřítila z hradeb do hradního příkopu. V paláci se šuškalo, že si vzala život sama. Zdislava svou sestru znala dobře a považovala to za nesmysl. Věděla, jak byla nešikovná. Mauric tohle slýchal nerad. Od mládí se trápil, protože byl sám. I když to s ním nebylo lehké, Zdislava považovala jeho výchovu za svůj závazek vůči mrtvé sestře. Už proto, že neměla vlastní děti. Teď už byl Mauric chválabohu dospělý.

„Víš, Maurici," řekla měkce a uchopila svou baculatou dlaní vytáhlého mladíka za ruku, „to nebylo vidění! Mám zdravý rozum a oči mi slouží výtečně. Tam na chodbě byl skutečně mrtvý kocour. To mohu odpřísáhnout. Ale kam se poděl, to nevím. Celou noc jsem se modlila a říkala si, že mne třeba pokouší ďábel. Kolika světicím se něco podobného stalo! Svatá Eufrozina uprchla rodičům, protože ji

chtěli provdat za pohana. Protože věděla, že ji rodiče budou hledat v ženském klášteře, vstoupila do mužského v přestrojení za mnicha. Až do konce života ji pak ďábel pronásledoval nejrůznějšími oplzlými vidinami, ale přesto zůstala panna. Nebo svatá Uršula...“

„Nejsi světice, tetičko,“ pochybovačně ji přerušil Mauric. „Proč by si ďábel dával takovou práci a děsil obyčejnou šlechtičnu? I když mimořádně zbožnou, to připouštím!“

„Každá duše, kterou ďábel svede na scestí, mu stojí za námahu. Nezapomeň, ani ty ženy, o kterých mluvím, nebyly světicemi, když je ďábel začal pokoušet. Ale zkoušku vydržely a po smrti vstoupily mezi svaté. Každý z nás by měl žít tak, aby se světcem či světicí mohl jednou stát,“ řekla káravě a chtěla pokračovat do kuchyně.

„Počkej, tetičko Zdislavo,“ pokorně se omlouval rozčepýřený mladík. „Já to tak nemyslel. Jenom jsem nechtěl, aby sis myslela, že se tu usadil ďábel. Proto jsem to zlehčoval, jenom proto. Já vím, že máš svých starostí dost. Špitál pro tvé chudé a nemocné. Navíc má přijet král a bude se světit trn z Kristovy koruny. K tomu ještě tohle. Třeba se ti to opravdu jenom zdálo a nic, vůbec nic to neznamená,“ řekl důrazně.

Baculatá žena v hnědých režných šatech se zastavila. „Jsi hodný, Maurici,“ usmála se a pohladila ho po tváři. „Za chvíli začne ranní bohoslužba, sejdeme se v kapli.“ Pak se otočila a čile zmizela ve dveřích kuchyně.

Mladík zůstal stát na chodbě a díval se za ní. Pak se trochu ušklíbl. Teď po ránu měl tak náladu na bohoslužbu. Ale věděl, že se z téhle povinnosti nevykroutí. Vzdychl a pomalu se vydal po schodech do patra paláce.

Do lemberské hradní kaple pronikalo dvěma vysokými štíhlými okny oranžové světlo ranního rozbřesku. Jak procházelo barevnými skly, z nichž byly složeny vitraje v oknech, tančily po stěnách pitoreskní stíny. Malá kaple už byla přeplněná, lidé stáli i v otevřených dveřích. Nebyli tu jen sloužící, ale také většina nejbohatších měšťanů z nedalekého Jablonného a všichni vesničtí rychtáři. Havel z Lemberka je pozval a nikdo se neodvážil

odmítnout. Vždyť to byla veliká pocta, i když v nekřesťansky ranní hodinu.

U malovaného oltáře stál děkan Leonard, jemuž se vzrušením leskla zpocená pleš. Na sobě měl nádherný ornát z fialového plátna, vyšitý rudými a stříbrnými nitěmi. Vedle něj vypadal v prosté bílé košili kajícníka Havel z Lemberka jako nuzný příbuzný. Stranou u kamenné mensy oltáře klečela v režných šatech, převázaných konopným provazem, jeho žena Zdislava, vedle ní synovec Mauric. Nebylo proč otálet, mše mohla začít, přesto se Havel tvářil nespokojeně a děkan Leonard pochopil, že není všechno, jak má být.

„Urozený pane, stalo se něco?“ optal se s obavami v hlase. Tolik se na dnešní mši těšil.

„Není tu zlatník Ruprecht,“ odpověděl s potlačovaným hněvem v hlase pán z Lemberka. „On přece relikviář zhotovil. Ještě včera jsem mu připomínal, aby tu byl včas. Jemu už ani bohoslužba nestojí za to, aby se choval, jak se na poddaného sluší,“ zlobil se a hněv mu vehnal do tváří rudou barvu. „O povinnostech křesťana ani nemluvím!“ dodal důrazně. Nervózně přešlápl a pak chladně řekl: „Bůh čekat nebude. Začneme bez Ruprechta.“

Děkan Leonard s ulehčením přikývl a svým hlubokým, podmanivým hlasem začal zpívat úvodní modlitbu Te Deum laudamus. Všichni v kapli se přidali. Hlasy věřících se spojily v hlasitý chorál, který se lámal v kamenné klenbě do ozvěn, vracející se k modlícím se lidem jako memento víry.

Po úvodní části se rozhostilo napjaté ticho. Děkan Leonard pomalu a důstojně došel ke stříbrným tepaným dvířkům sanktuaria, malého výklenku v kamenné stěně vedle oltáře. Otevřel je a oběma rukama téměř bez dechu vyňal nádherný stříbrný relikviář. Zvedl ho nad hlavu, aby všichni dobře viděli. Pak se pomalu vrátil k oltáři a postavil relikviář na kamennou desku mensy. Chvějícími se prsty otevřel schránku z křišťálu, zbožně se pokřižoval, ustoupil o několik kroků a poklekl.

V kapli panovalo ticho, nikdo ani nešpitl a zdálo se, jako by dav věřících, kteří klečeli na studených dlaždicích, vůbec nedýchal. Havel z Lemberka sáhl do kapsáře své košile a vylovil dózu vyřezávanou z tmavého dřeva. Otevřel ji a opatrně vyňal malý

hnědavý trn s černými zbytky Kristovy krve na špičce. Důstojně položil trn na sametové lůžko do srdce, vyřezávaného z horského křišťálu. Pak srdce zavřel a obě jeho části spojil malou zlatou zástrčkou, kterou protáhl očky v hranách schránky.

Pokřižoval se, sepjal ruce a sklonil hlavu. Začal se nahlas modlit Otče náš a ostatní se přidali. Mše pokračovala až k závěrečnému Amen. Ale její konec už jako by postrádal napětí, které doprovázelo uložení trnu do relikviáře. Děkan Leonard vycítil pohnutí mysli věřících a bohoslužbu neprotahoval.

„Urozený pane," ozvala se po skončení mše plačtivě jedna z děveček, které na Lemberku sloužily, „dovolte děkanovi, ať mi relikvií požehná. Odmítl mne. Přitom mě tak strašně bolí klouby, to si nikdo neumí představit. Bůh mi jistě pomůže!"

„Udělal dobře. Relikvie ještě nebyla vysvěcena," zamračil se pan Havel. „To udělá až v sobotu Jeho Milost pražský biskup." Neměl podobné praktiky rád. Věděl však, že církev s nimi souhlasí, stejně jako jeho žena Zdislava. Pro něho však byla relikvie symbolem víry a užívat ji k uzdravování považoval za pohanské modloslužebnictví. Rázným gestem přerušil naříkající děvečku a odvrátil se. Rukou si přivolal rychtáře z Jablonného.

„Rychtáři Kryšpíne," řekl chladně. „Tvůj bratr Ruprecht dnes opět zmeškal bohoslužbu. Není to poprvé, pokud se pamatuji. Až dosud jsem mu to pro jeho šikovnost odpouštěl. Ale vidím, že si neumí mé shovívavosti vážit. Okamžitě ho vsaď do vězení a pak mi přijď říci, čím se chce ospravedlnit!"

Na snídani se Havel převlékl do pohodlných soukenných šatů, ve kterých doma obvykle chodíval. Když vešel do hodovní síně, byla všechna místa u stolu až na jeho křeslo obsazená. Kromě Zdislavy tu čekal děkan Leonard, synovec Mauric s nějakým urostlým mužem po boku a vyslanec dánského krále hrabě Knut, který tudy projížděl.

Jakmile skončila společná modlitba, vstal mladý Mauric a zdvořile se uklonil. „Dovol, strýčku, abych ti představil svého dávného přítele, který přijel dnes ráno. Urozený pan Francois z Créspy. Vrací se z poutě, kterou vykonal do Svaté země. Protože

jsme spolu sloužili v jednom vojsku, zastavil se tu, aby mne pozdravil. Nemáš nic proti jeho návštěvě?“

„Ty jsi navštívil Kristův hrob?“ řekl se zájem Havel z Lemberka.

„Také,“ přikývl poutník. Měl výrazný obličej, lemovaný hustým vousem. „Byl jsem v Nazaretu, Betlému, na Golgotě i u Jordánu,“ řekl hrdě.

Pihovatá děvečka přinesla na stůl hlubokou hnědou mísu hrachové polévky, omaštěné velikými kusy osmaženého loje, který se pomalu na hladině rozpouštěl. Druhá položila na stůl džbán s pivem a proutěnou ošatku s nakrájeným chlebem. Byl ještě teplý a nádherně voněl. Pak obě dívky odběhly, ale vzápětí se vrátily s miskami se sýrem, medem a rozvařenými jeřabinami. Potom jedna z nich zvedla džbán a nalila do širokých miskovitých pohárů hořce vonící pivo. Druhá před každého stolovníka položila dřevěnou lžíci a hlubokou misku.

Zdislava se pak ujala svých povinností hospodyně. Velikou dřevěnou naběračkou nalila do misek polévku. Zvedla ošatku a nabídla chléb nejprve svému manželovi a potom dánskému vyslanci.

Všichni se pustili s chutí do jídla. Na chvíli zapomněli i na Svatou zemi. Ostatně nebylo by slušné vyptávat se hosta, dokud se nenasytí. Místností se neslo tiché srkání a občasné zavrzání křesla. Oknem doléhal z nádvoří rámus, provázející každodenní krmení dobytka.

Teprve když polévka zmizela, zvedl pan Havel svou číšku s pivem a připil hostům. „Pane z Créspy,“ optal se a v jeho hlase zněl opravdový zájem, nikoli pouhá zdvořilost, „vyprávějte, jak vypadá Kristův hrob. A co Jeruzalém? Slyšel jsem, že potíže s nevěřícími rostou.“

„Je to tak,“ souhlasil urostlý křižák. Pak trochu zmateně začal vyprávět. Protože byl plný dojmů, přeskakoval z jedné věci na druhou. S nadšením líčil chrám, v němž byl Kristus pohřben. Vyprávěl o úsilí francouzských rytířů, kteří ustanovili bratrstvo k ochraně chrámu a podle něj si začali říkat templáři. „Neboť templ značí ve francouzštině totéž, co u vás chrám,“ vysvětloval horlivě.

„A co Balduinova věž?“ vmísil se do hovoru hrabě Knut. „Slyšel jsem, že ji Arabové poškodili při jednom z útoků. Víte,“ obrátil se na ostatní, „Balduin se stal po osvobození Kristova hrobu prvým

křesťanským panovníkem ve Svaté zemi. Vybudoval kolem Jeruzaléma nové opevnění a cestu k hlavní bráně chrání mohutná věž, která dostala jméno po něm. Inu, pane z Créspy, jak to s ní vypadá teď?“

„Jistě, jistě,“ trochu se zajíkl pán z Créspy. „Byla poškozená skoro až k základům, ale už ji opravili!“

„To je dobře,“ přikývl dánský vyslanec a upřeně se na něho zadíval. Jako by chtěl ještě něco říci, ale pak si to rozmyslel, zavrtěl hlavou a napil se piva.

Havlovi z Lemberka však jeho zaváhání neušlo. „Hrabě Knute, něco se vám nezdá?“

„To není důležité,“ usmál se a znovu zavrtěl hlavou s mohutnou kšticí rezavých vlasů. „Jen ať pan z Créspy vypráví dál. Je to neobyčejně zajímavé!“

Dříve však, než mohl francouzský křižák pokračovat, vpadl do sálu udýchaný purkrabí.

„Urozený pane, omlouvám se,“ zajíkal se. „Stalo se něco strašného. Právě přišel rychtář z Jablonného. Někdo zavraždil jeho bratra zlatníka Ruprechta!“

„Proto tedy nepřišel na mši,“ odpověděl zamyšleně Havel. „To je snad poprvé, kdy měl opravdu pádný důvod.“

„Jak můžeš takhle mluvit,“ vyskočila Zdislava. „Zemřel člověk! Stal se zločin. Vražda!“

„Všichni jsme v rukách Božích,“ opáčil chladně Havel z Lemberka a pokřižoval se. „Je mi ho líto, stejně jako každého jiného křesťana. To ale neznamená, že budu zavírat oči před jeho hříchy.“ Vstal od stolu a obrátil se na purkrabího: „Nařiď rychtáři Kryšpínovi, aby hned začal pátrat. Až zločince chytí a vyslechne, ať mi přijde oznámit, proč ho zabil. Vraha potrestám co nejpřísněji.“

Pak se s úklonou rozloučil se svými hosty a odešel. Všichni mlčeli, každý zabraný do svých vlastních myšlenek. Jako by vražda, která se stala v nedalekém městečku, měla být předzvěstí čehosi zlého. Zdislava se zachvěla a úžeji se zahalila do svého šedavého pláště. Tiše se začala modlit.

VII. KAPITOLA

Jestli je ráno nebo večer, nedokázal Diviš odhadnout. Ležel na hromadě čerstvého chvojí, v hlavě mu hučelo a cítil se zle. Ruce i nohy měl pevně svázané koženými řemeny. Zbroj i šaty byly pryč, na sobě měl jen spodní plátěnou košili. Kde byl, netušil. Ale protože neměl v ústech roubík, soudil, že někde dost daleko na to, aby ho bylo slyšet, kdyby začal volat o pomoc. V šeru kolem rozeznával stěny z chatrných prken. „Asi jsem v nějaké kolně," říkal si.

Měl na sebe neuvěřitelný vztek. Takhle hloupě se nechat chytit! Jako nezkušený mladík. To ho štvalo nejvíc. Odplivl si a pokusil se převalit na bok. Šlo to bez problémů. Chvíli se kroutil, až si našel pozici, jež byla za daných podmínek pohodlná. Zavřel oči. Měl žízeň a začal cítit hlad. Mizerný život! Hlava ho stále bolela, a tak se rozhodl, že se pokusí vyspat. Kdo ví, co ho čeká? Musí načerpat co nejvíce sil.

Když se znovu probudil, byla tma. Nevěděl, jak dlouho spal. Celé tělo ho brnělo, do nohy dostal slabou křeč. Jazyk se mu lepil žízní na patro, ale hlava už netřeštila. Trhaně pohyboval svázanýma nohama, aby zahnal nepříjemnou bolest v lýtku. Chvojí, na kterém ležel, praskalo pod jeho prudkými pohyby. V tiché noci se každé zpraskání hlasitě rozléhalo. Mezi škvírami v prknech uviděl venku světlo. Někdo se blížil s loučí v ruce. Diviš všeho nechal a odkutálel se co nejdále do kouta. S vrzáním zrezivělých pantů se otevřely dveře a dovnitř vstoupil urostlý muž ve špinavé haleně. Na hlavě měl kuklu, v níž byly vystřihnuté pouze dva otvory pro oči. Zastavil se na prahu a zvedl louč, aby lépe viděl. Teprve když si ověřil, kde Diviš leží, vešel.

Louč upevnil do křivého držáku na stěně a došel k hromadě chvojí, na níž zajatec ležel. Překontroloval pouta a když se ujistil, že

drží pevně, sedl si na rozviklanou lavici. Byla v malé místnosti jediným kusem nábytku.

„Tak co, už ses probral?“ optal se.

„Jo,“ zabručel Diviš. „Co jste zač? Lupiči?“

„To není tvá věc!“ odsekl muž. Zůstal sedět a líně si Diviše prohlížel.

„Pokud mne nechceš pustit, tak mě alespoň nech vyspat,“ zabručel svázaný Diviš. „Nemám na noční klábosení náladu!“

Muž v kukle se zasmál. „Nejsi žádný zbabělec. To se mi líbí. Nechám tě spát. Jestli se chceš napít, přinesu vodu.“

„Přines,“ řekl skoro prosebně Diviš.

Muž byl za chvíli zpátky a v ruce držel dřevěnou misku. Opatrně ji přiložil k ústům zajatce a počkal, až ji vypije. Diviš lokal hltavě a klidně by vypil ještě jednu. Ale muž v kukle zavrtěl hlavou na znamení, že to stačí. Pak si vzal louč a odešel.

Diviš horečně přemýšlel. To, že měl muž na hlavě kuklu, považoval za dobré znamení. Kdyby ho únosci chtěli ráno zabít, určitě by si nedali práci s maskováním. Skoro to vypadalo, jako by ho chtěli později pustit. Třeba budou požadovat jen výkupné. Stávaly se takové případy, to Diviš věděl. I když netušil, proč by si dali práci a přepadli zrovna jeho. Kdo by jim co dal za stárnoucího královského vojáka?

Ne, o výkupné jít nemohlo. Co tedy od něho chtějí? Nějak to souviselo s vraždou zemana ze Střelče, tím si byl Diviš jistý. Uměl si samozřejmě spočítat, kdo za jeho přepadením stojí. Ale stejně to nedávalo žádný smysl. Ve Střelci potkal jen dva muže, ale přepadli ho tři. Kde by tak rychle sehnali třetího? Navíc ten, který mu před chvílí přinesl vodu, nebyl podle postavy ani Petr z Prysku, ani jeho bratranec Vilém.

Diviš se pokoušel usnout, ale moc to nešlo. Jen dřímal a každý zvuk, který sem dolehl zvenku, ho budil. Se svítáním se navíc ochladilo. Pokusil se zahrabat hlouběji do chvojí a když se mu to konečně podařilo, ozvalo se skřípání veřejí. Vzápětí vstoupil hlídač, v jedné ruce nesl ošatku s chlebem a sýrem, ve druhé džbánek. Oboje postavil na zem a přátelsky zabručel: „Vypadáš jako jezevec v doupěti. Vstávej, čeká nás práce.“

„Takhle brzo ráno zásadně nepracuju!“

„Člověk se musí pořád učit,“ odpověděl maskovaný únosce a špičkou boty odkopl chvojí, které krylo polonahého Diviše. Pak si klekl a obratně rozvázal řemen, který poutal jeho levou ruku. Vrátil se, sedl si na lavici a do ruky uchopil meč. Špičkou ho namířil na Diviše. „Teď se najez, ale žádné hlouposti!“

Veliteli družiny kručelo v žaludku hlady, ale přesto se na jídlo nevrhl, jak asi hlídač očekával. Uvolněnou ruku si třel o tělo, aby rozmasíroval ztuhlé zápěstí, na kterém byl znát zarudlý pruh od řemenu. „Nemusíš se unavovat, klidně ten meč schovej. Jsem rád, že se vůbec hýbu,“ zabručel a pak se žíznivě napil. Ve džbánku bylo řídké pivo, které však ohřáté chutnalo skvěle. Hořká chuť hladila a rychle zahnala žízeň. „Tak co ode mne chceš?“

Maskovaný strážce zakýval špičkou meče, jako by chtěl říci, aby se nestaral. „Máš mě za hlupáka? Pokud se nedohodneme, bude to s mečem v ruce jistější. Takže k věci. Kdo jsi?“

„Neznáš erb českého krále?“

„Že ho máš na plášti nic neznamená. Snad mi nechceš namluvit, že jsi královský voják?“

„Nejen to. Jsem velitel družiny královského prokurátora!“

„V tom případě jsi měl smůlu! Zamíchal ses do věcí, do kterých ti vůbec nic není. Není do nich nic ani královským úředníkům. Já a moji přátelé máme strach, abys neměl příliš bujnou fantazii a nevyprávěl nesmysly. Třeba abys netvrdil, že zeman ze Střelče nezemřel v poctivém souboji, jasné?“

Diviš pomalu žvýkal trochu okoralý chléb. Pochopil, o co únoscům jde. Jenže jak z té šlamastyky ven? Neuměl se rozhodovat rychle a nemohl si dovolit udělat chybu. Na druhou stranu tu nechtěl ležet spoutaný dlouho. Ale nemohl souhlasit s tím, že bude svému pánovi lhát.

„Co jsem viděl, to jsem viděl,“ zabručel umíněně.

„Člověk je tvor hříšný. A také chybující. Oči se mohou mýlit, a rozum? Kdo se na něj může spolehnout? Jsi tvrdohlavý, ale nevadí. Podívej, nejsi v situaci, aby sis mohl vyskakovat. Nicméně budu velkorysý. Daruju ti život. To je slušná nabídka, nemyslíš?“

„Pokud by šlo o poctivou věc, pak jistě.“

„Jde o poctivou věc. Stačí, když nebudeš tvrdit, co jsi neviděl. Nic víc! Zeman ze Střelče zahynul v souboji.“

„Nabízíš mi život. Copak nevíš, co tě čeká, pokud bys mne zabil? Zastupuji královský úřad. Nejsem obyčejný voják a ty to moc dobře víš. Třeba ne hned, ale jednou tě můj pán dopadne. Můžeš si domyslet, co se s tebou stane!“

„Byl bys dobrý obchodník,“ usmál se maskovaný únosce. „Dobře, přidám deset kop stříbrňáků. To je celé jmění, nemyslíš?“

„To jistě. Proč bys mi dával tolik, kdyby ten souboj byl poctivý? Kdyby to bylo, jak říkáš, nemáš se při vyšetřování čeho bát!“

Únosce líně vstal a pak prudce kopl do Diviše, až rozbil džbán, z něhož zbytek piva vyšplíchl na podlahu a rychle se vsákl do udusané hlíny. Vztekle řekl: „Žvanění už bylo dost. Mám tě plné zuby, abys věděl. Kdyby bylo po mém, už si na tobě pochutnávají červi. Aby bylo jasno, uděláš, co chci já, nebo budeš litovat!“

„Zabiješ mě?“ provokoval Diviš. Potřeboval se o jeho záměrech dozvědět co nejvíc. Ve vzteku lidé obvykle řeknou i to, co nechtějí.

„Možná. Ale nejdříve si najdu jedno děvče z té hospody. Nevím, jak by se ti líbilo, kdyby se jí měla stát nějaká nehoda,“ odpověděl chladně muž v kukle.

„Pro Boha, to snad ne! Moje Marta“, mihlo se Divišovi hlavou. V tu chvíli věděl přesně, co musí udělat. Martě kdysi slíbil, že ji bude chránit, a to splní. Musel riskovat. Prudce se překulil, jako by chtěl muže s mečem napadnout. Bylo to zoufalé gesto a únosce to tak chápal. Jediným kopnutím zastavil Diviše a pak před sebe nastavil meč ostřím proti němu. Lehce zasáhl Divišovo předloktí a z rozseknuté kůže se vyvalila krev. Škrábnutí nebylo hluboké, ale dost bolelo. Diviš zasténal a dělal, jako by se zhroutil. Přitom nohou nenápadně zasunul pod hromadu chvojí veliký střep z rozbitého džbánu.

Muž s kuklou ho několikrát kopl, pak se sklonil a volnou rukou ho začal bít do obličeje. Diviš se svíjel, uhýbal, snažil se unikat bolestivým ránám.

„Dost, nech mě,“ křičel. „Rozmyslím si to. Jenom mě už nebij!“

„Myslel jsem, že vydržíš víc,“ řekl skoro laskavě maskovaný únosce. „Teď budeš ležet klidně, nebo tě, přísahám Bohu, zabiju.“

Sklonil se a rychle mu spoutal volnou ruku, kterou předtím jedl. Pak překontroloval řemeny, sebral ze země střepy a ošatku. „Uvidíme se brzy. Přijdu za chvíli. Teď je to na tobě!“

„Ano,“ souhlasil Diviš. „Je to jen na mně.“

Hned jak za maskovaným únoscem zapadly dveře, Diviš se skulil z hromady chvojí na hliněnou podlahu a začal hledat. Konečně střep nahmatal. Spoutanýma rukama ho s obtížemi uchopil, pak se doplazil k lavici. Střep zasunul mezi dvě prkna, aby jeho hrana vystupovala ven. O ni začal rychlým třením rozdírat řemen, kterým byl svázaný. Strachoval se, aby to stihl dřív, než se vrátí věznitel.

Cítil, jak mu ostrá hrana rozdírá kůži na ruce, ale nevnímal to. Do ramen ho braly křeče. Když už se mu zdálo, že to nedokáže, řemen povolil. Diviš vší silou trhl. Ozvalo se tiché plesknutí. Byl volný. Nohy rozvázal snadno. Vyskočil a škvírou mezi prkny vyhlédl ven.

Bylo pošmourné odpoledne. Venku lehce mrholilo. Věznili ho v nějaké boudě na lesní mýtině. Stranou v ohradě se pásl kůň. Za ohradou stála nevelká chatrč z masivních klád, krytá šindelovou střechou. Jinak bylo kolem pusto. Ihned pochopil, že je v pastýřské usedlosti, jakých byla kolem v lesích spousta. Užívaly se jen v létě, kdy se dobytek pásl mimo obec. Teď byly pusté, protože pastýř se na zimu stěhoval spolu se stádem do vesnice.

Rychle uvažoval, jak dál. Mohl by sice nenápadně vyklouznout ven, ale nevěřil, že by si toho jeho strážce nevšiml. Navíc, jakou by měl šanci proti muži s mečem a na koni? Ne, musel ho zlikvidovat. Lehl si zpět na chvojí, střep ze džbánu schoval v dlani. V chatrči bylo šero a Diviš doufal, že si únosce nevšimne, jak se zbavil pout. Moment překvapení rozhodne. V zápase na tělo si věřil, protože nebyl o nic hůř stavěný než robustní muž, který ho hlídal. Navíc měl Diviš za léta vojenské služby zkušeností z potyček na rozdávání.

Cítil, že se mu potí ruce. Minuty před bojem, čekání na chvíli, kdy se nepřítel objeví, to bylo vždycky nejhorší. Poslouchal, kdy uslyší kroky. Místo toho však ke svému zděšení zaslechl dusot kopyt.

Vrhl se ke dveřím a škvírou zahlédl Viléma z Prysku, který přijel a teď uvazoval svého koně k ohradě. Z chatrče vyšel jeho věznitel a zdravil ho. Protože ho zakrýval Vilémův kůň, pořádně si strážce Diviš prohlédnout nemohl, i když byl tentokrát bez masky. Oba muži

se otočili a zašli do chatrče, ale skoro vzápětí vyšel hlídač ven. Na hlavě měl opět kuklu a rychle mířil ke kůlně. Diviš skočil do chvojí. Věděl, že jeho šance na útěk se podstatně snížily. Musel riskovat. Teď už nešlo jenom o něho, ale také o Martu. V koutě se stočil do klubíčka, jako by odpočíval po výprasku.

Muž v kukle hřmotně vstoupil. S mečem v ruce došel až k Divišovi a sehnul se, aby překontroloval pouta. V tu chvíli Diviš udeřil. Rukou, v níž třímal střep džbánu, švihl proti mužově pravačce s mečem. Zasáhl zápěstí, z něhož okamžitě začala stříkat krev. Muž vykřikl bolestí a překvapením. Pustil meč, který Diviš bleskově uchopil a vrazil mu ho do břicha. Věznitel zachroptěl a zhroutil se v křečích na zem. Z úst se mu vyvalila rudá pěna. Umíral. Vilém z Prysku vyběhl téměř okamžitě z chatrče a s mečem se hnal ke kůlně.

Diviš vytáhl z břicha umírajícího meč a vyběhl Vilémovi vstříc. Právě si vybíral místo, kde se s ním utká, když vyjel z lesa na koni jeho bratranec Petr z Prysku. V ruce držel luk a nasazoval na tětivu šíp.

Diviš se zarazil a potom se vrhl vpravo do lesa, kde bylo husté křoví. Právě včas. Těsně vedle to zadrnčelo a šíp se zabodl do kmene vysokého buku. Diviš utíkal, co mu síly stačily. Necítil, jak mu šlahouny ostružin rozdírají nahá lýtka. Na sobě měl jen špinavou košili a byl bosý. Tak, jak ho únosci nechali svázaného v kůlně.

Věděl, že v přímém boji nemá proti dvěma žádnou šanci. Bez zbroje a štítu by se ubránil jednomu, ale dvěma určitě ne. Mohl udělat jedinou věc, pokusit se zmizet. Jeho věznitelé neměli s sebou psy. To byla Divišova šance. Oběhl několik vysokých smrků, za nimiž rostly rozložité buky. Vrhl se k nejbližšímu z nich, chytil se dolní větve a vyšvihl se vzhůru. Usilovně se škrábal mezi větvemi, až se dostal vysoko do koruny. Po zimě byly stromy holé, bez listí. Buky však měly silné větve, mezi něž se dalo při troše štěstí ukrýt. Diviš si na jednu silnou lehl a přitiskl se co nejtěsněji k chladnému dřevu. Při letmém pohledu ze země ho nemohlo být vidět. „Teď jen pevné nervy," říkal si. Ještě se mu ani neuklidnil dech, když se pod stromem přehnal na koni Petr z Prysku. Až do soumraku pročesávali oba bratranci les, protože i jim bylo jasné, že Diviš nemohl utéci daleko. Ale měl štěstí. Pronásledovatelé jeho úkryt nenašli. Když se

setmělo, konečně oba s klením odjeli. Diviš přesto zůstal na stromě ještě hodnou chvíli a teprve když už byla hluboká noc, odvážil se slézt. Nevěděl, kde přesně je, ale to mu příliš nevadilo. Hlavně pryč, co nejdál od obou zločinců. Možná zmizeli, ale možná někde číhají. Musí být opatrný.

Šel několik hodin. Byla mu příšerná zima a byl unavený, že sotva pletl nohama. Konečně před sebou zahlédl tmavé obrysy hradby. Vzápětí uviděl světlo a les se rozestoupil. Stál na pohodlné cestě pro formanské vozy. Před ním se ve tmě rozkládalo město.

„Díky Bohu," uniklo Divišovi bezděčně z úst. „Jsem zachráněn!" šeptal vděčně. Ale to ještě netušil, jak se mýlí.

VIII. KAPITOLA

Několik vojáků z družiny královského prokurátora Oldřicha z Chlumu stálo kolem vozu, který byl nepřirozeně nakloněný ke straně. Chybělo mu kolo a zlomená osa nechala za sebou v prachu hlubokou rýhu. Vypřažení koně čekali na louce vedle cesty. Po včerejší mrazivé noci bylo teplo, jako by ještě nebyl březen. Muži byli svlečení jen do plátěných košil, přesto se jim tváře leskly v dusném podvečeru potem. Nedaleko ležely zbraně, aby jim nepřekážely při práci. V nepořádném zmatku se válely přílby, kopí, kožené opasky s dýkami a meči, drátěné košile a pláště s erbem českého krále.

Pod košatým jilmem seděla na velkém kameni Ludmila z Vartemberka v šedém plášti, který jí volně splýval podél drobného těla. Křehká plavovláska byla v obličeji bledá. Odpočívala se zavřenýma očima.

Z dálky se ozvalo zahřmění. Blížila se bouřka. Všichni zvedli překvapeně hlavu. To byla první bouřka toho roku. Obloha potemněla a rázem se ochladilo. Ludmila se zimomřivě zachvěla, zahalila se do pláště a otevřela oči. „Oto, jak to vypadá?“

„Špatně, urozená paní,“ hlásil panoš. „Bez nářadí to nespravíme. Osa je přeražená a kolo má zlomené dvě loukotě. Kdepak, s tímhle nedojedeme ani tamhle do lesa!“

Znovu zahřmělo, ale mnohem blíže a hlasitěji. Koruny stromů se zachvěly nárazem větru. „Oto,“ rozhodla se Ludmila, „nedá se nic dělat, pošli někoho, ať se pokusí dohonit Oldřicha. Musí mu říci, co se stalo a...“

„Odpusťte, urozená paní,“ přerušil ji trochu neuctivě panoš a přitom si otíral do trávy ruce zamazané od černé kolomaze. „Za panem Oldřichem jsem poslal jezdce hned, jak se vůz polámal.“

„Ničeho jsem si nevšimla," špitla žena s hněvivými ohníčky v očích a uraženě našpulila skoro ještě dětské rty. „Jak jsi to mohl udělat, když jsem to nenařídila?"

„Bylo mi jasné, že to sami nespravíme," dobromyslně se usmál mladík. Protože začínalo z šedých mraků krápat, nařídil vojákům natáhnout přes korbu polámaného vozu plachtu. Pak pomohl Ludmile vstát a doprovodil ji, aby se ukryla.

„Proč jsi poslal pro Oldřicha a neřekl mi o tom?" naléhala téměř se slzami v očích. „Copak nejsem tvá paní?"

„Jste, samozřejmě," odpověděl s lehce shovívavým výrazem. Právě kvůli takovému výrazu mohl vzít Ludmilu čert. „Jste má paní, ale jste ještě dítě. Nic ve zlém," pokračoval s milým úsměvem, který ženu zcela odzbrojoval. „Vychovali vás v klášteře, a tam vás učili jiné věci, než jsem se učil já. Každý známe své. Já se s vámi nebudu přít o vyšívání, a vy mi prosím důvěřujte ve vojenských věcech. Ostatně," dodal nesmlouvavě, „jako panoš odpovídám panu Oldřichovi i za vaši bezpečnost."

„Ale já nechtěla, aby se o té nehodě dozvěděl," protestovala chabě. Rozpršelo se a do plachty bubnovaly kapky s neúprosnou naléhavostí. Jeden z vojáků otevřel hliněnou lahvici s medovinou a podal ji Ludmile, aby se zahřála. Nikdo by nehádal, že ještě před chvílí bylo dusno k padnutí. Jarní bouřky přicházejí rychle.

„Stejně by se o ní dozvěděl," nesouhlasil panoš. Přes hlavu si přetáhl cíp pláště, ale když mu Ludmila ukázala, aby se schoval k ní do vozu, zavrtěl hlavou.

„Ty se zlobíš, Oto?" smířlivě se usmála plavovláska. Napila se a teď s polekaným výrazem sledovala sílící déšť. Hrom duněl jako bubny za útoku a stromy ohýbané poryvy vichřice skřípaly, zdálo se, že v nejbližší chvíli prasknou. Vojáci uklidňovali vyděšené koně, ale sami polekaní nebyli. Zažili už horší věci a nevypadalo to, že by vítr dokázal stromy vyvrátit. Takovou sílu zdaleka neměl.

Stejně rychle, jako se vichřice přihnala, také odešla. Na cestě zůstaly ležet přelámané větve, listí a chomáče staré trávy. S posledním zahřměním se z lesa vynořili jezdci. V dálce ještě doznívala bouřka a údery koňských kopyt nebylo skoro slyšet.

Koním stoupala z nozder pára, jak byli uhnaní. Jezdci seděli v sedlech tiše, zahalení do plášťů, kápě stažené do obličeje.

Panoš Ota se otočil, rukou si zaclonil oči, ale vzápětí z jeho obličeje zmizely obavy. Zvedl ruku a zamával na pozdrav. Jezdci zarazili koně a urostlý Oldřich, který jel v čele družiny, seskočil na zem. Uzdu hodil nejbližšímu vojákovi a chvatně běžel k vozu.

„Chvála Bohu," oddechl si, „měl jsem o tebe strach, Ludmilo!"

„Oldřichu, nezlob se," rozplakala se mladá žena, ze které teprve teď spadl všechen strach.

„Urozený pane, ten vůz sami neopravíme. Pokračovat dál nemá smysl. Co kdybychom se vrátili zpátky do šenku?" navrhl panoš. „Není to daleko. U šenkýře vypůjčíme nějaký povoz a zajedeme sem pro paní Ludmilu. Jeho pacholci nám vůz přes noc spraví. V šenku mají určitě náhradní kola i nápravy pro projíždějící kupce. Stejně bychom se dneska na Lemberk nedostali. Třeba potkáme Diviše, pokud se opozdil."

Oldřich přemýšlel jen chvíli. Věděl, že to je vlastně jediná rozumná možnost. Pak si všiml potěšeného výrazu v Otově tváři. Neubránil se úsměvu. „Myslím, že se těšíš zbytečně. Kejklíři ráno balili. Určitě už budou pryč." Jindy by se panoš ušklíbl a rozpustile opáčil, že pro jednu komediantku slunce nesvítí a v šenku se určitě najde děvečka, která se o unaveného mladíka postará. Teď jen zavrtěl hlavou a povzdechl si tak lítostivě, že se Oldřich překvapeně zarazil. „Snad ses nezamiloval?"

Podvečerní obloha se po bouřce vyčistila, stmívalo se a začal foukat studený vítr, který rychle vysušil kapky deště, lesknoucí se na listech stromů.

„Nepotřebuji vůz, Oldřichu," protestovala Ludmila. „Je to jenom kousek. Když pojedeme pomalu, dojedu i na koni. Nic se mi nemůže stát."

Oldřich si myslel, že by se měla víc šetřit, když čeká dítě, ale současně mu bylo jasné, že bude lepší, pokud se dostane co nejdříve pod střechu. Proto souhlasil. U polámaného vozu nechal dva vojáky, aby dali pozor na zavazadla a dohlédli na čeleď, až přijede povoz opravit.

Cesta uběhla rychle a ještě než se setmělo, uviděli rozlehlý dvorec. Stál na holé planině, porostlé řídce olšemi a vrbami, přímo na křižovatce kupeckých cest. Hned jak vjeli do dvora, všimli si, že je zde mnohem více hostů než ráno. Vysoký šenkýř Matěj se zmateně ukláněl a nervózně drmolil: „Vítám, urozený pane, přeuctivě vítám. Vy už se vracíte? To bude problém, veliký problém. Máme plno, už ani čeledník nestačí. Všichni jedou na Lemberk, a tak...“

„Nežvaň,“ přerušil ho ostře Oldřich z Chlumu. „Pokoj pro mou ženu, ale rychle!“

„Kde ho mám vzít?“ naříkal šenkýř nešťastně.

„Když dovolíte,“ ozval se vysoký muž v černém plášti, který stál opřený o sloupek, podepírající střechu přístřešku. „Snad bych vám mohl pomoci. Vzdám se svého pokoje pro dámu. Já už to někde na lavici vydržím,“ usmál se. „Aleš z Příbrami, jsem kanovníkem vyšehradské kapituly,“ představil se.

„Vidím, že i mezi duchovními existují rytíři,“ kývl hlavou na znamení díků královský prokurátor. „Určitě se najde příležitost, abych vám vaši laskavost oplatil, pane kanovníku.“ Otočil se a pozorně odváděl Ludmilu ke schodům na pavlač k pokojům pro hosty. Plavovlasá žena byla unavená a ráda se do svého muže zavěsila. Šenkýř Matěj si oddechl a s četnými úklonami je doprovázel.

„Přines mi moje brašny, šenkýři,“ houkl na něho Aleš z Příbrami. „Nic jiného v pokoji nemám. A najdi mi nějaký kout, kde budu mít klid.“

S úsměvem se díval za odcházejícím královským prokurátorem a tiše si pro sebe bručel: „Určitě se příležitost najde, urozený pane. Myslím, že brzy.“

Družina Oldřicha z Chlumu vstala ráno časně. Ne proto, že by vojáci spěchali, ale všude kolem byl takový rámus, že se spát nedalo. Několik kupců zapřahalo, kola vozů skřípala, vrzaly postraňky, do toho rozmrzelé hlasy čeledi.

Když vyjížděl první povoz, objevil se na cestě opravený vůz královského prokurátora. Postarší čeledín zastavil koně před maštalí, vypřáhl je a pak s ustaraným výrazem v obličeji vyhledal panoše Otu.

„Hotovo, ani to nedalo tolik práce," hlásil. Mladík přikývl, sáhl do váčku, vytáhl několik měďáků a podal je čeledínovi, na jehož špinavé haleně byly čerstvé šmouhy od černé kolomaze. Čeledínova tvář se na vteřinku rozzářila spokojeností, rychle zadrmolil poděkování, ale odejít se mu nechtělo.

„Co ještě?" netrpělivě zabručel panoš. „Je ti to málo, ty chlape líná?"

„To ne, urozený pane. Já jen," neochotně ze sebe soukal muž, „myslím, že to polámané kolo nebyla náhoda. Někdo uvolnil osu i kolo a já..."

„Cože?" vykřikl Ota, vzápětí ztišil hlas, vzal čeledína kolem ramen a odváděl ho stranou. „Povídej," nařídil. „Všechno, co o tom víš!" „Moc toho není, urozený pane," kroutil se muž ve špinavé haleně a zjevně si v duchu spílal, že raději nemlčel. „Někdo musel vytáhnout zákolník, to je takový kovový hřeb, který drží kolo..."

„Vím, co je zákolník," přerušil ho Ota netrpělivě. „Ty si myslíš, že šlechtic musí být hlupák nebo co?"

„Ne, urozený pane, to ne," omlouval se čeledín. „Ale třeba náš šenkýř to neví. Tak jsem si myslel," poděšeně se zarazil, když si všiml, jak panoš zakoulel divoce očima. Rychle pokračoval: „Někdo vytáhl zákolník a dal místo něj dřevěný kolík. Ten musel prasknout na prvním větším výmolu, to je jasné! Co udrží dřevo, že? Navíc ještě někdo uvolnil spojku, která drží nápravu. Proto se zlomila."

„Jsi si tím jistý?"

„Samozřejmě," vypnul hrdě čeledín hruď. „Učil jsem se v Lípě u koláře Motyčky. O vozech vím všechno."

„Dobře," přikývl Ota, sáhl do váčku a podal mu pár dalších měďáků, které rozjasnily čeledínovu ustaranou tvář. „Nikomu ani slovo!" Po cestě přes dvůr se ještě optal vojáků, zda se neobjevil velitel Diviš. I on už si dělal starosti, protože nepamatoval, že by se Diviš tak dlouho někde zdržel, aniž by poslal vzkaz. Bylo to víc než divné. Navíc ta lapálie s vozem. Kdo to mohl udělat? A proč?

Oldřich právě snídal a Ludmila si vymínila, že ho bude obsluhovat. Proto měl panoš Ota chvíli volna. Rozhodl se, že se tomu pokusí přijít na kloub. Nedalo to příliš práce. Stačilo se optat několika mužů, kteří doprovázeli kupce a přenocovali v maštali. Jeden z nich si všiml, že v noci, už dávno po nočním troubení, přišel do dvora jeden z kejklířů. Dlouho něco kutil pod přístřeškem právě u vozu královského prokurátora. Hned pak se vytratil.

„Který to byl?“ naléhal panoš.

„To je těžké,“ bránil se podsaditý pacholek s dobromyslnou tváří. „Když oni všichni vypadají jako šaškové, člověk jednoho od druhého nepozná. Oblékat se slušně neumějí, skáčou jako blázni. Ale řekl bych, že to byl ten vysoký hubený, co hrál na loutnu. Určitě! Bylo to sice v noci, ale zrovna vysvitl měsíc. Dobře jsem si ho prohlédl.“

Panoš Ota poděkoval. Přivolal jednoho z vojáků, aby hlídal opravený vůz. Sám se vydal za panem Oldřichem. Rozhodl se, že o svém podezření řekne jen jemu. Nechtěl děsit Ludmilu. Jenže ta se stále držela poblíž svého muže. Nakonec se k té věci dostal až během cesty.

„Urozený pane,“ začal, když na širším úseku cesty dojel královského prokurátora, který cválal v čele družiny. „Musím vám říci o jedné podezřelé věci.“ Aniž čekal na souhlas, rychle vyklopil, co se dozvěděl.

„To je zvláštní,“ bručel Oldřich. „Proč by to dělal? Co by z toho ten kejklíř měl? Kdyby něco ukradl, prosím, to se stává. Oto, proč nikdo z našich vojáků ten vůz v noci nehlídal?“

„Zavazadla jste měli u sebe v jizbě. Vůz byl prázdný. Nenapadlo mě, že by se s ním mohlo něco stát,“ bránil se panoš.

„Jistě,“ souhlasil královský prokurátor. I když to nevyslovil, cítil Ota němou výčitku, že Divišovi by se to nestalo.

„Na hloupý vtip to také nevypadá,“ vrtěl hlavou Oldřich. „Jaký by to mělo smysl? Hned jak dojedeme na Lemberk, najdeš toho kejklíře a přivedeš mi ho. Dostanu z něj, co za tím vlastně vězí.“

Panoš Ota přikývl a v duchu si říkal, že to tomu komediantovi nedaruje. Osobně mu napráská, hned jak se najde příležitost.

IX. KAPITOLA

Cesta řídkým lesem do kopce k hradu Lemberku byla lemovaná stánky, v nichž trhovci nabízeli rozmanité zboží, od medových koláčků a sušených ryb až po koňské uzdy, šperky, dýky a soukenné pláště. Nejhlasitěji vychvalovali své zboží prodavači svíček, růženců, křížků a mosazných relikviářů, v nichž byly, jak se všichni dušovali, pravé a nefalšované ostatky některého mučedníka.

Hřeben kopce kolem hradu byl vykácený, aby stromy neposkytovaly ochranu případným útočníkům. Teď však byla celá mýtina posetá stany, boudami a ohradami. Podle praporců tu už tábořili četní šlechtici se svými družinami. Jen ti nejváženější dostali ubytování na hradě, ostatní se museli spokojit s místem, které nemělo daleko do vojenského ležení. Takový sběh lidu Oldřich z Chlumu ještě v severních Čechách nezažil. A to tu ještě nebyli všichni hosté!

Ludmila se dychtivě rozhlížela, jestli někde zahlédne erb svého bratra Marka, ale pak zklamaně ohrnula ret. Zatím nedorazil. Byl ještě čas, král měl přijet až koncem týdne. Zato panoš Ota spokojeně ukazoval královskému prokurátorovi tábor za nevysokou skalkou, nad nímž vlály praporce s fantaskními postavami. „Vidíte, urozený pane, tábor kejklířů!“

„Hned jak se ubytujeme, zajdeš k nim a přivedeš mi toho loutnistu!“

Koně pomalu klusali po kamenité cestě mezi stany. Vojáci královského prokurátora se zdravili s některými muži, sloužícími u

jiných velmožů. „Nepotkali jste někde našeho velitele Diviše?“ volali na ně spíše z rozvernosti, než aby čekali odpověď. Oldřich je však ostře okřikl.

„Musíte, hlupáci, každému vytrubovat, že zmizel náš velitel?“ napomínal je. „To nevíte, že vojsko bez velitele je pro každého nepřítele lákavé sousto?“

„Ale, urozený pane,“ osmělil se starý Přech, „copak jsme ve válce? Navíc máme velitele. Jste tu přece vy!“ řekl a oddaně se na něho zadíval. Oldřich si však nebyl upřímností jeho slov jistý. Přech byl dobrý voják, ale trochu vypočítavý. Kdyby nebylo Diviše, stal by se velitelem družiny asi on. Byl nejstarší a měl nejvíce zkušeností. Proto Oldřich jen něco neurčitého zabručel a odvrátil se. Měl starosti. Byl si jistý, že se Divišovi muselo něco stát.

Před bránou v masivní hranolové věži družina královského prokurátora zastavila. I když byla planina kolem hradu skoro plná, po obou stranách mostu přes příkop zbývaly volné plochy. Hlídal je voják s erbem Havla z Lemberka, aby se tu neutábořil někdo nezvaný. Tahle místa byla určena pro družiny nejvýznamnějších hostů. Hned jak voják uviděl královského prokurátora, uctivě se uklonil a ukázal vlevo od mostu.

„Tady je místo pro vaši družinu, urozený pane.“

„Přechu, převezmi velení. Postav tábor, ale žádný herberk. Chci pořádné vojenské ležení, rozumíš?“ nařizoval Oldřich z Chlumu možná trochu přísněji, než bylo nutné. „I když sice nehrozí boj s nepřítelem, nechci, aby si ostatní mysleli, že mi slouží banda trhanů. Královští vojáci musí být nejlepší, to je rozkaz! Dál pojede jen panoš Ota a vy dva,“ ukázal na vojáky, kteří drželi praporce se znakem českého krále. Pak pokynul kočímu, který kráčel s opratěmi v rukách vedle vozu s Ludmilou a zavazadly.

S hrkáním a klapáním podkov přejeli most přes hluboký příkop do hradu. Havel z Lemberka vyšel královskému prokurátorovi osobně vstříc až na horní nádvoří. Stál u vchodu do paláce, oděný do slavnostního šatu z fialového brokátu, vyšívaného zlatým dracounem. Na krku mu visel skvostný zlatý kříž se třemi rubíny. Svým typickým suchým hlasem Oldřicha uvítal.

„Taková čest," uklonil se královský prokurátor trochu překvapeně. Havel z Lemberka byl jedním z nejbohatších velmožů země a i když nespravoval žádný významný úřad, byl jeho vliv značný.

V chladných očích pána z Lemberka se mihl stín úsměvu. „Jste nejvyšším zástupcem našeho milostivého panovníka tady v kraji," dodal na vysvětlenou. „Navíc jsem nezapomněl, jak elegantně jste vyřešil problém mezi johanitskými mnichy v Dubu. Jako zakladatel jejich komendy jsem vám samozřejmě zavázán. Vážím si vašich schopností řešit zločiny a hledat viníky. Kdo ví, možná, že vás budu potřebovat i tady. Pojďte dál." Teprve v tu chvíli si všiml Ludmily v dlouhém teplém plášti, stojící stranou vedle vozu. Havel skoro zrudl. Pocházel ze stejného rodu jako ona a bylo mu trapné, že ji přehlédl.

„To je překvapení, už dlouho jsem tě neviděl, Ludmilo," zvolal radostně. „Naposledy když jsi byla ještě holčička. Změnila ses, to snad omlouvá mé stárnoucí oči. Vítám tě," řekl, políbil ji na tvář a nabídl rámě. „Zdislava bude mít radost, že jsi přijela. Třeba jí to pomůže zapomenout. Ale," zarazil se a trochu s překvapením si všiml neklamných známek jejího těhotenství. „Bůh už vás má obdařit potomkem? To je dobře. Budu se modlit, aby se dítě narodilo zdravé."

V paláci svěřil Ludmilu purkrabímu a nařídil, aby ji odvedl do komnaty, kterou vyhradil pro královského prokurátora. „Váš panoš se jistě postará o zavazadla," dodal tónem, který nepřipouštěl odmluvy. „Vás, pane Oldřichu, prosím, abyste šel se mnou. Číše teplého piva vám po cestě přijde určitě vhod." Královský prokurátor chtěl protestovat, i když by se to mohlo považovat za nezdvořilé. Ale zvláštní naléhavost v hlase pana Havla mu napověděla, že jeho hostiteli jde určitě mnohem o víc, než o zdvořilostní rozhovor. Omluvně se usmál na Ludmilu a rychle řekl Otovi, co ještě musí zařídit.

Vešli do hlavního sálu. Stěny byly bíle omítnuté a zdobené rozměrnými freskami. V bohatých girlandách lemovaly strop i sloupy složitě propletené stonky s červenými a žlutými květy a zelenými listy. Uprostřed záplavy zeleně byly v modře lemovaných oválech zpodobněny hrady, které patřily pánu z Lemberka. Kolem oken byly nad sedátky v kamenném ostění zobrazeny postavy

Havlových předků. U velikého otevřeného krbu stál masivní stůl s několika křesly, přes něž byly přehozeny medvědí kožešiny. V rohu proti dveřím se na kamenném arkýři krčil malý oltář zasvěcený Panně Marii.

Havel z Lemberka před ním poklekl a pokřižoval se. Teprve pak pozval královského prokurátora ke stolu. Sluha, který zde již čekal, ihned nalil z veliké měděné konvice do dvou džbánků pivo. Pak konvici postavil zpět na očazenou trojnožku na kraj krbu, co nejblíže k ohni.

„Pane královský prokurátore, vítám vás na Lemberku. Jsem rád, že jste přijel tak brzy. Nebudu se zdržovat zbytečnostmi. Jistě mi odpustíte, že nezačnu zdvořilými projevy, abych vyjádřil svou věrnost našemu králi, o níž nikdo nepochybuje. Stejně tak nebudeme planě klábosit o věcech, které se za poslední měsíce staly tady v okolí. To nechme ženám. Budeme mluvit jen o tom, co se stalo v posledních dnech," řekl úsečně Havel z Lemberka. „A o tom, co by se v nejbližších hodinách ještě mohlo stát. Protože to mne teď zajímá nejvíce."

„Pokud se objeví nějaký problém, dávám vždy přednost věcnosti před zbytečným klábosením," usmál se Oldřich z Chlumu a napil se. Pivo bylo teplé a slabě nahořklé. Chutnalo výtečně, ale příliš to nevnímal. Pozorně si měřil Havla z Lemberka a rychle vzpomínal, zda slyšel o nějakých obtížích, které by tento zámožný velmož mohl mít. Ale na nic nepřišel.

„Dobrá," přikývl Havel. „Mé obavy nemají zatím konkrétní příčinu. Jde jen o dojmy, vlastně řadu drobností, které spolu možná nesouvisejí. Ale jako by mne Bůh chtěl varovat, dnes v noci se mi zdál ošklivý sen. Co jsem viděl, to není podstatné, ale otevřel mi oči. Najednou jsem si uvědomil, že všechno, co se odehrálo, nemůže být náhoda. Ať už je v tom lidská zloba, nebo tu chce škodit ďábel," řekl skoro neslyšně a rychle se pokřižoval. „Musím mít jistotu, že až přijede náš král Přemysl, bude všechno v nejlepším pořádku."

„Čeho se bojíte, urozený pane? Stal se nějaký zločin, o kterém bych měl vědět? Nebo si myslíte, že chce někdo spáchat nějaký zločin?"

„Těžko říci," odpověděl trochu rozpačitě Havel. „Získání trnu z Kristovy koruny a vysvěcení relikviáře jsou určitě tím největším, co jsem kdy ve svém životě dokázal. Tím jsem si jistý. Možná jsem z té zodpovědnosti unavený a na některé věci se dívám zbytečně s obavami. Ale nesmím zanedbat nic, co by mé dílo zhatilo! V tom se mnou jistě souhlasíte, pane Oldřichu?"

Královský prokurátor přikývl a s překvapením si uvědomil důvěrnost oslovení. Až dosud ho Havel z Lemberka oslovoval zásadně titulem jeho úřadu. Teď to snad bylo poprvé, kdy mu řekl křestním jménem. Bylo to kvůli Ludmile?

„Začalo to už loni. Vlastně hned, jak jsem koupil tu vzácnou relikvii. Když mi pan Girolaimo prodával trn z Kristovy koruny, radil, abych ho nechal do Čech odvézt slavnostně a s náležitým doprovodem. Ale to bych udělal i bez jeho rady," začal své vyprávění Havel z Lemberka.

„Poslal jsem do Francie početnou družinu. Pan Girolaimo předal mým lidem zapečetěnou truhličku a oni se vydali zpět. Někdy v té době se tu objevil otrhaný žebravý mnich, který neuměl česky, dokonce ani německy. Naštěstí ovládám latinu," dodal s neskrývanou pýchou. „Řekl, že přichází z Francie od Girolaima z Monseratu. Předal mi kožený váček. V něm byl ve špinavých hadrech zabalen trn z Kristovy koruny a dopis od pana Girolaima. Psal, že na cestách není bezpečno, a proto bude lepší, když si všichni budou myslet, že trn z Kristovy koruny je u mých lidí. Jim předal jen prázdnou truhličku a pokud dojde v pořádku, omlouvá se mi za tohle divadlo. Skutečnou relikvii posílá po spolehlivém muži. Jak se později ukázalo, jeho obavy nebyly plané. Z mých lidí se nikdo nevrátil. Nevím, co se přesně stalo. Jen jsem se dozvěděl, že mou družinu přepadl někde v severní Francii početný oddíl rytířů a všechny muže pobil. Truhlička samozřejmě zmizela. Kdo to udělal, se zjistit nepodařilo."

„Šikovné. Ten Girolaimo se mi začíná líbit," uniklo Oldřichovi z úst. Hned ale omluvně dodal: „I když je kacíř, já vím. Ale pobití vašich lidí ještě nic neznamená. Kupce přepadají lupiči na cestách denně. Kdo ví, kolik se všude potuluje loupeživých rytířů!"

„Jistě, to jsem si říkal také," potvrdil Havel. „Přesto mi bylo divné, proč přepadli zrovna mé lidi. Vždyť s sebou měli jen trochu peněz na cestu domů. Kromě truhličky, v níž měla být relikvie. Kdyby je přepadla banda lupičů, budiž. Ale proč by moji lidé byli zajímaví pro družinu rytířů? Jediným důvodem musela být relikvie. Dala by se znovu prodat. Nepochybuji, že dobře. Jenže jak by se o ní ti rytíři dozvěděli? Vše bylo tajné!"

„Slyšel jsem," potvrdil zamyšleně královský prokurátor, „že u podobných skvostů, jako je trn z Kristovy koruny, si nikdo neláme hlavu, jak je prodávající získal. Hlavně, aby byly pravé. O té vaší pochybovat nikdo nemůže. Celá Francie ví, že ji kdysi přivezl ze Svaté země jeden z rytířů Gottfrieda z Bouillonu. Cena toho trnu je určitě závratná. Netroufnu si odhadnout, kolik zlata by se za něj dalo dostat."

„Hodně," usmál se pán z Lemberka. „Ti lupiči museli vědět, co mí lidé vezou. Někdo je musel sledovat celou cestu už od pana Girolaima. Monserat leží na svazích Pyrenejí, tedy na jihu Francie. Proč je ale přepadli až daleko na severu? Proč je neoloupili hned někde v Pyrenejích? Nenajdete lepší terén pro přepadení, než v horských údolích tam na jihu."

„Třeba proto, že je chtěli oloupit někde poblíž sídla velmože, jemuž měli relikvii prodat. Určitě by nebylo bezpečné, aby s ukradeným trnem z Kristovy koruny jeli napříč celou Francií."

„To je možné," souhlasil Havel z Lemberka a přemýšlel. Pak pokračoval. „Někdy kolem Vánoc projížděl Jablonným jakýsi francouzský kupec. Nikdy předtím tu nebyl. Jen náhodou jsem se od rychtáře Kryšpína dozvěděl, že se všude vyptával, zda se mi podařilo trn z Kristovy koruny získat. Protože jsem relikviář objednal u zlatníka, který je shodou okolností rychtářovým bratrem, měl tu zprávu z první ruky. Hned jsem za tím kupcem poslal vojáky. Pročesali celé okolí, ale jako by se do země propadl. Na žádném tržišti se neobjevil. Myslíte, že by kupec před Vánoci vynechal nějaké trhy, které by měl na cestě?"

„Pokud by prodal již dříve všechno zboží a neměl co nabízet, mohl by spěchat domů," namítl královský prokurátor.

„Ano, ale rychtář tvrdil, že sem přijel s vozem, který zdaleka prázdný nebyl. Ne, to nebyl žádný kupec, ale vyzvědač. Jenže čí?“

„Umím si představit, jak se tvářili lupiči, kteří ukradli zapečetěnou prázdnou truhličku. Pokud krádeži věnovali tolik času, určitě chtěli vědět, co se vlastně s relikvií stalo. Když zjistili, že se dostala bezpečně na Lemberk, mohli celou věc pustit z hlavy.“

„Nebo mohli vymyslet jiný plán, jak trn z Kristovy koruny získat,“ zavrtěl nesouhlasně hlavou Havel. „Já byl hlupák, že mi tohle nedošlo dřív. Omlouvá mě jenom to, že do včerejšího dne byl klid. Jenže včera někdo zavraždil zlatníka Ruprechta, který relikviář zhotovil. Rychtář mi dneska hlásil, že vraha už má, brzy se dozvíme víc. Vrah zlatníka okradl a jeho ženu znásilnil.“

„Jak by to mohlo souviset s relikvií?“ pochyboval královský prokurátor.

„Třeba to s ní skutečně žádnou souvislost nemá. Ale to, co následovalo, zpochybnit nelze. Včera ráno se v hradní kapli konala slavnostní mše. Během ní jsem trn uložil do relikviáře. Po mši dal děkan Leonard relikviář do sanktuaria. Dneska ráno, když připravoval ranní bohoslužbu, si všiml, že někdo musel v kapli být. Pamatoval si přesně, jak relikviář ukládal. Teď stál trochu jinak. Někdo s ním hýbal, i když se nic neztratilo.“

„To je divné,“ vrtěl hlavou Oldřich. „Určitě tomu přijdeme na kloub, urozený pane. Vše, o čem jste mi zatím vyprávěl, mohou mít na svědomí pouze lidé. Vy jste ale na začátku hovořil také o ďáblovi. Stalo se ještě něco? Něco, co se nedá tak snadno vysvětlit?“

Havel z Lemberka chvíli mlčel a pak tiše řekl: „Když sem ten žebravý mnich přivezl trn, strhla se v noci strašná vichřice. Vítr polámal vrbu, která stojí na spodním nádvoří a jedna větev rozbila okno hradní kaple. Jako by to bylo varování. A potom, když byl relikviář hotový, měla Zdislava divné vidění. Mrtvý černý kocour. To je neklamné ďáblovo znamení, to jistě víte?“

„Copak jsem inkvizitor?“ trochu rozpačitě se ohradil královský prokurátor. Přestože viděl už hodně lidských špatností, na ďábla příliš nevěřil.

„Na Grabštejně jste při inkvizičním tribunálu prokázal mimořádné znalosti. Takové, že inkvizitor, kterého sem poslal míšeňský arcibiskup, musel odjet s ostudou.“

„Ale to jen proto, že chtěl zločin, který měl na svědomí člověk, svést na ďábla. Na nevinnou pomatenou dívku, kterou obvinil z čarodějnictví.“

„Souhlasím s vámi, pane Oldřichu,“ unaveně se usmál Havel. „Někdy jsou lidé zlí skoro jako sám ďábel. Ale já se ptám, proč by se ďábel zajímal o svatou relikvii? Nejsem učený teolog, nicméně jedno vím jistě. Trn z Kristovy koruny mi chtějí vzít!“

„Podezíráte někoho?“

„Sám vidíte, jak to na hradě vypadá. Dal jsem purkrabímu příkaz, aby nikomu nebránil navštívit naši kapli. Venku táboří desítky zbožných lidí a jejich duše mají právo na útěchu. Děkan Leonard naříká, že je v jednom kole.“

Oldřich rychle přemýšlel.

„Hrad se na noc zavírá. Pokud by chtěl někdo otevřít sanktuarium a hýbat s relikviářem, během dne by to bylo nebezpečné. Děkan Leonard tam tráví většinu času a stále někdo přichází nebo odchází. Z toho vyplývá, že relikvii si ten neznámý musel prohlížet v noci. Bydlí tedy na hradě, ne venku v táboře. Tím by se nám okruh podezřelých podstatně zmenšil.“

„Na Lemberku je zatím jen pár nejbližších rodinných přátel. Oficiální hosté ještě nedorazili. Kromě nich tu dneska spali jen dva cizinci. Za Mauricem včera přijel jeho dávný přítel. Od té doby jsou stále spolu. Druhým je vyslanec dánského krále hrabě Knut.“ Havel z Lemberka se zarazil a pak si vzpomněl. „Jsem to ale... Hrabě za mnou přišel po snídani s nabídkou, že trn z Kristovy koruny koupí pro svého krále. Nabízel mi ještě mnohem více, než jsem zaplatil já. Co když si relikvii v noci prohlížel on?“

„Mohlo to tak být. Nikdo nechce kupovat zajíce v pytli. Proto si relikvii prohlížel. To vysvětluje, že kdosi s relikviářem hýbal, ale nic se neztratilo.“

„Přesto jsem nařídil, aby vchod do kaple hlídala dnem i nocí stráž. Když jsem relikvii odmítl prodat, kdo ví, co by ho mohlo napadnout?“

Do sálu vrazil udýchaný purkrabí.

„Urozený pane," ukláněl se. „Stala se strašná věc. Paní Zdislava..."

„Co se stalo mé ženě?" vyskočil Havel z křesla bledý strachem.

„Jí nic," honem vysvětloval purkrabí. „Ale někdo zabil Frka."

„Pojďme," opáčil úsečně Havel. Pak si všiml tázavého výrazu královského prokurátora a chvatně vysvětloval. „Frk je Zdislavin kocour. Před chvílí jsem vám vyprávěl o jejím vidění."

Rychle proběhli chodbou a po pavlači do křídla paláce, kde se nacházely ložnice. Ve Zdislavině komnatě uviděli hrůznou scénu. Na posteli ležel v tratolišti krve černý kocour. Měl podříznuté hrdlo a probodnuté břicho. Na zdi nad ním byla krví nakreslena hvězda a kruh. Zdislava klečela na podlaze, zarudlé oči obrácené ke kříži, visícímu na stěně. Ústa se jí chvěla, byla bledá a když vešel Havel, zhroutila se. Jejím tělem otřásal hysterický pláč.

X. KAPITOLA

S úkoly od paní Ludmily to měl Ota jednoduché. Hned jak vojáci donesli do jizby obě truhly s věcmi, propustila ho.

„S tím si poradím sama," usmívala se. „Tak unavená ještě nejsem. Co by si Oldřich pomyslel? Jen jdi za našimi vojáky. Ti tvůj dohled potřebují určitě víc než já!" Ani s Přechem nebyly problémy. Vojenskému řemeslu rozuměl a tábor postavil výtečně.

„Vyber čtyři muže, dej jim najíst a pak je pošli do Hrádku. Ať zjistí, kam zmizel Diviš," nařídil panoš.

Chvilku bloumal po tábořišti a přemýšlel. Nikoli o úkolu, který dostal. Najít a vyslechnout nějakého komedianta nebude problém. Přemýšlel o černovlasé kejklířce. Snažil se vymyslet, co řekne, až ji potká. Ale jeho pověstná výřečnost tentokrát selhávala. Ne a ne ho napadnout něco kloudného. Nakonec s povzdechem zanechal marného snažení a vydal se přes hřeben kopce k nevysoké skále, kde bylo ležení kejklířů.

Bylo klidné odpoledne. Kdo neměl službu nebo něco důležitého na práci, odpočíval. Ota se ve vchodu do tábora div nesrazil s jakýmsi zamračeným mužem, který spěchal ven. Byl zahalen do

širokého pláště, takže kromě úsečně stažených rtů a pichlavých očí z něho příliš vidět nebylo. Panoš se u prvního vozu zastavil a rozhlížel se. Pódium i sedadla pro diváky byly již připravené. Vzadu u ohrady s koňmi a zebrou cvičil hubený artista salta. Jinak bylo všude prázdno. Trochu rozpačitě přešlápl a pak se vydal ke stanu z pestré látky, který byl o něco větší než ostatní čtyři. Věděl, že patří principálu Brutovi. A jeho dceři Beatrici. Zastavil se před vchodem, krytým spuštěným závěsem.

„Hej, Brute," zavolal, „musím s tebou mluvit!"

„Kdo to votravuje?" ozval se zevnitř rozmrzelý hlas.

„Zástupce královského prokurátora Ota ze Zástřizlí. Nepřišel jsem otravovat, jsem tu úředně," opáčil přísně. S potěšením zaslechl zevnitř hluk, jak Brutus vyskočil, o něco zřejmě zakopl, protože nehorázně zaklel. Vzápětí se odhrnula plachta a principál s omluvným úsměvem vyšel ven. Ještě si natahoval nohavice a zapínal opasek.

„Vítejte, pane," ukláněl se. Pak se usmál a vesele pokračoval. „Nemyslete si, že se ženu ven proto, že jste královský úředník. Pospíchám proto, že nechci nechat čekat takového znalce kejklířského umění, jako jste vy, urozený pane. Co mohu pro vás udělat?"

Ota trochu rozladěně sledoval závěs stanu, který Brutus ze sebou zatáhl. Inu, co se dá dělat, řekl si. Služba je služba, doprošovat se nebudu.

„Chci mluvit s jedním z tvých mužů. Hraje na loutnu."

„Provedl něco?" optal se principál s ledabylým zájmem, ale ostražitý pohled prozradil, že je ve střehu.

„Jak se ten muž vlastně jmenuje?" přešel Ota jeho otázku.

„Má takové divné jméno. Remigius da Sylva. Původně jsem si myslel, že to je umělecká přezdívka. Ale on tvrdí, že se tak jmenuje doopravdy. Je cizinec a není s námi dlouho. Pokud něco provedl, má družina za něho nemůže nést žádnou odpovědnost," dodal Brutus rychle.

„Proč myslíš, že má něco na svědomí?" optal se trochu roztržitě Ota a stále sledoval zatažený závěs.

„Jste dneska už druhý člověk, který ho hledá. V tom musí něco být, na to mám nos," odpověděl principál a ukázal na nejmenší stan, který stál trochu stranou u dvou vozů. „Tamhle by měl být. Odcházet jsem ho neviděl, asi ještě spí."

„Těžko jsi ho mohl vidět odcházet, když jsi chrápal. Kdybych tě nevzbudil, spíš jako jezevec ještě teď," vyčítal mu panoš Ota. „Doprovodíš mne. Je to tvůj člověk."

„Jak si přejete," uklonil se Brutus. Naléhavě chytil Otu za ruku. „O co jde?"

„Musí mému pánu vysvětlit nějakou drobnost. Nic vážného. Možná jen zlomyslnost. Nebo hloupý žert. Brute, kdo ho tu dneska hledal?"

„Nějaký šlechtic. Říkal, že jde od pána z Lemberka. Ale co chtěl, to na mou duši nevím. Bylo to hned ráno. Odešli spolu, ale Remigius nebyl pryč dlouho. Vrátil se sám. Ptal jsem se ho, o co jde. Odsekl, že mi do toho nic není. Nechtěl jsem se hádat, tak jsem šel po svých. To dá rozum, urozený pane!"

„Poslyš, Brute," zastavil se Ota. Už to nemohl vydržet. „Kde máš Beatrici?"

„Zajímá vás loutnista, nebo moje dcera? Pokud hledáte záminku setkat se s ní, nemusíte se tvářit, že jste přišel vyšetřovat. Zbytečně strašíte poctivé lidi," řekl Brutus káravě, i když tón jeho hlasu napovídal, že sám tak jednoduchému vysvětlení nevěří.

Ota měl chuť principálovi nakopat jeho široké pozadí a sám sobě nafackovat. „Jdeme," řekl chladně. Šli pomalu a mlčeli. Teprve u loutnistova stanu se principál mírně uklonil a gestem ruky ukázal, že jsou na místě. Pak dlaně stočil do kornoutu, přiložil je k ústům a zavolal: „Remigie, hej, Remigie, vylez. Máš tu návštěvu!"

Ve stanu však bylo ticho, nic se nepohnulo. Brutus křikl ještě jednou o poznání silněji, ale výsledek byl stejný.

„Že by odešel?" bručel rozpačitě. Pak se obrátil k artistovi, který cvičil u ohrady. „Paulíne, neviděl jsi ho odcházet?"

„Ne, musí tam být. Před chvílí měl návštěvu. Cvičím tu už dost dlouho, musel bych ho vidět," odpověděl zadýchaně a na chvíli přestal metat kozelce a salta. Brutus ještě chvilku váhal a potom

odhrnul závěs, který kryl vchod do stanu. Vzápětí polekaně vykřikl: „Urozený pane, pojďte se podívat na tu hrůzu!“

Ota ho odstrčil a vběhl do stanu. Na zemi leželo hubené loutnistovo tělo. V hrudi měl několik ran, z nichž ještě prýštila krev. K vraždě muselo dojít před krátkou chvílí. Ota si klekl na zem a zběžně mrtvého prohlédl. Nic zajímavého nenašel, žádné stopy po zápasu.

Uvnitř stanu bylo jen nízké dřevěné lůžko, na kterém ležela režná houně. U stěny stál vysoký proutěný koš se složenými šaty. Jinak tu nebylo vůbec nic. Na první pohled bylo zřejmé, že vrah po sobě nezanechal stopy. Panoš Ota položil dva prsty na loutnistův krk, aby se přesvědčil, zde je skutečně mrtvý. Necítil ani známku po tepu, ale kůže byla ještě vláčná a teplá.

„Ten zamračený muž v plášti!“ blesklo mu hlavou. „Skoro jsem se v ním ve vchodu srazil!“

Rychle vyběhl ven a zavolal si štíhlého artistu. „Poslyš, ty, jak se jmenuješ, ano Paulín,“ vzpomněl si. „Kdo byl na návštěvě u Remigia?“

„Neznám ho, nějaký šlechtic. Byl tu už ráno. Musel jste ho potkat. Víc nevím, cvičil jsem. Když děláte salta, musíte se dívat pod nohy, abyste si nepolámal vaz,“ omlouval se artista rozpačitě. Bylo vidět, že by rád pomohl, ale víc nevěděl.

„Brute, svolej všechny. Hned,“ nařídil panoš úsečně.

„I mou dceru?“ optal se s nevinným výrazem principál.

„Tak aby bylo mezi námi jasno,“ zrudl Ota hněvem a chytil Bruta pod krkem, „jsem zástupcem královského prokurátora a podle toho se budeš chovat. Tvoje dcera stejně. Jestli mi je nebo není sympatická, to v tuhle chvíli nehraje žádnou roli. Dokud se nenajde vrah, jste podezřelí všichni. Tomuhle artistovi mohu věřit, ale také nemusím. Když budu chtít, tak vás všechny zavřu a máte po představení. A když řeknu...“

„Nech, prosím, mého otce,“ ozvalo se za ním měkce. Panoš Ota sebou trhl a otočil se. Za ním stála s polekaným výrazem Beatrice a vyčítavě si ho měřila. „Co se stalo?“

„Někdo zabil Remigia,“ zabručel Brutus a rukou si třel krk.

„Můj otec za to nemůže," řekla zamračeně Beatrice. „Není důvod napadat ho. Je to náš principál a skvělý artista. Navíc poctivý člověk."

„Urozený pán nerozumí žertu," bručel Brutus. Pak se otočil a odešel sehnat členy své družiny.

„Omlouvám se," řekl se zkroušeným výrazem ve tváři Ota. „Ptal jsem se po tobě, ale pořád si ze mne dělal legraci. Odmítal mi říci, kde tě najdu. Dostal jsem vztek."

Beatrice se lehce usmála. „To je poprvé, kdy se chtěl někdo prát kvůli mně. Dokonce s mým otcem!" Víc nestihla říci, protože se sbíhali ostatní kejklíři. Vzrušeně se překřikovali a hned se chtěli vrhnout do stanu k mrtvému. Panoš jim ale zastoupil cestu.

„Dál nikdo nesmí! Dokud to nepovolí královský prokurátor. Zničili byste stopy. Pokud by někdo neposlechl, tvrdě ho potrestám. Pamatujte si to!"

„Co se stalo Remigiovi?" křičela skoro hystericky plnoštíhlá žena v křiklavých šatech, která při vystoupení žonglovala s tyčí a také předváděla jednoduchá kouzla.

„Někdo ho zapíchl," oznamoval hněvivě Brutus, který se vrátil jako poslední. „Spolehněte se, urozený pane, na všechno dohlédnu!"

„Kdo z vás mi může něco o Remigiovi říci?" rozhlédl se Ota po hloučku lidí, kteří ho s vyděšenými výrazy obklopovali. „S kým se stýkal nejvíce?"

Brutus němě zavrtěl hlavou, ostatní klopili oči k zemi. Mluvit nechtěl nikdo.

Ota už chtěl vybuchnout, ale ovládl se. „Co by si Beatrice pomyslela?" uvědomil si. Vztek je špatný rádce, jak vždycky říká pan Oldřich. „Tak dobře!" začal klidně. „Jak dlouho s vámi jezdí?"

„Asi tři týdny, urozený pane," odpověděla artistka v křiklavých šatech. „Měli jsme představení v Mělníku a já ho slyšela v tamním šenku hrát na loutnu. Byl skvělý! Ptala jsem se ho, kde se to naučil. Sám nabídl, že se k nám přidá."

„Nebyl důvod ho odmítnout," navázal Brutus. „Peníze nechtěl, říkal, že mu stačí, když ho vezmeme s sebou a dostane najíst. Navíc to byl on, kdo sjednal vystoupení na Lemberku. Byl pro nás velice užitečný."

„Řekl vám něco o sobě?“

„Vlastně ani ne,“ pokračovala zamyšleně artistka. „Držel se stranou. Často si jen tak sám pro sebe brnkal na loutnu. Většinou smutné melodie. Já bych řekla, že byl nešťastně zamilovaný. Asi proto chtěl jet s námi.“

„Tak moc zamilovaný určitě nebyl,“ nesouhlasila Beatrice. „Několikrát jsem měla co dělat, abych ho zahnala.“

„Tohle jsi mi neřekla,“ zamračil se její otec.

Panoš Ota cítil, že mu v tu chvíli není mrtvého loutnisty vůbec líto.

„Umím se o sebe postarat sama. Nejsem už dítě,“ mračila se Beatrice.

„Víte někdo o Remigiovi víc? Odkud přišel?“ přerušil ji Ota. Ani ne tak z úřední horlivosti, ale proto, že mu tohle téma nebylo po chuti.

„Vlastně nevíme,“ řekl Paulín, který před chvílí cvičil salta. „My všichni jezdíme s Brutem už dlouho. Přesto bych si netroufl tvrdit, že o ostatních něco vím. Každý máme svůj osud, ale nesvěřujeme se na potkání. Žijeme raději přítomností.“

Ota chápavě přikývl a přemýšlel. Bylo jasné, že víc se nedozví. Ukázal na akrobata: „Paulíne půjdeš se mnou a spolu najdeme na Lemberku toho šlechtice, který ho navštívil. Protože Remigia zabil podle všeho on!“

„Jak si přejete, urozený pane,“ řekl Paulín. „Počkejte prosím chvilku, vezmu si na sebe jenom suchou košili, to cvičení mi dalo zabrat.“ Omluvně se usmál a zmizel ve svém stanu.

Ostatní kejklíři živě diskutovali.

K Otovi se rychle přitočila Beatrice a polohlasně navrhla: „Abys zase nemusel obtěžovat mého otce a prát se s ním, večer po představení se můžeme na chvilku projít. Pokud chceš.“ Pak se otočila a odběhla.

XI. KAPITOLA

Královský prokurátor stál spolu s panošem Otou na chodbě, mnul si nervózně ruce a uvažoval. Kam jít? Se svými pomocníky byl zvyklý na cestách se radit v soukromí. Jenže na Lemberk ho doprovázela Ludmila. Byl ženatý krátce a neuměl si ještě s některými maličkostmi poradit. Oldřich by před ní nikdy neprojednával úřední záležitosti. Věděl, že by ohrozil svou autoritu, kdyby se to proslechlo. Zrovna chtěl panošovi navrhnout, že se zajdou podívat do tábora a po cestě všechno proberou, když se na schodišti ozvaly kroky. Vzápětí se objevil Havel z Lemberka.

„To jsem rád, že jsem vás našel, pane Oldřichu," usmál se, ale v očích lemovaných vráskami byla znát únava a napětí. „Vím, že Ludmila je po cestě unavená. V jejím stavu je to celkem pochopitelné. Přesto mám velikou prosbu. Nevadilo by vám, kdyby se dnes věnovala Zdislavě? Má žena potřebuje společnici, která by ji uklidnila. Ludmila to určitě dokáže. Je to, jak jsem si všiml, neobyčejně bystrá žena."

Oldřich se uklonil na znamení, že Havlovo přání je pro něho ctí. V duchu jásal. Jak se všechno samo a šikovně vyřešilo! Ludmila zrudla vzrušením, když ji prosil, aby se ujala Zdislavy. Nechala si zopakovat, co o ní Havel řekl. Pak políbila Oldřicha na tvář, rychle se rozhlédla a když se s uspokojením ujistila, že všechny věci jsou uloženy, jak mají být, přehodila si přes ramena plášť a odešla.

„Tak, Oto," neznatelně si oddechl královský prokurátor a posadil se do křesla. „Rychle sežeň hlt horké medoviny a můžeme začít."

Panoš byl vmžiku zpět a za ním udýchaně pospíchala jedna z místních děveček. Postavila na stůl džbán se dvěma poháry, uklonila se a zmizela. Už dlouho tu nebyl takový zmatek jako v posledních dnech. Tolik hostů obsloužit!

Zatímco Oldřich vychutnával na jazyku nahořklou chuť medoviny, Ota shrnul, jak našel zavražděného loutnistu Remigia a co se dozvěděl od kejklířů. „S Paulínem jsem pak prolezl celý hrad, od sklepení až po cimbuří. Ale toho šlechtice jsme nenašli."

„Jenom jestli vůbec existuje? Co když loutnistu zavraždil některý z kejklířů a jeho si vymysleli?"

„Já jsem ho potkal také," přiznal se Ota. „Když jsme toho šlechtice popsali vojákům u brány, oba strážní okamžitě věděli, o koho jde. Dokonce si přesně pamatovali, kdy odešel a kdy se vrátil. Pospíchal a utrhl se na ně, že mu bránu neotevřeli dost rychle."

„Kdo to je? Někdo z družiny pana Havla?"

„Nějaký potulný rytíř, který je právě na cestě ze Svaté země. Jmenuje se Francois z Créspy a je to známý nebo dokonce přítel Havlova synovce Maurice."

„Vrátil se ten rytíř i po druhé návštěvě u kejklířů do hradu?"

„Oba strážní se dušují, že ano. Měl by tu někde být. Nařídil jsem jim, aby ho zadrželi, kdyby šel ven."

„Správně jsi udělal. Požádám pana Havla, aby dal ještě jednou prohledat hrad. Nemáš nějaké zprávy o Divišovi?"

„Poslal jsem do Hrádku vojáky, aby začali hledat. Počítám, že se vrátí zítra."

Oldřich se napil a zamyšleně se díval do praskajícího ohně. Miloval plameny, jejich divokou hru barev, plnou života a síly. Teprve po chvíli od nich odtrhl oči.

„To je divný případ," zabručel. „Co se vlastně stalo? Zmizel velitel Diviš. Doufám, že se zdržel u Marty. Remigius poškodil náš vůz, aby nás zdržel. Nejspíš chtěl někoho na Lemberku varovat. Řekl bych, že toho křižáka. Jak se jmenuje? Francois z Créspy? Podle jména Francouz. Jenže Remigius své varování zaplatil životem."

„Aby neprozradil, co ví. Pan z Créspy musel předpokládat, že Remigia odhalíme."

„Správně. Ale tuhle hádanku rozmotáme, až pána z Créspy najdeme. Pak je tu ještě mrtvý kocour. Nechutná věc, jenže královský prokurátor těžko může vyšetřovat vraždu kocoura," vrtěl nespokojeně hlavou Oldřich.

„Zdislava se prý zhroutila a pán z Lemberka oznámil, že potrestá na hrdle toho, kdo kocoura zabil. I kdyby to byl urozený člověk."

„Sice zajímavé, ale nic pro nás, Oto. Alespoň zatím. Nakonec tu máme vraždu zlatníka Ruprechta. Pan Havel se mi svěřil, že si relikviář někdo v noci tajně prohlížel."

„Myslíte, že to může mít spojitost se zlatníkovou smrtí?"

„S největší pravděpodobností ne. Rychtář Kryšpín prý už vraha uvěznil. Za normálních okolností bych se tím vůbec nezabýval. Dokud pan Havel nevynese rozsudek, není to má věc. Jde o jeho poddaného. Ale za dané situace by nebylo špatné vědět, co je ten uvězněný zač. A proč vlastně vraždil."

„Zajedu se podívat do šatlavy v Jablonném. Vyslechnu vězně a pak vám podám zprávu," uklonil se Ota. Tohle byla práce, na kterou byl zvyklý.

„Možná ty události nemají žádnou spojitost, ale tuším, že se něco chystá. Tohle je teprve začátek. Víš, že mám na podobné věci nos. Jsem si jistý, že se v nejbližších dnech zapotíme."

Ota neodporoval. Znal intuici svého pána a pokud si královský prokurátor něco takového myslel, pak to byla pravda.

„Budete si ještě něco přát, urozený pane?"

„Jeď do Jablonného. Já se zatím rozhlédnu po Lemberku."

Ota přikývl hlavou na znamení souhlasu a vyšel ven. Seběhl na dolní nádvoří a osedlal si svého vraníka. Když projížděl bránou, připletl se mu do cesty jakýsi mnich v kápi. panoš Ota zarazil koně a

křikl na strážného, který je pozoroval: „Ještě se pan z Créspy neobjevil?“

„Kdepak, urozený pane,“ vrtěl hlavou urostlý muž s obličejem poďobaným od neštovic. Na rozloučenou mu zamával kopím s praporcem, na němž byl erb pána z Lemberka.

Panoš jel zkratkou přes les, kterou mu poradil voják z hradní posádky. Vyhnul se cestě, na níž stály stánky trhovců. Úzká stezka byla strmá, přesto se dolů jelo poměrně pohodlně. Ale nahoru by to nebylo nic jednoduchého. V Jablonném byl rychleji, než čekal.

Když si rychtář Kryšpín vyslechl jeho přání, zatvářil se velice nerudně. Nebylo mu po chuti, aby kdokoli kontroloval vyšetřování, dokud se zločinec nepřizná. Uvězněný vrah byl neobyčejně zavilý. Odmítal odpovídat na otázky, dokonce se pokusil o útěk. Pořád opakoval jakési nesmysly, ale kdo by věřil otrhanému tulákovi? Přes své výhrady se však rychtář trochu toporně uklonil, protože královský úřad byl královský úřad. Rezignovaně si povzdechl: „Co mám dělat?“

„Ty se nechceš pochlubit, že už jsi vraha chytil?“ na oko se podivil Ota. Vězeň mu neuteče a od rychtáře by se mohl hodně dozvědět.

„Jaké chlubení,“ bručel rychtář Kryšpín. Pak si mohutnou dlaní uhladil modrou soukennou halenu a vybídl panoše, aby šel dále. Usadil ho v prostorné jizbě na lavici ze světlého dřeva borovice, vonící ještě novotou. V krbu vedle dveří doutnalo několik březových polen. Rychtář je měchem rozfoukal a přiložil hrst klestí. Když se rozhořelo, přihodil dvě velká polena a usmál se: „Za chvíli tu bude tepleji. Víte, tuhle jizbu užívám jen pro úřední jednání. Myslel jsem, že dneska už bude klid, tak jsem přestal topit. Dáte si džbánek piva?“

„Rád,“ usmál se důvěrně Ota. „To víš, služba je služba,“ omlouval se.

Rychtář Kryšpín chápavě přikývl a tvářil se teď mnohem přívětivěji. Říkal si spokojeně, že tenhle mladík nebude dělat problémy. Dostal úkol od svého pána, ale nezdá se, že by byl přehnaně horlivý.

„Je zbytečné, urozený pane, abyste se v té zimě trmácel po městě. Šatlava je až na druhé straně u Mimoňské brány. Nechám vězně

přivést sem. Tady ho lze vyslechnout pohodlněji. Než ho sem biřic dopraví, můžeme si o vraždě popovídat.“

To znělo nejen rozumně, ale dokonce lákavě. Ota bez rozmýšlení přikývl.

„Tak jak to bylo s vraždou zlatníka Ruprechta?“ začal Ota, když před něho štíhlá děvečka se zrzavými vlasy a s vyzývavým úsměvem postavila džbánek slabého ječného piva.

„Bratra našel čeledín Petr. Hned běžel pro mě a já tam byl dřív, než se do jeho domu nahrnuli sousedé. Vrazi mého nebohého bratra probodli a jeho ženu Jitku spoutali a znásilnili.“

„Říkáš vrazi. Jak víš, že to nebyl jeden člověk?“

Rychtář se samolibě usmál: „Hned mi bylo jasné, že jich muselo být víc. Jen si to představte, urozený pane, zabít muže a spoutat ženu, která s ním spí v jednom loži, to není snadné! Můj závěr pak potvrdila i paní Jitka. I když je pořád otřesená, vzpomíná si, že byli dva.“

„Kde je ta chudák žena teď?“ optal se s účastí v hlase Ota. Uměl si představit, jaká hrůza to pro ni musí být. Ani ne pro znásilnění samo, ale pro to, co potom obvykle následuje. Opovržení a posměch sousedů. Lidé umí být zlí a rádi se pasou na neštěstí druhých. Mnohokrát něco podobného viděl a sám dokonce zažil.

„Švagrovou jsem vzal samozřejmě k sobě,“ odpověděl rychtář. „Má žena se o ni stará. Paní Jitka odpočívá a většinou spí. Moc toho neviděla. Ale oba vrahy si pamatuje a popsala mi je. Jeden z nich měl jizvu na tváři. Podle ní jsme ho našli. I když to bylo pro paní Jitku hodně těžké, šla se na něho do šatlavy podívat. Potvrdila, že máme toho pravého. Prožila hrozné věci a jsem rád, že to má za sebou. S tím lotrem si už poradím. Dostanu z něj přiznání za každou cenu. Kdo byl s ním, a hlavně, kam schoval peníze.“

„Ukradli hodně?“

„Víc, než si dokážete vůbec představit, urozený pane,“ odpověděl téměř tragickým hlasem rychtář Kryšpín. „Odpoledne před smrtí dostal bratr zaplaceno od pana Havla za relikviář. Celých padesát kop stříbrňáků! Představte si, takové jmění. Všechno je pryč!“

„Jak se ale o penězích ti lotři dozvěděli? Co když je v tom namočený ještě někdo místní. Někdo, kdo věděl, kam jít?“

„Byla to spíše nešťastná náhoda," trochu neochotně vysvětloval rychtář.

„Tomu nerozumím," usmál se dobromyslně Ota. „Vražda není nikdy nešťastná náhoda."

„Tak jsem to nemyslel. Můj bratr hrál večer před smrtí v šenku na náměstí kostky se dvěma pobudy. Nějaké peníze s nimi prohrál. Zřejmě se jim pochlubil, co já vím? Když se napil, vždycky dělal potíže. Ti dva pobudové ale ucítili šanci. V noci ho přepadli a kvůli penězům zavraždili."

„Ten uvězněný je jeden z těch dvou pobudů, kteří s tvým bratrem hráli?"

„Samozřejmě," odpověděl trochu popuzeně rychtář. „Má jizvu na tváři. S takovým znamením se těžko utíká."

„Chytli jste ho zatraceně brzo. Skvělý výkon! Jak se vám to vlastně povedlo?" zajímal se panoš Ota. Dopil svůj korbel, ale ještě než ho postavil na stůl, byla u něho zrzavá děvečka, aby mu dolila. Dala si záležet, aby se co nejtěsněji přimkla k jeho zádům a dala mu příležitost okusit pevnost svého těla. Panoš Ota se na ni mile usmál a poděkoval za pivo. Přesto nebyla dívka spokojená, protože jí si vůbec nevšímal.

„Už můžeš jít, Báro," napomenul ji přísně rychtář, jemuž vyzývavost jeho služebné neušla. Hned ale pokračoval ve vyprávění: „Vrah byl tak bláhový, že se vrátil. Byl otrhaný, hladový a zraněný. Myslím, že se při dělení kořisti porval se svým společníkem a prohrál. Možná v noci dokonce zabloudil. Nechce o tom mluvit. Nad ránem ho chytila stráž u brány. Měl jizvu na tváři a má švagrová ho poznala. Co chcete víc?"

Ota se právě chystal namítnout, že by se zločinec, i kdyby byl potlučený a okradený, těžko vracel do města, kde spáchal vraždu. Ale na zápraží domu se ozval hluk a hrubé nadávky. Proto zmlkl a zvědavě se obrátil ke dveřím. Vzápětí vešel do jizby městský biřic a táhl za sebou muže spoutaného provazem. Průvod uzavíral druhý biřic, který vězně postrkoval kopím, protože se vzpouzel.

Ota se zájmem pohlédl na domnělého vraha. Vzápětí se dal do smíchu. Zakuckal se, až skoro zrudl, protože se dusil.

„Co je na něm k smíchu?“ vztekle udeřil dlaní do stolu rychtář Kryšpín.

„Já se bál že se ti něco stalo, Diviši,“ svíjel se panoš Ota, div nespadl z lavice. „A ty se tu zatím válíš v šatlavě.“

„Vy ho znáte, urozený pane?“ trochu nejistě se optal rychtář a zbledl.

„Okamžitě ho pusťte,“ poručil Ota a vstal. Vytáhl dýku a sám rozřízl provaz, kterým měl Diviš spoutané nejen ruce, ale i nohy pro případ, že by chtěl utéct. „Tvůj vězeň je velitelem družiny královského prokurátora!“

„To, to není možné,“ koktal rychtář. Pak se obrátil na biřice a začal jim hrubě spílat.

„Ale, pane rychtáři,“ bránili se, „říkali jsme vám, že ten muž tvrdil, že je královským vojákem, ale vy...“

„Držte huby,“ utrhl se Kryšpín. „Jak jsem mohl vědět, že ten trhan mluví pravdu? Navíc,“ dodal vítězoslavně a vrátila se mu sebedůvěra, „má švagrová ho poznala! Ať je královským vojákem nebo ne, je to zločinec! Takže mladíku, jen pomalu. Tvůj přítel zůstane ve vězení, dokud se všechno nevysvětlí.“

Jenže Diviš už byl volný a nemínil se nechat zavřít zpátky do špinavé a smradlavé kobky. Bleskurychle se otočil a vytrhl jednomu z biřiců kopí. Také Ota neměl náladu hádat se. Postavil se vedle Diviše a tasil meč.

„Máš nějakou představu, rychtáři, jak bys to chtěl udělat, aby tu Diviš zůstal?“ optal se panoš se zájmem. Pak se obrátil a jen lehce švihl mečem do vzduchu. Biřici nečekali, otočili se a vyběhli ven.

„To je násilí,“ koktal rychtář Kryšpín. „Kde je právo? Vy se opovažujete protivit zákonům? Zrovna vy, služebníci královského prokurátora?“

„Dost řečí,“ přerušil ho Diviš. V jeho hlase nezněl jen vztek, ale také hrozba. Takhle ho už dlouho nikdo neponížil. „Ten den, kdy se měl ten váš hloupý mord stát, mě věznili nějací pobudové v lese nedaleko Střelče. Snadno to dokážu, protože jsem jednoho zabil a ty druhé dva znám.“

„Ale má švagrová Jitka...,“ koktal rychtář. Ne, teď už couvnout nemohl.

„Tu tvou povedenou švagrovou si náš pán určitě rád vyslechne," hrozil Diviš. „Teď už je to jeho případ!" Vzal Otu kolem ramen a zamířil ke dveřím. „Pojď, půjdeme. Už dlouho jsem tě neviděl tak rád jako dneska, to mi věř!"

XII. KAPITOLA

Z rychty to bylo na náměstí jenom pár kroků. Oslovili prvního člověka, kterého potkali. Žena v drahých hnědých šatech, obšitých krajkou, si oba prohlížela trochu nedůvěřivě. Panoš Ota byl oblečen podle poslední módy, to dokázala ocenit. Ale zarostlý a nemytý Diviš v ní vzbuzoval od prvního pohledu nechuť. Jen díky panošově milé tváři se nakonec zastavila.

„Hledáte městskou lázeň?" opakovala nahlas jejich otázku. „Vidím, že zvláště váš druh ji potřebuje jako sůl," dodala kousavě. Ráda hodnotila své okolí a nikdy nezapomněla sdělit sousedům svůj názor. „Jak můžete, mladý pane, snést vedle sebe takového povaleče?" divila se upřímně.

Diviš se už nadechoval, protože mu míra ponížení připadala nesnesitelná, ale Ota ho předběhl. „Jen počkejte, až vyjde z lázně. Na ulici se ohlédnete, abyste si ho prohlédla. Takový je to pěkný chlap," dobromyslně si ji dobíral.

„To jsem skutečně zvědavá," usmívala se žena. „Tak podívejte, projdete kolem toho rohového domu s podloubím, pak rovně ulicí až na konec. Napravo bude řeznický krám a nalevo uvidíte vysoký dům se šindelovou střechou. Nad vchodem má zelený věnec, aby každý věděl, že tam bydlí lazebník. Obejdete ho a v zahradě za domem najdete dřevěný srub. Tam je městská lázeň. Pokud bude zavřená, stačí zavolat, on už někdo přijde." Pak se ještě uchichtla a dodala. „To jsem zvědavá, jestli tomu špinavému pomůže."

„Přijďte se na nás do lázně podívat," dobíral si ji v dobrém rozmaru Ota.

Lazebníkovu zahradu našli snadno. Starší drobný a hubený muž si oba měřil se stejnou směsicí úcty a nedůvěry, jako před chvílí žena na náměstí. Teprve když panoš Ota vytáhl z měšce stříbrňák, rozzářil se ochotou.

„Chceme to nejlepší," oznámil přísně Ota. „Nejdřív se vykoupáme a vypaříme v lázni, potom mého přítele ostříháš a trochu upravíš. Kromě toho pošleš někoho na Lemberk. Ať najde tábor královského prokurátora a řekne, že mají poslat šaty pro velitele Diviše. Tady máš," řekl a stáhl si ze štíhlého prstu stříbrný prsten. „Tohle ať posel ukáže, aby mu věřili. Musí říci, že ho posílá Ota ze Zástřizlí. Budeš si to pamatovat?"

Hubený lazebník si rychle všechno opakoval a pak trochu nejistě přikývl: „Pokusím se. Chcete mít v lázni hodně horko?"

„Určitě," zabručel Diviš, kterému se po mrazivé noci v zajetí maskovaných vrahů a pak dalším dnu, stráveném v ledové šatlavě zdálo, že už nikdy nerozmrzne. Měl pocit, že mu klouby vržou při každém kroku.

„Tak to já ještě přiložím několik polen," sliboval lazebník. „Počkejte chvilku, hned přijde má dcera, ujme se vás. Já zařídím ty šaty."

Téměř vzápětí se objevila plavovlasá dívka. Se zájmem oba přejela zkušeným pohledem a protože uznala, že ani jeden nevypadá špatně, i když ten mladší byl určitě zajímavější, usmála se a mrkla.

„Tak jdeme na to?" optala se, aniž by se snažila zakrýt dvojsmysl své nabídky. Ke svému zklamání však ani jeden nereagoval.

„Nejdřív se vykoupeme," poznamenal věcně Diviš.

„Tudy, urození pánové," ukázala do domu, odkud právě vyšla. Vedle mázhauzu byla nevelká klenutá místnost. Kromě velikého krbu ve stěně proti dveřím, dvou rozviklaných lavic a tří vysokých oválných dřevěných kádí uprostřed tu nebyl žádný další nábytek. Vedle krbu však byla do stěny vestavěná kamenná nádrž, do které přitékala zvenku voda dřevěnou trubicí, zapuštěnou mezi cihlami. Místnost neměla okna a hned jak vstoupili, zalilo je vlhké dusno.

„Prosím," ukázala lazebnice na lavice, „tam si odložte, já zatím připravím lázeň." Vzápětí si svlékla plášť i svrchní šat, takže zůstala pouze v košilce z bílého plátna. To bylo jediné, co na nahém těle měla. Přestala si obou mužů všímat a vrhla se do práce.

V krbu pod komínem byla silná železná tyč, očazená sazemi, na které visely tři rozměrné měděné kotle. V nich se ohřívala voda. Lazebnice uchopila dvě dřevěné štoudve, které stály u jedné z kádí. Nabrala do obou horkou vodu, rychle ji odnesla a vylila do kádě. To opakovala několikrát, až se z kádě kouřilo. Pak ji dolila studenou vodou z kamenné nádrže. Rukou zkusila vodu a s uspokojením zjistila, že má správnou teplotu.

„Tak, kdo bude první?" obrátila se na Otu a Diviše, kteří zatím seděli nazí na lavici a čekali. Lazebnice si mokrou rukou otřela zpocené čelo. Košilku měla na několika místech politou vodou a přes vlhké plátno prosvítaly půvabné detaily. Nebyla zrovna štíhlá, spíše trochu plnější. S potěšením si všimla, že si ji prohlížejí a tiše mezi sebou hodnotí. Věděla, že i tohle patří k jejímu řemeslu.

„Běž Diviši, tu vodu potřebuješ určitě víc než já," usmíval se potutelně Ota. Hned pak se obořil na lazebnici, když zjistil, že chce odložit štoudve. „Snad si nemyslíš, že se budu mýt po něm? Hezky mi připrav vodu do druhé kádě. Tvému otci jsme zaplatili dost, abys na nás nemusela šetřit."

„Jak si přejete," zamračila se plavovláska a rychle začala zase nosit vodu. V duchu si říkala, že ti dva jsou nějak moc úzkostliví. S takovými byla vždycky těžká práce. Ale otec říkal, že ten mladší je šlechtic, tak co se diví? Hned jak naplnila druhou káď, chopila se mohutného kartáče a vydrhla Divišovi záda. „Dáte si nějaké pití?" optala se, když skončila.

Ota i Diviš se spokojeně rozvalovali v horké vodě a rychle si vyměňovali zprávy o všem, co se v posledních dnech stalo. Tohle dívku vůbec nezajímalo.

„Přines nám krapet dobrého vína," nařídil panoš. Hned, jak se k nim dívka otočila zády a pomalu odcházela s vyzývavým pohupováním oblých boků, povytáhl panoš Ota obočí na znamení, aby se Diviš také podíval.

Jakmile zapadly dveře, oba se rozesmáli. „Pane, to je holka," oceňoval ji Diviš. „Teď už chápu, proč náš děkan tak horlí proti lázním."

„Bez pěkné lazebnice by lázně nestály za nic. Umýt se můžeš i v potoce," vysvětloval Ota. „Proč myslíš, že si lidé platí za lázeň? Kvůli vodě? Když jí je všude zadarmo kolik chceš? Kdepak, holenku! Každý se rád podívá, rozumíš?"

„Už jsem byl několikrát v lázni," bručel Diviš, „ale většinou tam měly lazebnice na sobě mnohem víc než tahle."

„Protože jsi chodil do mizerných lázní," poučoval ho světácky Ota. „Není to tak dávno, co jsem byl s naším panem Oldřichem v jedné lázni v Litoměřicích. Tam byla taky pěkná mladá holka. A ukázala nám úplně všechno. Náš pán se dost pohoršoval, znáš ho. Tak jsem mu připomněl, co mi vyprávěl jeden student. Na lékařských fakultách v Itálii se učí podle spisů jistého Hippokrata. To byl řecký lékař, žil před víc než tisíci lety. Byl to pohan. Snad proto se uměl na některé věci dívat normálně," neodpustil si panoš Ota, jehož úcta k církvi nebyla nikdy veliká.

„Ten Hippokrates," pokračoval, „napsal, že mladé a pěkné dívčí tělo se vyrovná nejlepšímu léku. Dokáže zrychlit tep, a tak prospívá srdci, vzbuzuje fantazii a vrací chuť k životu. Když jsem tohle opakoval panu Oldřichovi, strašně se na mne mračil. Víš, co mi řekl?"

„Umím si představit," usmíval se Diviš. Měl zavřené oči a vychutnával pocit, jako by se znovu narodil. „Prý je zajímavé, že si z veškeré starověké moudrosti vybírám jenom hlouposti, které do učených knih ani nepatří. Ke cti mu ale slouží," pokračoval Ota s úsměvem, „když mne káral, celou dobu z té holky nespustil oči."

Zavrzaly dveře a vrátila se lazebnice. Nesla tři hliněné poháry, v nichž se jiskřilo rudé víno. Jeden si nechala a zbylé podala hostům. „Na vaše zdraví, urození páni," usmívala se. Teď, když si je mohla při koupeli pořádně prohlédnout, líbili se jí ještě víc, než před chvílí na zahradě.

Ota a Divíš si hověli ve vodě a teprve když začala chladnout, vydali se do dřevěného domku na lazebníkově zahradě, kde byla připravena potní lázeň. Lazebník nepřeháněl, hned jak otevřeli dveře, vyvalila se ven horká pára.

První vstoupil panoš Ota. V prvním okamžiku měl dojem, že mu hoří kůže a dusí se horkem. Ale rychle si zvykl a oči se přizpůsobily šeru. Vybral si lavici po levé straně. Na Diviše zbyla lavice u protější stěny. Kameny, z nichž byla postavena kulovitá klenba pece, žhnuly a z několika miskovitých prohlubní na jejím vršku se rychle odpařovala voda.

Slyšeli, jak půvabná lazebnice venku přikládá. Vzápětí vrzly dveře a dívka vklouzla dovnitř. Tentokrát byla, stejně jako oba muži, zcela bez oděvu. Jinak to v parní lázni nešlo. Ve městech se církev snažila zabránit, aby do parní lázně chodívali společně muži s ženami. Ale dělalo se to tak po staletí a nikdo, kromě pár pobožných vdov a zapšklých mravokárců, neviděl důvod, proč to měnit.

Lazebnice oba polila ledovou vodou z vědra, které přinesla. V druhém s vlažnou vodou, které stálo na zemi u pece, byl namočený svazek březových prutů. Poctivě své zákazníky vyšlehala, až jim zrudla kůže. Pak je namasírovala. V rukách měla sílu a svou práci ovládala výtečně. Když skončila s Otou, rozverně ho pleskla po nahém zadku a zadýchaně řekla: „Nechcete mi to teď oplatit?"

„Namasírovat tě?" optal se trochu hloupě panoš, který měl zavřené oči a cítil, jak se mu po těle rozlévá příjemná únava. V duchu si představoval drobné stvoření s černými vlnitými vlasy. Už se těšil na večer, kdy se měl setkat s Beatricí.

„Jo, to by se mi líbilo," přikývla lazebnice.

„Ale mně ne," odpověděl jí trochu hrubě Ota. Obraz Beatrice zmizel.

„Co se to s tebou děje?“ vrtěl nevěřícně hlavou Diviš. Když však zahlédl naději v dívčiných očích, rychle se začal bránit: „Já taky nemohu, budu se ženit. Jsem zadaný!“

„A to vadí?“ zkoušela to lazebnice alespoň u zjizveného vojáka. Když pochopila, že neuspěje ani tady, s nosem nahoru odešla.

„Hergot, to si musí každá hned myslet, že ji člověk bude chtít?“ rozčiloval se Ota. Posadil se a dlaní si stíral pot ze zpoceného těla.

„Alespoň vidíš, jak je holkám, na které to zkoušíš ty,“ připomněl Diviš a protáhl se, až lavice zapraskala.

„To je snad něco jiného,“ bránil se Ota. Chvíli přemýšlel a pak dobromyslně přikývl: „Ale jo, vlastně máš pravdu. Choval jsem se jako hulvát, musím se jí omluvit. Vždyť to vlastně myslela dobře. Jenom nás chtěla trochu potěšit.“

„Já si myslím, že si spíš chtěla vydělat nějaký stříbrňák navíc,“ věcně připomněl Diviš a vstal. Už to v tom horku nemohl vydržet. „Je to její řemeslo. Ty si myslíš, že se ti nabízela pro potěšení?“ Pak rychle vyběhl ven.

Ota v páře ještě zůstal a v duchu srovnával Beatrici s kyprou lazebnicí. Ne že by si nedal říci a nebyl by ji problém získat. I když ji odmítl, určitě by nedělala drahoty. Ale Ota nechtěl přijít za Beatricí přímo z náruče jiné.

Vyskočil a vyběhl ven. Káď se studenou vodou stála trochu stranou pod vysokým ořechem, který byl holý a nepřívětivý. V kádi se chladil Diviš, jemuž nad hladinou vykukovala jen rozcuchaná hlava. Ota si ho nevšímal, rychle se přehoupl přes okraj a zmizel pod vodou. Narazil na svalnatou Divišovu nohu a když se vynořil, s potěšením zjistil, že se hřmotný voják hrabe ven. „Budu se tu s tebou válet jako s nějakou děvkou,“ hučel dobromyslně Diviš.

V mázhauzu čekal drobný lazebník. Uklonil se Divišovi a chvatně nabízel: „Zatím vám půjčím čistou košili a nohavice, urozený pane. Můj hoch se z Lemberku ještě nevrátil. Než přijde, nechcete si něco zakousnout? Možná by vám přišel k chuti i džbánek vína, nemyslíte?“

„Sem s tím,“ rozjařeně volal už ode dveří Ota, který se vracel ze zahrady: „Kde mám šaty?“

„Má dcera je zatím trochu vyčistila. Urozený pán mi dá za jídlo a pití ještě dva stříbrňáky.“

„Za jídlo a pití dostaneš jeden,“ rozhodl panoš Ota. „Pokud je ti to málo, půjdeme se najíst do krčmy. I tak dostaneš víc, než by nás to stálo jinde.“

„Ale u mě to máte i s obsluhou,“ protestoval lazebník a mrkal vychytralýma očkama.

„Pokud máš zájem, zajdeme k rychtáři a vysvětlíme si, jakou obsluhu nabízíš,“ vmísil se do hovoru Diviš. „Máš povolení provozovat hampejz? Nemáš! Tak nenabízej, co nesmíš. A co my stejně nechceme!“

„Ale já to tak nemyslel,“ koktal lazebník a tvářil se uraženě, aby dal najevo, že ho jeho hosté nechápou. „Dobrá,“ souhlasil, „jeden stříbrňák, ať tratím!“

V prostorné jizbě, k níž se šlo z mázhauzu po několika schodech, čekala mladá lazebnice. Byla oblečená v červených šatech, vlasy měla stočené do uzlu, přes který si přehodila síťku ze zelených nití, půvabně kontrastujících se slámovými vlasy. Tvářila se trochu upjatě a když je usazovala ke stolu, nepatrně se jí pletl jazyk. Byla vyprahlá z parní lázně a vypila zřejmě trochu víc, než snesla.

Na stole stála mísa s jitrnicemi, ošatka s chlebem, plochý talíř s nakrájeným kysaným zelím, veliký džbán s ředěným vínem a několik oprýskaných pohárů. Lazebnice nalila do tří z nich a připila si s hosty. Pak si sedla na lavici ke stolu a tiše pozorovala panoše Otu. Diviš se hladově vrhl na jídlo, ale Ota se na ni usmál a zeptal se: „Jak se vlastně jmenuješ?“

„Mařka,“ roztála dívka. „To se ptáte brzo!“

„Zatím nebyl čas.“

„Copak se vám nelíbím?“

„Jsi pěkná. Až moc,“ souhlasil a žíznivě se napil.

„Když je to tak, proč uhýbáte?“

„Copak tu kolem neběhá spousta jiných chlapů?“ bránil se Ota.

„Já mám vždycky smůlu,“ pokrčila rameny. „Ještě nikdy jsem se nemilovala se šlechticem. Ale věšet se kvůli tomu nebudu,“ ušklíbla se a nepatrně si odsedla.

Ota se rozesmál. „Milá Mařko, šlechtic, nebo pacholek. V posteli to máš jedno.“

„To vám mohu věřit, ale taky nemusím,“ odporovala lazebnice. „Lucka z hospody šlechtice měla a vyprávěla, že se to vůbec nedá srovnat.“

„Svedla jsi už hodně mužů? Taková krásná holka jako ty, o tu se musí tady ve městě prát,“ odváděl Ota řeč. Přitom ho napadlo, že by se třeba mohl ledacos zajímavého dozvědět.

„Spoustu,“ vychloubala se Mařka a vyprázdnila svůj pohár. Panoš Ota ihned dolil, aby lazebnici naladil k dalšímu rozhovoru.

„Co zlatník Ruprecht? Chodíval za tebou?“

„Ten? To byl moc dobrý zákazník,“ potvrzovala. „Škoda, že ho zabili. Lucka z šenku říkala, že u nich býval skoro každý den a buď pil, nebo hrál. Taky se hádal. Jí si ale moc nevšímal. Zato za mnou chodil často. I dárky mi nosil,“ vychloubala se. „Proč vás zajímá zrovna Ruprecht?“

„Vyšetřuji jeho smrt,“ odpověděl panoš a usmál se, co nejpěkněji uměl. „Pomůžeš mi?“

Lazebnice se zarazila a přemýšlela. Lehce zavrtěla hlavou. „Nesměl byste to ale nikomu říci. Jeho bratr je rychtář. Když vám pomohu, nešlo by...?“ „Nešlo! Ale na moje mlčení se můžeš spolehnout!“

Dívka si s trochu hraným neštěstím povzdechla a pak tiše šeptala: „Zlatník Ruprecht byl paroháč. Jeho žena se scházela s milencem! Měla štěstí, že o tom její manžel nevěděl. Teď už se to nedozví!“

„Koho?“

„To já nevím. Ruprecht bydlel až na druhé straně města. Vím o tom od jednoho svého dobrého zákazníka. Ale ani on milence zlatníkovy ženy neznal. U studny jsem se pak nenápadně vyptávala ženských, ale žádná si ničeho nevšimla. Přesto mu věřím, určitě si nevymýšlel.“

Ota ji pohladil po tváři. „Jsi hodné děvče, Mařko. Moc jsi mi pomohla!“ Pak se obrátil na Diviše, který seděl stranou. Překvapeně zíral na prázdnou mísu. Jeho přítel zatím všechno jídlo spořádal.

„Ty se tu cpeš a já zatím pracuju,“ vyčetl mu. „Tos mi nemohl nechat alespoň jednu jitrnici?“

„Dva dni jsem nejedl," bránil se hromotluk. Pak se napil, otřel si vousy a vstal. „Myslím, že je čas vydat se zase domů. Hej, lazebníku! Kde jsou moje šaty?"

Drobný mužík se objevil vzápětí. Ukláněl se a drmolil, že už jsou tady, jenom urozeného pána ostříhá, aby byl tak laskavý a šel s ním.

„Až budeš hotový, jeď na Lemberk sám. Na mě nečekej," řekl Ota. „Já se ještě zastavím v šenku na náměstí a pak si musím něco zařídit. Řekni panu Oldřichovi, že přijdu trochu později."

„No proto," zabručel Diviš spokojeně. „Já už si myslel, že ses za těch pár dní, co jsme se neviděli, dal na celibát. Hned mi bylo divné, že bys nechal tak pěknou holku běžet."

Ota nechal Divišovu narážku bez odpovědi. Jenom neurčitě pokrčil rameny. Už se těšil na svou Beatrici.

„Ty už jiný nebudeš!" usmíval se Diviš dobromyslně. „Zařídím, aby někdo z našich vojáků obsluhoval večer pana Oldřicha místo tebe. To za ty jitrnice!"

XIII. KAPITOLA

Panoš Ota pomalu prošel ulicí zpět na náměstí. Nemusel hledat dlouho, veliký šenk uviděl na první pohled. Stejně jako jiné zájezdní hostince, byl i tenhle v Jablonném rozlehlý, obehnaný plotem. Kromě vlastní krčmy tu stálo několik hospodářských stavení pro koně a povozy kupců, kteří zde přenocovali. Bylo pozdní odpoledne a v krčmě byl klid.

Ota se rozhlížel po prázdném dvoře a pak zamířil k přístřešku za šenkem, odkud slyšel nějaké zvuky. Zkusil to a měl štěstí. Našel tam hostinského v plné práci.

Šenkýř byl menší tlouštík, skoro plešatý, s vychytralýma očkama, ztrácejícíma se v polštářcích tuku. Na sobě měl zástěru od krve, protože porcoval jehně. Otovi se nechtělo ztrácet čas, už se těšil na setkání s Beatricí. Proto na něho bez obalu udeřil.

„Poslyš, ty bečko sádla," houkl pansky, „v tvém hostinci se hrají zakázané hazardní hry!"

Hospodský odložil nůž a zkoumavě si mladíka prohlížel. Že jde o muže urozeného, asi i vysoko postaveného, to poznal na první pohled. Chvíli váhal, zda má zavolat pacholky a drzouna nechat spráskat, ale meč u mladíkova opasku ho varoval. Nakonec dobromyslně zabručel: „A kde se nehrají, urozený pane? Doba je zlá, stěží vydělám pár grošů na platy pro milostivou vrchnost. Mně nezbývá skoro nic, s bídou uživím rodinu!"

„Vidím, jak žiješ nuzně," opáčil ironicky Ota a prstem píchl šenkýře do tučného břicha. „Neboj se, nebudu ti dělat potíže. Mě zajímá zlatník Ruprecht. Vyšetřuji jeho vraždu. Pokud mi pomůžeš, zapomenu na hazard!"

Tlouštík se rozzářil ochotou a s úsměvem od ucha k uchu se ukláněl. „Spolehněte se, urozený pane, povím všechno, co vím. Ostatně, je to moje povinnost," dodal ctnostně.

„Jaký to byl člověk?"

Šenkýř se podrbal na lysé hlavě a opatrně začal: „Říká se, o mrtvých jenom dobré, že?" Pak se úkosem podíval na panoše a ztišil hlas: „Sousedé říkají, že to byl pěkný neřád. Skoro všichni s ním měli nějaké problémy. Jenže jeho bratr je náš rychtář. Ruprecht se vždycky spoléhal na jeho ochranu. Rychtář Kryšpín je celkem slušný chlap," pokračoval sdílně, „v mezích možností spravedlivý, na to naše vrchnost velice dbá. Pan Havel z Lemberka si potrpí na pořádek. Ale pokud šlo o zlatníka Ruprechta, tak dokonce i on někdy zamhouřil oči. Dokonce nad věcmi, že rozum zůstával stát. O rychtáři ani nemluvím," mávl rukou a odplivl si.

„Například?" vyzvídal Ota.

„Hodně se toho mezi sousedy povídá, ale já jsem spravedlivý muž a nechci pomlouvat,“ ohrazoval se ctnostně šenkýř. „Zlatník Ruprecht se rád napil a když měl v hlavě, hned se s každým rval. Nedávno zmlátil jednoho sedláka tak, že dva týdny ležel jako lazar. Ruprecht měl sílu jako medvěd. Myslíte, že se něco stalo? Vůbec nic. Nebo udělal pancharta dceři našeho mydláře. Ji postavili na pranýř a o něm ani muk. Jako by si to dítě udělala sama. Neřeknu,“ pokračoval šenkýř rozhořčeně, „když se chlap spustí s děvečkou, prosím. Ale zmrhat poctivou měšťanskou dceru!“

„Nebyl tedy příliš oblíbený?“ vyzvídal panoš Ota.

„Abych řekl pravdu, mně nevadil. U mě v hospodě nechal peněz dost a vždycky útratu zaplatil. A mezi ostatními? Vždyť to znáte, urozený pane. Jeden den se chlapi spolu pomějí, že ani domů nedojdou, a druhý den si nemohou přijít na jméno. Tak to v životě chodí. Soused závidí sousedu, o kom můžete říci, že ho lidé mají rádi? Navíc byl zlatník Ruprecht zdaleka nejbohatší řemeslník ve městě. To na oblibě mezi sousedy také nepřidá, nemyslíte?“

„To jistě,“ souhlasil panoš Ota. I když mu byl šenkýř zpočátku nesympatický, musel uznat, že jeho hodnocení nepostrádalo na bystrosti. „Jak to bylo s tím jeho hraním? Bude to jenom mezi námi!“ dodal, aby hospodského nepoplašil.

„Kdysi hrával dost často. Jenže skoro se všemi sousedy se při hře pohádal a nakonec si s ním nikdo z místních nechtěl ke kostkám sednout. Tak hrával většinou s cizími.“

„Kdy tu hrál naposledy?“

Šenkýř se trochu ošíval a pak vyhrkl: „Rychtář už vraha má. Sedí v šatlavě, tak co ještě chcete vyšetřovat?“

„To snad není tvá věc,“ řekl panoš Ota přísně a významně rukou poklepal na jílec meče. „Abych zapomněl, musíš si vzpomenout na mnohem víc, než jsi mi zatím řekl!“

Šenkýř odevzdaně vzdychl. „Dobrá, bylo to v sobotu. Večer předtím, než byl zavražděn. Seděl v rohu u sudů s pivem. To bylo jeho místo. Odpoledne byl na Lemberku a dostal strašnou spoustu peněz za relikviář, který si objednal pan Havel. Takhle navečer se tu objevili dva muži, neznám je. Byli oblečení poměrně dobře, žádní otrhaní tuláci. Ale stejně,“ pokračoval věcně, „něco se mi na nich

nezdálo. Já bych jim rozhodně na dluh nenalil. Za chvíli už seděli u stolku pana Ruprechta a metali kostky, jako by šlo o život. Pokud jsem si všiml, náš zlatník prohrál spoustu peněz. Nakonec se strašně pohádali, ale protože už jsem zavíral, vyhnal jsem je. Pak už jsem ani jednoho z nich neviděl. No, a ráno se rozkřiklo, že je Ruprecht mrtvý."

„Ví tohle rychtář?"

„Já mu o tom neříkal," zavrtěl hlavou šenkýř. „Mám svých starostí dost."

„Jak vypadali ti dva, co hráli se zlatníkem?"

„Ten starší byl hubený, ryšavý, měl zkažené zuby a byl celý takový nedomrlý. Zato ten druhý byl chlap, jak se patří. Krasavec, černovlasý, silná ramena, přes obličej měl jizvu. Bylo vidět, že si od nikoho nedá moc líbit."

Panoš Ota překvapením polkl. Přesně takhle Diviš popsal dva podvodníky, kterým dal na pamětnou v hrádeckém šenku. V duchu počítal. To se stalo v pátek. O den později mohli obrat v Jablonném zlatníka Ruprechta. Asi zoufale potřebovali peníze, protože je den předtím Diviš připravil o spoustu stříbrňáků. Možná o všechno, co měli. Tohle byla stopa jako hrom!

„Když jsi je vyhazoval, nevíš, kam ti dva cizinci odešli?"

Šenkýř zavrtěl hlavou, ale najednou se ťukl do čela, protože si vzpomněl, že ty dva zaslechl, jak se baví o Zákupech. „Není to odsud daleko," chvatně vysvětloval.

„Vím, kde jsou Zákupy," přerušil ho Ota. „Pošlu tam pár vojáků, aby se po nich poohlédli. Pokud je najdeme, zapomenu na to, že se u tebe hrají hazardní hry. Ale varuju tě, jestli mě taháš za nos!"

„Jak bych mohl," ukláněl se polekaně hostinský. „Nechcete něco na posilněnou, urozený pane? Na můj účet, samozřejmě!"

„Pospíchám," usmál se panoš Ota vesele. „Ale možná se ještě zastavím a využiju tvé nezištné nabídky!"

Vrátil se na náměstí. Podíval se na zamračenou oblohu. Pomalu se začínalo šeřit. Měl ještě chvíli čas, nemusel na schůzku s Beatricí pospíchat. Když před polednem přijel, nechal svého koně u rychtáře ve stáji. Loudavě se pro něj vydal a řekl si, že pana Kryšpína ještě jednou důkladně vyzpovídá.

Za chvíli seděl Ota v prostorné komnatě rychty. Na stole před ním stál korbel s výtečným ječným pivem z místního pivovaru.

„Dobré," pochválil ho, ale vzápětí se podíval káravě na Kryšpína, který seděl proti němu a zkoumavě si mladíka prohlížel. Nevěděl, co si má myslet. Už si ověřil, že uvězněný muž je skutečně velitel družiny královského prokurátora. Měl na sebe pořádný vztek. Pravda, jeho vězeň to tvrdil od začátku, jenže kam by rychtář přišel, kdyby každému pobudovi věřil? Navíc ho švagrová Jitka poznala! Přemýšlel o tom celé odpoledne a teď se obával, že mu hloupý omyl tak snadno neprojde. Mizerná služba!

„Říká se, že jste dostavěli pivovar dříve než městské hradby. Jak jste s nimi daleko?"

„Obě brány už stojí a na hradbách usilovně pracujeme!" zavrtěl rychtář Kryšpín překvapeně hlavou. Jak tohle souvisí s vraždou jeho bratra?

„Zjistíš mi cizí lidí, kteří byli v sobotu před vraždou ve městě. Hlavně, jestli stráž někoho v noci ze soboty na neděli pouštěla dovnitř nebo ven. Moc nám to asi neřekne, protože pokud jsem si všiml, v lese pod náměstím hradba ještě nestojí. Každý, kdo to tu zná, se strážím u brány v noci snadno vyhne."

„Ne tak docela," bránil se rychtář Kryšpín. „V městských hradbách jsou ještě mezery, ale jenom na třech místech. Ponocný je v noci pravidelně obchází. Příkop je navíc vykopaný kolem celého města. Je v něm spousta bahna a strašně špíny. V noci už navíc nemrzne. Kdybyste tam vlezl, zapadnete po pás. Kdo by se dobrovolně máchal v takovém marastu?"

Ke spolehlivosti takové ochrany se Ota odmítl vyjádřit. Byl zvědavý, jestli ti dva podvodníci, kteří obehráli zlatníka Ruprechta, odešli v noci z města bránou, nebo zda zmizeli tajně některou z děr v městském opevnění,

„Až budeš vědět, jak to bylo, přijdeš to říci mému pánu nebo mně na Lemberk! Ale ať to netrvá věčnost," nařizoval Ota a ještě jednou se napil výtečného piva. Mlaskl a přátelsky se usmál: „Už chápu, proč jste tak pospíchali s pivovarem. Vaříte výtečné pivo!"

Také rychtář Kryšpín se usmál. Byl hrdý na své pivo a sládka, který pro něj pracoval. Dokonce ho někdy půjčoval vrchnosti. „Ještě něco si budete přát, urozený pane?“

„Už jen maličkost,“ vzpomněl si panoš Ota. „Zařídíš, aby se nikdo nedostal do ložnice, kde byl zavražděn tvůj bratr. Ani tvá švagrová Jitka tam nesmí. Ke dveřím postavíš biřice a bude hlídat ve dne i v noci. Předpokládám, že si bude královský prokurátor chtít to místo prohlédnout. Teď, když se ukázalo, že vraha nemáš, musíme vyšetřovat všechno od začátku. To by bylo zatím všechno. Děkuji za pivo!“

Panošův kůň si v maštali odpočinul a rychtářův pacholek ho důkladně vyhřebelcoval. Ota se vyšvihl do sedla a vydal se zpátky na Lemberk. Rozhodl se, že nepoužije zkratku, nechtělo se mu škrábat po strmé stezce. Raději volil táhlou a pohodlnou cestu, vinoucí se úbočím kopce. Většina stánků se právě otevírala, protože trhovci večer prodali nejvíce.

Lidé táborící v okolí, ať již to byli vojáci z družin urozených pánů, čeleď, panoši nebo úředníci, měli večer volno. Rádi se zašli podívat na pestrou nabídku ve stáncích, mnozí nepohrdli ani lákavě vonícím jídlem, které se přímo na místě smažilo a peklo. Každý rád utratil pár měďáků, protože tohle byla příjemná změna. Kdy se naskytne obyčejnému člověku taková příležitost pobavit se?

U provizorní proutěné ohrady, lemující tábor kejklířů, se panoš Ota zastavil. S nelibostí zjistil, že představení je ještě v plném proudu. Jindy by se dychtivě díval na artisty, žongléry a odvážné akrobaty, ale dnes ho představení nezaujalo. Našel si místo u skály, tyčící se nedaleko v travnatém hřebenu. Posadil se na zem a zády se opřel o hrubou pískovcovou stěnu.

Přemýšlel o všem, co se v Jablonném dozvěděl. Vybíral podstatné informace pro pana Oldřicha. Přitom spíše bezděčně pozoroval dřevěnou ohradu, kde se páslo několik koní, patřících kejklířům. Všiml si, že je jeden rohový sloupek nakloněný, protože půda kolem byla vlhká a měkká. Principál právě skončil číslo se zebrou a odváděl ji. Zvíře, ještě neklidné po představení na pódiu, samo pádilo mezi ostatní zvířata. Principál Brutus ohradu zavřel a rychle se vracel.

Zebra se rozběhla právě do toho rohu, kde byl nakloněný sloupek. Bokem se o ohradu začala drbat, ale kopyta se jí zabořila do rozměklé půdy. Lekla se, odskočila a zadkem povalila kus plotu. Panoš Ota vyskočil, aby zvíře chytil, než vyběhne ven.

Přesně v tu chvíli kolem něho cosi rychle prolétlo. Uslyšel tichý svist a pak jemné zaskřípění kovu o kámen. Neměl však čas se tím zabývat. Doběhl k ohradě a dřív, než se zebra vzpamatovala, zastoupil jí cestu. Teprve teď si odcházející principál všiml, co se stalo. Otočil se a běžel Otovi nápomoc.

„To jste vy, urozený pane? Děkuju! Lízo, co to děláš?“ obořil se na zebru, která před ním stála se sklopenýma ušima, jako by se styděla. „Řeknu dceři, že tu čekáte,“ usmál se na panoše. Pak začal rychle opravovat spadlý kus plotu.

Ota se vrátil ke skále, aby se podíval, co vlastně způsobilo zvuk, který zaslechl, když vstával. Klekl si na zem, ale nemusel hledat dlouho. V trávě ležel šíp a na pískovcové stěně, v místě, o které se před chvílí opíral, byla jasně vidět rýha po železném hrotu. Díval se na stopu ve skále, jako by nevěřil svým očím. Rýha byla dost dlouhá. Ten, kdo šíp vystřelil, musel být dobrý lučištník. Teprve teď mu došlo, co se vlastně stalo a dostal strach.

Skrčil se a trochu zmateně se rozhlížel, kde může být tajemný střelec ukryt. Kolem však byl jen obvyklý ruch, jaký bývá při každém představení. Lidé sedící na lavicích před pódiem a o kousek dál dav těch, kteří neplatili. Zevlouni natahovali krky, aby přes ohradu viděli co nejvíce. Ota odhadoval, odkud mohl neznámý vystřelit. Hned za ohradou byl les, který skýtal ideální úkryt. I směr, když ho srovnával s rýhou ve skále, souhlasil. Uchopil do ruky meč a vydal se les prohledat. Jak ale předpokládal, nenašel nikoho. Po tajemném střelci ani stopa. Když se vrátil ke skále, našel tam Beatrici. Usmívala se a vrtěla hlavou, až jí černé kadeře poletovaly kolem tváří. „Už jsem myslela, že sis to rozmyslel. Otec mi říkal, že tu čekáš. A ty nikde,“ dodala s jemnou výčitkou v hlase.

„Musel jsem ještě něco zařídit,“ omlouval se Ota rozmrzele. Došel ke svému koni, který byl uvázaný k lísce vedle skály. Šíp schoval do brašny u sedla.

Dívka ho pozorovala. „Doufám, že už nechceš odjet?“ optala se neklidně, protože vycítila jeho napětí. „Stalo se něco?“

„Drobné problémy. Už je to dobré, Beatrice,“ usmíval se, aby ji neznepokojil. Zavřel brašnu a vrátil se k ní.

Vydali se spolu ke hradu. Ota ukazoval Beatrici ležení jednotlivých pánů a podle erbů na praporcích vysvětloval, kterému šlechtici patří. Občas se s nějakým známým pozdravil. Stále se však nenápadně rozhlížel, jestli ho zákeřný lučištník nesleduje. Byl myšlenkami jinde a odpovídal nesoustředěně.

Černovláska, kráčející po jeho boku, se nakonec zastavila a trochu vztekle řekla: „Jestli tě to se mnou nebaví a nudíš se, tak to řekni rovnou. Já tě vůbec nechci zdržovat. Zpátky do našeho tábora trefím sama.“

„Promiň, Beatrice,“ udobřoval si ji Ota. „Tak to není. Mám starosti, to se někdy stane.“

„To si musíš vybrat, buď starosti, nebo já,“ umíněně odporovala.

Ota se zastavil, vzal ji za ruku a přitáhl si Beatrici k sobě. Druhou rukou ji obejmul a přes chabé dívčiny protesty něžně políbil na tvář. „Už jsem si vybral. Samozřejmě tebe.“

„Ale vidět to na tobě není,“ bránila se dívka. Tu si všimla staré snědé ženy s velikými měděnými kruhy v uších a obličejem vrásčitým jako kůra vrby. Seděla se zkříženýma nohama na zemi a před sebou měla několik zvláštních desetihranných kostek. „Stará Maurka,“ vysvětlovala Otovi. „Říká se, že umí věštit budoucnost. Už jsem ji na několika místech potkala. Ale nikdy jsem nezkoušela dát si hádat. Pojď, ať řekne, co nás dva čeká!“

Panoš Ota na věštění a magii nikdy nevěřil, ale byl rád, že dívka zapomněla na roztržku. Ochotně zabočil ke staré Maurce. Sáhl k opasku, vytáhl několik měďáků a hodil je snědé ženě do misky, ležící u jejích nohou. Stará žena ani nevzhlédla, jen rukou netečně ukázala, aby se posadili na zem.

„Chcete vědět, co vás dva čeká?“ řekla hrdelním hlasem. „Ty, mladíku, seber kostky. Levou rukou! A ty, holubičko, je dej sem,“ přistrčila k Beatrici popraskaný, u okraje uštíplý hliněný pohárek. „Dobře,“ přikývla, vzala si pohárek do ruky a kostky zamíchala. Sama je rozhodila na zem. Chvíli je zamračeně studovala a pak

vyštěkla: „Seberte každý jednu kostku. Jakou chcete, a položte ji jinam!“

Ota sáhl bezmyšlenkovitě po první, která se mu namanula, a posunul ji ke kraji. Zato Beatrice si chvíli kostky prohlížela a pak sebrala tu, která byla nejblíže k ní a přesunula ji vedle Otovy. Kostky se dotýkaly těsně jako dva milenci. Beatrice se usmála na Otu. Bylo to snad poprvé, kdy panoš četl v její očích opravdový zájem.

Zato stará Maurka se mračila. Dlaní si přejela po čele a pak si zamyšleně hladila bradu.

„Vidím meč,“ začala, najednou se odmlčela a prudce sebou trhla. Otočila se, sáhla do misky a vyndala panošovy měďáky. „Vezměte si je zpět, urozený pane. Nebudu vám věštit!“ Hlas měla suchý, poplašený.

„Ale proč? Co vidíš?“ naléhala dívka.

Stařena jen zavrtěla hlavou, sebrala kostky a přestala si obou mladých lidí všímat.

Beatrice ji ještě jednou zkoušela přimět, aby prozradila, co kostky řekly, ale marně. Nakonec naštvaně vstala, vzala Otu za ruku a odváděla ho pryč.

„Co si myslí?“ bručela. „Stejně těm jejím výmyslům nikdo nevěří!“

Ota byl ještě zaraženější než předtím. Přemýšlel, co mohla Maurka vidět, že se tak vylekala. Dokonce mu vrátila peníze. To nemohlo být samo sebou. Podle roztrhaných šatů jí musel být každý měďák dobrý. Něco strašného se stane? Zamrazilo ho. Znovu cítil, jak kolem něj sviští šíp. Ucítil chladný dotek smrti.

Beatrice se snažila Otu rozptýlit. Měla pocit, že s tou nepodařenou věštbou je to její chyba.

„Pojď,“ ukázala na cestu stáčející se od hradní brány dolů do údolí. Tam bylo nejživěji. Sem proudili všichni, kteří zrovna neměli nic na práci. I když se zešeřilo, tady to vypadalo jako na rušné městské ulici. Stánky a boudy byly osvětleny plameny ohňů, u nichž se trhovci ohřívali. Vonělo tu maso opékané na rožních, žitné placky s česnekem i medové koláčky, vyložené v ošatkách.

„Dáš si?“ neodolal Ota a zastavil se u tlustého pekaře. Ukázal na ošatku, na níž leželo asi dvacet lákavě vonících koláčků. „Kolik?“

„Jeden stříbrný, urozený pane," servilně se ukláněl tlouštík. Ta cena byla nehorázně vysoká, ale panoš Ota se nemínil hádat jako nějaký trhovec. „Dobrá, ale i s ošatkou," rozhodl.

„Co vás nemá, urozený pane," bránil se pekař, „za tu bude ještě deset měďáků."

Otu v tu chvíli zatahal za ruku umouněný kluk. „Mladý pane, jestli chcete lepší a levnější, pojďte se mnou, ukážu vám ten stánek."

„Ty pancharte," rozčílil se tlustý pekař a sehnul se pro kámen, aby hocha zahnal. „To už je dneska podruhé," žaloval.

„Nemáš být takový vydřiduch," usmál se panoš Ota. „Veď nás," řekl chlapci.

„Počkejte," volal pekař. „Za stříbrňák i s ošatkou!" Když se panoš ani neohlédl, křičel nešťastně: „Všechno za třicet měďáků!"

To už byla slušná cena. Protože chlapec dostával za každého přivedeného zákazníka koláček zdarma, měl v očích tolik dychtivosti, že Ota neměl to srdce vrátit se. Beatrice šla vedle a tiše se smála.

Museli projít skoro podél celé řady stánků až na spodní okraj cesty. Když míjeli největší a nejhonosněji zdobenou boudu, v níž nabízel zbroj a šperky liberecký platnéř Michal, všiml si panoš Ota toužebného pohledu, který Beatrice pokradmu vrhla. Rozhodl se, až půjdou zpátky, něco pěkného jí koupí. Proč by měl šetřit? Jeden pitomý šíp, a všechno krásné kolem sebe už nikdy neuvidí. Kdoví, co viděla Maurka?

U pekaře koupil hrst sladkých medových koláčků a posadil se s Beatricí na vyvrácený strom, který ležel nedaleko. Teplé koláčky báječně voněly a oba se do nich s chutí zakousli. „Uměla bys taky takové?" ptal se s plnou pusou.

„Já bych asi nebyla dobrá manželka," řekla Beatrice smutně. „Umím žonglovat, dělat salta, slušně zpívám a tancuju, ale vařit mě nikdo nenaučil. Ani příst a šít neumím. Já nejsem pro usedlého chlapa. Až budu muset, vezmu si nějakého kejklíře. Tak to v našem rodě chodí, víš?"

„Manželky urozených pánů nemusí umět vařit," namítl panoš Ota.

„No jo, ale který urozený muž by si mě vzal?" pokrčila černovlasá kejklířka rameny.

„Třeba já," řekl s hranou lehkomyslností v hlase Ota.

„I když jsem jenom kejklířka, o životě vím své," řekla Beatrice tvrdě. „Už jednou jsem ti řekla, nejsem holka do postele."

„Ale já to myslel vážně," protestoval Ota.

„Nemluv hlouposti," usmála se. Vstala, smetla ze sukně drobky z koláčků a chtěla se vydat zpět. Když ale viděla, jak panoš sedí smutně s rameny beznadějně svěšenými dolů, vrátila se, projela mu rukou jeho vlnité kadeře a tiše řekla: „Budu o tom přemýšlet. A teď už pojď!"

Mlčeli a Ota najednou nevěděl, co dál. Po Beatrici nesmírně toužil. Přesto mu rozum říkal, že dívka má pravdu. Každý byl z jiného světa. Ota sloužil královskému prokurátorovi, měl našetřeno pár stříbrňáků, ale to byl jeho jediný majetek. Otcovu tvrz zdědí Otův starší bratr. Co vlastně mohl Beatrici nabídnout? Vždyť byl možná chudší než její otec!

Právě míjeli stánek libereckého platnéře.

„Počkej," řekl Ota s hrdlem ještě trochu staženým.

„Jen si ty zbraně prohlédni, já půjdu pomalu napřed," řekla Beatrice. Věděla, že stánek s nádhernou zbrojí a stříbrnými šperky není jejím světem. Tak proč se trápit?

„Jen pojď," vzal ji Ota naléhavě za ruku. „Neprodává jen zbraně. Taky tu má pěkné šperky, podívej," vedl ji k lavici, na níž ležela stříbrná nákončí, pásy, několik náhrdelníků, náramků a náušnice s barevnými kamínky. V misce se skvělo několik prstenů. Mezi nimi zaujal Otu jednoduchý úzký prsten s červeným kamínkem, podobajícím se kapce krve. Vzal ho a uchopil dívčinu ruku. „Zkus ho!"

To už u nich stál vysoký štíhlý platnéř. Rychle je ocenil a usoudil, že mladík nevypadá chudě a možná s ním obchod uzavře. Uklonil se a pozval oba dovnitř. Ve stánku bylo lépe vidět, protože ho osvětlovaly dvě olejové lampy. Beatrice se nejprve trochu vzpouzela, ale která dívka by nakonec odolala takovému pokušení?

Prsten jí padl jako ulitý. S ženskou rozmarností si prohlížela ruku s prstenem ze všech stran. Zapomněla na svět kolem. Cítila chlad stříbra, obdivovala krásu šperku. Jako u vytržení stále a stále otáčela rukou ve světle lampy a žasla nad červenými odlesky, které vrhal

kamínek. Byla hrou tak zaujatá, že si ani nevšímala Oty. Panoš zatím za jejími zády smlouval s platnéřem. Dohodli se rychle. Platnéř znal jeho pána, a dal proto Otovi prsten levně. Taková známost se může někdy hodit, říkal si. Ota odvázal váček a skoro celý obsah, až na dva stříbrňáky a hrst měďáků, vysypal na stůl. Platnéř mince přepočítal a spokojeně přikývl.

„Tak Beatrice," vytrhl dívku ze sna panoš, „půjdeme!"

„To je škoda," vzdychla, stáhla si prsten z prstu a položila ho zpět na lavici k ostatním šperkům.

„Ty ho nechceš?" usmíval se Ota. „Já myslel, že se ti líbí. Už jsem ho dokonce zaplatil."

„To není pravda!" trhla sebou. „Proč si ze mě děláš legraci?"

„Nedělá si legraci," usmíval se liberecký platnéř. „Ten prsten, urozená panno, je opravdu váš!"

„Za ty peníze byste mě mohl mít třeba pětkrát a ještě by vám zbylo. Nechcete to zkusit?" ozvala se vyzývavě oblečená žena s pěkným tělem, ale už dost vyžilým obličejem, která stála poblíž a pozorovala je. Podle řeči byla Němka a na levém rukávu měla našitý žlutý šátek, jaký užívaly nevěstky v Norimberku, aby všem daly najevo, čím se živí a jaké služby nabízejí.

„Už jednou jsem ti řekl, že tě nechám zpráskat a postavit na pranýř, ty helmbrechtnice necudná," rozzlobil se platnéř. Kývl na svého pacholka, který vyběhl ze stánku, ale žena nečekala a se sprostými kletbami zmizela ve tmě.

Teprve teď Beatrice uvěřila, že to není žert. Opatrně, jako by brala do ruky svatou hostii, zvedla prsten a navlékla si ho zpět. Točila se jí hlava a divoce tlouklo srdce. Skočila panošovi kolem krku a vášnivě, divoce ho líbala.

Ota ji trochu rozpačitě odstrkoval a poočku zachytil potutelné úsměvy všech, kteří stáli kolem a sledovali ho, jak kupuje prsten. „Pojď, půjdeme," prosil a do tváře se mu vkradl ruměnec.

„Půjdeme," souhlasila Beatrice, protože si uvědomila, kde vlastně jsou. Pustila Otu, důstojně, jako by byla zvyklá dostávat podobné šperky obden, pokynula platnéřovi a vyšla ze stánku ven do šera na cestu.

Tiše se vraceli k ležení kejklířů. Drželi se za ruce a mlčeli. Teprve když byl tábor na dohled, zastavila se Beatrice a se sklopenou hlavou tiše špitla: „Oto, ještě nikdy mi nikdo nic tak krásného nedal. Občas jsem dostala peníze, ale to bylo něco jiného. Nikdo mi nikdy nedal žádný dárek. Ty ses musel zbláznit. Co to muselo stát peněz!“

Zvedla oči a objala Otu oběma rukama kolem krku. Musela si stoupnout na špičky, aby na vysokého mladíka dosáhla. „Nevykládej si to špatně, Oto. Sama nevím, co to se mnou je. Ale mám strašnou chuť se s tebou milovat. Ještě nikdy s nikým jsem po tom netoužila. Až teď s tebou!“

„To je dobře,“ usmál se Ota a políbil ji něžně na rty. „Ten prsten, to je moje nabídka k sňatku, lásko. Teď se rozejdeme a budeme snít. Já vím, že to je hloupost, ale nechci mít pocit, jako bych si tě za prsten koupil. Pokud si ale budeš i zítra jistá, že k sobě patříme, potom budu ten nejšťastnější člověk na zemi. Jestli mi pak řekneš, abychom se milovali...“ zarazil se a trochu rozpačitě řekl: „Plácám nesmysly, viď?“

Beatrice ho pustila, ale pořád se usmívala. „Jo,“ přikývla po chvilce. „Jsou to nesmysly Oto. Ale krásné!“ rozesmála se a zatočila s rukama roztaženýma, jako by chtěla obejmout celý svět. Pak Otu ještě jednou divoce políbila. Dál šli tiše. U tábora se rozloučili pouhým kývnutím hlavy jako dva přátelé. Ota ještě chvíli stál u vchodu a sledoval, jak štíhlá černovláska mizí v šeru.

Se šťastným úsměvem si došel pro svého koně. Už chtěl nasednout, když ucítil v brašně hrot šípu. Úplně na něj zapomněl! Na všechen ten strach, který zažil. Uvědomil si, že mu zbyl ještě jeden medový koláček. Vzal ho do ruky a došel k ohradě. Zebra zvědavě přiběhla. „Ještě jsem ti ani nepoděkoval,“ usmíval se Ota a podrbal ji mezi ušima. Na dlani jí podal koláček. Zebra ho nedůvěřivě očichala, pak ho svým vlhkým jazykem sebrala a polkla.

XIV. KAPITOLA

Oldřich z Chlumu se pohodlně uvelebil v křesle. Uchopil do ruky pohár a chvíli si s ním hrál. Očima sledoval zlatohnědou hladinu

medoviny, jež kroužila pohárem. Usilovně přemýšlel. Byl zvědavý, jaké zprávy z Jablonného přinese panoš Ota. Věděl, že musí zajít za panem Havlem, aby nechal prohledat Lemberk. Když ztraceného křižáka nenašel Ota, snad se to povede hradní posádce. Pokud se někde skutečně sbíhají jakési tajemné nitky, pak je to u Francoise z Créspy. Dopil, upravil si oděv a vyšel na chodbu.

Havel z Lemberka klečel v kapli a se skloněnou hlavou se tiše modlil. Děkan Leonard stál u dveří a v dopoledním slunci svítila jeho holá hlava jako svatozář. Pozorně si měřil královského prokurátora. Byl v hloubi duše zneklidněný tím, že se někdo v noci vloupal do sanktuaria a dotýkal se vzácné relikvie. I když Havel z Lemberka slíbil, že nechá kapli hlídat svými vojáky, nechtěl nic zanedbat. Proto tu trávil většinu času. Podezíral každého a sám se divil, jak rychle se může láska k bližním proměnit v nenávist a strach.

Královský prokurátor prošel tiše kaplí a klekl si vedle Havla z Lemberka. Pohroužil se do modlitby a cítil, že i jemu přináší úlevu. Teprve když skončili, podíval se Havel na Oldřicha a trochu unaveně se zeptal: „Ale nepřišel jste jen kvůli modlitbě, mám pravdu? Snad se opět něco nestalo?“

Královský prokurátor se trochu bezradně rozhlédl. Na posvěceném místě ještě nikdy neprojednával zločin, jakým byla vražda. Ale nic jiného mu nezbývalo. V rychlosti vylíčil, jak jeho panoš objevil zavražděného loutnistu Remigia a proč musí co nejdříve najít pana z Créspy. „Protože ho strážní u brány neviděli odcházet, schovává se někde na Lemberku. Ať ho vaši lidé vypátrají a přivedou ho.“

„Pane Oldřichu,“ zamračil se Havel, „za dva dny přijede král. Někdo se zajímá o posvátnou relikvii. Kdo ví, co má za lubem? Zdislava je na pokraji zhroucení. A vy po mně chcete, abych se staral o smrt nějakého komedianta? Od toho je tu purkrabí, ten odpovídá za pořádek. Řekněte jemu. Pan z Créspy přijel za mým synovcem Mauricem. Zastavte se u něho, ať vám pomůže on. Já o té věci nechci nic slyšet. Jsem jenom člověk a nevím, kde mi starostmi hlava stojí! Neberte to jako neúctu k vašemu úřadu. Ale mně do věcí poddaných, navíc cizích, vůbec nic není!“

Oldřich z Chlumu trochu bezradně přešlápl. Byl zklamaný, protože dobře věděl, že ve zmatcích, které všude panují, jedině Havel z Lemberka může zařídit, aby jeho posádka hrad prohledala. Družina královského prokurátora to udělat nemohla, k tomu neměl Oldřich povolení majitele hradu. Byl si navíc jistý, že ho purkrabí neposlechne. Nemělo ani smysl to zkoušet. Jediné, co mohl udělat, bylo postavit svého vojáka na stráž u mostu, aby spolu s posádkou hlídal, kdyby se podezřelý křižák objevil. Příliš si od toho ale nesliboval.

Vyšel nespokojeně z kaple a zabočil po schodech k pavlači do paláce, kde měla ložnici paní Zdislava. Netoužil ani tak vidět ji, jako svou ženu Ludmilu. Na chodbě si všiml vojáka s erbem pána z Lemberka. Další nové opatření na ochranu hostů. Posádka dosud střežila jen hradby a bránu proti útoku nepřátel zvenčí. Oldřich se zachmuřil a umiňoval si, že nedovolí, aby kdokoli šlapal po právu a spravedlnosti. I kdyby mělo jít jenom o komedianta. Ať se to panu Havlovi líbí, nebo ne.

Voják se urostlému Oldřichovi uklonil a sám otevřel těžké dubové dveře do ložnice paní Zdislavy. Ještě než mohl pozdravit, ozval se nadšený hlas jeho ženy: „Oldřichu, to je dobře, že jsi přišel!“

„Pojďte dál, pane královský prokurátore,“ unaveně se usmívala Zdislava. Už dokázala vstát z lože. Seděla v křesle, oblečená do hnědého splývavého šatu. I přes bledost v baculaté tváři musel Oldřich souhlasit, že to kdysi bývala krásná žena.

„Měl byste děkovat Bohu, že vám dal tak výtečnou ženu,“ řekla, vzala Ludmilu za ruku a pohladila ji. „Je okouzlující a vrátila mi zase chuť do života.“

Než se stačila Ludmila zapýřit a vhodnou odpovědí zdůraznit svou skromnost, ozvalo se zaklepání a do ložnice vstoupil vytáhlý Zdislavin synovec Mauric. Tvářil se vážně, jednou rukou si přidržoval plášť, druhou měl schovanou za zády. Nemotorně se uklonil. Jeho toporné pohyby se Oldřichovi zdály podezřelé. Znal Maurice od vidění a věděl, že to je obratný mladík.

„Milá tetičko,“ začal Mauric, „přicházím v důležité věci.“ Když si ale povšiml úleku ve Zdislavině tváři, rychle pokračoval: „Promiň, nechtěl jsem tě postrašit, nejde o nic vážného. Vlastně jsem tě chtěl

překvapit, aby ses už nemusela trápit. Přinesl jsem ti malý dárek. Třeba se ti bude líbit.“

„Kdo by neměl dárky rád?“ usmála se zvědavě Zdislava. „Kde ho máš?“

Mladík už nedokázal svou vážnost vydržet. Rychle vytáhl ruku, ukrytou za zády. Na stůl postavil malý proutěný košíček. V něm, na zmuchlaném šedém kousku plátna, spalo mourovaté kotě.

„Černého kocourka jsem nesehnal,“ dodal omluvně. „Ale snad se ti bude líbit i tenhle. Říkali mu Matýsek, ale jestli chceš, dej mu jiné jméno. Je ještě moc malý, aby si své jméno pamatoval. Viď, drobečku?“ řekl a prstem načechral srst na kocourkově hlavě.

„Matýsek,“ vzdychla obdivně Zdislava a vyskočila z křesla. Sáhla do košíku a vytáhla malého kocourka, který hned začal prskat a sekat drobnou packou po vetřelkyni, která ho probudila. „Ale jdi, malý,“ smála se Zdislava šťastně a hladila kocourka po hlavě. Rychle se uklidnil, v teplé ženině náruči se stulil a za chvíli zase bezstarostně spal.

„Děkuji, Maurici,“ zvedla Zdislava oči od mourovatého uzlíčku. „Opravdu jsi mne potěšil. Budu se za tebe modlit, chlapče.“ Zaváhala a pak tiše dodala: „A za tvou nebohou matku také. Víš, nikdy jsme o tom nemluvili, ale já ji měla ráda. I potom, kdy nenáviděla celý svět. Byla bych ráda, abys to věděl.“

Mladík sklopil oči a pak ne příliš přátelsky zabručel: „Co bylo, bylo. Mé matce lítost už život nevrátí.“

Zdislava, okouzlená malým kotětem, si jeho hořkého povzdechu nevšimla a pokračovala: „Chci ti říci, že bych byla šťastná, pokud by ses rozhodl na Lemberku zůstat. Protože si myslím, že své nebohé sestře i tobě něco dlužím. Víš, Maurici, mám tě ráda jako vlastního syna. Už dlouho mi nikdo neudělal takovou radost jako ty!“

„Ale tetičko,“ bručel mladík, „to nic nebylo. Nelíbilo se mi, že se trápíš. To je všechno.“ Téměř se začervenal rozpaky, které chtěl zakrýt tím, že rychle odejde. Ale královský prokurátor ho zadržel.

„Počkej, musíme si spolu promluvit!“

„Udělal jsem něco?“ zastavil se Mauric a jeho radostný výraz dítěte se změnil.

„Potřebuji se jen na něco zeptat. Týká se to tvého přítele Francoise," klidnil ho Oldřich.

„Pan z Créspy není můj přítel," opáčil chladně vytáhlý mladík. „Chcete mne vyslechnout tady, nebo půjdeme jinam?"

„Nebudeme rušit," uklonil se Oldřich paní Zdislavě a sám otevřel dveře.

„Buď na něj hodný, Oldřichu, je to milý hoch," volala za ním Ludmila. „Hráli jsme si spolu ještě jako děti."

Vyšli na chodbu. Mauric se rozpačitě zastavil. Důvěrný rozhovor s paní Zdislavou mu očividně nebyl po chuti, stejně jako škádlivé Ludmilino veselí.

„To víte, ženské," zabručel neurčitě.

„Co je na nich špatného?" překvapeně se na něho zadíval královský prokurátor. Přitom si všiml, že voják, který tu držel stráž, je se zájmem pozoruje. „Povíme si to raději jinde," pokračoval rozmrzele.

Kráčeli po dřevěné pavlači. Silné fošny jim vrzaly pod nohama, ze dvora byl slyšet tlumený hluk služebnictva. Oldřich se zastavil a pohodlně se opřel o zábradlí. Odpolední vítr mu čechral černé vousy.

„Na to, že máme teprve březen, je docela teplo, nemyslíš?" otázal se.

Mauric se zimomřivě schoulil do soukenného pláště, který mu držela na ramenou nádherná stříbrná spona. Trochu neuctivě zabručel: „Nevšiml jsem si!" Vzápětí smířlivě pokračoval: „Pochopte, pane královský prokurátore, i když jsem se tu narodil, jsem tu cizinec. Snad jsem si hrál i s vaší ženou, když byla malá. Možná mi to nebudete věřit, ale já si na to skutečně nepamatuju. Je to tak dávno, jako v jiném životě. V dětském věku jsem odtud odešel sloužit jako panoš. Žil jsem na Rýnu a potom ve Francii. Vrátil jsem se teprve nedávno a na zdejší zimu si pořád nemohu zvyknout. Kdybyste viděl, jak hřeje slunce tam na jihu. Jednou na Vánoce rozkvetly moruše!"

„Co Francois z Créspy?" přerušil ho Oldřich z Chlumu. „Jste přátelé. Kde je teď?"

Mladík sebou trhl, jako by se probudil z krásného snu. Zamračil se. „Už jsem vám řekl, že nejsme přátelé," odsekl. „Známe se a já mu vděčím za záchranu života. Dlužím mu hodně, ale přátelé nejsme!"

„Dobrá," přikývl Oldřich. „Ať to pojmenuješ jakkoli, přijel za tebou. Kde je? Potřebuji s ním mluvit!"

„Někde bude," pokrčil mladík rameny. „Viděl jsem ho ráno při snídani. Všiml jsem si, že jeho kůň je ve stáji. Nemůže být daleko. Ještě něco si budete přát?"

„Co o něm víš? Říkal jsi, že ho znáš."

Mauric trochu rozpačitě přešlápl. „To máte těžké. Sloužili jsme pod jedním pánem. Znáte to, desítky rytířů. Každý má své starosti. Snad bych si ho ani nepamatoval, kdyby mi při jedné bezvýznamné potyčce nezachránil život. Měl jsem smůlu, dva pěšáci mne srazili z koně a zrovna když mi chtěli sekerou rozseknout hlavu, objevil se Francois. Jednoho doslova přepůlil mečem, je to skvělý rytíř, to mi věřte. Druhý, když ho zahlédl, sám zmizel v lese. To je všechno. Večer jsme to pořádně zapili, jak se sluší. Od té doby jsme se občas potkávali. Popovídali jsme si, zasmáli se a zase jsme šli po svých. Snad bychom se časem stali přátelé, jenže pak se to zvrtlo."

„Jak?"

Mladík trochu nervózně přešlápl a sklopil oči. „Je mi to trapné. Ale vy zastupujete krále, proto budu upřímný. Francois mi začal projevovat víc přízně, než jsem si zasloužil. Jeho nikdy nelákaly ženy, jestli mi rozumíte?"

Oldřich mnohokrát slyšel o vztazích, které mezi sebou udržovali mladí panoši a rytíři na cizích dvorech. Sám to kdysi viděl v církevní škole. Tady v Čechách král podobné výstřelky přísně trestal. A Oldřich s ním souhlasil. Pozorně se zadíval do jemného mladíkova obličeje a musel uznat, že mohl přitahovat muže, pokud měli zálibu v mladých chlapcích.

„Co udělal, když jsi ho odmítl?" optal se.

„Pohádali jsme se. Ještě toho dne odešel z družiny mého pána a vydal se na pouť do Svaté země. To bylo loni. Znovu jsem ho potkal až tady. Přijel před několika dny. Hodně jsme si povídali. Vyprávěl o Svaté zemi, o nevěřících, o válce v Uhrách. O sobě mi ale neřekl skoro nic. Vlastně vůbec netuším, proč přijel. Jenom mi říkal, že v

Palestině hodně přemýšlel. Stejně si myslím, že se nezměnil. Kdykoli jsme spolu, dívá se na mě tak zvláštně, naléhavě," rozpačitě vysvětloval Mauric.

Oldřich přemýšlel. To, co Mauric říkal, mohla být pravda. Nikdo se nebude dobrovolně zpovídat z podobných trapných zážitků. Ale nebyl si jistý, zda to byla pravda celá. Když mladík o pánu z Créspy hovořil, nezdálo se, že by měl v hlase opovržení. „Kdo ví, jak to ve skutečnosti mezi nimi je?" říkal si v duchu. Nakonec přikývl, že je s rozhovorem spokojený a mohou skončit. „Kdybys ho potkal, okamžitě ho přiveď. Můžeš jít!"

Ve dveřích z pavlače na chodbu ke kapli se Mauric srazil s vojákem z družiny královského prokurátora. Přech se hnal tak bezhlavě, že mladíka div neporazil. Vůbec si ho nevšímal a hned jak Oldřicha uviděl, zadýchaně volal: „Přijel! Velitel Diviš se vrátil!"

XV. KAPITOLA

„Uznáte, urozený pane," končil Diviš své vyprávění, „že na jednu cestu za nevěstou je vražda, souboj, přepadení lupiči a ještě uvěznění v šatlavě víc než dost!"

„To jistě," přikývl královský prokurátor. I když se snažil hovořit přísně, z každého jeho gesta byla cítit radost, že se veliteli jeho družiny nic nestalo. „Kdybys jel po té vraždě z Hrádku hned za mnou, mohl sis ušetřit všechna trápení a třeba bychom byli s vyšetřováním dál."

Diviš nebyl zvyklý svému pánovi odporovat, ale pocit nespravedlnosti byl tentokrát silnější než poslušnost. „Asi těžko," bručel. „To, co mi řekla zemanka ze Střelče, je určitě důležité. A tím, že mne páni z Prysku přepadli, se vlastně přiznali. Případ je vyřešený. Stačí je jenom zatknout. Snad jen," zarazil se a bylo vidět, jak usilovně přemýšlí, „nevím, kdo jim vlastně při mém přepadení pomáhal. Až tohle zjistíme, budeme mít trojlístek celý."

„Tohle tě trápí?" pobaveně se usmál Oldřich. „Měly by tě trápit důležitější věci. Třeba to, proč bych měl zatknout pány z Prysku?"

„Mají prsty ve vraždě zemana ze Střelče. Kdyby to nestačilo, přepadli mě, věznili a chtěli mne zabít. Zaútočili na pomocníka královského prokurátora. To se přece podle zemského práva trestá."

„Poznal jsi je? Myslím, jestli jsi oba pány z Prysku viděl mezi útočníky? Můžeš to odpřísáhnout na svatý kříž?"

„To zrovna ne, všichni měli masky," bručel Diviš. „Rozum ale dá, že to byli oni!"

„V takovém případě rozum nestačí, to víš dobře!"

„Když přijeli na samotu, kde mne věznili, Petra, protože je tlustší, jsem poznal určitě!"

„Co tím ale dokážeš, že za vámi zeman z Prysku přijel? Třeba jel náhodou kolem. Třeba slyšel něco podezřelého a chtěl tě osvobodit," ironicky oponoval královský prokurátor.

„Ten tak! To jste ho měl vidět potom, urozený pane!"

„Já samozřejmě vím, že máš pravdu," souhlasil Oldřich smířlivě. „Jenže zákon musíme dodržovat, ať se nám to líbí, nebo ne. Víš dobře, že šlechtice nelze mučit. Jak chceš pánům z Prysku dokázat vinu? A jakou vlastně? Copak některý z nich probodl pána ze Střelče? Byli jenom u toho. Kdo rozsoudí, jestli to byl poctivý souboj, nebo vražda? Když je mrtvý i útočník," ptal se Oldřich. Teprve za chvilku pokračoval: „Víš vůbec, kdo byl ten třetí, který tě přepadl a tys ho potom zabil?"

„Jak bych to mohl vědět?" krčil rameny Diviš. „Mně se nepředstavil."

„Stačí přemýšlet! Kdyby sis dal všechno dohromady, napadlo by tě, že to nemohl být nikdo jiný, než Jakub ze Skalice."

„To není možné! Ten se zabil už dřív. Hned v noci po vraždě spadl z koně a zlomil si vaz."

„Jistě? Viděl jsi jeho mrtvolu?"

„To nebylo potřeba. O jeho smrti věděla už i paní ze Střelče. Ta mi vlastně o té nehodě řekla," namítl Diviš a trochu se ošíval, protože v hlase svého pána cítil pochybnosti. Znal ho dobře a věděl, že tu něco neklape. Jenže nemohl přijít na to, co.

„Nenapadlo tě, že zemance páni z Prysku lhali?"

„Ale proč by...," vyhrkl Diviš. Hned se zarazil. V tu chvíli mu všechno došlo. „Vymysleli si jeho smrt, aby vdova od nich přijala peníze a nepodala žalobu. Copak má smysl žalovat mrtvého? I kdyby to byl opravdu vrah? Jak by se dozvěděla, že pán ze Skalice žije? Do jeho tvrze v horách je to od ní hodně daleko. A ona určitě nikam necestuje. Chytré," konstatoval trochu rozpačitě, že sám na tak jasnou věc nepřišel.

„Už víš, kde páni z Prysku sehnali toho třetího, když tě přepadli? Jakub ze Skalice na ně čekal někde v lese u Střelče. Když se vrátili z tvrze a řekli mu, jak všechno dopadlo, společně si na tebe počíhali."

Zamračený Diviš vraštil čelo. Pak vyhrkl: „Když o tom teď přemýšlím, tak pána ze Skalice jsem v šenku viděl vlastně jenom ve tmě. Vražda se stala v noci. Měl na sobě plášť s kápí. Mluvil jsem hlavně s těmi dvěma, kteří ho doprovázeli. Víc jsem si všímal, jak vypadají jejich koně. Proto jsem si pána ze Skalice pořádně neprohlédl. Nikdy předtím jsem ho neviděl. Asi proto jsem ho

nepoznal, když mě chytili a věznili. Měl ostatně na obličeji masku. Když ale přemýšlím, podle postavy to musel být on. Určitě!“

„Nesporně,“ přikývl královský prokurátor. „Při svém útěku jsi probodl Jakuba ze Skalice. Potrestal jsi vraha. Stal ses nástrojem spravedlnosti. Ale současně jsi zabil důležitého svědka. Vlastně jediného,“ dodal s výčitkou v hlase. „Pouze přes něj by vedla cesta k pánům z Prysku. Vyšetřovat, co se stalo v noci na dvoře v šenku U císaře Jindřicha, nemá smysl. Podle práva je případ uzavřený.“

Diviš seděl na truhle v rohu ložnice královského prokurátora, měl svěšená ramena a provinile klopil oči. Ano, jeho pán měl pravdu. Zpackal to. Kolikrát už se mu stalo, že se po hlavě vrhl do vyšetřování případu, o němž byl přesvědčený, že je jasný. Vždycky se těšil, že ho jeho pán pochválí. Jenže většinou to dopadlo stejně jako teď. Pokaždé si umiňoval, že to je naposledy. Přitom dobře věděl, jak strašně těžko se tenhle slib plní.

„Dá se ještě něco dělat?“ optal se tiše. V jeho smutném hlase zněla prosba.

„Vždycky se dá něco dělat, Diviši,“ rezolutně zavrtěl hlavou Oldřich z Chlumu. „Víš, žádný zločin neskončí tím, že se stal. Jako by uvolnil hráz a zlo se valí dál. Pokaždé následuje ještě něco dalšího a nakonec se stane událost, mnohdy maličkost, která zločince usvědčí. Snad právě v tom je Boží spravedlnost. I když mně někdy připadá, že to trvá příliš dlouho.“

V komnatě se rozhostilo ticho. Přes zavřené okenice sem tlumeně doléhal hluk z podhradí. Oldřich vstal, protáhl se a zamyšleně přecházel po nevelké jizbě. Pod jeho škorněmi praskala prkna podlahy. Rukou si přejel po obličeji a vrátil se do křesla.

„Nedá se nic dělat, Diviši. Musíš se vrátit zpátky na sever do hor. Vezmeš si pár vojáků a budeš pátrat kolem Skalice a Prysku. Žádné oficiální vyšetřování. Všem budete říkat, že honíte lupiče, kteří přepadli saského kupce. Jméno si vymyslete. Nenápadně zjistíte, co jsou páni z Prysku zač. Co se o nich ví, i co se vypráví. Třeba na něco přijdete. Zkuste hlavně vypátrat, co vlastně měli společného se zemanem ze Střelče. Podle té staré zemanky tam její zeť jezdíval v posledních měsících často.“

„Spolehněte se," vyskočil Diviš. Byl rád, že vyšetřování bude pokračovat.

„I když je tady na Lemberku práce dost," pokračoval královský prokurátor, „musím se zatím bez tebe obejít. Tohle je úkol jako šitý pro tebe. Stal ses svědkem vraždy v Hrádku a máš s pány z Prysku nevyřízené účty. Přech se o mou družinu postará. Jsi vlastně jediný, koho mohu postrádat. Teď bych asi těžko nutil Otu odjet pryč. Nejdřív se mi na stará kolena zamiluješ ty," usmál se Oldřich, „a teď to potkalo dokonce i mého světáckého panoše."

„Také jsem si všiml, že je nějaký divný," přitakal Diviš. „Vy si myslíte, urozený pane, že se zamiloval doopravdy?"

„Pokud jde o ženy, u něho jeden nikdy neví. V každém případě na něho bylo mnohem větší spolehnutí, když se občas pomiloval s nějakou děvečkou než teď, protože myslí jenom na tu kejklířku. Mám to s vámi starosti," vzdychl ustaraně Oldřich.

„Kdyby jel Ota, třeba by mu změna naopak pomohla," nesměle navrhl Diviš.

Královský prokurátor se na urostlého vojáka upřeně zadíval. Lehce zavrtěl hlavou. „Proč nechceš jet ty? Nevěřím, že by ses těch lotrů bál. Co je v tom? A neříkej, že jsi ochotný vzdát se cesty jenom proto, abys zachránil Otovo zlomené srdce. S pravdou ven!"

Diviš odevzdaně vzdychl, jako by právě sesedl s koně po celodenní namáhavé jízdě. „Víte to dobře sám, urozený pane. Umím bojovat s mečem. Na vyptávání mezi lidmi tu je Ota. Já jsem nejen všechno pokazil, ale dokonce ani pořádně netuším, co bych měl hledat."

„Jsi stejně dobrý jako panoš Ota," řekl důrazně královský prokurátor. „Jestli ale chceš, probereme si pár bodů, které stojí za přemýšlení. Tak předně, proč ti tři zemani Jana ze Střelče zavraždili?"

„Číhali přímo na něj, takže náhoda to určitě nebyla," rychle se přidal Diviš. „Okrást ho nechtěli. Kdyby šli po penězích, zabili by ho někde na cestě. I když pán ze Střelče měl peněz určitě dost. Kdybyste viděl jeho výstřední oblečení. Muselo stát pěkných pár kop."

„Pro výstřední šaty ho určitě nezavraždili. I když je fakt, že se někteří mladíci oblékají tak strašně, že by se snad i mord dal

omluvit," usmál se ironicky královský prokurátor. „O co jim tedy mohlo jít?"

„Třeba jim něco dlužil?"

Oldřich zavrtěl hlavou. „Copak může mrtvý platit dluhy? Dlužníka můžeš zajmout, mučit, okrást, ale ne zabít. Pro dluhy se nezabíjí. Ale stejně muselo jít o peníze. Určitě ale ne o těch pár stříbrňáků, které měl Jan ze Střelče u sebe. Zřejmě ty tři vydíral. Stará zemanka potvrdila, že měl vždycky hluboko do svého měšce a najednou začal peníze rozhazovat. Jako že jedna a jedna jsou dvě, ty peníze nějak souvisely s jeho vrahy. Přesně tohle bys měl zjistit. Jasné?"

Diviš přikývl a tiše čekal.

„Je tu ještě jedna podezřelá záležitost," pokračoval Oldřich. „Ani páni z Prysku nemají zřejmě potíže sehnat hromadu stříbrňáků. Už když jeli zavraždit Jana ze Střelče, museli mít u sebe fůru peněz. Ty pak odvezli vdově po zavražděném. Počítali dopředu, že zaplatí výkupné. Kde vzali obyčejní venkovští zemani třicet kop? Musíš zjistit, jestli neprodali v poslední době vesnici nebo zda něco nezdědili. Za krávu nebo pytel žita tolik dostat nemohli. Pokud se ukáže, že nic velkého neprodali ani nezdědili, pak si troufnu tvrdit, že své peníze nezískali poctivě. Nenápadně se vyptej, jak to tam vypadá s kupci. Jestli je třeba někdo nezačal v poslední době přepadat."

Diviš si rychle úkoly opakoval. Už se těšil, jak s těmi dvěma zatočí. Protože se touha po pomstě dala snadno vyčíst z výrazu jeho tváře, napomenul ho Oldřich přísně: „Žádné rvačky. Pánům z Prysku se vyhneš co největším obloukem. Až něco zjistíš, já rozhodnu, jak proti nim zakročíme. Ty nebudeš dělat nic, rozumíš?"

Hodně rozmrzele Diviš přitakal. Pak se natáhl pro svůj pohár a dopil zbytek ohřátého lemberského piva. Spokojeně mlaskl. Měl rád, když bylo pivo husté a hodně hořké. Vrátilo mu náladu. Usmál se a s omluvným výrazem dodal: „Spolehněte se, urozený pane. Budu jako vaše oči, ale rukou si budete vládnout sám."

„Co se to s tebou v zajetí stalo? Nepraštili tě klackem do hlavy? Nebo že by to byla láska?" rozesmál se královský prokurátor.

„Mluvíš jako dvorský básník. Od kdy používají vojáci takové krásné obraty?“

Diviš se pohodlně opřel o stěnu za zády. Měl radost, že jeho pán ocenil nápad, který mu prolétl hlavou. Jenže neměl zájem v podobném hovoru pokračovat. Znal Oldřicha a věděl, když má dobrou náladu, utahoval by si z něho kdo ví jak dlouho. Proto rychle odváděl řeč. „Pořád jenom hovoříme o mně a vraždě v Hrádku. Říkal mi Ota, že došlo k vraždě i tady. Dokonce ke dvěma. Řeknete mi o nich něco, urozený pane?“

„Sám toho zatím moc nevím. V jednom případě šlo o potulného loutnistu, ve druhém o poddaného pána z Lemberka. Právě kvůli němu tě uvěznili v Jablonném. Proč si byl rychtář Kryšpín tak jistý, že jsi vrah?“

„Ukázal mě vdově po zavražděném zlatníkovi. Ta hned začala omdlívat a hystericky ječela, že jsem ji znásilnil a zavraždil jejího muže. Mám na tváři jizvu a protože vrah ji prý měl také, stačilo to. Odvedli mě do šatlavy a nikoho nezajímalo, co říkám. Divili se, proč vůbec ještě zapírám, když mě ta vdova usvědčila. Nabízeli, když se přiznám, že mi budou v šatlavě topit a dají mi i pořádně najíst,“ stěžoval si Diviš.

Oldřich si dlaní zamyšleně uhlazoval věčně naježené černé vousy. „Vdova po zlatníkovi je rychtářova švagrová. Asi by nebylo dobré nechat ten případ vyšetřovat jemu,“ přemýšlel nahlas. „Musím si na to najít trochu času. Zítra se asi podívám do Jablonného.“

Na chodbě se ozval hluk a vzápětí se prudce rozletěly dveře. Do jizby vpadla rozrušená Ludmila. „Oldřichu, zase ho někdo zabil!“ vyhrkla se slzami v očích.

„Koho?“ nedokázal se rychle orientovat královský prokurátor. Ale hned mu vše došlo. „Někdo zase zabil kocoura paní Zdislavy?“

„Ano. Jenom jsme si zašly pomodlit se do kaple. Když jsme se vrátily, byl oběšený na provaze. Visel na trámu od stropu jako, jako...“ zakryla si oči a pro pláč nedokázala pokračovat.

Oldřich vstal, něžně ji objal kolem ramen a posadil do křesla u krbu.

„Neplač, Ludmilo. I když je to, co se stalo odporné, bylo to jen zvíře. Tvor bez duše. Uklidni se, ať neublížíš našemu dítěti. Na něho musíš myslet především. A ne na nějakou kočku!“

„Ty to zlehčuješ!“ odstrčila jeho ruku Ludmila. „Copak to nechápeš? Zdislava se zase zhroutila, protože si myslí, že na Lemberku řádí ďábel. Děje se tu něco odporně krutého. Ať mi žádný teolog nevykládá takové nesmysly, že kocour nemá duši. Je to Boží tvor jako každý jiný!“

Nestačila domluvit, když se dveře se skřípáním pantů otevřely znovu. Stál v nich Havel z Lemberka a z jeho šedých bezvýrazných očí sršel hněv. „Pane královský prokurátore, musíme si promluvit. Hned teď,“ oznámil hlasem, který nepřipouštěl námitek.

XVI. KAPITOLA

Sešli do hlavního sálu hradu. Havel z Lemberka se usadil toporně do nádherného křesla z tmavého dřeva. Opěradlo bylo posázené stříbrnými hřeby, jejichž hlavičky tvořily složitý rostlinný ornament. Křeslo byla starožitná práce, přivezená jako kořist jeho pradědem až z dalekého chorvatského banátu. Kdysi tam bojoval ve službách italských Benátek a účastnil se legendární čtvrté křížové výpravy. Benátčani tehdy křižákům dobře zaplatili a ti místo do Svaté země zamířili do Byzance. Cařihrad byl na konci 12. století velkým obchodním konkurentem mocného italského města. Křižáci Cařihrad dobyli a vyrabovali palác byzantského císaře. Právě tam získal Havlův předek obrovské jmění, které vyneslo jeho rod mezi přední velmože království.

Pán z Lemberka si královského prokurátora měřil chladným pohledem, v němž se mísila zuřivost s nenávistí, jako by Oldřich mohl za všechna jeho trápení. Mlčel a přemýšlel, co vše vlastně může od královského prokurátora požadovat.

„Pane Oldřichu," začal konečně, „stále ještě nevím, zda dělám dobře, když se obracím na vás. V posledních hodinách se na mém Lemberku stalo několik podivných událostí, které svědčí, že tu řádí ďábel. Měl bych samozřejmě ihned zavolat zkušeného inkvizitora, aby si s ním poradil. Ví sám Bůh, že bych to nejraději udělal. Ale děkan Leonard mne na kolenou prosil, abych zatím inkvizici nezval a obrátil se na vás. Máte v něm velikého zastánce," zavrtěl zamyšleně hlavou, jako by nechápal, co může stárnoucí děkan na královském prokurátorovi vidět.

Nevěděl to ani sám Oldřich. S děkanem Leonardem se setkal jen letmo, vždycky hovořili nezávazně o víře a obrovském lidském utrpení. Královský prokurátor netušil, proč děkan prosil svého pána, aby zvláštní a skoro neuvěřitelný případ zabíjených koček svěřil jemu. Vůbec z toho neměl radost.

„Všechno ukazuje, že se tu usídlily temné síly," pokračoval Havel. Jeho trochu unylý hlas teď nabýval na síle. „Bude se tu světit neobyčejná relikvie. Už to samo je jistě důvod, aby nás ďábel pokoušel a trápil. Bůh mou ženu dokonce varoval. Seslal na ni vidění. A já jí nevěřil! Před několika dny, když odcházela z kaple, uviděla zabitého kocoura. Vyprávěl jsem vám o tom, vzpomínáte?"

Aniž čekal na Oldřichův souhlas, pokračoval. „Hned pak někdo kocoura zabil, zdráhám se říci, že ďábel. Jeho krví na stěnu ložnice nakreslil podivná satanská znamení. Před chvílí byl zabit její druhý kocour, kterého dostala od Maurice. Pane královský prokurátore," řekl Havel z Lemberka přísně a zvedl prst, jako když učitel poučuje žáky, „kocour je ďáblovo znamení. To ví každý vzdělaný člověk!"

„Proč si děkan Leonard myslí, že by mohl pomoci královský úřad?" opatrně se optal Oldřich. Trochu rozmrzele přejel pohledem prázdný stůl. Jeho hostitel určitě nepatřil k těm, kteří by pěstovali rozmařilost.

„To se musíte zeptat jeho," zabručel Havel. „V jedné věci však měl pravdu. Inkvizitor by sem nedorazil dříve než za dva nebo tři dny. Přitom král tu bude už pozítří. Než by inkvizitor začal vyšetřovat, mohlo by být pozdě. I když ostatním jeho argumentům opravdu nerozumím, souhlasil jsem, že pověřím vyšetřováním vás. Ovšem inkvizitora bych tu viděl raději!"

„Není skutečně obvyklé, aby královský prokurátor vyšetřoval zabíjení koček," přikývl na oko rozmrzele Oldřich. Bylo mu však jasné, že se toho úkolu stejně nezbaví. Na druhou stranu třeba získá konečně právo pátrat za pomoci svých mužů přímo na hradě. Bylo to sice absurdní, ale kvůli vraždě člověka mu pán z Lemberka souhlas nedal. A teď, když někdo zabil dva kocoury, sám ho k oficiálním krokům vyzývá.

„Nejde mi o zabíjení koček," vysvětloval přísně Havel. „Řádí tu ďábel. Od vás chci jedinou věc. Zajistíte, aby vysvěcení relikvie

proběhlo důstojně, jak si trn z Kristovy koruny zaslouží. Aby nic neohrozilo pobyt našeho nejmilostivějšího krále Přemysla. Až bude po vší slávě, stejně sem inkvizici zavolám.“

Chytré, uvědomil si královský prokurátor. Veškerou odpovědnost přenese pán z Lemberka na něj. Pocit uspokojení byl rázem pryč. Havel od něho ve skutečnosti neočekává, že by pachatele našel a usvědčil. Pouze se zbavuje odpovědnosti před králem. Něčeho takového by se od Havla nikdy nenadál.

Protože bylo na tváři královského prokurátora znát rozladění, Havel z Lemberka trochu rozpačitě pokračoval: „Tuším, co si o mně myslíte, pane Oldřichu. Ale tak to není! Vysvěcení trnu z Kristovy koruny je něco, čím chci završit své pozemské snažení. Myslíte, že potřebuji alibi?“

Oldřich trochu neuctivě pokrčil rameny. Bylo těžké vyznat se v Havlovi z Lemberka. Již mnohokrát si všiml, že za maskou chladného a povýšeného jednání se skrývá bystrý úsudek a někdy i laskavost.

„Pane Oldřichu,“ sklopil velmož hlavu a mluvil tiše, jako by se zpovídal. „Je mi jedno, co si bude myslet náš milostivý král Přemysl. Chci, aby se zúčastnil vysvěcení relikvie. To je vše, co od něho očekávám. Pokud se budu někomu zpovídat, bude to Bůh. Pro jeho slávu to všechno dělám. Před ním si žádné alibi dělat nemusím. Od vás nepotřebuji záštitu před králem. Chci, abyste ochránil Zdislavu. Nesnesu, aby ji někdo trápil. Ať už je to lidská zrůda, nebo sám ďábel! To je vše!“

„Myslíte, že nějaký posedlý člověk zabíjí kocoury, aby jí ublížil?“

„Zdislava je skvělá žena. Proč by jí chtěl někdo z poddaných ublížit? Copak to proboha nechápete? Ďábel jí chce vzít její víru! Před ním ji musíte ochránit. Alespoň do té doby, než skončí slavnost a přijede sem inkvizice.“

„S plnými pravomocemi královského prokurátora?“ ujišťoval se Oldřich z Chlumu.

„Samozřejmě,“ přikývl roztržitě Havel z Lemberka, neboť již myslel na další věci, které musel zařídit. „Můj purkrabí je vám zcela k dispozici. Už jsem mu dal pokyny. Teď vás čeká v kapli děkan Leonard. Pomůže vám při vyšetřování, protože je to dobrý kněz.

Navíc má s inkvizičním tribunálem určité zkušenosti. Chci, abyste vše dělali spolu. Slyšení je skončeno!“

Královský prokurátor přikývl, letmo se uklonil a vydal se po schodech do patra, kde ho v kapli čekal děkan. Seděl na kamenném sedátku u jednoho z oken a dřímal. Hned jak zavrzaly dveře, čile vyskočil a vydal se Oldřichovi vstříc.

„Omlouvám se, urozený pane, že budeme spolu jednat tady. Ale nemohu se vzdálit. Kvůli relikvii. Nevrátí se mi klid, dokud ji nevysvětíme a nebude na cestě do Prahy.“ Pak gestem hostitele vyzval Oldřicha, aby se posadil k oknu na místo, kde sám před chvílí odpočíval.

„Mně se neomlouvej. Spíše bychom se měli omluvit Pánu nejvyššímu, že budeme o hříchu hovořit na svatém místě,“ odpověděl Oldřich rozmrzele, neboť tu bylo citelné chladno.

„Bůh nás slyší, ať jsme kdekoli. Proto si myslím, že je jedno, jestli jsme v kapli, či jinde. Ale k věci, urozený pane,“ trochu hořce se usmál děkan Leonard.

„Dobře, ale nejdřív mi vysvětli jednu věc, které nerozumím. Proč jsi prosil pána z Lemberka, aby mne pověřil vyšetřováním té záležitosti?“

„Hodně jsem o vás slyšel. Prý se ještě nestalo, abyste případ nevyřešil,“ řekl děkan důrazně. „Mám paní Zdislavu rád a chci jí pomoci.“

„Jenom proto?“ zavrtěl hlavou královský prokurátor. „Pokud chceš, Leonarde, abychom se někam dostali, musíme si hned od začátku říkat pravdu.“

„Já říkám pravdu!“ bránil se děkan.

„Jistě. Ale ne celou! Zeptám se tě jinak. Proč jsi byl proti tomu, aby sem pan Havel pozval inkvizici?“

Děkan Leonard zavrtěl hlavou, jako by chtěl zahnat ošklivé vzpomínky. Potom odevzdaně vzdychl. „Dobře, řeknu vám o tom. Je vidět, že se vám dá těžko něco namluvit. Jsou to už více než dvě desítky let,“ začal pomalu. Unaveně si sedl na sedátko proti Oldřichovi a mírně se předklonil, aby ho bylo lépe slyšet. Oči měl přivřené, aby si vybavil všechny podrobnosti dávného příběhu.

„Tehdy jsem ovšem vypadal jinak. Býval jsem urostlý, takový, co se jim říká pořízek. Měl jsem samozřejmě i vlasy," znovu si povzdechl a dlaní přejel lysou hlavu. „Narodil jsem se v Lombardii, v Bologni jsem vystudoval univerzitu a stal se vikářem arcibiskupa v Sienně. Věděl jsem, že brzy budu jmenován biskupem. Svět byl krásný, co mi scházelo? Náš arcibiskup se jmenoval Paulus, pocházel z bohatého římského patricijského rodu a byl jen o něco starší než já."

Leonard vstal, už nedokázal sedět. Pomalu přecházel kaplí a polohlasně vzpomínal. „Tehdy jsem měl mladou hospodyni. Narodila se v sousední vesnici, odkud jsem pocházel i já. Nebyla vysloveně krásná, ale hodně mužů přitahovala. Svatý Augustin má pravdu, když píše, že kněz by neměl mít mladou hospodyni. I já jsem jí podlehl. S divokou smyslností mládí. Dny jsem trávil se svými věřícími v chrámu a noci v jejím loži. Víte, urozený pane," usmál se omluvně, „tehdy se v Itálii celibát mezi duchovními příliš nedodržoval. To až později, když papež vydal bulu k obnově církve. Žil jsem jako spousta jiných prelátů a nepřipadalo mi na tom nic špatného. Až další události mne poučily, že nikdo nemůže lehkovážně porušovat Desatero. Stalo se, že mě navštívil můj arcibiskup. Ještě tu noc si odvedl mou hospodyni. Byl jsem jako šílený. Žárlil jsem na něj a nenáviděl oba jeho i ji."

Děkan Leonard se pokřižoval. Oči měl vzrušené a těžce dýchal. „Několik dní se mi zdálo, že pro mě všechno skončilo. Bylo mi jako v těžkém snu, cloumala mnou horkost a hlava mi třeštila bolestí. Arcibiskupovi samozřejmě neušlo, v jakém jsem stavu. Protože se zatím mé hospodyně nenabažil, rozhodl se poslat mě na čas pryč. Napsal list a já s ním musel odjet k papežské kurii do Říma. Arcibiskup Paulus měl být v té době jmenován kardinálem. Myslel si, jak šikovně se mě zbavil. Kéž by mě raději zabil! Bylo by to lepší pro oba. Pro mě i pro něho."

Oldřich se zaujetím poslouchal stárnoucího preláta. Z jeho hlasu cítil hořkost a skoro ho začalo mrazit. Děkan Leonard zatím pokračoval ve své zpovědi. „Hned jak jsem dorazil do Říma, uvěznili mě. Asi za týden si mne zavolal nejvyšší inkvizitor. Hovořil se mnou mezi čtyřma očima. Ukázal mi list, který jsem přinesl do Říma.

Arcibiskup Paulus v něm psal, že mě podezírá ze styku s kacíři a doporučoval, abych se odpovídal ze svých poklesků. Inkvizitor mi bez obalu navrhl, že ušetří můj život, pokud z kacířství obviním arcibiskupa Pauluse. Později mi řekli, že se o stejný úřad kardinála ucházel inkvizitorův synovec. Po kratším váhání jsem svolil. Říkal jsem si, když mohl křivě nařknout on mne, proč bych to neudělal já?“

„Odpusť,“ přerušil jeho vyprávění královský prokurátor. „To tě nenapadlo si ten list přečíst, když jsi ho vezl do Říma?“

„Byl zapečetěný. Vím,“ mávl děkan rychle rukou, aby přerušil Oldřichovy námitky, „každý list se dá otevřít a zase zapečetit, aniž by si toho kdokoli všiml. Ale já byl mladý a naivní. Teprve když bylo po všem, dozvěděl jsem se, že list, který mi ukázal inkvizitor, byl stejně podvrh. Ve skutečnosti jsem nesl nic neříkající blahopřání mého arcibiskupa k nějakému papežovu výročí.“

„Typické,“ přikývl královský prokurátor, který se zaujetím sledoval vyprávění. „Nikdo není takovým mistrem v intrikách, jak římští preláti. Jak to bylo dál? “ „Velký inkvizitor svolal zasedání nejvyššího papežského tribunálu. Já se musel naučit obvinění, které jsem opakoval při přelíčení. Arcibiskup Paulus skončil v nějaké kobce Andělského hradu. Inkvizitorův synovec se stal novým kardinálem. Jenže tím to neskončilo. Když jsem se vrátil do Sienny, čekala na mě doma hospodyně. Byla těhotná a já věděl, že to dítě je moje. Hned první noc po návratu jsme se usmířili. Já si při sladké hře s ní uvědomil, že ji miluji. Tak to šlo asi měsíc. Pak jsem se při jedné pitce zmínil v opilosti o svém dítěti jednomu klerikovi, kterého jsem považoval za přítele. On mne bohužel také. Proto mi chtěl pomoci a zbavit trápení, které by mi dítě mohlo přinést. Mé jmenování biskupem bylo otázkou týdnů. Všichni věděli, že za mnou stojí sám veliký inkvizitor. Můj přítel proto ani na vteřinu nezapochyboval, že mi inkvizice pomůže. Bez mého vědomí s místním inkvizitorem všechno dohodl. Asi za tři dny zatkli mou hospodyni jako čarodějnici. Já měl být opět hlavním svědkem. Jenže tehdy jsem se vzbouřil. Zpočátku nikdo ze soudců nechápal, o co mi jde. Když ale zjistili, jak se věci mají, uvěznili i mne. Všichni se ode mne odvrátili. Byl jsem rovněž obžalován. Drželi mne ve smrduté díře, skoro bez

jídla, v hrozné zimě. Dokonce mne mučili. Modlil jsem se k Bohu a prosil, aby mi dal sílu vydržet.“

Děkan Leonard sklopil oči k zemi a nenápadně si setřel slzy. „Ale Bůh na mne zanevřel. Nakonec mě zlomili a já jim pomohl dostat mou milovanou na hranici. Ona zemřela a já žil. Ale vrátit jsem se do Sienny nesměl. Nařídili mi odejít do kláštera a tam dožít. Po několika letech jsem z kláštera utekl, protože horší semeniště hříchu, zahálky a přetvářky jsem nepoznal. Pan Havel se mne ujal a od té doby mu sloužím. Už chápete, urozený pane, proč nevěřím, že by tu byla inkvizice něco platná?“

Královský prokurátor mlčel a v duchu zpytoval vlastní svědomí, jak by se zachoval on. Před očima se mu mihla Ludmila, čekající jeho dítě. Nakonec trochu přísněji, než měl v úmyslu, řekl: „Pokud má člověk někoho skutečně rád, mělo by mu to dát sílu. Já bych ženu, kterou miluji, nezradil!“

„Nepřeji vám, abyste musel sílu svého přesvědčení vystavit zkoušce, kterou jsem prošel já. Od té doby se už ďábla nebojím tolik, jako lidí,“ řekl tiše děkan Leonard a zbožně se pokřižoval.

Oldřich mlčel. Co také dodat? Byl zvyklý se za svou pravdu rvát kdykoli a s kýmkoli, byl ochotný riskovat postavení i vlastní život, a přece si najednou nebyl úplně jistý, zda to, co řekl před chvílí, nebylo hloupé a naivní. Protože děkan Leonard prožil něco, co se vymykalo jakékoli zkušenosti, kterou královský prokurátor měl.

V kapli vládlo ticho, přerušované jen tlumeným klapáním děkanových sandálů o dlaždice.

„Kdo podle tebe, Leonarde,“ začal po chvíli, „zabíjí kocoury? Mohl by v tom mít prsty ďábel?“

„Tohle má na svědomí posedlý člověk, žádné síly pekla,“ odpověděl klidně prelát. „Někdo chce ublížit paní Zdislavě. Protože si netroufá ublížit jí přímo, straší ji takhle primitivně. Jak snadno se dá zneužít víra!“

„Pan Havel ale nechal chodbu v paláci hlídat, stejně jako vchod do kaple. Celý den tam stojí jeho voják. Když jsem šel za tebou, ptal jsem se strážného a ten se dušoval, že k paní Zdislavě nikdo cizí nevešel. Jak tedy zabili toho kocoura?“

„Stráž,“ pohrdavě opakoval děkan. „Určitě už jste si všiml, urozený pane, že naši vojáci jsou sebranka. Když je postavíte na hradby nebo k bráně, jsou na to zvyklí a občas jsou i něco platní. Ale v paláci nikdy nehlídali. Vím, že si mezi sebou libují, jak výborná je to služba. Zvlášť teď v zimě, protože to je odtud po schodech do kuchyně jenom kousek. Každou chvíli si tam odskočí. Nebo si jdou ulevit na nádvoří. Když potřebují vyprázdnit měchýř, na hradbách to udělají přes zeď do příkopu, ale tady v paláci? Služba trvá dvanáct hodin a nikdo vojáky během dne nestřídá. Myslíte opravdu, že se po celou dobu z chodby nikam nehnou? Proč myslíte, že trávím v kapli celý den? To není rozmar. Já se o relikvii bojím možná ještě víc než můj pán. Protože věřím v Kristovo milosrdenství. Doufám, že vidí do mého srdce a až zemřu, promine mi moje hříchy.“

„Znáš to na Lemberku mnohem lépe než já. Může kocoury zabíjet někdo z čeledi? Třeba se chce pomstít vrchnosti za dávné příkoří. Žádný pán nemůže být spravedlivý ke všem.“

„Nesmysl, takhle obyčejní lidé neuvažují. Nehledě na to, že by se čeledín do komnaty paní Zdislavy neodvážil. Těch, kteří v tom mohou mít prsty, je ve skutečnosti jenom pár. Z místních snad purkrabí, panoš a dvě či tři služebné, hosté a mladý pan Mauric. Konečně třeba i pan Havel.“

„Pan Havel?“ překvapeně zavrtěl hlavou královský prokurátor. Vše, co děkan říkal, ho napadlo rovněž. Ale o Havlovi ve snu neuvažoval.

„Proč by ne? Svět je špatný a sám jste před chvílí říkal, aby člověk nebyl naivní a nevěřil všemu, co slyší a vidí.“

„Přece jen,“ vrtěl nedůvěřivě hlavou Oldřich. „Jaký by k tomu měl důvod?“

„V životě jsem se setkal s mnoha špatnostmi, aniž bych znal důvod. Navíc musím jako kněz hájit zpovědní tajemství. Netvrdím, že bych něco konkrétního věděl. Nerad bych vyšetřování svedl na falešnou stopu. Ale každý si v sobě neseme své slabosti a kdo ví, kdy se v nás zlo probudí.“

„Tahle možnost se mi nezdá pravděpodobná,“ trochu přísně přerušil děkana Leonarda královský prokurátor. „Co si myslíš o Mauricovi?“

„Není tu dlouho, teprve pár týdnů. Přesto si odvážím tvrdit, že se přetvařuje. Hraje poslušného synovce, ale ve skutečnosti je jiný. Kocoura ale zabít nemohl. Když jste se s ním na pavlači rozloučil, požádal jsem ho, aby z Jablonného přivezl nové voskovice od svíčkaře. Ještě se nevrátil.“

„To víš jistě?“

„Samozřejmě. Čekám na něho jako na spasení. Nějak jsem v těch zmatcích zapomněl na nové a zbyly mi jen dvě. Musí se vrátit do večerní bohoslužby, jinak bude v kapli tma.“

„S hosty, kteří tu jsou, si promluvím sám,“ přerušil jeho lamentace Oldřich. „Ještě mi řekni něco o purkrabím a vašem panošovi!“

„Panoš je ještě skoro dítě. Slouží tu asi půl roku a spíš se musí pan Havel starat o něj, než aby se panoš postaral o našeho pána. Nicméně i jeho podezírám. Pozoroval jsem ho, jak na podzim lovil špačky. Kdybyste viděl, s jakou rozkoší jim kroutil krky. Má v sobě touhu ubližovat. A purkrabí? Pan Havel ho chrání, protože je to dobrý hospodář. Rád se napije a už několik děveček si stěžovalo, že je obtěžoval. Proto chce paní Zdislava, aby purkrabí odešel. Několikrát mu veřejně vyčítala jeho hříchy. Nemyslím, že by ji měl zrovna v lásce.“

Královský prokurátor poslouchal a souhlasně přikyvoval. V duchu se divil, co špatného dokáže najít děkan Leonard na svých bližních. Vše, co mu řekl, bylo pro vyšetřování užitečné. Nicméně nemohl zanedbat ani další verzi. Seznam podezřelých si Oldřich doplnil ještě o Leonarda. Na kněze měl v sobě tenhle muž až příliš hořkosti a nenávisti.

„Jak už jsem řekl,“ pokračoval po chvíli přemýšlení děkan, „všechno zlo je z rukou člověka. Přesto se někdo snaží, aby vše vypadalo jako ďáblovo dílo. Proč, to ale nevím.“

„Přišel jsi do styku s inkvizicí, žil jsi v Itálii,“ zamyšleně pokračoval královský prokurátor. „Nebylo ti nic podezřelé na smrti toho prvního kocoura?“

„Co máte konkrétně na mysli, urozený pane?“

„Na stěnu někdo nakreslil kocourovou krví jakési značky. Hvězdu a pod ní kruh. Jako chlapec jsem chodil do klášterní školy. Mám

dojem, že jsem se s podobnými značkami setkal v jedné knize o inkvizici. Bohužel si už nepamatuji podrobnosti. Nevíš náhodou, co znamenají?“

Děkan Leonard sklopil oči a rozpačitě se zeptal: „Zůstane to jen mezi námi?“

„Jako královský prokurátor nemám povinnost zpovídat se komukoli,“ ujistil ho Oldřich.

„To, co jste našel ve Zdislavině ložnici, je znamení satanské sekty, která si říká Temné bratrstvo. Hvězda značí nebe a kolo peklo. Při svých hanebných rituálech líbají ti kacíři kolo a plivou na hvězdu. Věří, že jednou satan ovládne celý svět a je spasí. Víc bohužel také nevím.“

XVII. KAPITOLA

Večerní mše se přece jen opozdila, protože Mauric se z Jablonného vrátil až za soumraku. Havel z Lemberka se mračil na Leonarda, že voskovice nezajistil včas, ale na druhou stranu nechtěl, aby se bohoslužba konala ve tmě. Nakonec liturgické předpisy říkaly, že se večerní mše má konat před klekáním, a to se dalo při troše dobré vůle vykládat různě. Proto souhlasil počkat.

„Diviši, už se vrátil panoš Ota?“ ptal se po skončení bohoslužby královský prokurátor. „Ještě tu není? S vámi dvěma to skutečně není jednoduché! Nejdřív se ztratíš ty a teď zase Ota. Budu mít vůbec někdy to štěstí, že vás uvidím společně?“

„Potřeboval něco zařídit,“ mumlal provinile Diviš. „Prosil mne, abych za něho zaskočil. Počítal, že se vrátí později.“

„Nesnaž se mi namluvit, že pracuje. S pravdou ven, Diviši. Zase je u nějaké ženské?“

„Sám jste řekl, že se zamiloval,“ pokrčil rameny velitel.

„Je s tou kejklířkou? Myslím, že mu budu muset připomenout, komu vlastně slouží. Přiveď mi purkrabího!“

Lemberský purkrabí Děpolt dlouho nechtěl královského prokurátora poslechnout. Teprve když mu Havel z Lemberka potvrdil, jak se věci mají, úplně se změnil. Hubený, na pohled stárnoucí a apatický úředník, se rázem proměnil v rychlého a bystrého pomocníka. Rozdělil vojáky hradní posádky tak, aby s

každou skupinou lidí královského prokurátora šel alespoň jeden z místních. Sám se ujal prohlídky paláce.

Jenže i přes všeobecné úsilí byl výsledek žalostný. Chytili jednoho pobudu, který se vloudil na Lemberk v přestrojení za mnicha, aby mohl v noci krást. Přistihli také kuchařku Lucii, když zasvěcovala do rozkoší lásky mládence, který přišel vypomoci v kuchyni. Ale po francouzském křižákovi Francoisovi z Créspy jako by se země slehla.

„Přísaháme, urozený pane, bránou neprošel," dušovali se vojáci, kteří drželi stráž. Kam ale hledaný šlechtic zmizel, odpovědět neuměli. Purkrabí Děpolt bránil své muže, že zvláště teď, když je kolem tolik cizích hostů, hlídají svědomitě a prohlížejí každého, kdo bránou projde. Ale nakonec musel uznat, že pán z Créspy se nevypařil a hrad prohlédli tak důkladně, že by jim neunikl. „Je možné, že proklouzl," přiznal nakonec. „Stráž prohlíží především ty, kteří do hradu přicházejí. Proč by kontrolovali odcházející?"

Pozdě v noci, už za hluboké tmy, se vrátil panoš Ota. Ve vodě, která byla ve štoudvi na zemi u dveří do kuchyně, si opláchl obličej. Pak se s těžkým srdcem vydal za svým pánem. Hned si všiml, že se něco muselo stát, protože všude potkával muže z jejich družiny. Vyprávěli mu, jak prohledávali Lemberk od sklepa až po věž hlásku.

Oldřich přijal Otu velice nevrle.

„Tiše," přiložil si prst k ústům, „Ludmila už spí. Ty si myslíš, že si budeš někde užívat, a všichni budou tancovat, jak se ti to hodí? Víš, kolik už je hodin?"

„Někdo mě chtěl zabít," odpověděl s trochu strojeným ublížením v hlase Ota. Nebylo to příliš přesvědčivé, i když se snažil.

„To se nedivím, já bych to nejraději udělal taky," bručel královský prokurátor. Přes ramena si přehodil soukenný plášť, podšitý vydřími kožešinami. Vyšel na chodbu a rozpačitě se rozhlížel, kam půjde Otu vyslechnout. „Pojďme do kuchyně," navrhl mladík. Pak se usmál. „Není to sice místo hodné královského úřadu, ale zato je tam příjemně teplo."

„Nato, že jsi skoro po smrti, máš nějak podezřele dobrou náladu," ušklíbl se Oldřich. Sám nevěděl, proč tomu mladíkovi promíjí jeho neomalenosti.

Před dveřmi do kuchyně Ota div nezakopl o štoudev, ve které se před chvílí myl. Byl si skoro jistý, že ji postavil na lavici u stěny, ale teď byla na podlaze. Vrátil ji tam, zvedl závoru a otevřel dveře.

Vešli do klenuté místnosti. Kromě slabých odlesků žhavých uhlíků v peci panovala v kuchyni tma. Královský prokurátor spíše po paměti došel k lavici u stěny a posadil se. Panoš nahmatal suché třísky v proutěném košíku a pak šerem tápal k peci, aby rozdělal oheň. V tu chvíli se za sloupem vynořila postava v režné kápi a vyrazila k otevřeným dveřím. Panoš Ota se neznámému pokusil zastoupit cestu, ale rozběhnutý muž ho povalil. Než se vzpamatoval, byl neznámý venku. Oldřich se také rozběhl za vetřelcem, ale ve tmě zakopl o díži s těstem, připraveným na zítra. Měl co dělat, aby do něho nespadl.

Když se konečně dostali ven z kuchyně, byl muž v kápi pryč. Dveře z chodby na nádvoří byly otevřené. Musel zmizet tudy.

„Ano, proběhl kolem mě nějaký mnich," potvrzoval voják, který držel stráž u vchodu do paláce. „Hodně pospíchal, běžel k čeledníku," ukazoval. Po několika krocích našel Ota na zemi plášť z hnědého režného sukna, který utíkající odhodil. Ne, nemělo smysl teď v noci vzbouřit celý hrad. Kdo ví, kdo to byl? Možná místní, který si chtěl v kuchyni ukrást něco k jídlu.

„Jak to, žes ho pustil do paláce?" opravdu se na vojáka zlobil královský prokurátor.

„Já nikoho nepustil, urozený pane," bránil se strážný. „Nehnul jsem se na krok, přísahám."

„Tak jak se tam dostal?" plísnil ho Oldřich a umínil si, že zítra postaví na důležitá místa bez ohledu na rozestavení místních stráží své lidi. Protože na lemberskou posádku opravdu spolehnutí nebylo.

„Co já vím," bránil se mladý strážný. „Mohl tam vlézt oknem nebo přijít už odpoledne, když tu hlídal můj předchůdce. Stráž jsem přebíral až před večeří. Nejsem tu dlouho."

Oldřich jen rezignovaně mávl rukou a vrátil se s Otou do kuchyně.

Za chvíli už v ústí pece hořel oheň, který příjemně hřál. V noci se proti slunečnému dni prudce ochladilo, dokonce byl možná mráz. Sedli si co nejblíže k plamenům a Ota vyprávěl, co se dozvěděli s

Divišem v lázni, co mu řekl hostinský o penězích, které zlatník prohrál v kostkách se dvěma pobudy a jak na něho kdosi vystřelil šíp. Do ložnice se Oldřich vrátil hodně pozdě. Po chodbách hradu čišela lezavá zima. Proto se už těšil pod teplou přikrývku.

Když si ale přehodil plášť přes křeslo a chystal se ulehnout, zjistil, že to nebude tak snadné.

Křehká plavovláska ležela uprostřed lůžka, ruce rozhozené do stran, jako by se chystala někoho obejmout. Do šera se rýsovalo oblé břicho, v němž nosila jejich dítě. Oldřich chvíli zůstal stát a tiše si prohlížel Ludmilinu skoro ještě dětskou tvář. Když spala, vypadala tak bezbranně. Otřásla jím zima.

Bylo mu jasné, že se na lože nevejde, pokud Ludmilu neodsune stranou. Obával se, že by ji probudil a to nechtěl. Nakonec se vrátil ke křeslu, tiše ho nadzvedl a přenesl blíže ke krbu, kde ještě doutnaly žhavé uhlíky. Opatrně přiložil tři březová polena a pak se zabalil do pláště s erbem českého krále. „V mládí jsem takhle spal mnohokrát. Ještě nejsem tak starý, abych si to nemohl zopakovat," říkal si a schoulil se do křesla. Spánek však nepřicházel. Většinou jen dřímal a každé zapraskání dřeva ho vzbudilo. V hlavě se mu stále honily otázky na které neuměl odpovědět. Nakonec narovnal ztuhlé tělo, protáhl se a dlaní si přejel po unaveném obličeji. Do tmy ložnice probleskovaly červenavé plameny z krbu a za oknem se pomalu rozednívalo.

Začal probírat události posledních dnů. První dva případy ho netrápily. Vražda zemana ze Střelče byla jasná od začátku. Jediné, co zbývalo zjistit, byl motiv. To už byla pouze otázka času. Ani vražda zlatníka Ruprechta se nezdála být těžkým oříškem. Z toho, co se Oldřich dozvěděl od Diviše a Oty, si rychle vytvořil hypotézu, jak se to vše asi seběhlo. V úvahu přicházely jen dvě možnosti. Potřeboval si ještě ověřit pár drobností, aby mohl jednu vyloučit.

Ale zbylé události mu dělaly starosti. A ne malé. Naprosto cizí kejklíř jim poškodil vůz, ale hned potom kejklíře Remigia zavraždil francouzský křižák Francois z Créspy, host mladého pana Maurice. Vzápětí zmizel i Francois z Créspy, jako by se do země propadl. Někdo se pokusil zastřelit šípem jeho panoše Otu. Paní Zdislava měla vidění, které se vyplnilo a kdosi surově zabil oba její kocoury.

Byl si téměř jistý, že to vše spolu nějak souvisí. Jenže netušil jak, protože to nedávalo smysl. Neuměl ani odhadnout, co se vlastně ještě stane. Pokusí se někdo zavraždit paní Zdislavu? Nebo usiluje o život někoho jiného? Chystá se zločinec ukrást vzácnou relikvii? Co je vlastně ve hře? Tenhle třetí případ mu nedával spát. Zvláště proto, že za dva dny měl přijet král Přemysl II. Otakar.

Připadal si jako v obleženém hradě těsně před útokem. Kdysi velel v takovém boji a dobře si pamatoval, jak se už těšil, kdy nepřítel zaútočí. Nejistota před bojem bylo to nejhorší, co znal. Při obraně hradu se dalo odhadnout, na kterou část opevnění nepřítel povede útok, ale tady netušil ani to. Dokonce ani kdo tím nepřítelem vlastně je.

Mohl to být kdokoli z místních, které jmenoval děkan Leonard, stejně jako Francois z Créspy. Ale třeba i někdo zatím neznámý. Hostů přibývalo a zmatek na Lemberku i v podhradí přerostl únosnou míru. Jenže copak se s tím dalo něco dělat? Havel z Lemberka se sice strachoval o svou ženu, možná i o sebe, ale kvůli chystanému vysvěcení relikvie by necouvl před žádnou hrozbou.

Teprve k ránu se Oldřich trochu uklidnil. Sotva se mu zavřely oči a konečně usnul, stál před ním panoš Ota se snídaní. Byl čas vstávat.

Mladík hned hlásil, že kuchařka prohlédla zásoby v kuchyni a potvrdila, že se vůbec nic neztratilo. Zatím tedy nebyl důvod pátrat po neznámém návštěvníkovi, protože se vlastně nic nestalo.

„Zřejmě jsme přišli příliš brzy, než mohl něco vzít," dodal Ota s lítostí v hlase.

Oldřich ho poslouchal roztržitě, protože ho bolelo celé tělo a neměl zrovna náladu zaobírat se krádežemi jídla. V hlavě se mu ještě honily chmurné myšlenky z probdělé noci.

V tu chvíli se z lože zvedla Ludmila. Když si všimla panoše Oty, rychle se zahalila do pokrývky a mžikajíc v jasném ranním slunci, které pronikalo úzkým oknem do komnaty, se nespokojeně obrátila na svého muže.

„Oldřichu, tys se mnou nespal?"

Královský prokurátor nejprve vykázal pohybem ruky panoše ven a potom se na Ludmilu usmál, vstal z křesla, objal ji a něžně políbil.

„Kdepak, moje lásko, celou noc jsem prohýřil."

Ludmila se jen na malý okamžik zarazila, pak spokojeně přikývla a něžně odpověděla: „To je dobře! Já už se bála, žes v noci zase pracoval.“

Pak se oba uvolněně rozesmáli. I když byly k snídani ječné placky s tvarohem, které Oldřich na rozdíl od své ženy nemiloval, snědl je bez reptání. Potom se rychle ustrojil.

„Nezlob se, Ludmilo,“ oznámil trochu provinile, „ale dneska s tebou na ranní mši nepůjdu. Mám důležitou práci v Jablonném.“

„Mně se neomlouvej,“ usmívala se plavovláska. „Ale počkej, jak ti to vytmaví pan Havel!“

„O jedno přísné napomenutí víc nebo míň,“ opáčil lehkomyslně Oldřich. „Myslím, že by ses měla dneska věnovat paní Zdislavě. Určitě jí není veselo. Pokus se od ní zjistit co nejvíce o lidech na Lemberku. Ale tak, aby nepoznala, že se jí vyptáváš!“

„I o jejím manželovi?“ věcně se optala Ludmila a stříbrným hřebenem si začala rozčesávat vlasy.

„O všech,“ potvrdil Oldřich. „Pokud možno i o těch, kteří tu už nejsou. Hlavně o její mrtvé sestře. Musím najít důvod, proč by se někdo chtěl Zdislavě mstít.“

Hned jak se královský prokurátor rozloučil se svou ženou, vydal se ke své družině. Nechal si osedlat koně a vyrazil s panošem Otou do Jablonného. Záhy po něm odjel do Skalice i velitel družiny Diviš s několika muži. Zbylí vojáci z družiny královského prokurátora se za nimi spokojeně dívali a hned, jak zmizeli v ohybu cesty, vrátili se na lože, aby si ještě chvíli pospali. Nic na tom nedokázal změnit ani Přech, kterého královský prokurátor pověřil velením v době, kdy bude Diviš pryč. Po marných pokusech přimět vojáky, aby vylezli z postelí, zalezl zpátky pod pokrývku i on.

XVIII. KAPITOLA

Rychtář Kryšpín byl nesmírně překvapený, když se u něho bez ohlášení a ještě tak brzy po ránu objevil Oldřich z Chlumu se svým panošem.

„Říkal jsem, že se ještě vrátím," ušklíbl se Ota. „Doufám, že jsi nechal hlídat pokoj svého zavražděného bratra?"

„Samozřejmě," ukláněl se rychtář. „Také jsem se ptal strážných, kteří ten večer hlídali u brány. Pamatují si na ty dva pobudy, kteří obehráli mého bratra v kostkách. Odešli prý z města hned večer, jak hra skončila. Ale mohli se později v noci vrátit kudykoli zpět. Sám víte, že nemáme ještě dostavěné hradby."

„Že by se brodili v bahně přes příkop?" připomínal Ota ironicky rychtářovi jeho včerejší námitky.

„Každý se může zmýlit," bručel rozmrzele Kryšpín. „Chcete se podívat do bratrova domu?"

Z náměstí to nebylo ke zlatníkovi daleko. Nejprve ulicí s krámy pekařů a řezníků dolů, potom ještě malou uličkou pod kostelem.

Když vešli do mázhauzu, vyskočil ze země ještě rozespalý biřic. Rychtář po něm zlostně šlehl pohledem a sám otevřel dveře jizby, kde spával jeho bratr.

Královský prokurátor vstoupil a rozhlížel se. Rychtář Kryšpín splnil slovo. Všude zůstal nepořádek a na loži byly ještě stopy krve. Nikdo zatím neuklidil. U okna stála truhlice, z níž byly vyházeny

všechny věci na zem. Mezi oděvem se válely kožené škorně, omšelá dýka, pás s mosaznou přezkou a nějaké pergameny.

Také druhá truhlice vedle krbu byla otevřená. Podle šatů se dalo soudit, že patří paní Jitce. Protože se však Oldřichovi zdálo, že je kolem ní na zemi méně věcí než u první. Šel si truhlu prohlédnout. S údivem zjistil, že nejméně polovina věcí zůstala nedotčená uvnitř. Sklonil se a pečlivě se jimi probíral. Nakonec vytáhl malou truhličku, ukrytou pod šatstvem. Nebyla zamčená. Uvnitř ležely stříbrné šperky, kříž, hřeben a další ženské cetky. Vše nádherně cizelované a zdobené kameny. Na první pohled bylo vidět, že Ruprecht nebyl chudý muž.

Oldřich ukázal truhličku Otovi. „Jak je možné, že ji tu zloději nechali?“

„Zřejmě je něco vyrušilo. Proto prohlídku truhly nedokončili,“ odpověděl Ota a zvědavě se díval přes ramena svého pána na ty cennosti.

„Tady ležel, urozený pane,“ ukazoval rychtář Kryšpín na postel s nádhernými brokátovými nebesy, zabírající celou stěnu vlevo od dveří. Přistoupil k ní a nadzvedl přikrývku, aby byla vidět tmavá krvavá skvrna, jež potřísnila prostěradlo. Vzal do ruky polštář a položil ho na zem vedle lůžka. „Když jsme sem přišli, ležel tady.“

Oldřich si polštář zběžně prohlédl. Povlak byl uprostřed roztržený, ale stopy krve na něm nenašel. Vrátil ho na lůžko a zamyšleně se rozhlížel.

„Co okno? Říkal jsi, rychtáři, že tudy vlezli vrazi do ložnice. Ale teď je zavřené!“

„To souhlasí, urozený pane. Dal jsem okno zavřít, protože je zima. Kromě toho jsem nechtěl, aby někoho lákalo tajně sem vlézt. Ústí do dvora a z mázhauzu by se to uhlídat nedalo. Opatrnosti není nikdy dost!“

Oldřich si zavřené okno rychle prohlédl a pak roztržitě přikývl. „Ztratilo se něco?“

„Až na ten nepořádek, který vidíte, urozený pane, je tu snad všechno. Kromě peněz, které dostal bratr za relikviář od pána z Lemberka. Jestli něco zmizelo z truhel, to nevím. Paní Jitka na tom není tak, abych ji sem mohl vzít. Až začne uklízet, jistě nám to řekne

přesně. Peníze... Představte si, takové jmění! A taková zbytečná smrt!“ vybuchl rychtář vztekle.

„Jedna věc mi není úplně jasná,“ pokračoval Oldřich, „proč je ložnice tvého bratra v přízemí? Většina domů má přece v přízemí mázhauz, kuchyni, komoru, řemeslníci si tu zřizují dílny, ale místnosti na bydlení bývají v patře. Je to přece bezpečnější. Proč je to tady jinak?“

„Můj bratr mi vždycky se smíchem říkával, že je líný chodit do schodů a ložnice v přízemí je pohodlnější. Ale já si myslím, že důvod byl jiný. Měl panický strach z výšek. Když jsme byli chlapci, Ruprecht propadl podlahou ve stodole. Všiml jsem si, že od té doby našlapoval v místnostech v patře hodně opatrně, jako by se bál, kdy se s ním podlaha zase prolomí.“

„Proto,“ přikývl královský prokurátor. „Jenže kdyby nebyla ložnice v přízemí, asi by se do ní vrazi nedostali. A když, tak ne snadno.“

Rychtář Kryšpín pokrčil rameny. „Můj bratr byl strašlivě tvrdohlavý. Nemělo cenu mu cokoli vysvětlovat.“

„Mohu se podívat na jeho mrtvolu?“ optal se Oldřich. „Ještě jste ho nepohřbili, pokud vím.“

„Ne,“ potvrdil rychtář. „Pohřeb bude zítra.“

Vrátili se do mázhauzu a po čtyřech schůdcích sešli do síně, jejíž podlaha se nacházela nepatrně pod úrovní ulice. V prostorné klenuté místnosti bylo o poznání chladněji a také trochu vlhko. Rychtář ukázal ke stěně, kde na dvou lavicích spočívala dřevěná deska. Na ní stála prostá rakev. Tělo zavražděného zlatníka leželo zabalené do bílého plátna. Kolem improvizovaného katafalku hořely v dřevěných stojanech čtyři tlusté voskové svíce. Královský prokurátor nadzvedl plátno a začal zevrubně mrtvého prohlížet.

„Rychtáři, posviť mi tou voskovicí!“ poručil, protože v síni panovalo šero.

Bylo zřejmé, že vrah probodl pana Ruprechta dýkou se širokým ostřím. V hrudi zelo několik ran, vedených značnou silou. To ale královskému prokurátorovi nestačilo. Pečlivě si prohlížel ruce i obličej mrtvého. Teprve za hodnou chvíli byl hotov. Narovnal se a přitom se bezděčně otřásl chladem.

„Myslím, že jsem viděl všechno, co bylo nutné. Teď se vrátíme k tobě. Rád bych vyslechl tvou švagrovou. Vím," přerušil rychtářovy protesty, „prožila si své, ale bez její výpovědi nelze pokračovat. Ostatně," dodal jízlivě, „když mohla usvědčit mého velitele Diviše, může chvilku věnovat i mně!"

V rychtářově domě byli zpátky za chvíli. Do komnaty, kterou obývala mladá vdova, šla nejdříve rychtářova žena Blanka, aby královského prokurátora ohlásila. Oldřich z Chlumu čekal na chodbě. Teprve na její znamení vešel dovnitř.

Pokoj byl malý, kromě postele a truhlice tu nebyl žádný další nábytek. Oldřich se nerozhodně rozhlédl a pak si sedl na víko truhly. Nebylo to pohodlné, ale zdálo se mu to lepší, než stát. Rychtářova žena si stoupla k oknu, protože považovala za nepřípustné nechat mladou ženu s cizím mužem v ložnici samotnou. Královský prokurátor se zamračil, ale protože vedl výslech bez úředních formalit, nemělo smysl vyvolat zbytečný spor. Ač nerad, musel dohled přísné rychtářovy ženy strpět.

Zvědavě si prohlížel paní Jitku. Překvapilo ho její mládí. Byla sotva odrostlá dívčímu věku. Měla souměrný kulatý obličej, husté havraní vlasy, výrazná rudá ústa a něžné oči. V obličeji zmáčeném slzami se zračil smutek. Přesto se nezdála prožitými útrapami otřesená. Oldřich zachytil její zkoumavý pohled, kterým si ho pokradmu prohlížela. Dokonce si bezděčně uhladila splývavé šaty, jak to dělávají ženy, když se chtějí líbit.

Královský prokurátor jí nejdříve několika laskavými slovy vyjádřil soustrast nad smrtí manžela Ruprechta. Současně alespoň formálně omluvil svou dotěrnost.

Paní Jitka měla melodický hlas a odpovídala celkem klidně a věcně. Mnoho si nepamatovala. V sobotu večer ji bolela hlava, proto si uvařila odvar z bylinek, po němž se dobře spí. Šla si lehnout dřív, než se manžel vrátil z hospody. Ani neví, kdy přišel.

„V noci jsem slyšela nějaký hluk, ale nemohla jsem se probudit," vzpomínala. Trochu pobledla a měla chraptivý hlas. Nebylo to pro ni lehké. „Jako by na mně seděla těžká můra. Když jsem konečně otevřela oči, byla kolem tma, ale ne taková, abych nepoznala, že u mé truhly stojí cizí muž. Vykřikla jsem strachy. Vzápětí se ze tmy

vynořil druhý a zacpal mi ústa hadrem. Díval se na mě nějak divně a v jeho očích jsem viděla krutost. Vypadal hrozně a na tváři měl jizvu. Byla tma, proto mne ta jizva popletla, když jsem omylem obvinila vašeho vojáka. Moc se mu omlouvám," dodala pokorně. Hned pokračovala: „Ti lotři mne svázali. Pokoušela jsem se otočit hlavu, co je s mým manželem, ale nešlo to. Nakonec mi vyhrnuli košili a pak," dívka si rukou zakryla oči a naříkavě se rozplakala.

„Nechte ji, urozený pane," řekla přísně rychtářova žena a postavila se mezi Oldřicha a plačící vdovu.. „Já vám to řeknu sama. Pak jí roztáhli násilím nohy a znásilnili ji."

„To vím," dodal zamyšleně Oldřich a jemně, ale rozhodně odstrčil rychtářovu ženu, aby nepřekážela ve výslechu. „Říkáš, že byli dva?"

Protože Jitka stále naříkala, nemohla odpovědět. Jenom němě přikývla. Královský prokurátor počkal, než se trochu uklidní a pak pokračoval ve výslechu.

„Jak ti lotři vypadali?"

Jitka trhaně oddechovala a chvíli sbírala síly, než byla schopná odpovídat.

„Jeden byl vysoký, tmavý, s hustými vousy a jizvou přes tvář. Měl na sobě obyčejnou lněnou halenu. Druhý byl starší, takový nedomrlý zrzavý hubeňour. Měl na sobě něco tmavého."

„Takových chodí po světě spousta. Pokud je mám chytit, musím vědět víc. Popiš mi podrobně jejich obličeje. Kromě té jizvy neměl někdo z nich třeba pihu nebo bradavici?"

„Nevím," špitla bledá dívka unaveně. „Byla tma a já jsem skoro nic neviděla. Třásla jsem se hrůzou."

„Když sis všimla jizvy, musela jsi vidět dobře celý obličej!" dotíral Oldřich.

„Byla tma," opakovala Jitka plačtivě.

„Před chvílí jsi tvrdila, že ten silnější měl v očích krutý výraz. Jak jsi mohla rozeznat výraz v očích, když byla tma?"

„Já nevím," vykřikla vyslýchaná vdova. „Nevím, nevím!" Pak dostala záchvat hysterického pláče a protože se ani po několika minutách neuklidnila, vykázala rychtářova žena Oldřicha sice zdvořile, ale rozhodně ven.

Královský prokurátor odcházel od vdovy po zlatníkovi Ruprechtovi s úsměvem. Sešel do přízemí, kde na něho čekal panoš Ota a rychtář Kryšpín. Byli zabráni do družného hovoru a Oldřicha si nevšimli. Teprve když položil ruku na rameno svému panošovi, vyskočil, jako by ho uštkl had.

„Promiňte, urozený pane," omlouval se, ale jeho výraz prozrazoval, že důvěrný rozhovor s rychtářem nebyl bez užitku.

„Myslím, rychtáři, že jsem viděl a slyšel všechno, co jsem potřeboval," řekl úředním hlasem královský prokurátor. „Paní Jitka se může vrátit domů. Ať si uklidí, víc nám stejně dům tvého bratra nepoví."

„Pokud se neurazíte, urozený pane," ukláněl se rychtář, „má žena pro vás připravuje oběd. Bylo by mi nesmírnou ctí, kdybyste svolil zůstat a byl mým hostem."

K nesmírnému Otovu překvapení Oldřich neodmítl.

„Rád tvé pozváni přijmu. Ale pod jednou podmínkou. Že se oběda zúčastní i paní Jitka. Myslím, že jsem se k ní nechoval příliš ohleduplně. Ale povinnost je povinnost, to jistě chápeš. Doufám, že se mi podaří trochu ji rozptýlit, aby na všechny ošklivé věci co nejrychleji zapomněla. Ať se nebojí, při obědě o vraždě mluvit nebudu!"

Rychtář Kryšpín se trochu nedůvěřivě zadíval do Oldřichova obličeje. Ale laskavý výraz královského prokurátora ho uklidnil.

„Děkuji, urozený pane, i za ni. Také si myslím, že teď potřebuje být co nejvíce mezi lidmi. Čas všechno zahladí."

„Musím si ještě něco zařídit," pokračoval Oldřich přátelsky. „Do poledního zvonění zbývá stejně ještě dost času. Určitě oběd nezmeškám." S tím se rozloučil.

Hned jak vyšli z rychtářova domu, obrátil se Oldřich na svého panoše: „Ukaž mi ten šenk, kde hrál zlatník Ruprecht kostky s těmi dvěma pobudy."

„Je naproti, na druhé straně náměstí," ukazoval Ota. „Tam, co jsou ta široká otevřená vrata."

Za chvíli už seděli v prázdné výčepní jizbě. Před polednem byl všude klid. Dokonce chvíli trvalo, než si jich všiml šenkýř, který cosi kutil v kuchyni. Horlivě se přikolébal, ale jeho nadšený úsměv mu na

rtech zkysl, když uviděl dotěrného mladíka v doprovodu vznešeného šlechtice. Na erb českého krále na jejich pláštích hleděl s vyslovenou nevraživostí. Nebylo radno zaplést se s královskými úředníky. Zvláště poté, co mu včera panoš vyhrožoval kvůli hazardním hrám, které se v jeho šenku tajně provozovaly.

„Tak mě tu máš zase, tlustá bečko. Včera jsi mi nabízel na svůj účet pohoštění a já slíbil, že se vrátím. Vidíš, držím slovo!“ Chvíli se Ota pásl na zděšeném výrazu obtloustlého šenkýře a pak přátelsky dodal: „Samozřejmě své slovo držím i v jiných věcech!“

Šenkýř, který již včera prokázal dobrý postřeh, okamžitě pochopil Otovu narážku. Skoro přátelsky se usmál, uklonil se a rychle zadrmolil, že to je samozřejmé a je urozeným pánům zcela k službám. Otočil se a chtěl odběhnout pro jídlo a pití, ale královský prokurátor ho zarazil.

„Počkej, přines nám jenom dvě číše horkého vína. A malý kousek sýra. Nic víc. Neboj se, nebudeš mít škodu. To vše samozřejmě zaplatím.“

„To nepřipadá v úvahu,“ ukláněl se horlivě šenkýř a zmizel v kuchyni.

Oldřich zatím vyprávěl, co se od vdovy po zlatníkovi dozvěděl. „Místo vraždy jsi viděl, Oto. Co mi paní Jitka řekla, víš také,“ usmál se. „Co si o tom všem myslíš?“

Ota chvilku přemýšlel. Právě chtěl začít mluvit, když se přikolébal šenkýř a položil na stůl dřevěnou misku s velikým kusem nádherně vonícího ovčího sýra, džbánek s horkým vínem a dva hliněné pohárky. Pak se s hlubokými úklonami vzdálil.

„Abych řekl pravdu,“ začal Ota, „nějak se mi to celé nezdá. Loupit a ještě znásilňovat, je nějak moc věcí najednou. Paní Jitku jsem neviděl, ale jak jste mi ji líčil, určitě je to krásná žena. Proč by ale lupiči, kteří ukradnou několik desítek kop stříbrňáků, riskovali? Muselo jim být přece jasné, že si za ty peníze mohou kupovat ty nejhezčí nevěstky až do konce života.“

„Správně,“ přikývl hlavou královský prokurátor. „Ale řekněme, že se nedokázali ovládnout. Kdo ví, jak dlouho už ti dva pobudové neměli ženskou? Představ si, je noc, na loži nahé bílé ženské tělo. Prostě neodolali. Divné je mi ale něco jiného. V Jablonném to

neznali a zlatníka Ruprechta potkali náhodou. Jak mohli vědět, že má ložnici v přízemí? Podle čeho našli to správné okno? A kdo jim ho otevřel? Určitě sis všiml, že není poškozené. Copak by teď v březnu spal někdo při otevřeném okně?“

„Podezřelá je i další věc,“ souhlasil panoš Ota a s požitkem se napil dobrého kořeněného vína. „Proč nezabili také Jitku? Pokud někdo zabije jednoho člověka, je mu jedno, jestli zabije i druhého. Zvláště, pokud by mu mohl být nebezpečný. Kdyby zabili Jitku, nebyl by žádný svědek! Nikdo je neviděl, těžko by se dali vypátrat!“

Královský prokurátor s úsměvem souhlasil.

„A nakonec, milý Oto, poslední, ale velice důležitá drobnost. V ložnici zůstaly šperky paní Jitky. Tam v domě jsi řekl, že se zločinci asi ve spěchu nedostali až na dno truhlice. Jenže spěchali? Nebo propadli panice? Klidně Jitku znásilnili. Na to čas měli. Ale na prohlídku truhly jim čas nezbyl?“'

„Je to divné,“ zamyšleně souhlasil panoš Ota. „Ale přiznám se, urozený pane, že mi smysl téhle drobnosti uniká.“

„Proč vzali peníze a nechali paní Jitce šperky?“

„Báli se, že by je mohl někdo poznat.“

„Správně. Jenže to by platilo v případě, pokud by kradl někdo místní a chtěl šperky prodat tady. Podle paní Jitky to ale udělali nějací cizinci. Čeho by se tedy báli?“

Ota jen pokrčil rameny.

„Peníze nikdo nepozná, stříbrňák jako stříbrňák,“ začal vysvětlovat Oldřich. Protože už dopil svůj pohár, pokynul, aby mu panoš dolil. Víno nebylo nijak vynikající, ale bylo horké a příjemně hřálo. „Se šperky je to jiné, než s penězi. Ty pozná každý.“

„Sám jste říkal, že zločinci byli cizí. Pokud by šperky nabídli třeba v Praze, neměli se čeho bát,“ namítl Ota.

„Za předpokladu, že nějací cizinci skutečně existují. Představ si, Oto, že se chce Jitka zbavit nepohodlného manžela. Díky tobě už víme, že měla milence. Dohodne se s ním. V noci pootevře okno, aby se dostal do ložnice. Spolu zlatníka Ruprechta zavraždí. Aby vše vypadalo věrohodně, odnese její milenec peníze, které mohou později společně utrácet. Kdyby však odnesl její šperky, Jitka už by je nikdy nemohla nosit. Chápeš? Když žena připravuje nějaký zločin,

bývá precizní. Má smysl pro maličkosti, stejně jako v životě. Jediné, na čem obvykle ztroskotá, je její rozmařilost.“

„Takže si všechno vymyslela?“ optal se překvapeně Ota.

„Samozřejmě. Od začátku, hned jak obvinila Diviše, jsem si myslel, že to tak nějak muselo být. Pokud je nějaká žena opravdu znásilněná, obvykle si nepamatuje vůbec nic. Jestliže si dokázala vzpomenout, že násilník měl na tváři jizvu, i když ho viděla jen letmo a v noci, pak něco nehrálo. Pokud by si Jitka útočníka pamatovala, jak tvrdí, je nesmysl, aby si ho spletla s Divišem. Všiml sis, že ty vymyšlené vrahy popsala stejně, jako popisoval tenhle tlustý šenkýř karbaníky, kteří obehráli zlatníka Ruprechta? Pokud říkám stejně, myslím stejnými slovy.“

„Šenkýř možná paní Jitce řekl, s kým její manžel seděl a hrál. Jeho popis použila při své výpovědi,“ nadšeně rozvíjel nápad Ota. „Šenkýřovo svědectví ji usvědčí!“

„Nefantazíruj! Všichni budou proti nám, pokud ji obviníme pouze na základě podezření. Ani pan Havel nás nepodpoří. V očích všech lidí se stane znásilněná vdova pronásledovaný chudák, kterého se bude každý zastávat. I když ji budou za zády pomlouvat. Mě začnou obviňovat, že jsem nedokázal chytit ty dva, kteří hráli s Ruprechtem. Proto se snažím svalit vinu na chudáka vdovu. Jsem si skoro jistý, že ty dva těžko dopadneme.“

„Poslal jsem za nimi vojáky. Prý se zmiňovali o Zákupech,“ hlásil panoš. „Nebudou daleko!“

„Milý Oto, ty si skutečně myslíš, že by tak prohnaní šejdíři řekli před šenkýřem jméno města, pokud by tam opravdu mířili? Vsadím se, že šli úplně jinam. Chtěli jenom zmást stopy. Vyhráli dost peněz na to, aby se uklidili co nejdál.“

„Snad máte pravdu,“ trochu zahanbeně souhlasil Ota. „Proč je ale hledat, když s vraždou nemají nic společného?“

„Nejde o to potrestat jejich falešnou hru. Když to neudělám já, udělá to dřív nebo později někdo jiný. Potřebovali bychom je kvůli svědectví proti paní Jitce. Aby se prokázalo, že nevraždili. Jenže s tím se budeme muset rozloučit. Paní Jitka se dobrovolně nepřizná, mučit ji pan Havel nedovolí a já nemám v ruce nic, co bych mohl při soudu použít,“ shrnul situaci královský prokurátor.

„Podle lazebníkovy dcery má Jitka milence. On je vrahem zlatníka Ruprechta. Když ho najdeme, usvědčíme i paní Jitku!“ vyhrkl Ota.

„To jistě,“ zamyšleně souhlasil Oldřich. Upil horkého vína a usmál se. „Jenže najít ho by mohlo trvat zatraceně dlouho. Nemáme čas. Kdyby se o nevěře paní Jitky ve městě vědělo, doneslo by se to i k jejímu manželovi. A zlatník Ruprecht mohl dneska žít. Z toho vyplývá, že svědci nejsou. Jak chceš jejího milence najít? Třeba není z Jablonného. Teď si budou oba dávat pozor a třeba se přestanou na delší dobu stýkat, pokud jsou dost chytří. Musíme na to jít jinak. Nastražíme na paní Jitku past. Proto jsem souhlasil zúčastnit se oběda u rychtáře. Teď poslouchej, co musíš zařídit.“

XIX. KAPITOLA

Oldřich z Chlumu seděl u stolu v největší komnatě rychtářova domu na čestném místě a chválil zajíce na zázvoru. Byl zvyklý jídat střídmě, ale tentokrát neodolal a ještě si přidal. Kuchařské umění rychtářovy ženy bylo skutečně vynikající. Když dojedl, odložil nůž a utřel si mastné rty do rukávu haleny. Pak se napil hořkého piva, aby spláchl lahodnou mastnotu.

Během jídla mluvil hlavně rychtář Kryšpín. Byl dobrým společníkem a některým jeho vtipným historkám o sousedech se Oldřich upřímně smál. Rychtářova žena do hovoru příliš nezasahovala, snad jen když kárala svého manžela, pokud se dostal ve vyprávění na témata příliš rozverná a lechtivá. V něčem připomínala Zdislavu. Nejen menší kulatou postavou, ale i způsobem, jakým svého muže kárala. Důstojně kázala o věcech, které považovala za svou křesťanskou povinnost. S povzdechem pak nechala rychtáře, aby dál vyprávěl košilaté historky. Věděla, že její slova stejně nepadnou na úrodnou půdu.

„Podle tebe by měli po světě chodit jenom světci a mučedníci,“ smál se jí rychtář Kryšpín dobromyslně.

„A podle tebe zase jenom opilci a helmbrechtnice,“ odsekla na oko uraženě.

Královský prokurátor se s nimi cítil skvěle a byl rád, že pozvání přijal. Skoro mu bylo líto, že bude muset přátelskou atmosféru narušit. Paní Jitka seděla zamlkle. Jedla tiše se sklopenou hlavou. Na otázky odpovídala krátce a bez zájmu. Měla na sobě jednoduché červené šaty, jediným šperkem byl prostý měděný křížek na koženém řemínku, pověšený kolem krku. I přes její okázalý zármutek zachytil královský prokurátor zkoumavé pohledy, které na něj v nestřežených okamžicích vrhala. Uměla se dobře přetvařovat, jako ostatně většina žen. Přesto byla nervózní a svou nervozitu nedokázala zakrýt.

Oldřich se jí hned na začátku oběda omluvil za dopolední výslech.

„Jistě chápeš, paní, že to bylo nutné. Přece chceš, stejně jako my všichni, abych ty zločince chytil a potrestal?“

Přesně ve chvíli, kdy dojedli, vtrhl do jizby panoš Ota. Uklonil se a chvatně se omlouval, že společnost ruší. „Je to ale mimořádně důležité,“ vysvětloval zadýchaně. „Navíc vás to bude zajímat. A určitě i potěší!“

„Už se vrátili mí vojáci?“ optal se Oldřich a odsunul křeslo od stolu, aby si udělal pohodlí.

„Vrátili,“ přikývl s úsměvem Ota. „Chytli je. Oba.“

„Jsou to určitě oni?“ zeptal se přísně královský prokurátor. Pak se obrátil na rychtáře Kryšpína. „Abys rozuměl, od včerejška jezdí po kraji mí vojáci a hledají ty dva lotry, kteří zavraždili tvého bratra. Byli tak hloupí, že se hostinskému v šenku na náměstí svěřili, kam mají namířeno. Takže nakonec nebylo tak těžké je vystopovat.“

„Slyšel jsem, že prý hovořili o Zákupech,“ potvrzoval se zájmem rychtář Kryšpín.

„Ano, poblíž Zákup jsme je dostali! Určitě to jsou oni,“ pokračoval s radostí v hlase Ota. „Měli u sebe dokonce ještě všechny Ruprechtovy peníze. Nejenom ty, o které ho obehráli, ale i ty, co mu ukradli v domě!“

Královský prokurátor pobaveně sledoval, jak se zpočátku spokojený úsměv paní Jitky změnil v nechápavý úlek. Nemýlil se. Její milenec nebyl z Jablonného a s Jitkou se dohodl, že hned po vraždě na nějaký čas zmizí. Určitě se jí teď muselo honit hlavou, co se mu mohlo stát, že se její peníze našly u nějakých pobudů.

„Přiznali se?“ přísně se optal Oldřich a natáhl se pro pohár.

„To ještě ne,“ bručel rozpačitě Ota. „Vymýšlejí si, jako ostatně každý zločinec. Kdo by se přiznával dobrovolně k vraždě? Tvrdí, že zlatníka Ruprechta obehráli v kartách a hned potom zmizeli z Jablonného. To potvrzují i strážní u brány.“

„To nic neznamená,“ nedočkavě mu skočil do řeči rychtář Kryšpín.

„A dál?“ řekl Oldřich a přísně se obrátil na rychtáře. „Ptát se budu já!“

„K ránu prý potkali nějakého mladíka,“ pokračoval Ota. „Protože ti dva lotři chtěli stejně z našeho kraje zmizet, přepadli ho. K jejich obrovskému údivu u něho našli celé jmění. Několik desítek kop stříbrňáků. Alespoň to tvrdí. Přísahají, že mladíka nechali jít. Jenže kdo by jim věřil? Moc dobře vědí, jak jsou lesy kolem hluboké. Pokud mrtvolu dobře ukryli, nenajdeme ji, ani kdybychom se rozkrájeli. Za přepadení by nemusel být trest tak veliký. Ale za vraždu by viseli. Snad proto si vymysleli tuhle pohádku. Přísahají, že s vraždou zlatníka Ruprechta nemají nic společného. Prý dokonce ani nevědí, kde bydlel.“

Královský prokurátor pozoroval paní Jitku. Byla bledá, rty se jí chvěly, jako by nedokázala ovládnout záchvat pláče.

„Jen klid, paní,“ usmál se laskavě. „Už je po všem. Nicméně budu chtít ještě jednu nepříjemnou věc. Ale opravdu poslední. Podíváš se na ty dva pobudy a řekneš mi, zda to udělali skutečně oni. Je možné, že mají pravdu a vraždil někdo jiný, koho ti dva shodou podivné náhody oloupili. Cesty Boží spravedlnosti jsou někdy nevyzpytatelné.“

„K čemu to bude?“ hystericky vykřikla Jitka. Prudce vyskočila a porazila křeslo, ve kterém seděla. Otočila se a chtěla vyběhnout ven. Ale panoš Ota ji dosti nešetrně chytil za ruku a zadržel.

„Mluvíš s královským prokurátorem,“ upozornil ji přísně. „Odejdeš, až ti to můj pán dovolí.“

„Chovejte se jako křesťan, když už se neumíte chovat jako rytíř, urozený pane,“ ozvala se pobouřeně rychtářova žena.

Oldřich přešel její poznámku bez povšimnutí. „Zůstaneš tady, Jitko. Za chvíli sem oba přivedou a řekneš nám, jestli tě znásilnili a zabili tvého muže.“

„Ne, nechci nikoho vidět! Musím pryč. Musím odjet. Musím ho vidět!“ křičela hystericky.

„Koho musíš vidět?“ přísně se optal Oldřich.

„Určitě se mu nic nestalo! Vím to. Žije,“ křičela Jitka a zmítala sebou, aby se vymkla z pevného panošova sevření.

Oldřich si dlaní unaveně přejel po tváři a kývl na panoše, aby ji pustil. Jitka sebou trhla tak silně, že div neupadla. Hned potom vyběhla ven z místnosti.

V komnatě se rozhostilo ticho.

„Proboha,“ zvedl rychtář vyděšené oči ke královskému prokurátorovi. „Co to má všechno znamenat?“

„Proč jste ji nechal utéct, urozený pane?“ vrtěl hlavou panoš Ota. „Ještě chvíli, a přiznala by se.“

„Snad,“ odpověděl Oldřich. „Jenže i to, co řekla, je jako přiznání. Viď, rychtáři, žes to tak pochopil?“

„Já, já...,“ koktal rychtář Kryšpín. „Snad v té vraždě nemá prsty ona?“

„Má,“ přikývl královský prokurátor. „Ona a její milenec. Jenže toho muže, ať je to kdokoli, miluje zřejmě víc než svůj život. Nevěřím, že by ho prozradila. Musíme ho dostat a Jitka nás k němu dovede. Myslím, že se obléká a za chvíli ho půjde hledat. Stačí ji sledovat.“

„Ta děvka zavraždila mého bratra?“ vykřikl hněvivě rychtář.

Oldřich smutně přikývl. „Upřímně, rychtáři, asi neměla s tvým bratrem snadný život. Jitka je skoro ještě děvčátko. Zlatník Ruprecht byl skvělý řemeslník, ale mizerný člověk. Kolikrát jsi musel před vrchností omlouvat jeho hříchy ? Nediv se, že si našla jiného. Někoho, kdo jí uměl dát pocit lásky. Každá žena po ní touží. A mladá dívka zvlášť!“

„Co Bůh spojil, člověk nerozpojí,“ chladně opáčil rychtář. „Byla jeho manželka a neměla právo cizoložit.“

„To jistě ne,“ souhlasil přísně královský prokurátor. „Stejně jako neměl tvůj bratr právo udělat pancharta dceři místního mydláře.

Nemysli si, že o tom nevím. Ta dívka skončila na pranýři a tvůj bratr? O něm ani slovo.“

„Můj bratr byl dobrý křesťan. Řádně se vyzpovídal a pak svého hříchu litoval.“

„A jak to pomohlo Jitce?“ ozvala se rychtářova žena. „O té chudince mydlářově dceři a jejím synkovi ani nemluvím.“

Rychtář se zlostně otočil a vztekle se na ni utrhl: „Ty se starej o svoje a tohle nech na mně!“

„Víš ty vůbec, jaký byl tvůj bratr neřád? I když o mrtvých jen dobře,“ pokřižovala se žena. „Jak Jitku trápil? Jak ji tloukl? Jak ji nutil, aby mu byla po vůli, že pak druhý den ani chodit nemohla? Víš ty vůbec, co to je ženská láska?“

„Syna jsi mi nedala, tak mlč!“ křičel už velice zle rychtář. „Zmiz odtud, nebo si to spolu vyřídíme!“

Z chodby uslyšeli zapraskání prken, jak Jitka sbíhala ze schodů.

„Zastavte ji, je to zbytečné,“ řekla rychtářova žena unaveně a bledá vstala od stolu. Znovu se pokřižovala a tiše řekla: „Vím, s kým se tajně scházela. Mlynář Ješek z Dolního mlýna. Čeká s ním dítě. Bůh ať se nad nimi smiluje!“ Pak se slzami v očích vyběhla ven.

„Oto, zařiď to,“ obrátil se královský prokurátor na svého panoše. „Odvez ji na Lemberk a zatkni toho mlynáře.“ Potom vstal a beze slova rozloučení opustil rychtáře Kryšpína.

XX. KAPITOLA

Protože se Oldřich z Chlumu nevrátil do oběda na Lemberk, snědla Ludmila u sebe v ložnici jen několik žitných placek s medem a trochu sušeného ovoce. Strávila celé dopoledne s paní Zdislavou, ale nic zajímavého se nedozvěděla. Měla na sebe tak trochu vztek. Paní Zdislava potřebovala utěšit, nemělo cenu klást jí všetečné otázky.

Hovořily o lidském hříchu a cestě ke spáse duše. I když se Ludmila na rozdíl od své zbožné příbuzné podobnými otázkami většinou netrápila, rozhodla se zajít po obědě do kaple. Chtěla se pomodlit. Měla mizernou náladu a cítila smutek nad špatností, která lidi obklopuje. Nebyla to pouze vina dlouhého rozhovoru se Zdislavou. Tušila, že její muž má starosti. Jak ráda by mu pomohla! Ale nedokázala ani tak jednoduchou věc, jako zjistit něco o lidech na Lemberku.

Z paláce přešla po dřevěné pavlači na chodbu před kaplí. Na okamžik se zastavila, aby si vydechla. Tížilo jí břicho a rychle se unavila. Navíc ji do nosu udeřil nepříjemný nasládlý pach hnití.

Skoro se jí zvedl žaludek. Jindy by si toho nevšimla, ale teď byla na podobné věci velmi citlivá. Znovu na sebe dostala vztek. Dvakrát se zhluboka nadechla a odhodlaně vyrazila ke třem kamenným schodům ke vchodu do kaple. Protože se strážný zase někde toulal, musela si sama otevřít. Najednou uslyšela zdola kroky. Na konci chodby se objevil muž, který přicházel po schodišti. Byl oblečený do pestrých přiléhavých šatů, sešitých z pruhů červené, žluté a modré látky. Překvapeně si Ludmilu prohlížel. Byl to jen okamžik. Pak se otočil a pádil po schodech dolů, odkud přišel.

Také Ludmila se zarazila. Trvalo jí jenom zlomek vteřiny, než si vzpomněla, odkud ten obličej zná. Bylo to už více než dva roky. Ale zmýlit se nemohla.

„Chyťte ho!“ vykřikla zoufale a co jí těhotenství dovolilo, rozběhla se ke schodům. Když konečně seběhla do přízemí, po muži v pestrých šatech nebylo ani vidu, ani slechu.

Udýchaně vyběhla na nádvoří. Kolena se jí podlamovala únavou, ale nemínila se vzdát. Všude panoval obvyklý odpolední ruch. Trochu stranou u maštale si všimla vozu, kolem něhož stál hlouček kejklířů. Všichni měli na sobě pestré šaty, ve kterých obvykle vystupovali. Právě cosi nacvičovali. Ludmila se k nim vydala.

„Kde je?“ vyhrkla, sotva popadajíc dech.

„Kdo, urozená paní?“ obrátil se na ni zrzavý tlouštík, kterého hned poznala. Principál družiny, jejíž představení shlédla před dvěma dny spolu s panošem Otou v Novinách.

„Ten muž, co právě vyběhl z paláce,“ ukazovala na dveře za sebou. Rychle si prohlížela ostatní kejklíře, ale muž, jehož potkala, mezi nimi nebyl.

„Nikoho jsem neviděl. Vy ano?“ obrátil se Brutus na ostatní.

„Ne, nikoho jsme si nevšimli,“ vrtěli svorně hlavami.

„Vidíte, urozená paní,“ krčil Brutus rameny. „Je ale pravda, že se na palác nikdo z nás nedíval. Klidně jsme ho mohli propást. Když cvičíme, dáváme spíše pozor, abychom si nesrazili vaz. Kdo by to vlastně měl být?“

„Zločinec,“ odpověděla Ludmila. Dech se pomalu uklidňoval, přesto se jí zdálo, že omdlí. „Byl oblečený stejně jako vy. Máš tu všechny své lidi? Nechybí nikdo?“

„Nikdo, urozená paní," vrtěl hlavou principál. Teprve teď si jí pozorně prohlédl a všiml si, jak je bledá. „Myslím, že byste to měla pustit z hlavy. Beatrice," obrátil se na dceru, která udýchaná po namáhavém cvičení seděla na oji vozu a odpočívala. „Pomoz urozené paní. Odveď ji. Musí si odpočinout."

I když Ludmila chabě protestovala, že musí zločince najít, Beatrice ji rezolutně uchopila kolem pasu a odváděla zpátky do paláce.

„Nebojte se, urozená paní," snažila se ji uklidnit. „Ota se o všechno postará."

„Myslíš našeho panoše?"

„Ano," trochu se zarděla černovláska. „Viděla jsem vás spolu. Až si lehnete, najdu ho," slibovala. „Určitě toho zločince chytí."

Nevolnost pominula a Ludmile se pomalu vracely síly. Nechtělo se jí na lože, ale Beatrice ji držela pevně. Ludmila si nebyla jistá, zda by ji černovlasá dívka pustila, kdyby její pomoc odmítla. Asi by se nechtěla vzdát úkolu, který dostala od otce. Díky jemu mohla přerušit namáhavé cvičení a ještě jít hledat panoše Otu. Ludmila pocítila rozladění a zdálo se jí, že ji všichni opustili.

„Panoš Ota je určitě statečný. Má i jiné přednosti. Ale má i spoustu slabostí a nectností. Jako každý mladý šlechtic," usmála se, když pomalu stoupaly do schodů. Skoro nemusela zvedat nohy, protože Beatrice měla dost síly za obě. Nechtěla brát kejklířce její iluze, nechtěla ani ublížit Otovi. Přesto zaznělo v jejím hlase varování. Jako by říkala: „Pozor, panoš Ota se nenarodil pro jednu ženu. A pro obyčejnou už vůbec ne!"

Beatrice ji pochopila. Ohrnula ret a lehkomyslně odpověděla: „Který mužský je bez chyby? Žádný neumí být věrný na celý život." V duchu ji ale zaplavila hořkost. „Samozřejmě," říkala si, „ta urozená paní má pravdu. Ota je šlechtic a já jenom obyčejná holka. Komediantka bez domova a cti." Nemohla se pro tu krutou pravdu na paní Ludmilu hněvat. Vlastně bylo dobře, že jí připomněla místo, které kejklířům ve společnosti přísluší. Včera, když od Oty dostala prsten, vznášela se v oblacích. Ale člověk musí žít na zemi.

„Tady je moje ložnice," zastavila se Ludmila na chodbě v paláci a ukázala na dveře. „Děkuji ti, ale snad už to zvládnu sama!"

Beatrice rozpačitě přešlápla. Najednou ztratila chuť jít hledat Otu. Skoro by se raději vrátila ke svým a zase cvičila. Bolelo z toho tělo, modřin by se člověk nedopočítal, někdy ani usnout nemohla, ale pořád to bylo lepší, než se trápit pro nesplnitelný sen. Nikdy o lásce nepřemýšlela. Žila svůj život na cestě od štace ke štaci. Byla šťastná, pokud měla kde spát a co jíst. Najednou jí to všechno připadalo hloupé a prázdné.

„Neměla bych raději...," zaprotestovala a otevřela dveře do komnaty, aby mohla paní Ludmila vstoupit.

„Děkuji, už jsem ti řekla, že můžeš jít," odmítla Ludmila ostřeji, než měla v úmyslu. Chtěla být sama. Nerozuměla si, měla by jí být vděčná. Vlastně i byla. Přesto toužila zbavit se kejklířky co nejrychleji. Už aby byl zpátky Oldřich!

Beatrice se uctivě uklonila a počkala, až Ludmila zajde do své komnaty. Pak opatrně zavřela dveře a zůstala na chodbě stát tiše se sklopenou hlavou. Přemýšlela, co dál. Měla by jít hledat panoše Otu. Slíbila to.

„Co tu děláš?" ozval se trochu hrubý mužský hlas. Vzápětí ucítila, jak ji kdosi zezadu chytil kolem pasu a dost neurvale se snažil vniknout rukou do jejího výstřihu. Zrovna teď měla na takové věci náladu! Jindy by to asi odbyla žertem, rychle by se vymanila a zmizela. Nebylo radno dělat si v hradní posádce zbytečně nepřátele. Ale po rozhovoru s Ludmilou dostala strašlivý vztek. Vůbec nepřemýšlela. Prohnula tělo, pokrčila nohu a patu švihla dozadu. Vojáka zasáhla přesně do rozkroku. Muž zaúpěl a pustil ji. Ale to Beatrici nestačilo. Prudce zaklonila hlavu a zasáhla muže do brady.

„Ty děvko," zařval vztekle a rukou sáhl k opasku pro dýku. Jenže Beatrice se uměla prát. Přidřepla k zemi, nohou švihla do strany a podrazila mu nohy. Voják se svalil s těžkým žuchnutím na podlahu. Hlavou se udeřil o stěnu a kdyby neměl přilbu, asi by to s ním nedopadlo dobře.

Beatrice bleskově přeskočila saltem ležící tělo a hnala se ke schodišti, aby byla co nejrychleji pryč. Voják se sbíral s klením ze země a s údivem zíral za štíhlou dívkou, která ho tak neuvěřitelně potupila. Ještě štěstí, že tu byl sám. Kdyby se to rozkřiklo mezi ostatní posádkou, na hradě by nevydržel!

„Stůj!“ ozval se najednou přísný hlas. Byl ženský, a proto Beatrice poslechla. V otevřených dveřích na konci chodby stála menší korpulentní žena v režné splývavé košili, jakou nosili kajícníci. „Co se tu děje?“

Dřív, než mohl voják cosi vykoktat, odpověděla Beatrice. „Nestalo se vlastně vůbec nic, urozená paní. Doprovázela jsem paní Ludmilu do její komnaty a když jsem odcházela, přeběhla po chodbě myš. Hrozně jsem se vyděsila. Proto jsem vykřikla. Váš voják se ji pokusil chytit, ale bohužel mu utekla.“

Zdislava se podezíravě rozhlížela po chodbě. To, co jí řekla černovlasá dívka, mohla být jen stěží pravda. Jak znala vojáky z lemberské posádky, těžko by se pachtili chytit nějakou myš. Navíc takhle hlučně? Strážný byl potlučený, jako kdyby se kutálel po schodech. Nic, co viděla, nezapadalo do příběhu o honu na myš. Jenže proti hřmotnému potlučenému strážnému stála jen křehká dívka. Skoro ještě dítě.

„Inu, když je to tak,“ řekla rozpačitě, „pak je vše v nejlepším pořádku. Pojď sem,“ usmála se na černovlásku zvědavě. „A ty,“ přísně se zamračila na vojáka, „až budeš zase chytat nějakou myš, tak si dávej lepší pozor!“

„Nezlobte se na něj, urozená paní,“ usmála se Beatrice. „Dělal, co mohl. Ale tahle myš byla strašně hbitá!“

„Díky,“ tiše zabručel voják a skoro přátelsky se na ni ušklíbl, když procházela kolem. Zvedl se ze země a stál u stěny jako hromádka neštěstí. Dívčino mlčení mělo pro něho mnohem větší cenu, než pomstít těch pár boulí, které utržil.

„Kdo jsi?“ optala se jí Zdislava, když dívku posadila na lavici proti svému křeslu.

„Artistka, urozená paní. Jmenuji se Beatrice. Večer budu vystupovat na hostině.“

„Co se stalo na chodbě?“

„Už jsem vám to říkala. Myš.“

„Nerouhej se,“ opáčila přísně Zdislava. „Lež je smrtelný hřích. Stejně jako smilstvo. Nuže?“

„Nestalo se vůbec nic,“ trvala dívka na svém. „Nic, co by vás mohlo pohoršit.“

„Vím, že pro vás kejklíře pravda mnoho neznamená. Ale pochop, dítě, že duši máš jen jednu. Ulehči svému svědomí.“

„Copak jste kněz?“ vyhrkla Beatrice. Pak se zamračeně zadívala do utrápené ženiny tváře. Neušly jí vrásky kolem očí, ani hořký výraz úst, stažených do přísné linky. „Vím, co si asi myslíte o potulných umělcích, jako jsem já a můj otec. Ale přísahám, urozená paní, o svou duši dbáme možná lépe než většina lidí!“

Paní Zdislava se zbožně pokřižovala a pak se usmála. „Věřím ti, dítě. Řeknu manželovi, aby toho vojáka potrestal.“

„Nedělejte to,“ prosila Beatrice. „Nic se nestalo, opravdu! Srovnala jsem se s ním sama. To musí stačit.“

„Tak přece,“ usmála se Zdislava. Prohlížela si černovlasou dívku a zdálo se jí, že nevypadá jako povětrná holka. V duchu si říkala, že i mezi potulnými komedianty se občas najdou slušní lidé. Dívka byla ještě příliš mladá, aby ji mohl potulný život zkazit. Začala se jí vyptávat a záhy se obě ženy zabraly do družného hovoru. Beatrice byla vnímavou posluchačkou. Zdislava se pomalu svěřovala se svým trápením. Rychle ztratila ostych, který by cítila před vlastním mužem. Věděla, že Havel by stejně nikdy nepochopil, co cítila ke svým kocourkům. Její obyčejné starosti považoval za malicherné. Ale kejklířka žila jinak. Chápala ji.

Teprve po hodné chvíli se paní Zdislava odmlčela. Cítila klid, jako kdyby právě dostala rozřešení po zpovědi. „Ještě se spolu pomodlíme, dítě,“ řekla prosebně. „Pak můžeš jít.“

Beatrice odcházela zmatená. Netušila, že vznešení lidé mohou mít takové starosti. Byli bohatí, mohli si koupit všechno, co se jim zlíbilo. A přece byla tahle stárnoucí šlechtična podobná vesničankám, se kterými se Beatrice stýkala. Trápila se pro stejné věci jako její poddaní.

„Třeba se k sobě s Otou hodíme, i když je šlechtic,“ napadlo ji. „Možná nemá paní Ludmila pravdu. Nejsem přece o tolik jiná, než urozené dámy. Proč by si šlechtic nemohl vzít obyčejné děvče?“

Vyšla na chodbu. Voják, který držel stráž, se opíral o stěnu u okna a zdálo se, že dřímá. Jakmile uslyšel otevírání dveří, napřímil se. Když však zjistil, že je to jen Beatrice, zase si udělal pohodlí. Dívky si vůbec nevšímal. Proč taky? Svou věc vyřídili.

Beatrice mířila ke schodišti, když proti ní z pavlače vešel do chodby jakýsi mnich. Měl na sobě šedou františkánskou kutnu. Aniž by zaváhal, zamířil k jizbě paní Ludmily. Do tváře mu nebylo vidět, ale Beatrice by si ho stejně nevšímala. Byla na hradě krátce, aby mohla znát všechny, kteří se zde pohybovali.

Napadlo ji jen, co může chtít žebravý mnich od paní Ludmily. V tu chvíli otevřel strážný okno a vyklonil se ven. „Hej," volal na někoho z posádky, „přines mi džbánek piva!"

Chodbou zavál chladný průvan, který lehce nadzvedl spodní okraj mnichovy kutny. Beatrice zahlédla, že mnich nemá nahé nohy s dřevěnými sandály, jak by se na františkána slušelo. Měl kožené škorně a nohavice, sešité z pruhů barevné látky.

Okamžitě jí došlo, že s ním není něco v pořádku.

„Kdo jsi? Ať tě ani nenapadne jít dál!" vykřikla a vrhla se ke dveřím do Ludmiliny komnaty. Muž v mnišské kápi nečekal. Cosi zaklel, rychle se otočil a utíkal zpět na pavlač. Beatrice křikla na strážného, který se nevzrušeně vykláněl z okna a domlouval se s kýmsi na nádvoří.

„Ty tupá hlavo, za ním!"

„Za kým?" urazil se strážný. „Komu nadáváš, ty komediantko?"

Beatrice se s ním nemínila dohadovat a vyrazila za falešným mnichem sama. Jenže už bylo pozdě. Na pavlači zakopla o šedou kutnu, kterou utíkající shodil, aby mu nepřekážela. Po muži nikde ani stopy. Již podruhé to odpoledne neznámý v komediantském oděvu zmizel.

XXI. KAPITOLA

Beatrice snadno zjistila, že panoš Ota odjel hned ráno se svým pánem pryč. Nechtěla ho propást, až se bude vracet. Protože se bála o paní Ludmilu, požádala vojáka, který držel stráž na chodbě paláce, aby k ní nikoho cizího nepouštěl.

„Pokud to dokážeš, ať urozená paní zůstane u sebe ve své komnatě. Vysvětli jí, že nesmí nikam odejít. Řekni třeba, že to zakázal pan Havel. To máš jedno, určitě si něco vymyslíš," usmála se a pohladila ho po potlučeném čele, aby ho alespoň trochu odškodnila.

Pak seběhla na nádvoří. Skupina kejklířů stále nacvičovala večerní představení.

„Tati," chytila otce za ruku a prosebně ji stiskla. „Musím něco důležitého zařídit. Že mne pustíš?"

„Večer vystupujeme," bručel principál. „Musíš cvičit."

„Nemusím. Protože jsem nejlepší," zasmála se, když podle výrazu ve tváři otce pochopila, že ji pustí. Odběhla k bráně a uprosila vojáky, aby jí dovolili počkat ve strážnici. Oldřich z Chlumu přijel sice brzy, ale k jejímu zklamání bez svého panoše.

Ještě na mostě mu zastoupila cestu. „Urozený pane, musím s vámi hned mluvit."

Oldřich se na ni netrpělivě zamračil a protože pospíchal, chtěl beze slova pokračovat dál. Jeden z vojáků mu tiše řekl, že ta černovlasá dívka je Otova kejklířka. Teprve pak královský prokurátor přitáhl svému koni uzdu a zastavil.

„Je to důležité?"

„Je, urozený pane. Nesmírně," potvrdila a teď jí bylo ještě víc líto, že tu není panoš Ota. Určitě by s ní jednal královský prokurátor laskavěji. Takhle si připadala jako žebračka, která škemrá o almužnu.

„Dobře. Zajdu za svou ženou, trochu si odpočinu a hned potom tě vyslechnu," souhlasil Oldřich a chtěl pokračovat dál. Ale Beatrice chytila jeho koně za uzdu.

„Ne, urozený pane," řekla naléhavě. „Musím s vámi mluvit hned! Dřív, než budete mluvit s paní Ludmilou!"

„Stalo se jí něco?" vyděsil se královský prokurátor.

„Nestalo," uklidňovala ho dívka. Když si všimla, že si oddechl a chce pokračovat v jízdě, rychle dodala: „Ale mohlo!"

„Já se tě nezbavím," zavrtěl Oldřich hlavou, seskočil s koně a uzdu hodil jednomu z vojáků. Uchopil dívku kolem ramen a vedl ji průjezdem brány na nádvoří. „Poslouchám!" řekl napjatě.

Beatrice rychle a bez zbytečných podrobností vyprávěla o setkání Oldřichovy ženy s tajemným zločincem. „Protože ale zmizel a vaší ženě nebylo dobře, doprovodila jsem ji do její komnaty. Potom jsem si chvíli povídala s paní Zdislavou a když jsem od ní odcházela, všimla jsem si františkánského mnicha, který mířil do ložnice vaší ženy. Naštěstí zrovna zafoukal vítr a já zahlédla, že má pod kutnou pestré nohavice. Hned mi došlo, že to je ten převlečený zločinec, kterého vaše žena pronásledovala. Křikla jsem na něj, ať se ani neopováží vejít. Lekl se a utekl. Ale o tomhle paní Ludmila neví," dodala důrazně. „V jejím stavu by nebylo dobré děsit ji. Je vám jasné, urozený pane, že šel po ní? Asi ji chtěl umlčet. Věděl, že ho

poznala. Bůh sám ví, co má ten člověk na svědomí. Já se o něm s paní Ludmilou nebavila," dodala s trochu smutným povzdechem. „Probíraly jsme jenom takové hlouposti."

Oldřich si dlaní setřel pot z čela a uhladil si vousy. Zůstal stát a usmál se. „Myslím, že ti vděčím za hodně, děvče. Jak vidím, nevybral si Ota špatně. Když je člověk mladý, není umění být krásný. Ale být moudrý, to je dar. K tobě byl Bůh štědrý. Jsi nejen krásná, ale i chytrá. Pokud bys něco potřebovala, přijď, udělám, co je v mých silách. To myslím vážně! Teď běž po svých." Když si všiml dívčina zaváhání, dodal: „Neboj, až se můj panoš vrátí, řeknu mu o tvé šikovnosti!"

Hned pak se otočil a spěchal do paláce. Beatrice s úsměvem sledovala jeho mohutnou postavu a byla na sebe hrdá. Doufala, že i panoš Ota ocení, co dokázala.

Královský prokurátor skoro běžel. Do ložnice se vřítil zadýchaně, že se při pozdravu téměř rozkašlal. Ludmila seděla v křesle a dřímala.

„Představ si," začala hned, „pan Havel nařídil, že nesmím ven! To už přestává všechno, jak se chová. Co si o sobě myslí?"

„Vím o tom," uklidňoval ji Oldřich. Rychle hledal vhodnou výmluvu, ale Ludmila se nechtěla hádat. Vyskočila a vrhla se mu kolem krku. „Stýskalo se mi, víš?" řekla mazlivě. „Strašně jsem se bála!"

Oldřich ji něžně políbil a potom se opatrně vymanil z její náruče. „O mne strach mít nemusíš. Spíš ty si dávej pozor!"

Ludmila nalila ze zeleného džbánu do dvou pohárů trochu horkého piva a potom si sedla zpět do křesla. Hořela nedočkavostí, aby už mohla vyprávět o svém neobvyklém zážitku.

„Představ si, co se mi stalo," začala. „Šla jsem se pomodlit do kaple. Slyšela jsem někoho za sebou. Když jsem se otočila, uviděla jsem jednoho člověka, kterého jsem kdysi potkala ve Francii. V klášteře, kde mne vychovávali. Jmenuje se Pierre Jardine. To jméno ti určitě nic neříká. Tehdy byl jedním z nejznámějších kacířů. Stál v čele sekty albigenských. Bojoval proti králi a při jedné šarvátce ho chytili. Všechny jeho vojáky oběsili, pouze on a ještě jeden šlechtic se měli zpovídat přímo králi. Vezli je v poutech do Paříže. Vojáci,

kteří je hlídali, se na noc zastavili v našem klášteře. Abatyše je nejdříve nechtěla přijmout, ale bylo to v zimě. Zuřila vichřice a strašně mrzlo. Noc by venku nikdo nepřežil. Co měla dělat? Nakonec svolila. Co se pak stalo v noci, o tom se vyprávěly různé zkazky. Každopádně ráno jsme našli abatyši uškrcenou a oba vězni byli pryč. Pak už jsem o nich neslyšela. Až dneska jsem Pierra Jardina potkala tady na Lemberku," vrtěla hlavou, protože nemohla takové náhodě uvěřit.

Královský prokurátor ji tiše poslouchal a přemýšlel. Zdálo se mu, že tím by se daly vysvětlit některé události. Bude si muset vše v klidu promyslet. Nicméně přesto ho to odhalení nijak neuklidnilo. Spíše naopak.

Zatím si ho Ludmila zkoumavě měřila, zvědavá, co řekne.

„Jak vypadal ten Francouz?" optal se.

„Dneska jsem ho zahlédla jen letmo. Ale myslím, že se za ty dva roky příliš nezměnil. Tehdy v klášteře jsem si ho ale mohla prohlédnout dobře," trochu se zarděla a rychle pokračovala. „Abatyše ten večer rozhodla, že vězni mají dostat najíst. Jsme přece křesťané, vysvětlovala vojákům, kteří zajatce doprovázeli. Původně nás k nim nechtěli pustit. Tvrdili, že pro takové je i suché kůrky chleba škoda. Já a ještě jedna novicka jsme tehdy měly službu v refektáři. Proto jsme šly do vězeňské kobky s jídlem. Vidím to, jako by to bylo včera."

Ludmila se napila piva a v obličeji se jí mihl letmý úsměv. „Pierre Jardine byl zločinec, ale vždycky to byl krásný muž. Štíhlý, s hubeným snědým obličejem a ostře zahnutým nosem, vypadal jako sokol, který hledá kořist. Mluvil tiše a když jsme donesly misky s kaší a chléb se sýrem, prosil, ať chvíli zůstaneme. Byl zvláštní. Hovořili jsme o Bohu a o spasení. Vůbec mi nepřipadal jako kacíř. Měl v sobě něco znepokojivého. Ale všechno to byla přetvářka," vykřikla Ludmila hořce, jako by chtěla zahnat vzpomínky. „Bez mrknutí oka pak uškrtil abatyši Blanku. Starou a hodnou ženu! Takoví jsou všichni kacíři! Hovoří laskavě a pokorně, ale protože odvrhli Boha, řídí jejich skutky ďábel. Paní Zdislava má pravdu. Každého, kdo odmítá podřídit se Boží vůli, by měli upálit!"

Oldřich překvapeně poslouchal vyprávění své ženy. Takovou Ludmilu neznal. Dosud měl za to, že je ve víře tolerantní stejně jako on. Kdykoli přišla řeč na inkvizici, vždycky se shodli, že upalování lidí víře neprospívá. Pak ho ale napadlo, proč asi Ludmila tak vybuchla, když hovořila o svých vzpomínkách z kláštera.

Mladá dívka, zavřená za vysokými zdmi jen ve společnosti žen, potká najednou zajímavého a vzdělaného muže. Hovoří s ním a znepokojeně od něho odchází. Možná ani nemůže usnout. Celou noc o něm přemýšlí. Dívčí sny mohou být někdy velice zvláštní. Jenže ráno se krásný obraz hroutí pod neúprosnou krutostí světa. V Ludmile byl tenhle pocit zřejmě stále ještě živý.

Usmál se, vstal a pohladil ji po krásných plavých vlasech, které na ní tolik obdivoval.

„Neboj se, moje lásko, toho vraha chytneme. Pokud zůstal na Lemberku, brzy ho dostaneme do vězení. I když se tu potuluje spousta cizinců, není hrad tak veliký, aby se dokázal ukrýt. Jednou se mu podařilo utéct, ale nikdo nemá štěstí pořád. Přesto si myslím, že bys teď neměla nikam chodit sama. Jsi jediný svědek, který může dosvědčit jeho dávné zločiny."

„Ty myslíš," lekla se Ludmila, „že by mě mohl chtít..."

„Ne, to si nemyslím," klidnil ji rychle Oldřich. „Kdyby ti chtěl ublížit, už dávno by to udělal. Co by tím navíc získal? Musí mu být jasné, když jsi ho odhalila, že jsi mi o něm řekla všechno." V duchu musel znovu poděkovat černovlasé kejklířce, protože nebýt jí, kdo ví, zda by jeho žena nebyla další obětí tajemného zločince.

Ludmile se draly slzy do očí. Chytila Oldřicha za ruku a přitiskla šiji ke rtům. Vypadala jako hromádka neštěstí.

„Tehdy," začala tiše, „když jsme těm dvěma vězňům nesly večeři, přišlo nám jich strašně líto. V noci jsem se tam vrátila a dala jim pilku. Proto se dostali ven. Copak jsem mohla tušit, že budou vraždit?"

„Neudělala jsi nic, za co by ses musela stydět," řekl Oldřich důrazně. „Byl to sprostý zločinec a ty nevinné dítě. Jenom tě využil! Máš příliš dobré srdce a svět je často horší, než se na první pohled zdá. Ne vždy můžeš prokazovat lásku bližnímu svému! Zatím tě

budou stále doprovázet dva vojáci z mé družiny. Pro jistotu. Kdybys toho Francouze znovu potkala, oni už si s ním poradí.“

Ludmila se šťastně usmála. Věřila svému manželovi a když si on myslí, že se nedopustila ničeho zlého, určitě to je pravda. Nervozita, kterou od rána cítila, jako by z ní zázrakem spadla.

„Ale večer na hostinu půjdeme?“ optala se pro jistotu.

„Samozřejmě,“ přikývl Oldřich. Sám byl rád, že Ludmila změnila téma. Hlavně, aby co nejrychleji zapomněla. „Slyšel jsem, že už dorazil tvůj bratr Marek z Vartemberka. Může ti dneska večer dělat společnost. Protože já zastupuji krále, který tu ještě není. Sama víš, že budu mít spoustu úředních povinností. Ale čas si najdu i pro tebe, Ludmilo.“

„Vždyť já vím,“ usmála se plavovláska dobromyslně. „Bude to stejné jako jindy. Uvedeš mne do sálu, usadíš a odejdeš. Teprve až slavnost skončí, začneš mě hledat.“

XXII. KAPITOLA

Bylo pozdě odpoledne, když Ota v čele královských vojáků přijel zatknout mlynáře Ješka z Dolního mlýna. Nezastihl ho však.

„Hospodář je už dva dny pryč. Odjel v neděli ráno,“ ochotně vysvětloval stárek. „Už si děláme starosti, co se mu stalo. Na tak dlouho zatím mlýn nikdy neopustil. Ač je březen, máme pořád chvála Bohu práce dost. Stále sem jezdí sedláci s mletím.“

„Odjel v neděli ráno? Ten den našli zavražděného zlatníka Ruprechta?“ upřesňoval Ota.

„Přesně tak, urozený pane. Náš hospodář byl vlastně pryč už v noci. To víte, vdovec. Často jezdíval na noc pryč,“ usmíval se stárek

a mnul si rozpačitě neholenou tvář. „Samotnému chlapovi je bez ženské smutno. Měl jich tady v okolí hned několik.“

„Několik? To víš jistě?“ překvapeně se ptal Ota.

„Byl jako vy,“ zašeptal tiše jeden z královských vojáků, aby ho stárek neslyšel. Ale Ota neměl dnes na podobné žerty náladu. Otočil se a přísně vojáka napomenul, aby si hleděl svého.

„Jisté, co je jisté?“ bručel stárek. „Do postele jsem mlynáře nedoprovázel. Ale říkala mi Anka z pily, že si s ní náš hospodář občas zalaškuje. Našeho pana Ješka prý viděli i s dcerou soukeníka Michala. Říká se taky, že má nějakou v Jablonném. Prý vdanou. Ale kterou, to nevím. Třeba je zrovna u ní.“

„Jak dlouho se tu v neděli ráno zdržel?“

„Jenom chvíli. Vrátil se hodně brzo. Hned za úsvitu. Náhodou jsem zrovna musel na dvůr. Večer předtím jsme dost pili a už mě tlačil měchýř. Přivázal koně u plotu, ani ho neodsedlal. Šel nahoru do jizby a za chvíli byl zpátky. Nesl veliký vak, přivázal si ho k sedlu, zamával mi a křikl, ať se dobře starám o mlýn, že si musí ještě něco zařídit. Pak odjel.“

„Kde má jizbu?“

„Tady, urozený pane,“ ukláněl se stárek a vedl panoše s vojáky mlýnicí k nevelkému dřevěnému schodišti, kterým se dalo dostat do patra. „Hned ty první dveře,“ ukazoval. „Ty další jsou jenom komory. Kromě hospodáře tu nikdo další nebydlí. Já a čeledín spíme vedle maštale. Není to tam špatné, teplo tam je, ale někdy...“

„Na tohle jsem se neptal,“ přerušil hovorného stárka Ota. Vstoupil do čistě uklizené místnosti. Truhla, jak předpokládal, byl prázdná. Kromě několika starých bezcenných hadrů v ní nenašel zhola nic.

„Ten mizera si hned po vraždě sbalil věci a i s penězi zmizel. Na Jitku se vykašlal,“ rozčiloval se, když s vojáky cválal zpět na Lemberk. „Naplánoval to, aby se dostal k Ruprechtovým penězům. Za takové jmění si může pořídit dvorec. Vůbec mu nešlo o zlatníkovu ženu. Jenom jí využil.“

„My ho najdeme,“ sliboval voják, kterého před chvílí panoš Ota napomínal kvůli vtipkování. „Protože netuší, že po něm jdeme, nebude daleko. S hromadou stříbrňáků se tak snadno neztratí. V

táboře si vezmu jídlo a peníze. Pokud souhlasíte, urozený pane, se Zbyškem ho chytneme a přivedeme.“

„Původně mi ho bylo skoro líto, když jsem si myslel, že to udělal z lásky. I když vraždil,“ svěřoval se Ota. „Až ho chytnete, nejdřív mu dejte pořádnou nakládačku. Panu Oldřichovi řeknu, kam jste odjeli. Beru všechno na sebe. Nemusíte se zdržovat. Hlavně ho najděte!“

Když dorazili na Lemberk, nejdřív Ota zkontroloval, zda už je paní Jitka ve vězení. Našel ji v podzemní vlhké kobce na zemi ve špinavé slámě. Neměl ani náladu, aby jí řekl o mlynáři Ješkovi. Mávl jen rukou a beze slova odešel, když ho prosila, jestli by mohla mlynáře alespoň na chvíli spatřit.

Vyšel z hradního sklepení na nádvoří a plnými doušky vdechoval mrazivý podvečerní vzduch. Byl příjemně čistý a chladil rozpálenou hlavu. Zatoužil po lázni, protože si připadal strašně špinavý, jako by na něm ulpělo všechno, co během dne viděl a slyšel.

Právě když se rozmýšlel, zda zajde za panem Oldřichem, nebo se ještě chvíli projde, aby si trochu spravil náladu, objaly ho zezadu dvě útlé ženské ruce.

„Kde se pořád touláš?“ smála se Beatrice a s potěšením sledovala, jak s ní mladík zápasí, aby se vymanil z pevného sevření. Byla akrobatka a měla sílu, že by jí mohl mnohý rytíř závidět.

„Jsi jako ještěrka,“ bránil Ota, když její ruce konečně setřásl. „Chceš se prát, nebo jenom mazlit?“ smál se, když dívka naznačila, že se chce na něho znovu vrhnout.

„Ani jedno, ani druhé,“ odpověděla a něžně ho políbila na tvář.

„Co tu vlastně děláš? Jsi první hezká věc, kterou jsem dneska potkal,“ usmál se Ota šťastně.

„Večer budeme vystupovat v paláci při hostině. Od oběda nacvičujeme, protože pan Havel si poručil několik čísel, která jsme už dlouho nepředváděli. Můj otec chce, aby představení bylo perfektní.“

„Já myslel, žes přišla za mnou,“ hrál uraženého Ota.

„Už jsi mluvil se svým pánem?“

„Myslíš teď odpoledne? Ještě ne. Zrovna se za ním chystám.“

„Ach tak,“ odpověděla dívka s nádechem zklamání. Tak strašně by ráda, kdyby Ota věděl, co dneska prožila. Ale chápala, že by

nevypadalo dobře, kdyby mu o tom vyprávěla sama. „Musíš za svým pánem hned?“

„Vlastně ani ne,“ zavrtěl hlavou Ota, kterému neušlo dívčino zklamání. Napadlo ho, zda to není kvůli tomu, že ji chce hned opustit. „Pan Oldřich může ještě chvíli počkat. Musím si stejně trochu odpočinout. Na dnešek jsem skoro nespal,“ omlouval se. „Celý den jsem někde lítal. Do Jablonného, pak zpátky na Lemberk, zase do Jablonného, potom do jednoho mlýna a zase zpátky sem na hrad.“

„Abys věděl, já měla taky pěkně rušný den. Tvůj pán ti poví víc. Ale dvě věci ti musím říci hned. Mohly by vám pomoci při pátrání. Až budeš se svým pánem mluvit o zločinci v pestrých šatech, řekni mu, že můj otec se šel podívat do truhly, která zbyla po zavražděném loutnistovi. Představ si, šaty, ve kterých vystupoval, zmizely. Kdy, to samozřejmě neví. Mohlo se to stát hned po vraždě, ale mohlo to být třeba i dneska ráno. Určitě ale měl ten muž, kterého dneska honili, šaty našeho zabitého loutnisty Remigia.“

„Jaký muž?“ překvapeně povytáhl obočí Ota.

„To teď není podstatné,“ odváděla dívka řeč. „Tvůj pán ti všechno poví. Proč se s tím zdržovat? Navíc ti musím říci ještě něco. Mluvila jsem s paní Zdislavou. Zpovídala se mi, strašně se trápí. Většinou mluvila o víře a hříchu. Ale zmínila se také o jedné maličkosti. Vzpomněla jsem si, že jsi mi vyprávěl o kocourech, které jí kdosi zabil. Pořád na to myslí. Přitom se zmínila o své sestře. Ta prý před mnoha lety spáchala sebevraždu. Skočila z hradeb dolů a zlomila si vaz. Víš, co se paní Zdislavě vybavilo? Že její sestra měla tehdy v náruči kocoura. Normálně by se kočce nic ani při pádu z takové výšky nestalo. Ale její sestra držela kocoura tak pevně, že ho snad přiškrtila. Bůh ví, v každém případě byl tak potlučený, že ho museli utratit. Nemůže to mít nějakou souvislost?“

„Samozřejmě může,“ souhlasil Ota. „To by mohla být konečně první kloudná stopa v té nesmyslné záležitosti s kocoury. Možná se od Zdislavy něco dozvěděla i paní Ludmila. Je přece její příbuzná.“

Při zmínce o Ludmile si Beatrice vybavila odpolední rozhovor.

Když stála proti Otovi, všechno se zdálo být v nejlepším pořádku. Věděla však, až se vrátí mezi kejklíře a panoš Ota ke královskému

prokurátorovi, vyroste mezi nimi zase zeď. Přesně taková, o jaké mluvila paní Ludmila. Zakázala si trápit se. Ať už všechno dopadne jak chce, teď se cítila šťastná. Snad jako nikdy.

Ruch na nádvoří zatím zesílil a bylo slyšet vrzání řetězů padacího mostu. Bránou se do hradu sjížděli urození hosté se svými panoši. Blížilo se zahájení večerní slavnostní hostiny.

Beatrice chytila Otu za ruku. „Pojď, půjdeme někam do tepla. Tady to děsně fouká. Nezdá se ti, že je dneska mnohem větší zima než včera?“

„Určitě. V noci byla jasná obloha a to znamená mráz. Je teprve březen, co bys chtěla?“

„Co?“ usmála se rozpustile. „Tebe! Vždyť jsme se včera zasnoubili, vidíš?“ zvedla ruku a na něm prsten, který jí Ota daroval. Navlékla si ho teprve před chvílí. Před otcem i ostatními ho pečlivě ukrývala. Nemusí ostatní všechno vědět!

„To je pravda, má lásko,“ odpověděl vážně Ota. Opatrně, jako by se chtěl ujistit, že se mu nezdá, ji pohladil po tváři. Tiše si dívku prohlížel. Vyzařovalo z ní něco, co mu v životě tolik chybělo. Něco, co žádná jiná neměla. Připadalo mu, jako kdyby otevřel dveře do úplně nové komnaty. Ty komnaty, které zatím znal, nestály za moc. Ale tahle voněla a lákala.

„Stalo se něco?“ neklidně se ošila Beatrice. „Proč si mě tak prohlížíš? Nelíbím se ti?“

„Právě naopak! Pojď,“ řekl. V jeho hlase nezněla prosba, nezněl ani rozkaz. Znělo v něm přesně to, co cítila i ona. Nepatrně se zachvěla a pak ho bez rozmyšlení následovala. Dychtivě, jako žena následuje svého muže.

XXIII. KAPITOLA

Hostů přijelo nakonec víc, než se mohlo vejít do největšího sálu hradu. Havel z Lemberka nechal narychlo prostřít stoly i v předsálí a také na chodbě. Jídla navařila kuchařka dostatek, nože a mísy stačily také. Starost mu ale dělala jiná věc. Koho usadit v hlavním sále a koho venku? Tenhle složitý problém nemohl svěřit purkrabímu. Byla to ošemetná záležitost, aby někoho neurazil. Každý host se cítil důležitý a místo v hlavním sále chtěli samozřejmě všichni. Ještě

štěstí, že mu pomáhala Zdislava, která uměla nespokojené hosty uklidnit.

Havel měl radost, když viděl, že se zase usmívá. I když smutek ze Zdislaviných očí nezmizel. „Každá žena alespoň na chvíli zapomene na trápení, když má hostit tolik lidí," říkal si „Která paní by se nestrachovala, že ji sousedé pomluví, pokud by všechno nebylo, jak se patří? Zdislava si zakládá na své pověsti výtečné hospodyně. Hostina je pro ni ten nejlepší lék. Všechno nakonec přebolí, chvála Bohu!"

I když Havel z Lemberka hlásal střídmost a jeho stůl byl pověstný skromností, tentokrát zavrhl své zásady. Vzbudila se v něm marnivost a pýcha. Chtěl celému světu ukázat, jak významnou událostí je vysvěcení trnu z Kristovy koruny. Především synovec Mauric, který žil řadu let ve Francii, byl neobyčejně platným rádcem. Pomáhal vybrat nejlepší lahůdky, o kterých dosud na Lemberku nikdo neslyšel. Zdislava původně sledovala přípravy s rozpaky, protože byla přesvědčená, že všechno je jenom plýtvání. Dokonce se snažila kázat o světské marnivosti. Ale postupně ji manželovo nadšení ovládlo a zatáhlo do kolotoče příprav. Nakonec to byla ona, kdo měl strach, aby byl všeho dostatek a s vráskami na čele kontrolovala stavy zásob. Jídlo a pití muselo vystačit nejméně na dva nebo tři dny.

Pán z Lemberka měl truhlice plné stříbra. Proto si mohl dovolit dovézt vybrané lahůdky z ciziny. Skvělá rýnská vína, orientální sladkosti, voňavá koření a jižní ovoce, které většina přítomných nejen nikdy neokusila, ale ani neviděla. Již několik týdnů před hostinou lovčí v lesích kolem chytali srnce, zajíce a bažanty. Z panských sýpek přivážely fasuňky pytle s moukou a kroupami. Poddaní z celého panství museli jako mimořádný plat dodat vrchnosti kopy vajec, hroudy másla a sýra. Med a sušené ovoce nakoupil purkrabí na jarmarku v Liberci už před začátkem masopustu. Sládek připravoval v hradním pivovaru jednu várku piva za druhou, takže sklep záhy nestačil. Protože mu v pivovaru došel ječmen na slad, nechal pan Havel koupit ještě dva vozy v Mimoni.

Kuchařka, která se původně zhroutila, když se dozvěděla, co všechno bude muset nachystat, dostala k ruce tucet zkušených

hospodyň z Jablonného. Kdyby však nepomohly i děvečky, které se jinak staraly o dobytek, nestihlo by se všechno dopéct a uvařit. Nakonec to však dopadlo dobře. Paní Zdislava ještě jednou obešla stoly. Byla spokojená. Masivní desky doslova praskaly pod váhou mís s jídlem.

Zdislava se snažila nepřipouštět si výčitky, které se jí občas mihly hlavou. Jak dlouho by s tímhle jídlem vystačila ve špitálu pro své chudé! Jenže copak tohle připravovala pro sebe? Ještě nikdo v severních Čechách nedokázal to, co ona a její manžel. Získali relikvii, které se v českém království žádná jiná nevyrovnala! Nic nepovzbudí křesťanskou víru mezi lidmi tolik jako vědomí, že mají pravý trn z koruny syna Božího. Vždyť tu korunu měl na hlavě Kristus při svém ukřižování!

Oldřich z Chlumu dorazil ještě před zahájením hostiny. Zastupoval krále a znal své povinnosti. Oblékl se do volného kabátce z fialového sukna, vyšívaného zlatým dracounem, který užíval při oficiálních příležitostech. Na krku měl zavěšen masivní zlatý řetěz. Doprovázeli ho dva vojáci s kopími, na nichž vlály červené praporce s erbem českého krále.

Pan Havel ho osobně uvedl na čestné místo v čele stolu ke křeslu po pravici vladařského trůnu. Ten byl vyhrazen pro něho. Ludmilu usadil k postrannímu stolu u okna, určenému pro vznešené dámy. Oldřich zachytil Ludmilin pohled s povytaženým obočím, který mu na dálku vyčítal: „Vidíš, co jsem ti říkala? Alespoň mě tu nezapomeň, až hostina skončí.“

Oldřich se úklonami zdravil s některými velmoži, kteří už seděli u stolu. Hynek Berka z Dubé, rozložitý muž, uznávaný vůdce severočeské šlechty, vstal a šel ho pozdravit osobně. V poslední době se ke královskému prokurátorovi choval s okázalým přátelstvím. Mnozí tomu nemohli uvěřit a ptali se, co za tím vězí. Vždyť Oldřich zabil před rokem v souboji syna pana Hynka Berky a vzal si za manželku Ludmilu z Vartemberka, která byla předtím zasnoubená právě jeho synovi.

Ti zasvěcenější ovšem věděli, že syn pana Hynka Berky se dopustil podlého zločinu. Pro jinou vdanou ženu zavraždil Ludmilina otce. Nikoli v poctivém souboji, ale dýkou do zad. To, co spáchal, by

žádný čestný rytíř nikdy neudělal. Hynek Berka čestný rytíř byl a velice ho ta ostuda trápila. Smutek však pomalu přebolel. Oldřich z Chlumu mnohokrát prokázal, že je spravedlivým mužem. To uměl pán z Dubé ocenit. I když v mnohém nesouhlasil s králem Přemyslem, měl s Oldřichem společný zájem. Udržet v severních Čechách pořádek.

„Chytil jsem na svém panství dva šejdíře, kteří po hospodách hráli falešně kostky a obírali poctivé lidi. Přivezl jsem je sem," řekl a jeho zamračenou tváří se mihl letmý úsměv. „Chtěl jsem je potrestat sám, ale pak se mi doneslo, že toho mají na svědomí víc. Až to divadlo kolem relikvie skončí, můžete je vyslechnout."

Královský prokurátor přikývl. „Udělám to. Mohu se vás na něco důvěrného zeptat?"

„Podle toho, o co půjde," opatrně opáčil mohutný velmož. Rukou si přejel černé vousy a vyčkával.

S trochu rozpustilým výrazem v očích se Oldřich vážně zeptal: „Vy se neradujete, pane Hynku, že se tu sešlo tolik věrných křesťanů, aby uctili svatou relikvii?"

„To jsem neřekl," usmál se pán z Dubé. Pak vzal královského prokurátora mohutnou rukou kolem ramen, naklonil se a tiše zašeptal: „Ale nijak zvlášť mě ten relikviář nedojímá. Jsem rytíř a mám raději meč."

„Možná ho tu ještě budete potřebovat," přikývl královský prokurátor. „Zatím dobrou zábavu."

Když se pán z Dubé vrátil na místo u stolu, přiřítil se panoš Ota. „Už jsem tady," zadýchaně se ukláněl. „Zařídil jsem všechno, jak jste si přál. Všude hlídají naši lidé. Znovu jsme prohledali celý hrad. V tom zmatku, který tu vládne, to nebyla maličkost. Bohužel nic. Ten Francouz, kterého viděla paní Ludmila, nikde není. Neumím si představit, kam by zalezl. Asi se mu podařilo vyklouznout ven z hradu. Zřejmě se ukrývá někde v okolí, pokud vůbec neodjel. Ví už, že jsme ho odhalili, co by tu dělal?"

„Nevěřím," vrtěl hlavou královský prokurátor. „Jsem si jistý, že tu zůstal. Jenže kde? A co vůbec chce? Napadá tě, proč se objevil zrovna dneska?"

„Odpovědět neznám," bránil se Ota. „Ale tady už opravdu není místo, které bychom neprohlédli. Mohl by se schovat jedině tak, že by se převlékl za někoho jiného. Potulují se tu desítky cizinců. Ale i to by bylo pro něho strašlivé riziko. Vyptával jsem se všech, kteří se na hrad sjeli. Já myslím, že už je pryč."

Sál se zatím zcela zaplnil. Havel z Lemberka se usadil ve svém honosném křesle a dal rukou znamení trubačům. Sálem zazněly ryčné fanfáry. Pak se objevil zástup děveček se džbány. Všechno, co na hradě mělo ruce a nohy, obsluhovalo hosty.

Havel ještě chvíli počkal, než se hosté usadí a budou obslouženi. Připravil si několik vět na uvítanou a první slavnostní přípitek. Jenže lidí bylo příliš a někteří začali hodovat a pít už dopoledne. Mnohým se leskly oči vypitým alkoholem a zajímaly je spíše křivky dívek, pobíhajících mezi stoly, než hostitelův proslov. Nakonec si Havel z Lemberka rozmrzele sedl a trochu rozpačitě se rozhlížel sálem. Teď mu přišlo líto peněz, které za všechno jídlo a pití dal.

„Opravdu vynikající hostina," naklonil se k němu Oldřich. „Hodná knížete," chválil, aby zmírnil jeho rozladění. Bylo mu Havla trochu líto. Ale už předem věděl, jak hostina dopadne. Bylo to vždycky stejné. Pokud se někam sjelo takové množství lidí, mnozí odhodili zábrany a jedli a pili, jako by to měla být jejich poslední večeře.

„Nesmíte se divit," pokračoval královský prokurátor. „Řada hostů jsou venkovští šlechtici, kteří za celý rok nevytáhnou paty ze své tvrze. Neznají dvorské mravy."

„A já se trápil, abych je usadil podle jejich důstojnosti. Abych se nikoho z nich nedotkl," vrtěl naštvaně hlavou pan Havel. „Kdybych je vzal do čeledníku a nasypal jim něco do žlabu, budou stejně spokojení jako tady."

„Nesuďte všechny stejně," ozval se Hynek Berka z Dubé, který stál s pohárem vína vedle nich. „I já musím vyslovit svůj obdiv, co všechno vaše tabule nabízí. A věřte," usmál se, „vím, o čem mluvím." Ke chvále se přidávali další šlechtici, kteří seděli poblíž. To částečně pana Havla usmířilo. Za chvíli se opět spokojeně usmíval.

„Slyšel jsem, že jste pozval skupinu kejklířů," optal se dychtivě jeden z hostů. „Miluji jejich vystoupení,"

„Bylo by dobré, abyste je pozval hned. Za chvíli už z jejich umění někteří z přítomných pánů nebudou mít vůbec nic. Čekám, kdo se první svalí pod stůl," nadhodil dobromyslně druhý.

„Máte pravdu," souhlasil Havel. Obrátil se na svého panoše, který stál se džbánem v ruce za jeho křeslem, „Zařiď to!"

Kejklíři čekali na chodbě u kuchyně. Trvalo proto chvíli, než se prodrali davem lidí. Pak se ozval buben s tamburínou a troubou. Za rytmického rachocení vešli pestře odění muži a ženy do sálu. Všichni hosté okamžitě přestali mluvit.

„Skvělé," volali nadšeně a přesunovali své stolice blíže k rohu vedle dveří, kde se mělo vystoupení konat, aby co nejlépe viděli.

„Vidíš, pane Havle," neodpustil si malé rýpnutí Hynek Berka z Dubé, „že severočeští páni umí poslouchat?"

„Je smutné, že jen komedianty," odpověděl upjatě hostitel. „Nicméně pokud vím, právě vy se považujete za jejich hlavu!"

Kejklíři rychle připravovali místo pro své vystoupení. Především se snažili odtlačit hosty, aby měli pro akrobatické kousky dostatek prostoru. Nastalo strkání a hádání. Jednoho podrouženého zemana museli dokonce jeho přátelé násilím odtáhnout pryč.

„Odpusťte, urozený pane, že ruším," ukláněl se Oldřichovi panoš Ota. Za ruku držel vzpouzející se drobnou černovlásku. „Chtěl bych vám představit Beatrici. Je to vynikající artistka." Trochu se zajíkl rozpaky a dodal: „Kromě toho ji mám rád!"

Oldřich z Chlumu se na ni s úsměvem podíval. „My se známe, viď? Už se na tvé vystoupení těším. Myslím, že sis vybral dobře, Oto. Doufám jen, že nezměníš svůj názor," dodal přísně.

„Copak bych mohl?" bránil se mladík a pohladil dívčinu ruku.

„Věřím, že by ti to tvůj pán nedovolil!" žertovala Beatrice s hrdlem staženým trochu trémou.

„To jsem neřekl," smál se Oldřich.

„Takže byste mu to dovolil, urozený pane?"

„Vlastně ani ne," slíbil na oko vážně královský prokurátor. Pak zvedl pohár a natáhl se po druhém, který stál opodál.

„Nalij víno, Oto," nařídil. Když byly oba plné, podal druhý dívce a svůj zvedl k přípitku. „Musím se opakovat, ale nedá mi to. Nepřipíjím na tvou nespornou krásu. Ale na to, čím vynikáš nad většinu urozených panen. Na tvůj důvtip! Děkuji ti, žes zachránila mou Ludmilu!"

Beatrice uzardělá studem ve vínu smočila rty, pak pohár odložila a uklonila se. „Omluvte mne, urozený pane. Představení začíná." Přešlápla, jako by chtěla ještě něco dodat, ale pak se otočila a odběhla.

Oldřich se zálibně díval, jak odchází. Pak si všiml Ludmily, která ho žárlivě sledovala od svého stolu. Přes hluk, který v sále panoval, je slyšet nemohla. Vadilo jí, kolik úsměvů Beatrici věnoval, zatímco s ní ještě neztratil ani slovo.

Oldřich vstal, položil panošovi ruku na rameno a vážně řekl: „Nikdy mi do tvých věcí nic nebylo, Oto. Chci ti říci jenom jedno. Tohle děvče si nezaslouží, abys ho podvedl. Pokud by ses rozhodl přivést Beatrici k oltáři, nepostavím se proti. Právě naopak. Rád bych, abys znal můj názor."

Nečekal, co Ota odpoví. Obešel hlouček diskutujících velmožů, našel si volnou stolici a posadil se k Ludmile. Dříve, než mohl cokoli říci, přitiskla mu ruku na jeho rty. „Pokud to nezapomeneš, řekneš mi to, až budeme sami," špitla trochu stydlivě. Oči jí vítězně zářily spokojeností. Konečně měla Oldřicha u sebe.

Představení kejklířů začalo. Beatrice se překonávala. Její pružné tělo kouzlilo během artistického vystoupení půvabné křivky, jako by ani neměla kosti. Sklidila veliký potlesk. Potom její otec žongloval s tyčí, na jejímž vršku se kymácela veliká hliněná mísa. Vždy, kdy už se zdálo, že spadne a rozbije se na stovky střepů, dokázal ji vyrovnat. Po něm přišel hromotluk, který posadil Beatrici na židli a v zubech ji zvedl nad hlavu. Sklidil nadšenou pochvalu a trvalo chvíli, než ze země posbíral všechny mince, které mu spokojení diváci házeli. Po něm vystoupila starší žena, která obratně žonglovala se čtyřmi dřevěnými koulemi. Beatrice ve stoje na rukách zatančila krátký rychlý tanec a nakonec všichni kejklíři udělali živou pyramidu na ramenou hromotluka, který před chvílí zvedal v zubech židli.

„Urozené dámy a urození pánové,“ ukláněl se principál Brutus. „Teď si poslechněte několik písní o rytířské odvaze. My se zatím připravíme na další část našeho představení. Uvidíte kousky, jaké jste ještě neviděli.“

„Nechceme písně. Chceme ještě vás,“ volali nadšeně přihlížející.

„Vznešení pánové,“ usmíval se nad úspěchem své družiny Brutus, „naše čísla jsou mimořádně náročná. Musíme si mezi některými kousky odpočinout. Ale slibuji, že to nebude trvat dlouho.“

„Co ještě uvidíme?“ ptali se jiní nedočkavě.

„Urozený pán z Lemberka si přál náš proslulý výstup s mečem,“ začal vysvětlovat principál, aby diváky navnadil co nejvíce. „Náš skvělý artista bude držet v zubech nůž. Na špičku toho nože postaví špičku meče a pak si lehne a zase vstane. Stačí nepatrné zaváhání, meč sklouzne a probodne ho. Věřte, při tomhle vystoupení jde skutečně o život.“ Hned potom se hluboce uklonil a odešel za ostatními do předsálí. V rohu u kuchyně byl pro ně připraven malý stůl s jídlem a pitím.

Hudební produkci, která měla vyplnit přestávku, neposlouchal skoro nikdo. Hosté se přeli, zda může meč artistu opravdu probodnout, pokud by sklouzl. Oldřich si připil s Ludmilou a potom se vydal ke krbu, kde stál trochu stranou hrabě Knut, vyslanec dánského krále. Ještě neměl čas s ním hovořit. Nešlo jen o zdvořilost, rád by se od něho dozvěděl pár drobností.

„Ano,“ přikývl klidně hrabě Knut, když se ho Oldřich zeptal, zda si byl včera v noci tajně prohlédnout v hradní kapli trn z Kristovy koruny. „Ale nebyl jsem sám. Relikviář totiž nebyl v sanktuariu, ale našel jsem ho stát u oltáře. Někdo si ho musel prohlížet už přede mnou. Já ho jen uložil zpátky.“

„Chtěl jste relikvii koupit pro svého krále. Chápu, že jste si ji byl prohlédnout. Ale nechápu, co jste na ní chtěl najít. Trn jako každý jiný. Snad jen s tím podstatným rozdílem, že byl v koruně na Kristově hlavě,“ vyzvídal Oldřich.

Knut si rukou přivolal jednu z děveček, aby mu dolila. Pak se usmál. „Kdybyste nebyl královským prokurátorem, asi bych se s vámi o téhle věci nebavil. Ale jsem královským služebníkem stejně jako vy. Víte, pane Oldřichu, já ve Svaté zemi byl. Jako mladík jsem

tam bojoval několik let. Ale neoháněl jsem se jenom mečem. Také jsem tam studoval staré rukopisy, poslouchal pamětníky, prohlížel si stavby. Mezi zasvěcenci v Jeruzalémě se ví, že se dochoval jediný pravý trn z Kristovy koruny. Všechny ostatní jsou podvrhy. Když ten pravý získal během prvního křížového tažení na konci 11. století Gottfried z Bouillonu, označil ho tajným znamením, aby ho nikdo nemohl vyměnit. Chtěl jsem si ověřit, jestli ten pána z Lemberka tohle znamení nese."

„A co jste zjistil?" zajímal se královský prokurátor.

„Je to ten pravý," lakonicky odpověděl hrabě Knut a napil se. Chvíli přemýšlel a pak dodal: „Slyšel jsem, že se ztratil pan Francois z Créspy. Tvrdil, že se vrací ze Svaté země. Na rozdíl od relikvie je ovšem tenhle křižák podvrh. Myslím tím, že je to podvodník, který nikdy v Jeruzalémě nebyl."

„To pro vás asi nebylo těžké zjistit," usmál se Oldřich z Chlumu.

„Nachytal se na primitivní hloupost. Každý, kdo byl ve Svaté zemi ví, že vstup do Jeruzalému chrání Tancredova věž. Přímo od ní vede cesta k Božímu hrobu. Balduinova věž stojí v Edesse. Ale pan z Créspy tohle nevěděl. Horlivě mi přikyvoval, když jsem tu vyprávěl nesmysly, že se v Jeruzalémě opravuje poškozená Balduinova věž."

„Chytré," ocenil královský prokurátor jeho lest. „Proč už o trn z Kristovy koruny nemáte zájem? Zvláště když jste si ověřil, že je pravý."

„Měl jsem dlouhý rozhovor s panem Havlem. V dnešní době najdete jen málo tak upřímně věřících velmožů, kteří dají přednost víře před hromadou peněz, jako je pán z Lemberka. Myslím, že by tu relikvii nevyměnil ani za královskou korunu. Ale tu bych mu stejně nabídnout nemohl," usmál se dánský vyslanec. „Neříkám, že o relikvii nemám zájem. Ale momentálně nevidím žádnou cestu, jak ji získat."

„To znamená, že o ni už nebudete usilovat?"

„To jsem neřekl," klidně odpověděl hrabě Knut. „Budoucnost teprve ukáže. Co znamená v dnešní hříšné době slovo nikdy? Umění diplomacie je v trpělivosti."

„Jste mimořádně upřímný," podivil se královský prokurátor. „Snad proto vám věřím."

„Jste mimořádně nedůvěřivý," opáčil hrabě Knut. „Ale přesto i já vám věřím."

Zasmáli se a zvedli poháry, aby si připili na znamení nevysloveného přátelství. Chvíli stáli tiše vedle sebe a pozorovali rozjařené hosty. Pak si Oldřich vzpomněl na nedávný rozhovor s děkanem Leonardem a jeho znepokojivou informaci o satanských znameních ve Zdislavině jizbě. Nikoho z místních se na podivnou sektu neptal, protože věděl, že by to bylo zbytečné. Ale hrabě Knut procestoval polovinu světa, třeba zaslechl něco, co by Oldřichovi pomohlo.

„Temné bratrstvo?" opáčil hrabě Knut překvapeně. „Ano, slyšel jsem o něm. Proč vás zajímá?"

„Před chvílí jsme si připili na důvěru. Budu tedy upřímný. Našli jsme tu znamení té sekty."

„To je divné," kroutil hlavou hrabě Knut. „Sám o ní mnoho nevím. Vyprávěli mi o ní ve Svaté zemi. Všichni ale tvrdili, že už dávno neexistuje. Vznikla prý kdysi během první křížové výpravy. Jeden z velitelů, francouzský rytíř Gottfried z Bouillonu, shromáždil kolem sebe několik vynikajících válečníků a spolu založili Radu. Ta rozhodovala o postupu francouzských oddílů, starala se o zásobování, řídila obléhání nepřátelských pevností. Když křižáci dobyli Jeruzalém, rozhodli se založit křesťanské království. Korunu nabídli Gottfriedovi. Ale ještě než došlo ke korunovaci, jistý nevěřící Arab jeho a členy Rady pozval do Damašku na hostinu a všechny otrávil. Ten jed nikdo neznal. Nezabíjel hned, pomalu stravoval tělo i duši. Celý křesťanský svět truchlil nad smrtí pána z Bouillonu, protože Kristův hrob byl osvobozen především jeho zásluhou. Prvním králem jeruzalémského království se pak stal Balduin I. Potud tedy ověřené zprávy, které vám potvrdí každý kronikář."

Hrabě Knut se napil a chvíli vzpomínal, aby přesně interpretoval, co zaslechl. „Ve Svaté zemi se ovšem říká, že pán z Bouillonu ani jeho rytíři nezemřeli. Prý se za podivných okolností uzdravili. Nepomohl jim však Bůh, i když by si to jistě zasloužili za to, co pro Jeruzalém udělali. Uzdravil je prý ďábel. Zachránil jejich těla, ale vzal si duše. Tehdy prý uzdravený Gottfried opustil Jeruzalém a založil Temné bratrstvo. Spolu se svými rytíři se prohánět pouštěmi

Palestiny a pobíjel Mohamedovy vyznavače islámu. Mstil se za to, že ho v Damašku otrávili. Slyšel jsem několik legend, jak pomohl především v prvních letech jeruzalémského království křesťanským poutníkům. Pak ale Gottfried se svými rytíři zmizel. Prý všichni odjeli do rodné Francie, ale čas od času se do Svaté země vracejí. Jeden z kronikářů, který mi o Temném bratrstvu vyprávěl, se dušoval, že dokonce pana Gottfrieda osobně potkal.“

„Počkejte,“ přerušil ho Oldřich. „Jak ho mohl potkat? I kdyby byla pravda, že Gottfried z Bouillonu na otravu nezemřel, první křížová výprava se konala na konci 11. století. To znamená, že pan Gottfried a jeho rytíři žili někdy před stosedmdesáti lety!“

„Pověst, jak mnoho jiných,“ usmál se hrabě Knut. „Nepřipomíná vám legendu o králi Artušovi a rytířích kulatého stolu?“

„Máte pravdu,“ souhlasil Oldřich. Ale námitku, že znamení krále Artuše na Lemberku nenašli, ale Temného bratrstva ano, již nestačil vyslovit. Do sálu totiž vpadl jeden z kejklířů. Byl rozrušený, na rukávu svého pestrého šatu měl stopy krve. Rukou ukazoval na chodbu ke schodišti. „Vražda,“ volal vyděšeně. „V kapli někdo zavraždil děkana Leonarda.“

„Jak to víš? Cos tam vlastně dělal?“ vyskočil hněvivě Havel z Lemberka.

„Chtěl jsem se pomodlit před svým vystoupením s mečem. Aby mne Bůh ochránil,“ koktal bledý kejklíř.

„Copak tam není stráž?“ vrtěl nedůvěřivě hlavou pan Havel.

„Ten voják je mrtvý také,“ tiše odpověděl kejklíř.

XXIV. KAPITOLA

Velitel družiny královského prokurátora Diviš vyrazil z Lemberku podle příkazu ještě před úsvitem. Vzal s sebou jen tři vojáky. „Nejedeš bojovat," opakoval si slova pana Oldřicha. „Jen se dívej a ptej!"

Na rozdíl od včerejšího dne se ochladilo. Kaluže na cestě pokrývala slabá vrstva ledu, který s křupáním praskal pod kopyty koní. Boudy trhovců u cesty byly zavřené. Všude panovalo ticho, které rušilo jen občasné zaržání koně a oddechování jezdců.

„Bylo nutné odjíždět tak brzo?" hudral jeden z vojáků. Ale Diviš jen mávl rukou. Jemu ranní chlad nevadil. Miloval cval za rozbřesku, kdy se příroda teprve probouzela. S rozkoší vdechoval vzduch vonící pryskyřicí smrků a borovic, lemujících kamenitou cestu do údolí. Každé ráno znamenalo výzvu a Diviš byl zvědavý, co mu den přinese.

Příliš toho nenaspal. Přemýšlel, jak zjistit, proč pán ze Skalice zavraždil Jana ze Střelče. A proč páni z Prysku zločin kryli. Na nic kloudného nepřišel. Protože však měl s Vilémem a Petrem z Prysku nevyřízené účty, už se těšil, až bude na místě.

Sloupem projeli mnohem dříve, než zvon začal svolávat věřící na ranní mši. Ve tváři svých vojáků četl Diviš rozladění. Dobře věděl proč. Nikoli proto, že by toužili po slově Božím, ale proto, že bylo zakázáno otevírat krčmy před ranní bohoslužbou.

„Musíte počkat až do Boru," ušklíbl se. „Copak to nevydržíte chvíli bez piva?"

„Nejsme žádní ochmelkové," ozval se trochu uraženě Kryštof, nejstarší z Divišovy malé družiny. „Ale uznejte, veliteli, ráno jsme vstávali ještě za tmy, skoro nic jsme nejedli, mrzne, na koních jsme už nejméně dvě hodiny. Mnichům možná půst vyhovuje. Ale vojákům škodí. Z čeho máme brát sílu, když nás chcete utrápit hladem?"

„Tak předně," ohradil se Diviš a v jeho obličeji s jizvou se dal číst nesouhlas, „jedli jste jako každý jiný den. Kdybych vás neznal už tolik let, myslel bych si, že vám opravdu ubližuju. Ale vidím do vás, chlapi. Netrápí vás ani hlad, ani zima, ani jízda na koni, ale žízeň.

Abyste mě ale nepomlouvali, za Borem se napijeme. Znám tam vynikající šenk u cesty na Lípu. A teď dost skuhrání.“

Povolil uzdu a nasadil koni ostruhy. Cesta byla pohodlná, na mnoha místech zpevněná plochými kameny, aby tudy mohly projíždět těžké kupecké vozy. Vinula se lesem mezi kopci, které se táhly až k zemské hranici se Saskem. V údolích se válely cáry vlhké mlhy a na místech, otevřených větru, byly větve stromů obalené bílou námrazou. Ranní sluneční paprsky se těžce draly skrze šedé mraky.

„Vidíte,“ otočil se Diviš v sedle a usmál se na vojáky, cválající za ním. „Dneska bude hezky. Za chvíli je mlha pryč a máme tu slunce. Možná se ještě zapotíme!“

„To chci vidět,“ mračil se menší zavalitý voják, ale tak, aby ho Diviš neslyšel. „A když, určitě ne kvůli sluníčku. Ženeme se jako při útoku. Kdo to kdy viděl, takhle zbytečně se honit?“

„Nemáš být tak tlustý, Jakube,“ přátelsky si ho dobíral Kryštof. „Nediv se, že má velitel spadeno na ty dva, co ho věznili!“

„To je jeho věc,“ bručel tlouštík a rukou si stíral pot z čela. „Já tohle tempo už dlouho nevydržím.“

„Co má teprve říkat tvůj kůň,“ popichoval ho třetí voják, vytáhlý zrzek, rodem Polák. „Při tvé váze!“

„Já tě Jacku...,“ zlobil se Jakub. Nedopověděl, protože právě vyjeli z lesa. Cesta se prudce stáčela kolem vysoké pískovcové skály, která trčela nad špičkami smrků jako rozcestník. Před nimi se v mlze nejasně rýsovaly šindelové střechy Boru. „Bůh zaplať,“ oddechl si Jakub.

Bor objeli po polích, jejichž strniska čekala na jarní orbu. Právě když ranní slunce rozehnalo mlhu a z dálky uslyšeli hlas pastýřovy trouby, dorazili k šenku. Byl v chalupě z velikých hrubě otesaných klád, přilepené zadní stěnou k šedavé pískovcové skále. Vedle domu stála nízká stodola a stáj pro dva či tři kusy dobytka. To bylo vše.

Když Diviš viděl, že se jeho vojákům protáhly obličeje zklamáním, usmál se. „Nesuďte podle vzhledu. Tohle není hospoda pro kupce. Ani tu nemají přístřešek pro povozy. Zájezdní šenk je o kus dál až v Boru. Vede ho hospodský, který je vydřiduch a neví, kolik by měl od hostů chtít. Přitom má mizerné pivo a kuchyně

nestojí za nic. Ale počkejte, co tady čepují. Za hospodou je ve skále sklep. Hluboko, nejmíň dvacet sáhů pod zemí. Nikde nemají ležák tak výtečný jako tady.“

Ošuntělý šenkýř je uvítal trochu rozmrzele. „Včera tu byla svatba a všechno mi vypili. Ještě nemám naražený nový sud. Budete muset chvíli počkat, než pivo ohřeju.“

Velitel Diviš mávl rukou, že to nevadí. S vojáky se posadil ke stolu vedle otevřeného ohniště, na němž stál na trojnožce veliký kotel. I když se v jizbě válelo dost kouře, oheň příjemně hřál. Diviš chvíli přemýšlel, kterého z těch tří poslat ven. Nakonec si vybral Jacka. „Běž na dvůr a postarej se o koně. Jak to vypadá, asi se tu zdržíme.“

Vrásčitá žena v plátěných šatech, jež mohla být stejně tak dobře šenkýřova žena jako jeho matka, naházela do kotle s vodou nakrájenou zeleninu, kousky loje a pak nasypala pytlík krup. Vše zamíchala a nakonec zahustila moukou. Ani se hostů neptala a všem nalila do neumytých dřevěných misek pořádnou porci horké polévky. Přinesla dřevěné lžíce a v ošatce nakrájený chléb. Polévka byla vynikající.

Když dojídali, uslyšeli ze dvora hluk koňských kopyt. Diviš se na chvilku zaposlouchal a pak bezstarostně řekl: „Jenom jeden jezdec.“

Vzápětí vstoupil vysoký hubený muž. Měl na sobě soukenné jezdecké nohavice a přes halenu krátký ovčí kožich. Vypadal na zámožného sedláka. Ale když si z hlavy stáhl zelenou kápi, uviděli na jeho temeni vyholenou tonzuru. Muž byl knězem.

Nerozhodně se zastavil a chvíli mžoural. Oči si zvykaly na šero zakouřené jizby. Pak si letmo prohlédl vojáky a usmál se: „To jsem rád, že jsem vás dohnal!“

„Kdo vlastně jste?“ zabručel Diviš. Neměl podobná nečekaná setkání rád. Obvykle z toho koukaly trable.

„Toho známe, veliteli,“ ozval se Jakub, z něhož únava spadla hned, jak se posadil ke stolu a dostal misku s kouřící polévkou. „Potkali jsme se v Novinách. Přenechal svůj pokoj našemu pánovi, když se nám polámal vůz a paní Ludmila neměla kde spát. Pak s námi chvíli seděl u ohně. Umí skvěle vyprávět.“

Příchozí se skromně usmál a úslužně se uklonil. „Jsem kanovník vyšehradské kapituly. Jmenuji se Aleš z Příbrami. Na Lemberku jsem slyšel, že jedete do Skalice a potom do Prysku. Také tam musím něco zařídit. Rád bych jel s vámi. Sami víte, samotnému jezdci vždy hrozí nebezpečí. Dokonce i když je to zkušený voják. Natož pak mně, obyčejnému sluhovi Božímu," řekl a s nevinným úsměvem se zadíval na Diviše.

„Ví o mém zajetí?" blesklo mu hlavou. Nahlas se zeptal: „Kde jste slyšel o naší cestě?"

„Jak jsem řekl, někde jsem to zaslechl. Už ani nevím kde," odpověděl kanovník Aleš bezstarostně. Pak si svlékl ovčí kožich a pověsil ho na hřeb, zatlučený do stěny vedle dveří. Vzal si židli a přisunul ji k jejich stolu. Ruce natáhl k ohni a chvíli si je hřál. Mezitím mu šenkýřka nalila do misky polévku a konečně se objevil i šenkýř. Přinášel veliký džbán s pivem a několik otlučených hliněných pohárků. Ani jeden nebyl umytý. Postavil pití na stůl a natáhl ruku. „Dostanu dvacet měďáků."

„Co když si objednáme ještě něco?" ptal se trochu překvapeně kanovník.

„Tak zaplatíte znova. Tady se platí hned," zabručel nevrle. „Nemyslím si, že jste bez peněz a utečete mi. Ale kdo má hlídat, kolik kdo vypil?"

Když dostal měďáky, spokojeně si je dal do měšce a přivázal ho k opasku. Než odešel, řekl ještě: „Kdybyste něco potřebovali, křikněte. Jsem vedle v komoře. Ale kdybych nepřišel, tak mě přijďte vzbudit. Ten včerejšek mi dal zabrat."

Diviš počkal, až muž za sebou zavře dveře. Pak se přísně obrátil na kanovníka Aleše. „Pokud s námi chcete jet, pane kanovníku, dlužíte nám vysvětlení. Že jedeme sem, věděl jenom můj pán a já. Teprve ráno jsem v táboře řekl svým mužům, kam se chystáme. Od koho jste o naší cestě slyšel?"

Kanovník Aleš zvedl číši piva, napil se a spokojeně mlaskl. „Dobrý ležák. Vybral jste šenk dobře, pane Diviši. Nedivte se, že znám vaše jméno. Stejně jako to, kam jedete. Řekl mi to váš pán, královský prokurátor."

Velitel Diviš musel nakonec jeho vysvětlení uvěřit. Kněz se obratně vyhýbal dalším odpovědím. Až když vstávali od stolu, sáhl za opasek a podal Divišovi malý útržek pergamenu, na němž byla v zeleném vosku obtisknuta pečeť pana Oldřicha z Chlumu. Počkal, až vojáci opustí šenk a budou venku upravovat koním sedla. „Tohle mi dal, abyste uvěřili. Prý budete vědět, co jeho vzkaz znamená."

Diviš si rychle pečeť prohlédl. Byla skutečně jeho pána. Na úřední listiny používal královský prokurátor výhradně červený vosk, na své soukromé listy černý. Zelený vosk bylo smluvené znamení. Ten, kdo ho od pana Oldřicha dostal, byl pověřen zvláštním úkolem a lidé z královské družiny mu měli vyjít ve všem vstříc.

„Takže teď budete velet vy?" optal se velitel Diviš sice trochu upjatě, protože by nerad poslouchal neznámého kanovníka, ale na druhou stranu spokojeně, že se zbaví odpovědnosti za další vyšetřování. Jenže kanovníkova odpověď ho nepotěšila.

„V žádném případě, pane Diviši," vrtěl hlavou hubený prelát. „Vy jste voják. Ovládáte tohle řemeslo mnohem lépe než já. Plně vám důvěřuji. Až přijde můj čas, řeknu, co pro mne můžete udělat. Pokud vůbec můj čas nastane. Velení máte vy!"

Do Skalice to nebylo daleko. Přejeli nevysoké návrší a sestoupili do úzkého údolí, jímž protékal potok. Podél něho ležely roztroušeně chalupy, často tak daleko od sebe, že nebylo ani potřeba stavět ploty, které by oddělovaly jedno hospodářství od druhého. Tvrz pána ze Skalice se nacházela až na dolním konci vesnice. Tam se údolí rozšiřovalo a pozvolna klesalo k Lípě.

Vdova po zemřelém zemanovi Kristýna je uvítala vlídně. Byla to ještě mladá dívka. Byla oblečena do tmavě fialového pláště a obličej jí halil černý závoj. Skrze řídký tyl prosvítal bledý souměrný obličej s velikýma očima plnýma slz.

„Odpusťte, urozená paní," ukláněl se Diviš. „Jsme služebníci královského prokurátora a musíme zjistit podrobnosti o smrti vašeho muže. Proslýchají se nejrůznější zvěsti, a proto chce můj pán znát podrobnosti."

„Chápu," vzlykala dívka. „Sama toho ale moc nevím. Ani vědět nechci! Stalo se hrozné neštěstí. Jakubovo tělo přivezli přátelé. Pozítří bude pohřeb."

„Mohli bychom se na něj podívat?“

„Rakev jsem zatím uložila do krypty kostela v Libchavě. Můj muž byl jeho patronem. Abyste rozuměli, my tu nemáme vlastní kapli, dokonce ani hřbitov. Patříme k libchavské farnosti a tam jezdíváme na mši. Tedy jezdívali jsme.“

„Zajedeme se tam s vaším svolením podívat,“ přikývl Diviš. Rozhlédl se po dvoře výstavné tvrze. Nová veliká stodola, dvě rozsáhlé maštale. Otevřenými dveřmi viděli dobrý tucet krav a několik pěkných koní. Tvrz sama byla patrové hranolové stavení z pískovcových kvádrů. Vchod byl po dřevěném můstku v prvém patře přes pavlač, k níž vedly schody podél hradební zdi. V přízemí nebyly dveře ani okna, jen několik úzkých střílen. „Jak vidím, urozená paní, dokonalá pevnost,“ chválil stavbu Diviš, ale dívka se bez zájmu ohlédla a pokrčila rameny.

„Potřeboval bych se vás ještě optat na několik drobností, které mi nejsou jasné,“ pokračoval Diviš. „Nebylo by lepší, abychom šli dovnitř? Proč probírat důležité věci před služebnictvem?“

„Mně to nevadí,“ usmála se dívka. „Možná je naše tvrz dobrá pevnost. Ale běhat pořád po schodech nahoru a dolů, to unaví. Můj otec to měl zařízeno mnohem pohodlněji. Do jeho tvrze se vstupovalo přímo ze dvora,“ usmívala se při vzpomínce na domov.

„Dobře,“ přikývl rozpačitě Diviš. „Probereme to tady na dvoře. Tak předně, váš zemřelý muž byl asi zámožný člověk. Plná sýpka, stádo dobytka. Měl hodně peněz?“

„Měl,“ souhlasila dívka a protože zavanul studený vítr, bezděčně se zahalila těsněji do svého pláště.

„Kde ty peníze bral?“

„No přece ve své truhlici!“ opáčila překvapeně.

„Dcero,“ vstoupil do výslechu kanovník Aleš, „peníze se v truhle nenarodí. Nás zajímá, kde tvůj muž peníze vydělal. Než je dal do truhly, myslím.“

Vdova po zemanovi ze Skalice stála zaraženě a přes závoj bylo vidět, jak vraští čelo a usilovně přemýšlí. Nakonec pokrčila rameny. „Nikdy jsem o tom nepřemýšlela. Máme ale slušné platy od poddaných. Loni Jakub připojil k našemu panství Libchavu. Vybírá se tam mýto od kupců. Letos jsme měli velkou úrodu, asi ji dobře

prodal. Možná,“ zarazila se, jak usilovně přemýšlela, „možná měl nějaké peníze i z obchodu.“

„Zeman, a vydělával by si jako kupec?“ vrtěl nedůvěřivě hlavou Diviš. „Byl to přece rytíř!“

„Odjížděl často pryč. Někdy byl pryč řadu dní. Pokaždé, když se vrátil, přinesl mi dárek. Jednou říkal, že jede na nějaké trhy. Ale víc mi neřekl. Opravdu nevím.“

„Když odjížděl na delší dobu pryč, koho ze služebnictva s sebou bral?“

„Obvykle nikoho. Jezdil sám.“

„S pány z Prysku se znal asi dobře?“ usmíval se kanovník Aleš laskavě.

„Samozřejmě. Vilém z Prysku je můj bratr,“ řekla hrdě Kristýna.

XXV. KAPITOLA

V kryptě libchavského kostela si Diviš ověřil, že muž, kterého před třemi dny zabil v lese, když prchal ze zajetí, byl skutečně zeman Jakub ze Skalice. Královský prokurátor měl pravdu, když to odvodil pouze na základě Divišova vyprávění.

V nedalekém šenku se malá družina rychle najedla a pak pokračovala v cestě. „Odpoledne můžeme být v Prysku," povzbuzoval své muže Diviš.

„Nezapomeňte, veliteli," upozorňoval důrazně Jakub. „Dneska začíná na Lemberku hostina. Musíme si pospíšit, abychom se stihli vrátit včas."

„Nebudeme se vracet. Někde přespíme a ráno budeme pokračovat v pátrání," zavrtěl hlavou Diviš. „A žádné protesty!" dodal přísně.

Zpátky projeli Skalicí stejnou cestou, ale v lese zabočili na druhou stranu. Začali stoupat strmou lesnatou stezkou plnou výmolů a kamenů. Byla kratší, ale mnohem namáhavější než pohodlná cesta pro kupecké vozy, vedoucí vpravo od nich po úbočí kopce do sedla.

„Tahle cesta vede přímo do Prysku. Ušetříme alespoň hodinu jízdy," vysvětloval Diviš vojákům, když seskočil ze sedla a pěšky vedl svého koně přes nejstrmější úseky za uzdu.

„Pokud se budeme škrábat pěšky, tak bych dal přednost druhé cestě. Klidně pojedu o hodinu dýl, jenom když budu sedět na koni," naříkal věčně nespokojený Jakub.

„Moc nám ta hloupoučká vdova neřekla," obrátil se Diviš na kanovníka Aleše. Na rozdíl od vojáků neprotestoval, i když bylo vidět, že není zvyklý na únavné cestování. Zastavil se, setřel pot z čela a chvíli oddechoval. Teprve potom odpověděl.

„Myslím, že nám toho řekla dost. Pokud se moje podezření potvrdí, brzy se vrátím do Prahy."

Také velitel Diviš zastavil, aby si vydechl. Jeho ovšem unavovalo mnohem více hledat odpověď na kanovníkovy narážky, než stoupat do strmého kopce.

„Co nám vlastně řekla?“ bručel si pro sebe. „Nic neví, nic jí nezajímá, její muž přivážel peníze, ale za co, to taky neví. Je to samozřejmě podezřelé, ale jak zjistíme, o co vlastně šlo? Nejsme ani o krok dál než ráno. Snad jen, že vdova po zemanovi ze Skalice je sestrou Viléma z Prysku. Proto chránil jejího muže, když zavraždil pána ze Střelče. Alespoň tohle se objasnilo.“

„Myslíte?“ vrtěl pochybovačně hlavou kanovník Aleš. Od sedla odvázal hliněnou lahvici, odzátkoval ji, napil se a pak ji podal Divišovi. Sám si sedl na vyvrácený strom. „Pálenka z jalovce. Specialita naší kapituly. Biskup nás už několikrát napomínal, že ji pálíme a dokonce prodáváme. Ale uznejte, že by byla škoda vzdát se tak dobrého pití. Navíc podle Vratislavova privilegia biskupovi nepodléháme, tak co nám do toho mluví?“

Diviš se roztržitě napil, ale chuť pálenky skoro nevnímal. „Co se vám nezdá na tom, že páni z Prysku kryli Jakuba ze Skalice kvůli jeho ženě?“

„Zdarma člověk člověku nepomůže. I kdyby byl příbuzný. Většinu původních křesťanských ideálů dneska nikdo nectí,“ řekl hubený kanovník kazatelsky a zvedl ukazovák, aby podtrhl význam svých slov. „Ale i kdyby to tak bylo, musíte především vysvětlit, proč probodl Jakub ze Skalice pána ze Střelče. Je jasné, že to byla připravená a promyšlená vražda. Proč vlastně vraždil?“

„Jsem jenom voják,“ zabručel Diviš. Natáhl ruku a vzal si od vojáků zpátky lahvici s pálenkou. Lehce s ní zatřepal a káravě se na své muže podíval. Lahvice byla skoro prázdná. Napil se a postavil ji na zem.

„Jakub ze Skalice měl spoustu peněz a jezdíval na dlouho pryč. Stejně tak v poslední době i pán ze Střelče,“ přemýšlel Diviš. Bezděčně si dlaní přejel zjizvenou tvář. „Takže musíme ještě zjistit, jak jsou na tom páni z Prysku. Zda mají peníze a také oni odjíždějí na delší dobu pryč ze své tvrze.“

„Troufnu si odpovědět předem. Mají spoustu peněz a věčně nejsou doma," usmál se kanovník Aleš. „Otázka je, co vlastně dělají?"

„Netuším" pokrčil rameny Diviš a uchopil uzdu svého koně, aby vyrazil dál na cestu. Kanovník ho zadržel.

„Počkejte. Řeknu vám, kde berou peníze."

„Vy to víte?"

„Nedávno se obrátil na našeho probošta míšeňský arcibiskup. V jeho knížectví se začaly objevovat falešné postříbřené mince. Arcibiskupovi vojáci prohledali, co se dalo, ale dílnu penězokazů nenašli. Proto se arcibiskup obrátil na sousední vládce, ale ani oni nenašli žádnou stopu. Kromě dalších falešných mincí. Až zhruba před dvěma měsíci zaplatil na trhu v Míšni nějaký český zeman za sukno falešnými stříbrňáky. Náhodou si jich kupec všiml, jenže než se objevila stráž, zeman zmizel. Jeho popis se ovšem přesně hodí na pána ze Střelče. To jsem bohužel zjistil teprve včera."

„Proto jste se obrátil na našeho pána?" skočil mu do řeči Diviš.

„Proto," přikývl kanovník. „Přestože tehdy onen český zeman zmizel, napadlo arcibiskupa, jestli se falešné peníze nerazí někde v severních Čechách. Propašovat je do Saska není přece problém. Obrátil se o pomoc na naši kapitulu, protože se zná s vyšehradským proboštem. A ten vyslal pátrat mě. To je všechno. Když to dáte s tím co víte dohromady, krásně to do sebe zapadá."

„Proto vám dal náš pán svou pečeť, abychom pomohli penězokaze najít," pochopil Diviš.

„Částečně," upřesňoval Aleš. „Míšeňský arcibiskup patří do habsburského tábora. Stojí tedy v boji o císařskou korunu proti našemu králi Přemyslovi. Z toho důvodu požádal arcibiskup o pomoc raději probošta naší kapituly než českého krále. Nejsem tu oficiálně. Jak už jsem řekl, jen se rozhlížím."

Diviš přikývl. Pochopil, jak se věci mají. Proto měl kanovník Aleš u sebe pouze pečeť ve smluvené barvě, ale nedostal od královského prokurátora žádné pověřovací listiny. „To je celý náš pán," mihlo se mu hlavou. „Spravedlivý, ale současně opatrný."

„Tak vstávejte," houkl na povalující se vojáky. „Už jsme ztratili spoustu času. Jedeme dál!"

Do Prysku dojeli pozdě odpoledne. Hned první vesničan, kterého na humnech potkali, se dal s nimi ochotně do řeči.

„Vidíte," ukazoval rukou důležitě, „na návrší stojí stará tvrz. Té říkáme Horní a patří panu Petrovi. U potoka v údolí za těmi vrbinami stojí druhá, Dolní. Tu si loni postavil mladý pán Vilém. Když pojedete po cestě rovně a u kovárny zahnete dolů s kopce, přijedete přímo k ní."

„Jsi neobyčejně bystrý muž," chválil ho kanovník. „Poslyš, znáš dobře pány z Prysku?"

„Jak bych neznal," holedbal se vesničan. „Často pomáhám panu Petrovi ve dvoře. Pasu dobytek, mlátím obilí a podobně. Dokonce si pán pamatuje moje jméno! Jsem Vít, ale říkají mi Dvořák," dodal důležitě.

„Prý pan Petr jezdívá často pryč. Je to pravda?"

„To ví tady každý, urozený pane."

„Nevíš náhodou kam?"

„To je různé. Za přáteli, na hony, do Lípy na jarmarky. Několikrát byl i v Praze!"

„A co do Saska, tam jezdívá také?"

„To těžko," vrtěl Vít hlavou. „Co by tam dělal? Když něco potřebuje, jezdívá kolem spousta kupců. Několikrát jsem jim půjčoval podle příkazu našeho pána voly, aby pomohli vytáhnout vozy na kopec. Tam je cesta strašně strmá, a když zaprší a je bahno, dva koně sami naložený vůz neutáhnou."

„Když ne pan Petr, co mladý pan Vilém. Ten do Saska jezdí?"

„Co máte pořád s tím Saskem?" ošíval se vesničan. „Naši páni jsou většinu času spolu. Když tam nejezdí jeden, nejezdí do Saska ani druhý, to dá rozum! Proč by se měli trmácet takovou dálku? Co by tam našli za štěstí?"

„To bych taky rád věděl," bručel hubený kanovník. „Říkáš, že spolu vycházejí dobře. Prysk je přitom moc malý, aby tu mohli vládnout dva páni," vrtěl hlavou. „V tak malé vesnici jsem ještě dvě tvrze neviděl."

„Nevládnou oba. Pan Petr je starší a panství patří jemu. On je tu zemanem. Pan Vilém mu jenom pomáhá. Příkazy dává vždycky pan

Petr. Jedině jemu odevzdáváme platy - peníze, obilí i drůbež. On také rozhoduje o robotě a vůbec o všem.“

„Když jsem s ním nedávno mluvil, připadal mi jako přísný muž,“ zasáhl do hovoru s účastí v hlase Diviš. „Trestá vás často? Třeba když nezaplatíte včas.“

„Je to dobrý pán. Dříve nás trestal hodně, to je pravda. Ale v poslední době je to mnohem lepší. Vezměte si třeba tohle. Můj soused Vítek, mlynář, neměl na svatého Havla peníze na zaplacení, protože mu v létě vyhořela stodola. Pan Petr se sice nejdřív zlobil, ale když mu to mlynář vysvětlil, plat mu dokonce prominul.“

„Křesťanské,“ přikývl hlavou kanovník Aleš. „Poslyš, je pan Petr tady? Nebo je někde na cestách?“

„Ráno někam odjel. Spolu s mladým panem, jako obvykle. Slyšel jsem, že se mají večer vrátit.“

„Děkujeme ti. Bůh s tebou,“ přikývl Aleš a vesničanovi požehnal. Pak otočil koně a v čele malé družiny zamířil do Prysku.

„Co si o tom myslíte?“ optal se Diviš. Povolil uzdu a uvolněně vedl ryzáka pohodlnou cestou mezi nízkými chalupami vedle kanovníkova koně.

„Razit falešné stříbrňáky, to není maličkost. Nejde ani tak o pregéřské nářadí. Kovadlina, kladivo, raznice, nějaké kleště, brus. Víc mít nemusíte. Všechno složíte do větší truhly. Ale potřebujete ještě pec, kde stříbro a olovo utavíte. Tyglíky na roztavený kov. Formy, kam se kov lije, aby zchladl. Zásoby dřeva a stoupu pro přípravu rudy k tavbě. Drtiče, čističe.“

„Co když razí mince z kupovaného plechu?“ namítl Diviš. „To je přece jednodušší.“

„Ale také nebezpečnější. Do Saska se v posledním roce muselo dostat neuvěřitelné množství falešných mincí. To předpokládá rozsáhlou výrobu. Představte si, že by někdo začal ve velkém nakupovat olověné plechy, které by si dával stříbřit. Nebo si dal tavit přímo olovo se stříbrem. Skutečně si myslíte, že by si toho nikdo nevšiml?“

„To by asi úřadu královského mincmistra neušlo,“ souhlasil Diviš. „Pokud páni z Prysku razí falešné mince, musí tu mít někde tavící

pec. Vím, jak vypadá. Kdysi jsem projížděl Kutnou Horou a byl jsem se svým pánem v mincovně.“

„Tos měl štěstí,“ suše konstatoval kanovník Aleš. „Do královské mincovny se jen tak někdo nedostane. Třeba já jsem nikdy razit mince neviděl. Všechno znám jenom z vyprávění. Je dobře, že tu jsi.“

O tom, že ho ta podívaná tehdy vůbec nenadchla a práce pregéřů si skoro nevšiml, Diviš pomlčel. V duchu se snažil vybavit, jak to tam vypadalo. Ale kromě zmatku, prachu, rámusu a podivného pachu chladnoucího kovu se mu nic z práce mincovny nevybavovalo.

„Vím určitě, že pánům z Prysku patří jenom tahle vesnice. Proto si mladší Vilém postavil druhou tvrz tady,“ začal Diviš raději z jiného konce. „Pokud tedy mají tajnou penězokazeckou dílnu, musí být tady.“

„Nebo ve Skalici,“ zavrtěl pochybovačně hlavou Aleš.

„Nemyslím,“ opáčil Diviš. „Viděl jsem ty tři jen krátce. Ale velení měl vždycky Petr z Prysku. Tohle jako voják poznám, v tom mi můžete věřit. Jakub ze Skalice navíc probodl pána ze Střelče. Byla to připravená vražda a páni z Prysku byli u toho, aby dosvědčili, že šlo o řádný souboj. Ten, kdo razí falešné míšeňské stříbrňáky, musí být neobyčejně protřelý, když se na něj dosud nepřišlo. Určitě by vraždu nepohodlného svědka neměl na starosti ten člen tlupy, na jehož panství by se nacházela tajná dílna. To by bylo příliš riskantní.“

Kanovník Aleš se usmál a přátelsky poplácal Diviše po zádech. „Bude to tak! Skutečně svému řemeslu rozumíte!“

Vesnici, která nebyla malá, projeli několikrát křížem krážem. Dostali se i na nezoraná pole a pastviny, prohlédli boudy na seno u lesa, stejně jako stodoly za vsí. Zastavili se na kus řeči u kováře, v šenku si dali pivo a zpovídali hovorné sousedy. Ale nikde nenašli sebemenší stopu po tavící peci.

„To přece není možné,“ rozčiloval se Diviš. Stáli na návsi a pomalu se začínalo stmívat. „Mince mohou razit ve svých tvrzích. Ale určitě tam nemohou tavit. Toho by si museli lidé všimnout.“

„Stejné jako ve Skalici,“ bručel nespokojeně Aleš. „Páni z Prysku mají spoustu peněz, které nemohli v žádném případě získat z výnosu

panství. Dokonce i kdyby občas přepadli kupce a obrali je o zboží, těžko by našetřili na postavení Dolní tvrze. Je to spíš malý hrad. Umíte si představit, jak musela být ta stavba nákladná?“

V tu chvíli uslyšeli hluk koňských kopyt a vzápětí se na náves vřítili na koních páni z Prysku, za nimi cválali dva čeledíni s kopími v rukách a zadýchaně běželo asi patnáct venkovanů s kosami, holemi a sekerami. Oba zemani třímali tasené meče.

Diviš nemusel nic říkat. Jeho vojáci, kteří dosud netečně seděli v sedlech a podřimovali, tasili zbraně a vyrazili bojovný křik. Tohle byla konečně práce pro ně. Už je nudilo to ustavičné popojíždění od chatrče k chatrči.

Aniž dostali rozkaz, vyrazili proti útočníkům. „Protáhnem si kosti,“ křičel nadšeně Jacek a točil mečem nad hlavou, jak ho to naučili uherští Kumáni. Páni z Prysku rozpačitě zarazili koně. Nepočítali, že se jim postaví malá družina na odpor, když byla ve zjevné početní nevýhodě.

„Stůjte,“ vykřikl přísně Diviš. Všichni tři vojáci ujeli ještě několik metrů, teprve pak velice neochotně přitáhli koním uzdy a zastavili. Diviš popohnal svého ryzáka a dojel k nim. „Řekl jsem, nechci žádný boj! Pokud bychom se ovšem nemuseli bránit,“ dodal významně a podíval se na oba zemany.

„Co tu chcete?“ vyštěkl hřmotný Petr z Prysku. „Jste na našem panství.“

„Copak je sem vstup zakázaný? Jsme královští vojáci!“

„To není důvod, abyste tu slídili. Kdo ví, co všechno se už ztratilo? Viděli vás motat se kolem stodol. Pokud jen projíždíte, jedna cesta vede sem a druhá tam. Nic víc!“

„Obdivovali jsme vaše panství,“ řekl klidně hubený kanovník, který pomalu dojel ke skupině královských vojáků. Jako jediný netasil zbraň.

„Proto jste se vyptávali našich poddaných?“ ironicky opáčil mladší Vilém. Byl stejně vysoký a hubený jako kanovník Aleš, měl však nervózní trhavé pohyby.

„Zajímalo nás, proč se vám daří tak dobře,“ pokračoval prelát. „Určitě upozorním jeho milost biskupa, aby sem někoho poslal a dal prověřit placení desátků.“

„To už by snad stačilo," vyštěkl ostře Petr z Prysku. „Chlapi, sem," nařídil vesničanům, kteří se zatím těsně semkli do houfu a ukrývali se za jeho koněm.

„Vidím, že nocleh tu asi nedostaneme," ušklíbl se ironicky Diviš. Pak oběma zemanům pohrozil rukou. „Pamatujte si, já nezapomínám. Jedeme," řekl svým vojákům, obrátil koně a pomalým klusem, jako by byl na vyjížďce, zamířil ven z návsi. Hned za humny ale zastavil.

„My bychom je srovnali," bručeli nespokojeně vojáci. „Všiml jste si, jak se tvářili rozpačitě, když jsme zaútočili? To je jako ve válce. Kdo první vyrazí do útoku, ten vyhraje!"

„Ne vždycky," vrtěl hlavou Diviš. „Nechme toho. Za chvíli bude tma. Musíme najít nějakou hospodu, kde přenocujeme. Pojedeme zpátky, ale ne tou stezkou, kterou jsme jeli sem. Ve tmě bychom si tam polámali nohy. Vezmeme to cestou pro kupce. Pokud si matně pamatuji, měl by tu někde poblíž být zájezdní šenk. Nechtěl bych jet až do Boru."

Ukázalo se, že Diviš měl pravdu. Nemuseli klusat dlouho. Cesta se prudce stočila lesem v údolí do nevelké vesničky. Hned první stavení byl poměrně útulně vypadající šenk. Uvnitř bylo plno. V zakouřené jizbě se mísila vůně hořkého piva a pečeného masa s potem nemytých těl. Šenkýř hned, jak si příchozích všiml, vyhnal několik sousedů, aby si přesedli k jinému stolu, kde už sedělo pár pivem zmožených vesničanů. S přívětivým úsměvem, který kazily jen tmavé díry mezi zuby, hosty usadil. Hned běžel pro džbán piva, mísu pečeného masa a placky.

I když bylo v šenku příjemně teplo, Diviš ani kanovník Aleš se neusmívali. Na základě toho, co zjistili, nebyl důvod, aby královský prokurátor zemany z Prysku zatkl. Měli jen podezření, ale důkazy žádné. Pokud budou páni z Prysku opatrní, rychle teď zničí všechno, co by je mohlo prozradit. Za pár dní se jim těžko něco nedokáže.

Diviš si širokou špinavou dlaní přejel zjizvený obličej. „Smůla. Snad je potrestá alespoň Bůh!"

„Na něj bych nespoléhal. Raději bych to udělal sám," zabručel kanovník Aleš a zbožně se pokřižoval.

XXVI. KAPITOLA

Když vyděšený kejklíř oznámil vraždu děkana Leonarda, zavládlo v hodovním sále na Lemberku na krátkou chvíli úplné ticho. Pak začali hosté vzrušeně vyskakovat, poráželi lavice a křesla, překřikovali jeden druhého a tlačili se ke schodišti, aby se podívali do kaple.

Panoš Ota byl naštěstí v předsálí. Stál u odpočívajících kejklířů a chválil Beatrici za výkon, který předvedla. Bleskově se zorientoval. Vytrhl kopí z ruky jednomu z vojáků, který tu držel stráž, a zastoupil cestu rozvášněnému davu.

„Stát, nahoru nikdo nesmí! Nejdřív královský prokurátor a pan Havel! Zničíte stopy.“ Mírně podrouseného černovlasého mladíka, který na něj nedbal a dral se dál, srazil ratištěm ze schodů. Pak výhružně obrátil zbraň špičkou proti druhému, který se chtěl prvního zastat. „Nech dýku tam kde je,“ sykl výhružně. „Zastupuji krále a přísahám, nebudu tě šetřit!“

To teprve trochu uklidnilo rozvášněné hosty. Nespokojeně mručeli, nadávali, někteří Otovi hrozili zaťatou pěstí, ale nahoru se neodvážil nikdo.

Oldřich se otočil na své muže, kteří ho doprovázeli. Stáli za křeslem a na znamení jeho úřadu měli na kopích praporce s erbem českého krále. „Zbyšku, okamžitě k bráně. Z hradu nesmí nikdo ven!

Ani myš. Ručíš mi za to hlavou. Ty, Jane, hned vzburcuješ celou hradní posádku a mou družinu. Nastoupíte na nádvoří a budete čekat na další rozkazy. Čeleď a další ať zůstanou tam, kde jsou. Nikdo ze služebnictva nesmí do paláce. A nikdo nesmí zatím z paláce ven!“

Hned potom se vydal za panem Havlem, který si razil cestu davem. Bylo to ale těžké. Hosté stáli namačkaní jako berani u schodiště a nikdo neuhnul ani o píď.

„Z cesty, je mi jedno, kdo to schytá,“ ozval se dunivý hlas Hynka Berky z Dubé. Vytasil meč a plochou stranou jím bil do těch, kteří rychle neuhnuli. Teprve jeho bezohledný zásah uvolnil cestu a královský prokurátor s Havlem z Lemberka mohli projít. Hynek Berka šel s mečem v ruce za nimi a lhostejně odháněl ty, kteří mu ukazovali pohmožděné ruce a hlavy. „Nic jiného si nezasloužíte! Chováte se jako tupí sedláci!“

Oldřich vyběhl do patra. Hned u schodů našel vojáka z hradní posádky, který tu držel stráž. Do prsou měl vraženou dýku a hluboká rána ještě krvácela. Musel zemřít teprve před kratičkou chvílí. Havel ho netrpělivě překročil, ani se na něj nepodíval. Skoro utíkal. Schody do kaple bral po dvou.

V hradní kapli bylo šero. Na stěně hořela jediná louč a malá lampička s věčným světlem blikala před oltářem. Havel vytáhl louč ze železného držáku a snažil se rychle ve tmě zorientovat. Děkan Leonard ležel před mensou s rozhozenýma rukama obličejem k zemi. Nad ním stál na kamenné desce stříbrný relikviář. Křišťálové srdce na rukách tří Marií bylo otevřené a prázdné. Havel z Lemberka stál tiše, bledý zděšením. Těžce dýchal. Pak přiskočil k mense a rukou rychle jezdil po kamenné desce, jako by doufal, že trn z Kristovy koruny z relikviáře jen vypadl a někde tam leží. Teprve po chvíli nechal zbytečné práce.

„Je pryč,“ začal zničeně naříkat. Padl na kolena, rukou si zakryl tvář a rozplakal se. Oldřich z Chlumu zůstal stát ve dveřích do kaple. Mohutnou postavou zakryl skoro celý vchod. Obrátil se na Hynka Berku z Dubé, stojícího za ním v čele velmožů.

„Pane z Dubé, odveďte prosím urozené pány hned zpátky do sálu. Pošlete sem mého panoše Otu. Ať sem vezme pár loučí. Kromě něho a vás sem zatím nikdo jiný nesmí. Nikam do celého patra!“

Jeho nařízení se tentokrát obešlo bez větších protestů. Za chvíli byla chodba před kaplí prázdná. Zůstala jedině paní Zdislava. Neříkala nic, tiše stála nad mrtvým vojákem a modlila se. Teprve když se pokřižovala, zamířila ke kapli.

„Odpusťte, urozená paní," uklonil se královský prokurátor. „Mé nařízení platí i pro vás."

Zdislava se zastavila a ve tváři se jí mihlo rozhořčení. „Máte pro to nějaký důvod, pane Oldřichu? Jsem paní tohoto hradu!"

„Mám velice vážný důvod, urozená paní. Jeden leží uvnitř a druhý na chodbě."

Zdislava rozpačitě přešlápla. Hlavou se jí mihlo, co to tu páchne. Musí říci služkám, aby na chodbě pořádně uklidily. Před vstupem do stánku Božího je to ostuda. Pak si podpásala suknici, otočila se a beze slova zamířila přes pavlač do své ložnice. Dolů mezi hosty se jí vůbec nechtělo.

Teprve když zmizela, uvolnil Oldřich dveře. Na schodech uslyšel dupot a vzápětí se přihnal panoš Ota s několika loučemi v náruči. Rychle je podpálil o tu, která osvětlovala chodbu. Louče nastrkal do držáků na stěnách kaple.

Havel z Lemberka stále klečel před oltářem, hlavu v dlaních. „Bože, proč jsi mne opustil? Copak jsou mé hříchy tak veliké, abys mne musel tak bolestně zkoušet?"

Královský prokurátor se k němu sklonil, jemně ho uchopil kolem ramen a zvedl ho. Posadil velmože na nejbližší lavici.

„Bůh vás neopustil," řekl důrazně. „Bůh opouští jen ty, kteří podléhají malomyslnosti. Co se stalo, je chyba nás obou. Určitě se vám mihlo hlavou, že relikvii může hrozit nebezpečí. Mě to napadlo rovněž. Přesto jsme ji nedokázali ochránit. To není Boží trest, je to jenom důsledek naší neschopnosti!"

Havel si odkryl obličej a zvedl oči, lemované vráskami. Ještě se leskly slzami. Vděčně se na královského prokurátora usmál. „Děkuji ti, pane Oldřichu," špitl trochu nelogicky. Ale Oldřich z Chlumu ho pochopil. Být obviněn z neschopnosti byla pro pána z Lemberka úleva ve srovnání s pomyšlením, že by ho Bůh opustil.

„Zůstaňte sedět," nařídil královský prokurátor přísně, když si všiml, že chce Havel vstát a odejít.

„Musím za svou ženou," namítl chabě. „Musím jí říci o té strašné ztrátě. Tady jsem stejně zbytečný."

„Než si všechno prohlédnu, potřebuji vás. Kapli znáte lépe než já. A pak," zarazil se a chvíli přemýšlel. „Nikomu nesmíte o ztrátě relikvie říci ani slovo. Nikomu! Ani paní Zdislavě!"

„To nejde," vyděsil se Havel. „Zítra přijede král Přemysl!"

„Mám nápad," odpověděl Oldřich s úsměvem. I když si ve skutečnosti nebyl zdaleka jistý. Musel však dodat víru panu Havlovi. Bez ní neměl jeho plán naději na úspěch.

„Mám také nápad," ozval se od vchodu do kaple sytý hlas Hynka Berky z Dubé. Královský prokurátor se prudce otočil. Na něho zapomněl! Mohutný šlechtic zatím pokračoval: „Všechny svlékneme do naha a prohledáme. Ten lotr je ještě na hradě. Muselo se to stát během vystoupení kejklířů. Strážný v paláci se dušuje, že nikdo nevyšel ven. Vrah musí být mezi námi! U něho najdeme ukradenou relikvii!"

Oldřich rychle uvažoval, jak se zachovat. Pak nasadil chladnou masku úředníka. „Pane z Dubé, vyšetřování vedu já! Proto vám nařizuji, nikomu se nesmíte o ztrátě trnu z Kristovy koruny ani zmínit. Žádám vaše slovo rytíře!"

„Máte je," zabručel zamračeně velmož. „Jenom aby nebylo pozdě!"

„Copak se vám zdá pravděpodobné, aby si vrah relikvii ponechal u sebe? Trn veliký jako nehet schováte kamkoli. Do spáry mezi kameny, pod dlaždici, za trám u stropu. V tom zmatku, který tu byl, s ním mohl udělat cokoli. Pokud se teď ukvapíme, nikdy už trn nenajdeme!"

„Bůh povede naše kroky," nadchl se Havel z Lemberka. „Pán z Dubé má pravdu! Musíme hned začít s prohlídkami! Zvláště pokud nikdo po vraždě neopustil palác."

„Pokud chcete vést vyšetřování sám, máte k tomu plné právo," opáčil chladně královský prokurátor. „Je to váš hrad. V tom případě ještě dnes večer odjedu, protože odmítám nést jakoukoli odpovědnost před svým panovníkem. Kromě toho bych musel vaše kroky považovat nejen za projev nedůvěry, ale i osobní urážku!"

Havel se zastavil. Jeho nadšení vyprchalo. V jindy netečném a povýšeném obličeji se dal číst souboj, který velmož v sobě sváděl. Vypadal teď mnohem starší než ve skutečnosti byl. Nakonec se rozhodl. Unaveně si sedl zpět na lavici. „Věřím vám, pane Oldřichu. Věřím, co jiného mi zbývá?“

„Dobře, žádné prohlídky nebudou! Vy, pane z Dubé,“ rozhodl královský prokurátor, „obejdete všechny stráže na hradě. Brána musí být zavřená. Nikdo nesmí ven! Dohlédnete, aby vojáci hlídali i v paláci, hlavně na chodbách, kde jsou ložnice.“

„Spolehněte se,“ zabručel Hynek Berka z Dubé. Otočil se a beze slova odešel. Obličej, lemovaný hustým vousem, byl bez výrazu a dalo se těžko odhadnout, co si o krocích královského prokurátora myslí.

Oldřich s pomocí panoše obrátil tělo děkana Leonarda na záda. Holohlavý prelát měl v břiše ránu, kterou zřejmě způsobila dýka. Ještě krvácela, ale nebyla smrtelná. Kromě toho měl podříznuté hrdlo. V otevřených očích se ještě dal číst výraz překvapení. Jinak nenašli nic, co by souviselo s vraždou. Mrtvý voják na chodbě byl bodnutý přímo do srdce. V jeho hrudi ještě vězela dýka. Královský prokurátor vzal její rukojeť do ruky a pokusil se ji vytáhnout. Šlo to obtížně, protože vrahova rána zlomila žebro, které teď bránilo ve vyjmutí zbraně. Nakonec se to povedlo. Byla to obyčejná zbraň s úzkým ostřím, bez jakéhokoli zdobení, jakou běžně užívali muži z hradní posádky, stejně jako většina vojáků ostatních pánů.

Ani na chodbě nenašel Oldřich nic, co by prozradilo o vrahovi více. Přesto se nezdál rozmrzelý. Mrtvému vojákovi roztrhl košili a vzal si kus plátna. Do něj zabalil dýku a pak vstal.

„Oto, seběhni dolů a přiveď sem artistu, který vraždu objevil. Já se tu ještě trochu rozhlédnu.“

„Mám se podívat, zda pán z Dubé udělal, co jste mu nařídil?“

„Nemusíš,“ usmál se královský prokurátor. „Já se ho hlavně potřeboval zbavit. Odpověď leží tady, ne na nádvoří.“

Poté, co Ota seběhl po schodišti do přízemí, královský prokurátor se vrátil do kaple.

„Už něco víte, pane Oldřichu?“ zeptal se Havel z Lemberka. Seděl unaveně na lavici, jak ho před chvílí opustili.

„Pane Havle, zkuste si vzpomenout na jednu maličkost. Než začali kejklíři své vystoupení, neviděl jste někde v sále děkana Leonarda?“

„Počkejte,“ zamyslel se Havel. „Viděl! Stál v rohu u hudebníků. Dokonce si vzpomínám, že s jedním z nich hovořil.“

„Ano,“ přikývl Oldřich. „Měl jsem stejný dojem, ale potřeboval jsem si ho ověřit. Tím jsou tedy obě vraždy jasné.“

„Takže víte, kdo ukradl relikvii?“

„To bohužel ne. Ale vím přesně, co se tady stalo. Dokonce je mi jasné, jak relikvii získat zpátky. Samozřejmě, když mi pomůžete, urozený pane!“

„Udělám, co řeknete,“ souhlasil Havel.

„Zajděte nejdřív za paní Zdislavou a nějak ji uklidněte. Hlavně jí neříkejte o krádeži. Jenom o těch vraždách jí povězte. Má sama trápení dost! Až tady skončím, pošlu pro vás svého panoše. Sejdeme se v mé ložnici a tam vám řeknu, co dál.“

S výslechem artisty byl královský prokurátor hotov hned. Mladík strachy zadrhával, když odpovídal na otázky. Ničeho si nevšiml, nic si nepamatoval. Proto ho nakonec Oldřich poslal ne příliš laskavě zpátky k ostatním kejklířům.

„Oto, co si myslíš o té krádeži?“ řekl Oldřich a těsněji se zahalil do pláště s královským erbem. V kapli bylo nepříjemné chladno.

Panoš rozpačitě přešlápl. „Vlastně je to jasné,“ přemýšlel. „Někdo chtěl ukrást relikvii. Ale děkan Leonard ho překvapil a zaplatil za to životem. Vzpomínám si, že na začátku představení byl v sále. Pak odešel nahoru. Tady narazil na někoho, kdo ho zabil. Hned potom vrah vyndal relikviář a ukradl trn z Kristovy koruny.“

„Myslím, že to bylo obráceně,“ vrtěl hlavou královský prokurátor. „Pořadí je důležité, Oto! Na relikviáři není jediná kapka krve. Přitom vrah podřízl děkanu Leonardovi krk. Po vraždě musel mít určitě jeho krev na rukách. Je jasné, že kdyby vrah relikviář vyndal až pak, asi by ho ušpinil. Proto musel nejdříve vyndat relikviář a teprve potom vraždit. Víš, jaký by z toho mohl vyplývat závěr?“

Ota zavrtěl hlavou. Nic kloudného ho nenapadalo.

„Děkan Leonard musel vraha dobře znát. Přišel do kaple a narazil na známého člověka. Kdyby už nebyl relikviář ze sanktuaria venku,

mohl se přistižený tvářit, že se přišel jenom pomodlit. Jenže to už měl trn z Kristovy koruny u sebe. Proto mu nezbylo než vraždit. Musel riskovat. Navíc mu vražda určitě zhatila plán. Já si myslím, že chtěl relikvii vzít a pak relikviář vrátit zpátky do sanktuaria. Že se trn z Kristovy koruny ztratil, bychom zjistili až zítra ráno. A to už mohl být kdoví kde.“

„Na útěku ještě narazil na vojáka, který tu měl držet stráž,“ navázal Ota. „Toho samozřejmě zavraždil také. Protože nemohl dýku rychle vytáhnout, nechal ji zabodnutou v jeho těle. Pospíchal a neměl už čas.“

„Voják měl smůlu. Kdyby děkan Leonard náhodou nepřišel do kaple, mohl zloděj s ukrytou relikvií prostě projít kolem něho. Neriskoval, že by si na to strážný zítra vzpomněl. Během večera tudy musela projít spousta lidí. Protože však v kapli ležel zavražděný děkan, musel zemřít i voják, A ještě jedna drobnost. Víš proč vrah tolik spěchal?“

„Artista?“ nadhodil panoš Ota.

„Správně. Když se vrah snažil vytáhnout dýku z těla zabitého vojáka, uslyšel na schodech kroky. Rychle se zahalil do pláště a seběhl dolů. Na schodech je tma, artista byl navíc zamyšlený a nervózní před vystoupením. Prý si pamatuje, že snad někoho na schodech potkal. Ale není si ani jistý, zda to byl muž nebo žena.“

„Vrah se ušpinil od krve,“ připomněl Ota.

„Jenže i v tom mu přálo štěstí,“ pokračoval Oldřich. „Hned jak sešel dolů, přiběhl artista se zprávou o vraždě. Všichni se hrnuli ke schodišti, nastal zmatek. Nikdo si samozřejmě takové věci nevšiml. Vrah se v klidu umyl a pak se přidal k davu.“

„Dneska večer je tu tolik lidí. Slyšel jsem, že relikvie má neuvěřitelnou cenu. To mohlo zlákat ke krádeži kohokoli!“

„Mohlo, jenže vrah musel přesně vědět, kde je relikviář uložen.“

„Třeba tu měl svého špeha. Někoho, kdo předem zjistil podrobnosti. I když to asi ani nebylo nutné. Každého, kdo přijde na Lemberk, bere pan Havel spíše na mši do kaple, než aby ho pohostil u prostřené tabule,“ dodal s náznakem ironie Ota. „Místní šlechta kapli dobře zná.“

Oldřich přemýšlel. Vzpomněl si na rozhovor s hrabětem Knutem při hostině. I když to vypadalo na první pohled fantasticky, mohla to být pravda. Pokud se nemýlí, je naděje! Usmál se na svého panoše: „Nejdřív musíme najít relikvii. Zítra přijede král, aby se zúčastnil vysvěcení trnu z Kristovy koruny. Myslím, že vím, jak získat relikvii zpět! I když tu jde o zločin mnohem temnější, než se na první pohled zdá!“

XXVII. KAPITOLA

„Posaďte se, pane Havle,“ vybídl královský prokurátor pána z Lemberka. „Oto,“ obrátil se na svého panoše, „postav se na chodbu před dveře a hlídej, aby nás nikdo nešpehoval.“

Sám nalil do hliněných číšek s tmavě zelenou glazurou teplou medovinu. Pak se upřeně zahleděl na svého hosta. Chvíli zkoumal velmožův bledý obličej. „Situace je vážná. Velice vážná,“ začal pomalu.

„To vím,“ netrpělivě zabručel Havel. „Co navrhujete?“

„Před chvílí mi posel přinesl list našeho nejmilostivějšího krále,“ pokračoval Oldřich rozvážně. Sáhl za sebe a vzal do ruky pergamen, k němuž byla přivěšena veliká červená pečeť. Byl na ní zobrazen Přemysl II. Otakar v brnění na koni, s mečem v ruce a latinským výčtem svých vladařských titulů.

„Hned zavolám písaře,“ netrpělivě mu skočil do řeči Havel z Lemberka. Pak se zarazil a zabručel: „Vy vlastně umíte číst. Měl jste se věnovat dráze duchovního, když už jste vychodil církevní školu.“

„Náš milostivý král píše,“ přelétl Oldřich bez komentáře listinu, „že ho máme očekávat zítra. Dnes přenocuje v Lípě, ráno vyrazí na Lemberk. Na konci připojuje doušku, abych vás jeho jménem pozdravoval. Už se těší na zítřejší slavnostní mši, kde bude

vysvěcena relikvie, kterou věnujete všem věřícím v českém království.“

Tohle už bylo na pána z Lemberka příliš. Zaklel tak jadrně, že když později vyprávěl Oldřich o svém vyšetřování, mohl hrdě tvrdit, že ještě před nikým nevypustil tenhle zbožný velmož ze svých úst tak nekřesťanskou kletbu.

Vzápětí se Havel zděšeně pokřižoval, jako by se sám lekl. Vztekle se na Oldřicha utrhl: „Děláte si ze mě legraci?“

„Pouze vám tlumočím poselství našeho nejmilostivějšího panovníka! Sám vidíte, že situace je opravdu vážná. Mám pro vás jediné řešení. Musíme sehnat nějaký jiný trn, který dáme do relikviáře, jako by to byl ten původní. Určitě nikdo nic nepozná!“

„Zbláznil jste se,“ vyskočil Havel z Lemberka rudý hněvem. „To už není jenom zločin, to je rouhání!“

„Posaďte se, pane Havle,“ řekl ostře Oldřich z Chlumu. „Nemíním nechat vysvětit falešný trn. Jenže nevidím jiný způsob, jak se dostat k pravé relikvii.“

„Já nebudu pomáhat při takovém znesvěcení všeho, co je mi svaté,“ vztekal se velmož a otočil se k odchodu.

Královský prokurátor vyskočil, chytil ho za rameno a donutil sednout si zpátky do křesla. „Chci vám pomoci, chci najít pravou relikvii! Tak mě u všech svatých poslouchejte!“

„Není co,“ bručel Havel, ale zůstal, protože se ho zmocnila zvědavost. Odsunul skoro ještě plný pohár s medovinou stranou, že již nebude pít, aby dal najevo své rozladění.

„Relikvii ukradl někdo, kdo v ní bezmezně věří,“ začal Oldřich, ale dál se nedostal.

„Já v ní také bezmezně věřím,“ přerušil ho chladně pán z Lemberka. „A každý poctivý křesťan rovněž.“

„Vy mi nerozumíte. Pokud někdo zavraždí v kapli kněze, těžko ho můžeme nazvat křesťanem. Přesto jsem přesvědčený, že v tu relikvii bez výhrad věří!“

Oldřich se odmlčel. Nemínil pánu z Lemberka vyprávět o satanské sektě. Ale nemohla to být náhoda, že Girolaimo z Monseratu, který trn z Kristovy koruny Havlovi prodal, pocházel z

rodu Gottfrieda z Bouillonu, zakladatele Temného bratrstva. Jenže zmínka o ďáblovi by asi Havla nepohnula k tomu, aby pomohl.

Proto klidně pokračoval: „Kdyby to udělal někdo, kdo by chtěl relikvii prodat, proč by tolik riskoval? Není přece problém kdekoli sebrat kost, prohlásit ji za lýtko apoštola Matouše a dostat za ni spoustu peněz. Bez rizika!“

„Jak můžete zlehčovat svaté relikvie, které uctívají všichni křesťané?“ zakryl si Havel dlaněmi obličej v bezmezném zoufalství.

„Pane z Lemberka,“ řekl královský prokurátor, „nebudete mi tvrdit, že jste nikdy neslyšel o falešných ostatcích. Copak se k vám nedoneslo, jak loni v Norimberku pověsili dva šejdíře, kteří nabízeli falešné roucho svaté Veroniky? I vy sám jste si ověřoval pravost trnu z Kristovy koruny, než jste ho koupil.“

„Dobrá, připouštím, že se výjimečně objevují falešné ostatky. To vás ale neopravňuje k tak bezbožným řečem! Kajte se a hledejte odpuštění.“

„Bůh vidí do mého srdce a ví, jak jsem to myslel,“ klidně pokračoval Oldřich z Chlumu. Věděl, co říká. Argumenty si předem připravil, protože musel stůj co stůj přimět pána z Lemberka k účasti na malém podvodu.

„Shodneme se určitě, že zloděj neukradl relikvii, aby ji prodal. I kdyby chtěl, nemá šanci. Poté, co zavraždil kněze, každý se mu vyhne. Kupec by se vystavil hrozbě papežské klatby.“

„Oprávněně,“ bručel Havel z Lemberka. Již se trochu uklidnil a i když to nechtěl dát najevo, pozorně poslouchal.

„Ať je to jakkoli, kvůli prodeji zloděj relikvii neukradl. To ovšem ještě snižuje naše šance zachránit ji, pokud se mu podaří odnést ji z hradu pryč,“ podotkl věcně Oldřich. „Vzal ji, jak už jsme řekli, neboť v ni věří. Ukradl ji pro sebe nebo ještě spíše pro někoho mocného. O důvodech se můžeme zatím jenom dohadovat. Relikvie má nejspíše skončit v nějaké soukromé kapli. A teď to nejdůležitější! Co by podle vás zloděj udělal, kdyby zjistil, že nemá pravou relikvii?“

„Ale on má pravou,“ namítl Havel.

„To víme jenom my dva a pán z Dubé. Ale ten bude mlčet, tím jsem si jistý. Proto jsem nechtěl, aby šli hosté po vraždě zevlovat do kaple. Ten kejklíř, který vraždu objevil, byl tak vyděšený, že si

ničeho nevšiml. Víte, na tenhle nápad mne vlastně přivedl hrabě Knut. Řekl mi, že pravý trn z Kristovy koruny má na sobě tajnou značku, aby ho nikdo nemohl vyměnit. Jsem si jistý, že zloděj o ní neví.“

„Je to pravděpodobné,“ zaujatě přisvědčil Havel. „Ani když jsem relikvii kupoval, nikdo mi o ní neřekl.“

„Tak vidíte,“ usmál se královský prokurátor. „Rozhlásíme, že jste se bál o pravou relikvii. Proto jste až do zítřejšího vysvěcení dal do relikviáře obyčejný trn. Pravý zůstal ve vašich rukách a máte ho bezpečně uschovaný. Zároveň by nebylo špatné se zmínit, že na pravé relikvii je tajná značka. Proto si můžete být jistý, že se vlastně nic nestalo. Pokud samozřejmě nepočítáme dvojnásobnou vraždu. Tohle musí vaši hosté vědět ještě dnes večer.“

„A dál?“

„Zloděj se pokusí svou chybu co nejrychleji napravit. Bude se snažit vyměnit ukradený trn za ten, který zítra vložíte do relikviáře. Bude ho považovat za pravý. Musíme mu to samozřejmě umožnit, ale tak, aby nepojal podezření. Při ranní mši všem zítra ukážete trn a prohlásíte, že to je pravá relikvie. Pak ho vložíte do relikviáře a necháte stát před oltářem. Oznámíte, že až do příchodu krále nikdo do kaple nesmí. Vchod budou stále hlídat dva vojáci. Vaši strážní budou muset svou službu plnit velice nedbale, aby měl zločinec možnost se tam dostat. Tohle by myslím nemělo vašim lidem dělat problém,“ neodpustil si Oldřich ironickou poznámku. Havel ji ale mlčky přešel.

„A někdo jiný bude tajně vchod do kaple hlídat, abychom zločince chytli,“ vyhrkl nedočkavě.

„V žádném případě,“ zavrtěl hlavou Oldřich. „Malá chybička - a můžeme se s pravou relikvií rozloučit. Palác není tak veliký, aby si toho zločinec nevšiml. Necháme ho, aby si kolem kaple dělal, co uzná za vhodné. Musí si myslet, že jsme tak naivní. Teprve až budeme mít pravou relikvii zpět, začneme po něm pátrat. Předpokládám totiž, jakmile trny vymění, pokusí se utéct.“

„Doufám, že máte pravdu,“ přikývl po krátkém přemýšlení Havel. „Naše šance není veliká, ale máte pravdu, je jediná. Mám ale lepší nápad. Po ranní mši vyzvu všechny přítomné, aby si trn prohlédli.

Zítra večer ho náš nejmilostivější panovník odveze do Prahy. Kdo bude chtít, bude si moci na relikvii i sáhnout. Pokud tam zloděj bude, je to jeho skvělá šance. V tlačenici si nikdo nevšimne, pokud trny vymění.“

„Dokážete přítomné na mši přesvědčit, že nejde o lest? Nikdo na vás nesmí nic poznat,“ váhal královský prokurátor.

„To nechte na mně,“ chladně opáčil velmož.

„Dobrá, urozený pane. Teď se vraťte dolů do sálu. Musíte se proměnit v herce. Nenápadně rozšiřte zprávu o výměně relikvií.“

„Když jde o slávu Boží, jsem ochotný k nejvyšším obětem. Třeba se na chvíli stát i hercem. A lhát svým nejlepším přátelům,“ přikývl Havel.

Vrátil se mu ztracený klid a povýšený způsob jednání. „Ale pane královský prokurátore, jestli to nedopadne dobře, nemůžete v žádném případě počítat, že bych na takovou ostudu zapomněl!“ Vstal a beze slova rozloučení odešel.

Jakmile vyšel na chodbu a zamířil ke schodišti, vrazil ke královskému prokurátorovi Ota. Byl netrpělivý, co jeho pán vymyslel a o čem tak dlouho a vzrušeně diskutoval s Havlem z Lemberka. I skrze dveře ze silných dubových trámů slyšel zvýšené hlasy.

„Dnešní noc bude asi dlouhá,“ unaveně se v křesle protáhl Oldřich a dlaní si uhladil vousy. „Mimochodem, kde je moje žena? Určitě už bude chtít jít spát.“

„Před chvílí přišla, ale když jsem jí řekl, že jednáte s panem Havlem, odešla k paní Zdislavě. Dohodla se s ní, že dneska bude spát tam. Nechce vás rušit.“

Oldřich se usmál. Vzpomínka na Ludmilu na chvíli zahnala starosti i rozladění, které cítil po rozhovoru s Havlem z Lemberka. Mnohokrát si spílal, proč riskuje, proč nasazuje krk a svůj úřad. Copak pan Havel ocení, jestli relikvii získá zpět? Bude samozřejmě rád, ale to bude všechno. Lidé jako on jsou přesvědčeni, že všechno je samozřejmý běh světa, který řídí Bůh. Že přitom musí lidé těžce pracovat, aby ten běh světa udrželi v chodu, to už ho nezajímalo. Ale Oldřich z Chlumu si neuměl pomoci. Věřil ve spravedlnost a cosi

uvnitř ho neustále hnalo, aby ji hájil. Viděl už tolik lidské podlosti a zla, že snad právě proto toužil bojovat proti němu.

Jednou s Ludmilou diskutoval o svých pochybnostech, zda má vůbec právo ji i sebe ohrožovat svou tvrdohlavostí. Tehdy šlo o zapeklitý případ ztraceného zlata, v němž byl namočený jeden z nejvlivnějších šlechticů království. Oldřich nemusel při vyšetřování riskovat a nikdo by mu nic nevyčítal. Ani král ne. Přesto dal všanc svou čest a úřad. Tehdy mu Ludmila řekla: „Můj milý, lidská spravedlnost je věc jedna a pravda druhá. Spravedlnost tu je proto, aby po každém zločinu přišel trest. Pravdu nehledáš kvůli jiným, ale kvůli sobě. Žádná pocta od krále nevyváží pocit, pokud pravdu nalezneš. To platí ve všem, co děláme. Při vyšetřování zločinů, stejně jako při hledání víry. Proto kacíři raději zemřou, než aby zradili, v co věří. Pokud si myslíš, že máš pravdu a jednáš správně, nezrazuj sám sebe! To by ti možná ublížilo víc, než kdybys měl ztratit svůj úřad!“

„Co jsi říkal, Oto?“ optal se roztržitě. Vzpomínku na Ludmilu rychle zahnal. Teď se musí soustředit na vyšetřování.

„Říkal jsem, urozený pane, že jsem o té loupeži ještě přemýšlel. I když jsem tvrdil, že kapli zná většina místní šlechty dobře, stejně se mi nezdá, že by to udělal někdo cizí. Víte proč?“

„Já si to myslím rovněž,“ přikývl Oldřich. „Proč si to myslíš ty?“

„Ten zavražděný voják! Musel vidět, kdo jde nahoru do kaple. Když slyšel podezřelý hluk a běžel se podívat, co se stalo, netasil zbraň. Nechal ji v pochvě. To znamená, že ho ani ve snu nenapadlo, že došlo ke zločinu. Snad si myslel, že se stala nehoda. Vrahovi musel důvěřovat, že si ho pustil k tělu. Jinak by ho vrah nemohl zasáhnout tak přesně do srdce. Kdyby ten voják potkal na temné chodbě někoho z hostů, byl by určitě opatrnější. I když byl z lemberské posádky,“ dodal kousavě.

„To je jistě pravda. Navíc té krádeži předcházela řada událostí, které s ní nesporně souvisejí. Nechápu sice všechny, ale v hrubých rysech vím, kdo relikvii ukradl.“

Ota vytřeštil překvapeně oči. „Tak proč ho neuvězníte? V takovém případě by pan Havel jistě neváhal poslat na mučidla kohokoli. Zvláště pokud by si myslel, že se mu vrátí jeho milovaná relikvie.“

„V tom je právě problém," vzdychl královský prokurátor. „Zločinec nebyl sám. Nevěřím, že bychom jeho uvězněním získali relikvii zpátky."

Pak ve stručnosti vysvětlil panošovi plán se záměnou pravého a falešného trnu. „Proto jsme se s Havlem pohádali. Domníval se, že to je svatokrádež a rouhání. Ale nakonec jsem ho přesvědčil."

„Chápu," přikývl Ota. Rozpačitě přešlápl. Čekal, zda mu pan Oldřich řekne víc, ale královský prokurátor mlčel. Teprve za chvíli zvedl oči. „Oto, teď zařiď nocleh pro kejklíře. Z hradu nesmí nikdo odejít, ani oni. Všichni hosté tu mají nějaké místo k přespání, ale oni ne. Aby tvá Beatrice do rána nezmrzla," dodal s úsměvem.

„Neřeknete mi víc, urozený pane?" nevydržel to mladík. „Kdo uloupil relikvii?"

„Jak už jsem řekl, mám svou představu. Ale já neskládám rytířské legendy, jsem soudce. Pokud něco řeknu, pak musím mít pro své tvrzení důkazy. Ty mi zatím chybějí. Budeš muset ještě chvíli počkat, Oto. Teď běž!"

XXVIII. KAPITOLA

V šenku, kde po dlouhém dni večeřel Diviš se svými vojáky a kanovníkem vyšehradské kapituly Alešem z Příbrami, bylo příjemně. Ani jednomu z mužů se nechtělo jít spát. Šenkýř točil vynikající pivo a stále bylo o čem mluvit. Vojáci vzpomínali na zážitky ze šarvátek, kanovník zase vtipně vyprávěl o životě v Praze. Na neúspěch v Prysku zapomněli. Život byl přece tak krátký, proč si dělat zbytečně vrásky?

Čím více toho vypili, tím častěji museli odbíhat na dvůr. Z jedné takové cesty se však Jakub vrátil chvatně, během chůze si ještě dopínal opasek a upravoval nohavice.

„Veliteli," šeptal vzrušeně dřív, než si sedl zpátky na dřevěnou lavici, „na dvoře byl se mnou ten sedlák v modré haleně, co sedí tamhle." Ukázal doprostřed místnosti, kde byl hrubě otesaný sloup, podepírající masivní dřevěné stropní trámy. „Spíše ze zdvořilosti jsem se ho zeptal, co dneska slaví, protože jsem si všimnul, že objednává pro celý stůl. Víte co mi řekl?"

„Že zaplatí i za nás?" dobromyslně se zašklebil vysoký Jacek a dopil pohár.

Jakub si svého druha ani nevšiml. „Veliteli,“ pokračoval s hrdým výrazem v obličeji, „ten sedlák má pěkný potah a přivydělává si formanstvím. Vozí dřevo, písek a co já vím ještě do jedné sklářské hutě, která je někde v lese nedaleko odtud. Dneska ho majitel huti vyplatil, protože prý končí. A teď se podržte. Víte, kdo je tím majitelem?“

„Snad ne?“ skoro vykřikl velitel Diviš. Ale rychle ztlumil hlas. „Chceš říci, že páni z Prysku vlastní někde poblíž sklářskou huť?“

„Přesně tak,“ přikývl Jakub a natáhl ruku s prázdným pohárem, aby mu ho někdo dolil. „Petr z Prysku mu dneska dal peníze a řekl, že končí, protože skláři už les kolem hutě vykáceli. Za chvíli by prý neměli čím topit v peci. Proto se musí přestěhovat jinam, kde bude dostatek paliva. Ta huť tam je už nejméně dva roky, ale ten sedlák si myslí, že tam je dřeva ještě dost a kdyby skláři chtěli, klidně by tam vydrželi rok nebo i déle. Dokonce mi řekl, že ještě minulý týden, kdy tam byl naposledy a mluvil se skláři, nikdo z nich o stěhování nemluvil.“

„Kde přesně leží ta huť?“ dychtivě se optal kanovník Aleš. „Že nám o ní nikdo neřekl?“

„Asi proto, že není na panství pánů z Prysku. Stojí v lese nahoře v kopcích. Ty lesy nepatří nikomu. Jsou královské. Nedá se tam pěstovat obilí, ani chovat dobytek. Je tam jenom les. Kácet stromy a stahovat je dolů do údolí se nevyplatí, protože tady kolem je dřeva dost. V létě nahoře v lesích pracují uhlíři, kolomazníci, vyrábí se tam potaš a v poslední době je v módě výroba skla. Prý je tady v okolí hned několik sklářských hutí. Žít tam nahoře v kopcích není snadné. Snad proto je všem jedno, co se tam děje,“ opakoval Jakub, co se dozvěděl.

„Abychom byli přesní,“ vysvětloval Diviš, „všechny pohraniční lesy patří králi. Pokud chce někdo založit vesnici, zaplatí a dostane povolení ke kolonizaci dohodnutého území. Může zorat pole a vystavět domy. Kdo by se ale staral o lidi, kteří žijí přes léto v horách, kam ani nevede pořádná cesta?“

„Toho zneužili páni z Prysku,“ pokračoval kanovník Aleš. „Na jejich panství bychom nenašli nic, i kdybychom si nohy uběhali. O sklářské huti bychom se nikdy nedozvěděli, nebýt téhle náhody!“

Všiml si nesouhlasného výrazu v trochu otylém Jakubově obličeji a s úsměvem dodal: „A nebýt Jakub tak bystrý!“

„Páni z Prysku narychlo huť zrušili,“ uvažoval Diviš. „Chtějí zničit stopy, které by svědčily proti nim. Co teď?“

„Musíme co nejrychleji jednat. Páni z Prysku se k zastavení práce ve sklárně rozhodli nedávno. Možná teprve včera nebo dneska. To znamená, že ještě nestihli všechno odvézt. Zřejmě nepospíchají. Proč taky? Netuší, že o huti už víme,“ rychle shrnul kanovník. Pak odsunul lavici, natáhl se pro svůj meč a vstal.

„Jdeme?“ věcně se zeptal Diviš.

„Ty bys zasloužil,“ dobromyslně spílal Jacek svému obtloustlému druhovi. „Kdybys neklábosil s každým, s kým si jdeš ulevit, mohli jsme tu zůstat sedět. Teď se budeme zase někam plahočit. A ještě ve tmě. Ať tě ani nenapadne naříkat. Litovat tě nebudu. Můžeš si za to sám!“ Rychle vstal a aniž mu velitel nařídil, vyběhl ven osedlat koně.

Diviš s kanovníkem v patách došel ke stolu, u něhož seděl vesničan, hostící své sousedy. „Hej ty,“ oslovil ho přátelsky, „myslím, že tě budu potřebovat. Doprovodíš nás a ukážeš, kde je sklářská huť pánů z Prysku.“

Vesničan zvedl překvapeně hlavu. Snažil se zaostřit pohled. Z výrazu tváře bylo znát, že pije již dost dlouho. Přesto ale nebyl namol.

„Zítra jedu do Boru s obilím do mlýna. Vrátím se po obědě. Odpoledne tam můžeme vyrazit, když mi zaplatíte,“ vysvětloval ztěžklým jazykem.

„Peníze dostaneš,“ řekl přísně Diviš. „Nebudeme ale čekat, až se ti uráčí. Pojedem hned!“

„Blázníte, urozený pane,“ ozvaly se protesty jeho přátel, kteří s ním seděli u stolu. „Je noc!“

„Nikam nejedu,“ umíněně opáčil vesničan, obrátil se ke stolu a natáhl ruku pro džbán s pivem. Diviš ho hrubě popadl za rameno a smýkl jím, až mu vyrazil džbán z ruky a husté pivo se rozlilo po stole. Kanovník Aleš a Jakub tasili meče. Ale velitel Diviš nechal svou zbraň v pochvě. Věděl dobře, že na venkovany stačí trochu zadupat, a poslechnou. Žádný poddaný se nepostaví královským vojákům.

Kolem stolu se ozvaly výkřiky protestů, ale nikdo z mužů si netroufl vstát a udělat cokoli na obranu nešťastného druha. Vesničan vztekle vyskočil, ale rychle si rozmyslel prát se. „Kolik dáte?“ optal se raději.

„Je to daleko?“

„Ve dne vozem asi hodina cesty. V noci nevím. Nezkoušel jsem to. Ale trefím i ve tmě. Budete si muset dát pozor, místy je stezka dost příkrá. Tak kolik?“ řekl znovu vesničan a podle hlasu bylo slyšet, že rychle vystřízlivěl.

„Když nás tam dovedeš, dostaneš celý stříbrňák,“ slíbil kanovník. Pak se obrátil na Diviše: „To zaplatí naše kapitula. Dostal jsem trochu peněz na cestu od probošta.“

Za chvíli již vojáci klusali údolím zpět do kopců, odkud před setměním přijeli. Vesničana vzal za sebe na koně Diviš, který jel v čele. I když byla noc, sinavý měsíční svit úplňku ozařoval cestu tak jasně, že mohli jet bezpečně skoro jako ve dne.

Hned za vsí odbočili z hlavní cesty ne příliš upravenou stezkou, plnou kořenů a výmolů. Vinula se podél potoka mělkým údolím a šplhala se k sedlu mezi dvěma oblými kopci. Po obou stranách se tyčila tmavá hradba lesa.

„Poslyš,“ obrátil se Diviš na vesničana, „vede k té sklárně ještě jiná cesta?“

„Dostanete se tam taky z druhé strany kopce, ale ne vozem. Jenom pěšky nebo na koni.“

„Z druhé strany, to znamená z Prysku?“

„Ne sice přímo, ale zadní cestou je to do Prysku mnohem blíž, než jet tudy,“ souhlasil venkovan.

„Je do hutě ještě daleko?“ naříkal Jakub. Byl na sebe hrdý, to ovšem neznamenalo, že by se mu jelo lépe.

Poslední kus na hřeben byl nepříjemně strmý, Přesto nemuseli sesednout ze sedel. Když byli konečně nahoře, ukázal vesničan doleva, kde ležela široká mýtina.

„Musíme jet dolů, je tam takové malé údolí mezi kopci, dobře chráněné před větrem. Tam stojí huť, urozený pane. Už je to jenom kousek.“

„Počkejte," zarazil Diviš družinu. „Nepojedeme naslepo." Obrátil se na černovlasého Kryštofa. „Uvaž koně a jdi na výzvědy. Buď opatrný, nechci, aby tě někdo viděl. Zjistíš, jestli tam jsou nějací lidé, a kolik jich je. Nemusíš pospíchat, teď už nám nic neuteče."

Kryštof přehodil uzdu přes nejbližší silnou větev a zmizel ve tmě. Ostatní seskočili s koní a kanovník odvázal od sedla kožený měch s pivem, který koupil v šenku. Sám se lačně napil a pak ho podal Divišovi.

Nečekali dlouho. Nejprve uslyšeli slabé zapraskání zlomené větve a vzápětí se ukázal Kryštof.

„Veliteli," zadýchaně sípal, „celou cestu jsem běžel. Musíme si pospíšit. Ta huť je už opuštěná. Skláři jsou pryč. Ale řádí tam páni z Prysku. Balí nějaké nástroje a různé věci. Ten mladší hubený rozlévá ze soudku kolomaz kolem chatrče, která tam stojí. Řekl bych, že všechno chtějí podpálit! Zdálo se mi, že už pomalu končí, protože ten tlustší si k sedlu uvazoval vak s věcmi."

„Musíme zaútočit," nařídil Diviš. „Stejně nemáme co ztratit! Jestli ta huť shoří a ti dva ujedou, jsme tam, kde jsme byli na začátku. Nic jim nedokážeme. Poslyš," obrátil se na vesničana, který je doprovázel, „nedá se ta sklárna někudy objet? Abychom se dostali přímo na zadní cestu, která vede do Prysku?"

„Dá, ale těžko," přikývl po krátkém přemýšlení muž. „To bychom museli objet celý tenhle kopec," ukázal na zalesněnou nevysokou homoli, která se tmavě rýsovala proti noční obloze.

„Jak dlouho by to trvalo?"

„Tak půl hodiny, víc snad ne," uvažoval průvodce. „Cesta tam sice není, ale jsou tam široké průseky, které vykáceli skláři, když těžili dřevo."

„Pane kanovníku, vy a Jacek pojedete spolu s tím vesničanem a odříznete pánům z Prysku cestu domů. My zatím počkáme a vyrazíme o něco později, abyste měli čas kopec objet. Sami nedělejte nic, jenom je zadržte, kdyby utíkali. Pokud by se postavili na odpor a chtěli se bránit, udeříte na ně zezadu. Jasné?"

Hned jak malá skupina zmizela, posadil se Diviš na vyvrácený strom a nařídil Kryštofovi, aby mu přesně popsal, jak to vypadá

kolem sklářské hutě. Kde je vyhaslá pec, jaké tam jsou přístřešky a kde stojí chatrč, v níž bydleli skláři.

„Jakube, u sedla mám uvázaný plášť. Roztrhej ho na kusy a obal koním kopyta. Musíme dělat co nejméně hluku, abychom ty dva překvapili.“

Konečně uplynula doba, která by měla kanovníkovi a jeho průvodcům stačit k objetí kopce. „Pojedeme,“ rozhodl Diviš. „Páni z Prysku nesmějí uniknout. Raději je zabijte, než by zmizeli. Jasné?“

„Náš pán vždycky říkává, abychom si dávali v boji pozor, že nesmíme zabíjet svědky. Jenom nepřátele,“ opáčil trochu nejistě Kryštof.

„Královský prokurátor má samozřejmě pravdu. Ale páni z Prysku nejsou žádní svědci. Nic nám dobrovolně neřeknou a na mučidla je nedostaneme. Jediným svědectvím jsou věci ze sklárny, které odvážejí. Ty musíme dostat za každou cenu! Myslíte, že by se v noci pachtili po lese, kdyby to nebylo tak důležité?“

Vyrazili v zástupu, Kryštof v čele. Projeli mýtinou, kolem nevysokých smrčin, kde se cesta rozšiřovala. Pak začala prudce klesat do mělkého údolí. Stráně byly holé, stromy, které tu dříve rostly, skláři vykáceli. V měsíčním světle se odrážely stíny pařezů a hlubokých vývratů.

„Podívejte,“ zvedl Kryštof ruku a ukazoval před sebe. V té chvíli měsíc zakryl mrak a krajina se ponořila skoro do neproniknutelné tmy. Jediným světlem byl plamen ohně, který hořel před chatrčí dole ve sklárně.

„Jedeme,“ rozhodl Diviš. Nemělo cenu dál váhat. Kryštof bleskově sundal všem koním hadry z kopyt, aby nebránily ve cvalu. Pak Diviš nasadil svému ryzákovi ostruhy, povolil uzdu, pevně sevřel meč a vyrazil do údolí. Oba vojáci za ním. Ztichlou nocí se rozlehl rachot uvolněných kamenů, praskání lámaných větví a dusot kopyt.

„Na ně, do útoku,“ vyrazili všichni tři hlasitě, jak byli zvyklí. Vždycky bylo důležité nepřítele zastrašit. Ale páni z Prysku nebyli žádní nováčci. Ještě než útočníci dojeli k nim, vyšvihli se na koně. Stejně už svou práci skončili. Co chtěli odvézt, měli už ve vacích přivázaných k sedlům. Vilém popadl větev z ohniště a hodil ji na

dřevěnou chatrč. Kolomaz, kterou kolem rozlil, okamžitě vzplála. Pak nasadili koním ostruhy a vyrazili kolem vyhaslé sklářské pece na opačnou stranu mýtiny, kudy vedla zadní stezka. I když jednali bleskurychle, nějaký čas ztratili a Diviš s vojáky jim byl těsně v patách.

Řítili se temným lesem, koním pod kopyta nebylo vidět. Všichni riskovali, protože jediné klopýtnutí mohlo mít tragické následky. Projeli úzkým tunelem mezi zbytky posledních stromů, které tu skláři nechali. Za nimi se otevřela mýtina, pokrytá holými pařezy a nesčetnými hromadami tlejících větví. Mezi nimi se vinula stezka k plochému návrší, porostlému černou hradbou smrků, buků, habrů a borovic. Na mýtině bylo vidět mnohem lépe než v lese, dalo se tu cválat rychleji. Páni z Prysku cestu znali, a proto se jejich náskok pomalu zvětšoval.

„Kde je kanovník?“ supěl vztekle Diviš.

Bylo ale zbytečné se ptát. Ještě nedorazil a páni z Prysku se stále rychleji blížili k hradbě stromů na návrší.

„Pokud se dostanou do lesa, ztratíme je,“ křičel Diviš na své vojáky a hnal koně, co mu síly stačily. V tu chvíli se zpoza mraku vyhoupl měsíc a osvětlil mýtinu. Jakub zarazil koně a stáhl ze zad luk. Patřil k nejlepším lučištníkům v královském vojsku. Nasadil šíp na tětivu, napnul ji a chvíli pečlivě mířil. Potom šíp s drnčením vypustil. Ozval se bolestivý výkřik.

„Dostal jsem ho,“ zajásal.

Mohutná Petrova postava se naklonila v sedle, kůň udělal ještě několik skoků a pak se převalil na bok. Druhý prchající se ani neohlédl a hnal se dál.

Petr z Prysku rychle vyprostil nohy z třmenů, tasil meč a s nepatrným zakolísáním se postavil na nohy. Pak koně přetáhl plochou stranou meče. Vyděšené zvíře vyskočilo a dalo se na útěk. I s vakem, který byl přivázaný k sedlu.

„Za ním! Chytněte koně. S tím chlapem si poradím sám. Stříbrňák pro toho, kdo koně přivede!“ křičel Diviš na své muže. Sám zamířil k zemanovi.

Petr z Prysku se trochu nejistě kymácel, v rameni měl zabodnutý šíp, šat na několika místech roztržený, obličej odřený po pádu s koně.

Přesto svíral pevně meč před sebou oběma rukama, připravený k boji. Spokojeně se ohlédl. Jeho splašený kůň se hnal dál přes mýtinu k lesu. Královští vojáci cválali za ním, ale bylo zřejmé, že jejich snaha bude marná.

„Nuže?“ ušklíbl se. „Co ode mne chcete?“

„Nejdřív snad vyrovnat jeden menší dluh,“ chladně opáčil Diviš a seskočil ze svého ryzáka na zem. Ostří mečů se srazila. I když byl Petr z Prysku raněn, byl to neobyčejně silný muž. Na Diviše ale nestačil. Několika obratnými údery mu zkušený voják vyrazil meč z ruky a pak těžce oddechujícího zemana spoutal koženým řemenem.

Zatím se vrátili oba vojáci. Zkroušeně krčili rameny. „Nedalo se nic dělat,“ omlouval se Kryštof. „Chytit splašeného koně v noci a v takovém terénu, to by byl zázrak.“

„Jsem zvědavý, jak vysvětlíte našemu králi, proč jste mne a mého bratrance tak hanebně přepadli,“ zle se mračil Petr z Prysku.

„Pravdu,“ odsekl Diviš. „Že jste zločinci. Penězokazi a vrahové!“

„Jak chcete svou hanebnou lež dokázat?“ ironicky se ušklíbl spoutaný zeman. „Už mne unavujete. Rozvažte mě, vrátím se domů.“

V tu chvíli se za nimi ozval dusot koňských kopyt. Z lesa vyjel kanovník Aleš spolu s vytáhlým Jackem. Vesničan, který je měl doprovázet, s nimi nebyl. To bylo Divišovi celkem jedno. Důležitá byla jiná věc. Jacek vedl za uzdu koně Petra z Prysku.

„Říkal jsi, že chytit splašeného koně v noci by byl zázrak,“ usmál se Diviš na Kryštofa. „A vidíš, Jacek to dokázal. Nestydíš se trochu?“

„No jo,“ bručel rozpačitě černovlasý voják. „To se mu dělají zázraky, když má s sebou kanovníka!“

„Neutekl vám kůň?“ usmíval se od ucha k uchu Jacek.

„Kde jste se zdrželi?“ trochu mrzutě bručel Diviš.

„Ten hlupák, co nás vedl, zabloudil. Nakonec jsme ho nechali u sklárny, aby se pokusil chatrč uhasit. My se vydali po cestě za vámi. Tušili jsme, že vás tu někde najdeme,“ klidně vysvětloval kanovník Aleš.

„Copak asi máte ve vaku u sedla?“ obrátil se Diviš na pána z Prysku.

„Jak to mám vědět?“ vztekal se spoutaný zeman. „Určitě jste mi tam něco podstrčili, abyste mne mohli obvinit!“

Kanovník sundal těžký kožený vak a rozvázal ho. Když ho otevřel, první, co mu padlo do ruky, byla pregéřská raznice na výrobu mincí. Chvíli si ji ve slabém světle měsíce prohlížel a pak se usmál: „Ano, tohle je přesně ona. Na míšeňský denár.“ Pak vytáhl z vaku střep tyglíku, na němž ulpěly zbytky stříbra a kožený váček, plný nových, čerstvě vyražených mincí. „Tohle asi budete těžko vysvětlovat královskému prokurátorovi,“ obrátil se na Petra z Prysku.

„Jsem rytíř! Mé slovo proti slovu několika vojáků. Nic z toho není moje. Ostatně, přivezli jste to vy. Vy jste vak přivázali na mého koně. Využili jste toho, že se splašil,“ odporoval.

„Víte, pane z Prysku, v čem je potíž? Tedy vaše? Že já nejsem obyčejný voják,“ řekl přísně kanovník. „Jsem duchovní. Po vás pátrám na žádost míšeňského arcibiskupa. To není náhoda, že jsem tady. Lhát nemá cenu, jenom všechno zdržujete. Pochopte, prohrál jste!“

Protože Petr z Prysku mlčel, uchopil Diviš konec šípu, který měl zeman stále ještě zabodnutý v rameni. Velice nešetrně jím zacloumal. Raněný zkřivil obličej bolestí.

„Dávejte pozor,“ rozčiloval se. Ale Diviš s klidem vše zopakoval. „Rád bych vám pomohl,“ řekl sladce, „ale šíp vězí zatraceně hluboko. Budu to muset zkoušet tak dlouho, dokud se mi nepodaří ho vytáhnout. Nebo dokud si nevzpomenete!“ dodal chladně a znovu zacloumal šípem v zemanově rameni.

Pán z Prysku vydržel řezavou bolest jenom chvíli, ale nakonec se vzdal. Jeho zpověď byla krátká, protože chtěl mít to trápení už za sebou. Pochopil, že prohrál. Bylo mu špatně a zranění začalo nesnesitelně bolet. Toužil po spánku.

„Strýc Jakuba ze Skalice je arcijáhnem v Míšni,“ začal vzpomínat, jak to všechno začalo. „Asi před dvěma lety se mu podařilo ukrást právě tu pregéřskou raznici, kterou jste našli ve vaku. Přivezl ji Jakubovi a spolu vymysleli plán. Jenže ani jeden se nevyznal v tavení kovů. Já náhodou ano. Postavili jsme sklářskou huť, sehnali dva skláře a vždy, když měli volno a byli pryč, razili

jsme tam mince. Jakub je pak vozil svému strýci do Míšně a ten je měnil za pravé. Jakub ze Skalice si pak vzal za manželku Kristýnu, sestru mého bratrance Viléma. Co je v rodině, to se lépe ohlídá! Všechno by běželo dobře, kdyby si ta děvka Kristýna," sykl vztekle, „nezačala s Janem ze Střelče. Pokud by jen cizoložila, Bůh s ní. Jenže ona mu ve své tuposti vyžvanila fůru věcí. Pán ze Střelče nás pak sledoval, až všechno odhalil. Museli jsme mu za mlčení platit. To by ještě nebylo to nejhorší. Pak začal fňukat Jakub ze Skalice, že svou ženu miluje a že nemůže přenést přes srdce, aby po světě chodil někdo, kdo pošlapal jeho čest. Proto zemana ze Střelče zabil. Chtěl, aby to bylo veřejně. Trval na tom, že to musí vypadat, jako by ho proklál v souboji. Jenže se ho bál. Proto jsme mu pomohli. Ostatní už víte. A teď mi dejte pokoj. Chci mít klid."

Diviš mlčky přikývl a obrátil se na své vojáky. „Naložte ho na koně, vrátíme se. V hospodě najmeme vůz a zítra ho převezeme na Bezděz."

„A ten druhý?"

„Daleko neuteče. Jenom ještě drobnost," obrátil se Diviš na Petra z Prysku. „Proč jste mne přepadli? A když už jste mne dostali, proč jste mě nezabili hned?"

„Museli jsme zjistit, kdo jste. Vilém si myslel, že jste přítel pána ze Střelče. Chtěli jsme vědět, kdo všechno o nás ví a může nás zase vydírat. Viděli jsme vás v šenku hrát kostky a bylo nám jasné, že poctivý člověk by tohle neuměl. Nevěřili jsme, že sloužíte králi."

XXIX. KAPITOLA

Ráno byla hradní kaple na Lemberku našlapaná lidmi, že se vůbec nedalo projít. U oltáře stál Havel spolu s bělovlasým shrbeným mužem v kněžském ornátu.

„Všichni víte o tragedii, která se tu včera stala. Svatá půda byla znesvěcena. Byla tu prolita krev člověka, dokonce kněze! Co je ještě horší, někdo se pokusil ukrást vzácnou relikvii, trn z Kristovy koruny.“ Havel z Lemberka se odmlčel. Rozhlédl se po přítomných. Jeho obličej měl neproniknutelný výraz chladného povýšení. Sepjal ruce ve zbožném gestu a pokračoval. „Proto jsem povolal ctihodného bratra Blažeje, faráře z Jablonného. Ráno kapli znovu vysvětil, aby naše duše nezůstaly bez útěchy, kterou nám poskytne mše.“

Zarazil se, ale bylo zřejmé, že ještě neskončil. Těžce polkl, až mu ohryzek na hrdle poskočil. Na rtech se mu objevil nejistý úsměv. Rozpačitě přešlápl, pohledem našel Zdislavu a chvíli si ji prohlížel. Teprve potom odvázal od svého opasku váček, otevřel ho a vytáhl nádhernou krabičku, vyřezávanou ze vzácného ebenového dřeva.

Pokřižoval se, zvedl víčko a třesoucí se rukou vyňal malý trn. Zvedl ho v ruce nad hlavu, aby ho všichni viděli.

„Podívejte se dobře, toto je pravá relikvie. Bůh mne nevaroval nadarmo. Zlatníka Ruprechta, který zhotovil tento nádherný relikviář, zavraždili. Má žena Zdislava měla vidění. Mrtvý kocour není nic jiného, než znamení ďáblovo. Není jistě náhoda, že na ni Bůh toto vidění seslal právě před hradní kaplí. Já jeho varování porozuměl! Ihned jsem trn vyměnil za bezcennou napodobeninu. Trápil jsem se, zda nekonám něco bezbožného. I když k vysvěcení má dojít až dneska. Ale Bůh vedl moje myšlenky a skutky. Proto zůstala vzácná relikvie v mých rukách! Děkuji našemu Pánu nejvyššímu."

Obřadně vložil trn do křišťálového srdce v relikviáři, ale nechal schránku otevřenou, aby si mohl každý relikvii prohlédnout. „Hned jak skončí ranní mše, dám kapli hlídat, aby se relikvii nic nestalo. Dnes přijede milostivý král Přemysl a relikviář i s trnem odveze do Prahy. Tam bude v bezpečí!" dodal. V hlase zněla opět jeho stará jistota. „Kdo chce, může si po mši relikvii prohlédnout. Bude to naposledy!" Zaváhal, zbožně se pokřižoval a potom přísně dodal: „Současně se může každý přesvědčit, že pravá relikvie zůstala v mých rukách!"

Ota povytáhl obdivně obočí a podíval se na svého pána. V jeho očích se dalo číst, že pan Havel je možná ještě lepší herec, než všichni kejklíři dohromady. Oldřich s úsměvem přikývl. Ano, pán z Lemberka byl tak přesvědčivý, že i on na chvíli podlehl dojmu, že je všechno v nejlepším pořádku a stalo se to tak, jak zbožný velmož říká.

Ranní mše byla krátká a proběhla hladce, bez zbytečných průtahů. Pouze při svatém přijímání chvíli trvalo, než se k oltáři dostali v přeplněné kapli všichni, kteří toužili přijmout tělo Páně. Starý kněz trpělivě vkládal hostie do úst klečícím lidem, pohrouženým se sepjatýma rukama v tichou modlitbu. Ostatní se pomalu rozcházeli, ale protože chtěl každý uvidět trn z Kristovy koruny zblízka, nezamířil skoro nikdo přímo ke dveřím. Hosté se v nepřehledném chumlu tlačili kolem oltáře. Místnost se vyprazdňovala velice pomalu. Na chodbě před vchodem do kaple stáli dva vojáci z hradní posádky s

kopími v rukách. Byli oblečeni jinak než včera. Na těle měli drátěné košile a kožené kazajky, které je chránily před zákeřným útokem. Byli zamračení a odcházející hosty si podezřívavě prohlíželi. Zabitý voják byl jejich přítel. Někdo z těch, kteří šli kolem, mohl být vrahem.

Královský prokurátor si vzal Havla stranou. „Byl jste skvělý, urozený pane. Až všichni odejdou, půjdu se podívat do kaple, zda je pravý trn z Kristovy koruny zpátky. Myslím si ale, že nebude. To by bylo moc jednoduché."

„A proč by nebyl?" trochu nerudně se zamračil pán z Lemberka. „Vždyť už od včerejška všichni vědí, že vrah ukradl bezcennou napodobeninu. V tom zmatku, který tam je, se klidně dají trny vyměnit."

„Já si myslím, že zločinec vašemu tvrzení do poslední chvíle nevěřil. Není hloupý a mohl se domnívat, že je to past. Jedině vy jste ho mohl přesvědčit. Máte pověst muže, který mluví za každých okolností pravdu. Abyste lhal před oltářem, to je naprosto nemyslitelné. Teprve když vás vrah v kapli uslyšel, uvěřil. Pochopil, že musí jednat. Jsem si jistý, že na mši ukradenou relikvii nevzal. Mohl si myslet, že právě to chcete. Že necháte všechny prohledat, a tak by o ni přišel. Ne, pravý trn z Kristovy koruny ještě zpátky není!"

„Pane královský prokurátore, já jenom doufám, že jsem kvůli vám nespáchal smrtelný hřích zbytečně!"

„Zločinec musí dostat čas. Proto jsem se, urozený pane, dohodl s vašimi vojáky, že pomohou. Až sejdou hosté dolů a kaple bude prázdná, vypukne na nádvoří šarvátka mezi vašimi a mými lidmi. Oba strážní nechají kapli kaplí a půjdou svým kamarádům na oko pomoci. Vědí, co mají dělat. Alespoň čtvrt hodiny zůstane kaple bez dohledu. Bude to vypadat jako šťastná náhoda. Zločinec nesmí moc přemýšlet, protože lepší příležitost se mu už nenaskytne. Nemůže si ale dovolit trn prostě odnést. Musí ho vyměnit. Až se stráže vrátí, mohly by si krádeže všimnout. On potřebuje čas, aby měl volnou cestu k útěku. Jestliže by trn zmizel, nechal byste hrad zase uzavřít. Když ho ale vymění, může doufat, že si toho nikdo nevšimne. V tom zmatku, než přijede král..."

„Dobrý plán," přikývl po krátkém přemýšlení Havel. Pak se s úklonou rozloučil, neboť se u nich zastavila Zdislava. „Pojď," usmál se na ni, „doprovodím tě."

„Vidíš, i pan Havel si všímá své ženy, jenom ty děláš, jako bych neexistovala," uslyšel Oldřich za sebou známý hlas.

„Ludmilo," otočil se, „do odpoledne pro mě skutečně existovat nebudeš. Pak ti všechno vynahradím." Pohledem zkontroloval, zda manželku doprovázejí jeho vojáci. Pak plavovlásku lehce políbil na tvář. Ludmila se chtěla uraženě odtáhnout, ale i ten nepatrný projev něhy ji potěšil. Když k ní Oldřich sklonil hlavu, všimla si únavy v jeho tváři a vrásek, které se jako malé vějířky rýsovaly kolem očí.

„Hlavně, ať se ti všechno podaří," usmála se, polibek opětovala a zamířila za paní Zdislavou. Nechtělo se jí zůstat celé dopoledne samotná.

Jakmile všichni kapli opustili, zašel královský prokurátor dovnitř. Na falešnou relikvii nechal udělat značku, aby ji poznal. Nemýlil se, v křišťálovém srdci ležela stále bezcenná napodobenina. Sepjal ruce a přivřel oči. Vnímal celým tělem uklidňující ticho. Silné kamenné zdi tlumily hluk z nádvoří. Nechtěl se modlit, potřeboval jen chvíli klidu, aby se soustředil. Znovu si opakoval, co všechno je třeba udělat. Uslyšel za sebou vrznutí dveří. Rychle se otočil. Na prahu kaple stál Mauric.

„Omlouvám se, pane královský prokurátore," řekl trochu rozpačitě. „Jenom jsem se chtěl pomodlit za svou tetu Zdislavu."

I když v první chvíli pocítil Oldřich rozladění, dokázal se usmát a bezstarostně odpověděl: „I já na ni myslím. Pomodlíme se spolu!"

Poočku sledoval hubeného mladíka. Mauricova ústa se roztáhla do spokojeného úsměvu a z jeho obličeje vyzařoval klid. Přesto oči pichlavé, jejich pohled studil. Královský prokurátor vstal a uvolnil mu místo na klekátku před oltářem. Dával si dobrý pozor, aby se k němu zbytečně nepřiblížil nebo nenatočil zády. Opatrnosti nebylo nikdy dost.

Věděl, že by ho tu měl pod nějakou záminkou nechat samotného a odejít. Jenže byl zvědavý, co mladík udělá, pokud mu bude překážet. Nechtěl ho zbytečně varovat bezstarostným chováním, které by mohlo vyvolat podezření. Navíc nebylo jisté, zda má právě Mauric

něco společného s krádeží relikvie. Třeba byla jeho návštěva jenom náhoda a skutečně se přišel pomodlit za svou tetu Zdislavu.

Oba ztichli, sklopili hlavy a s růženci v rukách odříkávali Otčenáš. Když se pokřižovali, usmál se Oldřich: „Doprovodíte mne, pane Maurici? Musím ještě něco zařídit venku na nádvoří."

„Rád," přikývl mladík. „Také jsem se chystal ven." Jeho obličej vypadal jako neproniknutelná maska, ani sval se mu ve tváři nepohnul.

Oldřich ale nezamířil hned ke dveřím. Došel ještě k oltáři a chvíli si prohlížel relikviář, aby musel Mauric vyjít na chodbu před ním.

Kráčeli pomalu ke schodišti. Tam potkali hraběte Knuta, který spěchal proti nim.

„Jsem to ale... Představte si, pane královský prokurátore," omlouval se rozpačitě, „zapomněl jsem tam při mši růženec."

„To se může stát každému," chápavě přikývl Oldřich. „Jdeme pomalu dolů, asi se ještě potkáme." V duchu si říkal, že jestli je tím neznámým zločincem vyslanec dánského krále, je hloupý a neopatrný. Riskuje, jako by mu skutečně nic jiného nezbývalo.

Spolu s Mauricem sestoupili po schodech do přízemní chodby, která vedla k hlavnímu sálu paláce. Na opačné straně ležely dveře do kuchyně a východ na nádvoří. Všude bylo živo, urození hosté v hloučcích živě diskutovali, mezi nimi se proplétalo služebnictvo.

„Vidíte," ukazoval zadýchaný hrabě Knut Oldřichovi růženec z modrých skleněných korálků, když je dohonil. „Našel jsem ho. Nerad bych o něj přišel. Je to vzácná věc, kterou jsem koupil v Benátkách."

„Zatím se s vámi rozloučím. Mám ještě nějakou práci venku," uklonil se Mauric. Královský prokurátor ho sledoval až do chvíle, než za ním zapadly dveře a mladík vyšel z paláce ven. Roztržitě se obrátil na vyslance dánského krále: „Jistě, to by byla veliká škoda!"

Vtom zazněl venku křik a řinčení zbraní. Většina hostů nechala hovor hovorem a běžela se podívat. Každá šarvátka slibovala příjemné povyražení. Také Oldřich zamířil na nádvoří, ve dveřích se skoro srazil se dvěma vojáky, kteří měli střežit kapli. Hnali se ven, jako by jim hořelo za patami. Královský prokurátor se ohlédl do

chodby. Ze sálu vybíhalo několik opozdilců, jinak bylo všude prázdno. Všichni už zevlovali na nádvoří.

U strážní věže zatím probíhala šarvátka, při níž zaznělo hodně silných slov, padlo několik ran, ale jinak se spor obešel bez násilí.

„Takového povyku, a pro nic," bručel jeden starší zeman. „To za mého mládí, to byly rvačky! Ti mladí vůbec nevědí, co to je vyřídit si svou věc!" Odplivl si a chvíli ještě sledoval rozdurděné vojáky, jestli se třeba něco nesemele. Když zjistil, že už to lepší nebude, obrátil se a pomalu se loudal zpět do paláce. Oldřich nenápadně sledoval shromážděné pány. První, kdo mu padl do oka, byl mladý Mauric. Stál vedle pana Havla a živě s ním o bitce diskutoval. Když zpozoroval Oldřicha, přátelsky mu pokynul.

Také další páni se pomalu vraceli do paláce, když zjistili, že nemá cenu se ke rvačce připojovat, protože skončila vlastně dřív, než pořádně začala. Proto je Oldřich z Chlumu předběhl, aby se dostal do kaple první. Vyběhl do patra paláce. Dveře byly otevřené a na kamenných dlaždicích uvnitř byly slyšet něčí kroky. Zaváhal, zda se nemá ukrýt, protože pokud tím zločincem nebyl hrabě Knut nebo Mauric, mohl být vrah právě v kapli. Ale než se rozhodl, objevila se hřmotná postava Hynka Berky z Dubé.

„To je dobře, že jste tady," řekl přísně. „Vidíte, jak mizerná posádka slouží na Lemberku? Něco se semele na nádvoří a vojáci se tam musí jít podívat, místo aby zůstali hlídat. Pan Havel je určitě dobrý křesťan, ale špatný voják. Kdyby mi tohle udělali moji lidé na Ronově, nechal bych jim napráskat!"

„Jistě," přikývl Oldřich a zvědavě si prohlížel pána z Dubé. Tenhle zamračený velmož obvykle nebýval tak hovorný. „Máte pravdu. Hlavně, že se nic nestalo relikvii."

„Je na svém místě," usmál se Hynek Berka. „Když jsem zjistil, že jsou vojáci pryč, řekl jsem si, že bude užitečnější hlídat, než se rvát venku. Pojďte se podívat."

Vešli do kaple. Oldřich se pokřižoval a pak došel k oltáři. V křišťálovém srdci stříbrného relikviáře ležel pravý trn z Kristovy koruny. Podvržená relikvie zmizela. Trik se povedl, vzácný poklad byl zpátky.

„Kdo ho vyměnil?“ honilo se Oldřichovi z Chlumu hlavou. „Mauric to mohl udělat těžko. Hlídal jsem ho celou dobu, kdy jsme se modlili. Mohl to být hrabě Knut, možná Hynek Berka z Dubé, ale třeba ještě někdo úplně jiný. Ale to teď není podstatné. Hlavní je, že máme pravý zpátky!“

V tu chvíli se vřítil do kaple Havel z Lemberka. Letmo se pokřižoval, na oba pány se ani nepodíval a hnal se k relikviáři. Sáhl do otevřeného křišťálového srdce a vyjmul trn. Na tváři se mu rozlil šťastný úsměv. Políbil relikvii, pak vytáhl z měšce krabičku z černého ebenu a trn do ní vložil. Něžně ji zavřel a schoval. Teprve potom se obrátil na královského prokurátora a Hynka Berku z Dubé.

„Povedlo se to! Bohu dík, povedlo!“ volal nadšeně, obejmul Oldřicha a políbil ho na tvář. „Nezapomenu se o vás zmínit našemu nejmilostivějšímu králi.“ Pak se nedůvěřivě podíval na pána z Dubé. „To vy jste vyměnil relikvii?“ optal se přísně.

„Co si to dovolujete?“ rozkřikl se Hynek Berka z Dubé. „Přišel jsem těsně před panem královským prokurátorem, protože vaši vojáci přestali hlídat kapli! Nechápu, o čem mluvíte?“

Než mohl Oldřich Havlovi z Lemberka zabránit, začal nadšený velmož vysvětlovat pánovi z Dubé celý propletenec se záměnou relikvií. „Celou tu věc vymyslel pan královský prokurátor,“ končil a pokyvoval spokojeně hlavou. „Jsem mu skutečně nesmírně vděčný. Teď už si dám pozor, aby se relikvii nic nestalo. Hned ji odnesu Zdislavě, aby ji hlídala, dokud nepřijede král Přemysl. Kdo vlastně ten trn vyměnil?“ zarazil se, když skončil a s otázkou v očích se obrátil na Oldřicha. „Když to nebyl pán z Dubé, kdo to mohl být?“

Oldřich z Chlumu bezradně pokrčil rameny. Byl bledý vztekem. Havel z Lemberka se choval jako malé naivní dítě. Než ho ale stačil napomenout, Havel se otočil a zmizel.

Hynek Berka z Dubé ho sledoval s potutelným úsměvem a když za mocným velmožem zapadly dveře, řekl přátelsky: „Nebojte se, pane Oldřichu, já to nikomu vykládat nebudu!“

„Ale on ano,“ zabručel královský prokurátor naštvaně.

XXX. KAPITOLA

„Musím tě pokárat, Oto," řekl unaveně Oldřich z Chlumu a napil se horké medoviny. „Kolik dní ses už neholil? Za chvíli přijede král. Vadí mi, když můj panoš vypadá neupraveně. Podívej se na sebe do zrcadla! Obličej máš jako od sazí. To ti nic neřekla ani ta tvá kejklířka?"

„Beatrice?" rozzářil se Ota. „Posmívala se mi, jestli se rychle neoholím, budu prý za chvíli vypadat stejně, jako ostatní vousatí stařící, kteří se tu belhají po hradě," dodal a nevinně se zahleděl na rozježené vousy svého pána.

Královský prokurátor se kysele usmál. „Hlouposti! Na zábavu budeš mít času dost, až bude po všem! Čeká nás práce."

„Relikvii jste přece panu z Lemberka vrátil," namítl Ota a sedl si na truhlu.

„To ví tady na hradě snad i ten hluchý a němý mrzák, který se stará o dobytek," ironicky se ušklíbl Oldřich. „Pan Havel může být spokojený. Odpoledne přijede král Přemysl, vysvětí relikvii a všichni budou pána z Lemberka velebit za jeho štědrost. Zítra ráno se vrátí domů většina hostů, hned jak vystřízliví. Tím bude případ uzavřen."

„Copak nikoho nepotrestáte?" zavrtěl nedůvěřivě hlavou Ota.

„To jsem neřekl. Potřebuju čas. Jenže ten mi chybí. Tohle není případ běžné vraždy. Pokud ji totiž nerozřeším rychle, nikdy už pak vraha neusvědčím. Bez dobrých důkazů nemá cenu kohokoli z urozených pánů dodatečně obviňovat, to je ti snad jasné?"

„Rád bych nějak pomohl, jenže tentokrát nemám vůbec ponětí, kde začít. Připadám si jako náš velitel Diviš," zkroušeně sklopil panoš Ota oči k zemi. „Ten chce taky vždycky pomoci, ale neví jak. Do dneška jsem si myslel, že je jenom líný přemýšlet. Teď vím, že má asi pravdu. Jsou případy, kde nadšení nestačí. Nejsem o nic lepší než on."

„Víš Oto, v čem je hlavní problém?"

„Netuším, urozený pane. Vím jenom, že někdo ukradl relikvii, přitom zavraždil děkana Leonarda a jednoho vojáka. Nikdo nic neviděl, ani neslyšel. Dneska ráno zloděj vyměnil pravou relikvii za podvrženou. Víc se o tom bohužel zatím říct nedá."

„Ale dá," zavrtěl nesouhlasně hlavou královský prokurátor. „Na vině může být totiž jenom několik lidí. Hosté, kteří přijeli na Lemberk včera odpoledne, jsou mimo podezření. Problém ovšem je, že z těch, kteří připadají v úvahu, to v podstatě nemohl být ani jeden. Hrabě Knut zná pravý trn z Kristovy koruny. Ten by ho nevrátil a nevzal si místo něj podvržený. Mauric nemohl falešnou relikvii vyměnit za pravou, protože byl se mnou celou dobu na nádvoří. Hynek Berka z Dubé přijel včera, navíc mu jsou všechny relikvie srdečně ukradené. Trn z Kristovy koruny musel uloupit někdo, pro koho měla pravá relikvie mimořádnou cenu. Nejen peněžní, ale i duchovní. Kdo další zbývá? Z hradní posádky snad purkrabí. Měl ovšem příležitost ukrást relikvii snadněji ještě dříve, než jsme přijeli. Navíc by ji stejně nedokázal zpeněžit. Pak je tu ten ztracený křižák Francois z Créspy. Kdyby se na hradě schovával, proč ho nikdo za celou dobu nepotkal? Přesto je jediný, kdo to všechno mohl spáchat. Mauric mu poskytl

ochranu a pan z Créspy pochází z Francie. To je v celém případu důležité!“

„Ještě je tu někdo,“ namítl panoš. „Tajemný Pierre Jardine, kterého včera potkala paní Ludmila. Kacíř, kterého pronásleduje francouzský král a možná i inkvizice. Ten by mohl mít důvod, aby pravá relikvie zmizela.“

„Snad, Oto. Ale nezapomeň, že ho zahlédla jenom moje žena. Viděla ho v klášterním vězení před dvěma lety a teď letmo tady. Beatrice rovněž zahlédla neznámého muže v kápi, podle popisu stejného. Ta však skutečného Pierra Jardina nezná. Ptám se, zda mohl být tajemný člověk ze včerejška skutečně tím pronásledovaným Francouzem? Dva roky jsou dlouhá doba a lidé se mění. Co když se Ludmila spletla? Co by tu Pierre Jardine dělal? Není pochyb, obě potkaly člověk převlečeného za kejklíře, který určitě neměl poctivé úmysly. Ale kolik se tu potuluje zlodějů?“

Zavrtěl hlavou, bezděčně si uhladil vousy, ale vzápětí se zarazil, protože si vzpomněl na panošovo vtipkování o vousatých starcích. Pobaveně se mu mihlo hlavou: „Jak by se asi Ludmila tvářila, kdybych se oholil? Poznala by mě vůbec?“ V tu chvíli ho cosi napadlo.

Vzrušeně vyskočil, div nesrazil na zem číši s medovinou, kterou si odložil na stolek vedle křesla. Začal rychle přecházet místností a nervózně si mnul ruce. Panoš Ota zůstal tiše sedět na truhle. Znal svého pána a věděl, že teď není radno ho vyrušovat.

Oldřich z Chlumu se zastavil, tiše si pro sebe opakoval vše, co zatím zjistil. Teprve za hodnou chvíli se vrátil do křesla, s úsměvem se napil a pak se obrátil na Otu. Únava a nervozita z jeho tváře zmizely.

„Víš, Oto, že tvá Beatrice je vlastně chytré děvče? Ta její zmínka o hostech s vousy mne přivedla na řešení celého propletence!“

Mladík se bezděčně usmál při vzpomínce na křehkou černovlásku. Byl rád, že pán z Lemberka nařídil jejímu otci, aby kejklíři zůstali na hradě. Večer budou znovu vystupovat před králem. Taková pocta! Dohodl se s Beatricí, že hned, jak ho královský prokurátor propustí, se na chvíli sejdou.

Oldřich si panošova výrazu nevšímal. Díval se kamsi do rohu místnosti a v duchu si vše ještě jednou opakoval.

„Bylo to tak," řekl nakonec. „Poslouchej Oto! Všechno začalo už během naší cesty na Lemberk. Když nám loutnista Remigius uvolnil kolo a my se museli vrátit do šenku v Novinách."

„Ano, tam jsem potkal Beatrici," bezděčně se zasnil panoš.

Královský prokurátor mladíka přísně napomenul. „Zapomeň alespoň na chvíli na ženské a věnuj se laskavě případu!"

Mladík sklopil hlavu a rozpačitě se omluvil.

„Přemýšlel jsi Oto, proč nám Remigius poškodil vůz?"

„Když se to stalo, na nic kloudného jsem nepřišel," přiznal se panoš. „Potom už nebyl čas a já to pustil z hlavy."

„Chyba," opáčil královský prokurátor a natáhl ke svému panošovi ruku s prázdným pohárem. „Je to dost složité. Ale má to logiku. Dávej pozor!"

Ota chvatně naklonil džbán, až tekutina vyšplíchla na podlahu. Pospíchal, protože byl zvědavý.

„Kdybych přemýšlel, muselo by mě to napadnout už dřív," pokračoval královský prokurátor. „Jaký mohl mít cizí komediant důvod, aby nám poškodil vůz? Chtěl nás zdržet, samozřejmě. Snad se mi to mihlo hlavou. Jenže to nedávalo smysl. Odpověď je přitom jasná. Na Lemberku byl někdo, koho musel varovat dříve, než se tu objevíme. Že přijedu já, to věděl každý. Varovat přede mnou by tedy bylo zbytečné. Před kým chtěl tedy Remigius varovat? Kdyby mi došlo, že před mou ženou, byli bychom teď určitě s vyšetřováním dále!"

„Před paní Ludmilou?" zavrtěl hlavou nedůvěřivě Ota.

Vzápětí se jeho výraz změnil.

„Francouzský kacíř!" skoro vykřikl, protože okamžitě pochopil.

„Správně! Vzpomeň si, co nám vyprávěla Ludmila. V klášteře byl s Pierrem Jardinem uvězněný ještě jeden šlechtic. Z vězení utekli oba. Předpokládám, že loutnista Remigius byl právě tím druhým. Jedině on se znal s Pierrem Jardinem a současně mohl poznat mou ženu!"

„Mezi kejklíře přišel teprve před pár dny. Remigius prý zařídil vystoupení na Lemberku. Uměl hrát na loutnu a doufal, že se mezi

nimi snadno ztratí. Ideální převlek," přikývl Ota. „Jenže kde se až do včerejška schovával Pierre Jardine? Hrad se přísně střeží a několikrát jsme ho prohledávali. Navíc mi není jasné, proč pán z Créspy zavraždil loutnistu Remigia? Ale ano, jsem to hlupák!" udeřil se Ota překvapeně dlaní do kolen. „Teď mi to došlo. Všichni tři přece byli Francouzi! Zločin připravovali společně. Francois z Créspy a Pierre Jardine! Už si nepřipadám jako náš velitel Diviš! Konečně mi všechno dochází," bručel spokojeně.

„Nic ti nedochází. Jsi stále Diviš," ušklíbl se Oldřich. „Nejsou tři Francouzi. Jsou jenom dva. Zavražděný Remigius a ten druhý. To jsi nepochopil, že Francois z Créspy a Pierre Jardine jsou jedna a táž osoba? Pierre Jardine si změnil jméno a nechal si narůst vousy. K tomu, aby ho nikdo nepoznal, to na Lemberku samozřejmě stačilo. Když mu jeho přítel převlečený za loutnistu Remigia řekl o paní Ludmile, polekal se. Ta jediná ho mohla odhalit. Současně se začal bát, aby ho neprozradil Remigius. Dříve nebo později jsme mohli přijít na to, že vůz poškodil on. Proto ho umlčel."

„Předevčírem se mě někdo pokusil zastřelit šípem z luku," nadhodil panoš Ota. „Souvisí to nějak s Pierrem Jardinem?"

„Samozřejmě. I když tady se zatím mohu jenom dohadovat. Až toho Francouze chytneme, řekne nám to sám. Vzpomínáš, jak jsi šel poprvé do tábora kejklířů a našel zavražděného loutnistu? Ve vchodu jsi potkal nějakého muže v plášti, který se příšerně mračil. Nakonec se ukázalo, že právě on zavraždil loutnistu Remigia. Mysleli jsme si, že to byl Francois z Créspy. Jenže tehdy už neměl vousy. Kdyby je měl, těžko bys mi vyprávěl, že měl úsečně stažené rty. Byl jsi jediný, kdo ho potkal už oholeného, ale ještě jako pána z Créspy. Proto tě chtěl odstranit."

„Ale útok už potom neopakoval," namítl panoš Ota trochu nedůvěřivě.

„Samozřejmě, protože se situace změnila. Já si myslím, Oto, že události kolem příjezdu mé ženy Ludmily dokonale zamíchaly kartami. Krádež relikvie se měla uskutečnit jinak. To, co se nakonec stalo, nebyl výsledek plánu zločinců, ale souhra náhod."

„Mluvíte, urozený pane, o plánu zločinců. Sám jste ale před chvílí prohlásil, že Francois z Créspy a Pierre Jardine jsou jedna a táž osoba," nechápavě namítl panoš. Měl pocit, že mu ještě něco uniká.

„Ty si vážně myslíš, že by se mohl nějaký cizinec na Lemberku ukrývat, kdyby mu někdo z místních nepomáhal?"

„Co se na to dá odpovědět?" zabručel mladík.

„To samozřejmě staví do úplně jiného světla naše podezřelé. Řekl jsem, že Mauric je asi nevinný, protože byl na nádvoří celou dobu, než zloděj vrátil relikvie. Je to protřelý lotr a dělal si ze mě legraci. Protože všechno udělal jeho společník. Mauric jediný tvrdil, že zná pána z Créspy. Protože teď už víme, že nikdo takový ve skutečnosti neexistuje, je najednou všechno jasné."

„Hrad jsme ale několikrát prohlédli," namítl Ota. „Kde se tedy pán z Créspy, nebo spíš Pierre Jardine schovává?"

„Vím jistě, že není v Mauricově komnatě, protože tu hlídají spolu s naší jizbou a komnatami pana Havla a paní Zdislavy vojáci. I když nelze hradní posádku chválit za svědomitost, cizince by si snad všimli. Z Mauricovy komnaty by Pierre Jardine nemohl nepozorovaně odcházet a zase se tam vracet."

„Co když má Mauricova ložnice ještě jeden východ? Nějakou tajnou chodbu," navrhoval Ota.

„Kdybychom byli v cařihradském paláci nebo v Římě, stálo by to za úvahu. Ale tady je to čirý nesmysl," zavrtěl odmítavě hlavou Oldřich.

Mladík se ale nedal. „Sám jste řekl, že se cizinec na hradě těžko schová. Prohlédli jsme Lemberk dvakrát, prolezli jsme každou škvíru. Nenašli jsme nic. Musí tu být nějaký tajný úkryt!"

„Šli jste na to špatně! Hledali jste pána z Créspy. Vousatého velmože. Ale oholeného mladíka, převlečeného za bůhví koho, jste samozřejmě přehlédli. Pohybuje se tu příliš hostů a jejich služebnictva. Mezi nimi se protřelý zločinec snadno schová."

„Odpusťte, urozený pane, ale jak do toho zapadají tři mrtví kocouři paní Zdislavy? I kolem nich se točil pan Mauric," odváděl řeč Ota. Nápad s tajným úkrytem asi nebyl nejlepší.

„Kdybych ti uměl odpovědět na každou otázku, budu se věnovat teologii a ne zločinům, milý Oto," zabručel královský prokurátor

rozmrzele. „Přiznám se, nemám zatím tušení. Mauric se zmínil, že se jeho přítel snažil získat jeho lásku. I když ten příběh zasadil do událostí, které se asi nestaly, mám pocit, že Mauric není úplně normální. Co ty víš, co všechno se může zrodit v pomatené mysli? Jako dítě přišel o rodiče, pak žil dlouho v cizině. Mimochodem, proč mluvíš o třech kocourech? Pokud vím, paní Zdislavě zabili jen dva.“

„A co ten před kaplí? To nebylo vidění,“ vrtěl hlavou Ota. „Někdo chtěl paní Zdislavu postrašit. Musel tam pohodit skutečného chcíplého kocoura. To je ten třetí. I paní Ludmila si už všimla, jak to na chodbě před kaplí páchne. Kdo ví, kde je ta mršina teď.“

Královský prokurátor si zamyšleně hladil vousy. Pomáhalo mu to soustředit se. Neoholil by se ani za nic. Napadla ho fantastická věc. Musí ji rychle prověřit.

„Oto, najdi Maurice a dej ho hlídat. Pak ho vyslechnu!“

„A vy, urozený pane?“ nedokázal potlačit zvědavost panoš. Podle výrazu ve tváři svého pána pochopil, že královský prokurátor našel další část skládačky.

„Asi se budu přece jen věnovat teologii,“ usmál se Oldřich. „Už znám odpověď i na poslední otázku. Teď půjdu do tajného úkrytu zatknout Pierra Jardina!“

XXXI. KAPITOLA

„Odpusťte, urozený pane,“ zastavil Havla z Lemberka královský prokurátor. „Musím s vámi hned mluvit!“

„Za chvíli tu bude král. Teď nemám čas,“ odsekl nervózně velmož a chtěl pokračovat v chůzi. Mířil na nádvoří, aby ještě jednou zkontroloval heroldy, kteří měli zatroubit fanfáru, až se objeví panovník. Ale Oldřich mu zastoupil cestu. Kolem jeho urostlé postavy se dalo jen těžko projít.

„Co to má znamenat?“ přísně ho Havel napomenul a pátravě se na něj zadíval. „Copak je něco důležitější, než uvítání nejmilostivějšího krále Přemysla?“

Oldřich neměl náladu ani čas, aby s velmožem diskutoval. „Pane Havle," opáčil důrazně. „Kdysi v johanitské komendě v Dubu jste mi řekl, že mi dlužíte službu. Myslím, že mám nárok na trochu vaší vděčnosti. To ani nemluvím o zachráněné relikvii! Nechci nic přehnaného. Jenom trochu vašeho času. Hned teď!"

Havel z Lemberka pevně stiskl rty do úzké štěrbiny. Potlačoval hněv. Jeho kroky řídil Bůh, strašně nerad poslouchal kohokoli z lidí. Ale musel dát královskému prokurátorovi za pravdu. Jednou svůj slib vyřkl a jako čestný muž ho musí splnit. „Dobře," zabručel úsečně. „Co potřebujete, pane Oldřichu?"

„Znát pár detailů, které se týkají hradu. Abyste mne správně pochopil, urozený pane, nejde mi o vaše rodinné tajemství. Nemusíte odpovídat, jestli tu máte podzemní chodbu k úniku, kdyby hrad dobyl nepřítel. Jsem si však jistý, že tu někde máte ještě jeden tajný prostor, možná místnost, chodbu nebo schodiště, o kterém snad nevíte ani vy. O ten mi jde."

„Pokud o něm nevím, jak vám mohu pomoci?" pokrčil rameny lhostejně Havel.

„Zůstalo tu všechno stejně, jako když jste Lemberk postavil?" nedal se odbýt Oldřich. „Nikde jste nic nepřestavoval?"

„Ukažte mi hrad, kde se nic nepřestavuje? Každou chvíli něco předěláváte. Sám to určitě znáte z Bezdězu! Pořád je co zlepšovat. V tom nevidím nic neobvyklého."

„Poslechněte si tři příběhy, urozený pane," klidně pokračoval Oldřich. Když si všiml, jak sebou Havel nervózně trhl, dodal konejšivě: „Samozřejmě krátké! První. Přede dvěma dny jsem v noci spolu se svým panošem našel v kuchyni nějakého cizího muže. Ve tmě se orientoval lépe než my. Vyběhl na chodbu, my hned za ním. Jenže zmizel. Stráž přísahala, že ho neviděla přijít. Příběh druhý. Dneska ráno po mši jsem odešel s vaším synovcem Mauricem z kaple. Hned pak začala rvačka na nádvoří. Všichni hosté běželi ven. V paláci nikdo nezůstal. Přesto kdosi vrátil pravou relikvii a odnesl si kopii. Příběh poslední. Paní Zdislava byla v kapli a slyšela svého kocourka. Běžela na chodbu. Našla kocoura mrtvého. Vrátila se do kaple. Hned pak jste přišel po schodech vy, ale na chodbě jste nic

nenašel. Nešlo přitom o vidění. Toho kocourka slyšel mňoukat i děkan Leonard! Co mají ty příběhy společného?“

Havel z Lemberka se neubránil a poslouchal se zaujetím. Netrpělivost z něho spadla. V duchu si rychle příběhy opakoval. Pak se skoro káravě podíval na královského prokurátora. „Je tam přece staré zazděné schodiště!“

„V paláci u kuchyně?“

„Ano, přesně tam,“ potvrzoval velmož. „Původně byl v patře paláce hlavní sál. Z kuchyně k němu vedlo schodiště pro služebnictvo, aby se tam dalo rychleji nosit jídlo na hostiny. Byl jsem mladý a tehdy jsem myslel více na své břicho, než na nesmrtelnou duši,“ omlouval se Havel. „Teprve později jsem přistavěl v přízemí nový sál. Spolu se Zdislavou jsme patro přestavěli a zřídili hradní kapli. Tak vzniklo nové schodiště ze sálu. To staré jsem nechal zazdít. Pojďme,“ obrátil se k paláci.

Jenže tu se na nádvoří objevil Mauric a mířil ke stájím, kde stáli dva osedlaní koně. „Pane Havle,“ řekl rychle královský prokurátor, „nebudu vám zatím nic vysvětlovat. Ale jménem svého úřadu vás prosím, nechte zadržet svého synovce. Ať Maurice hlídají vojáci, dokud ho nevyslechnu. Nesmí odjet! Pokud to půjde, neměl by s nikým vůbec mluvit!“

„Mám ho dát uvěznit?“ optal se věcně Havel z Lemberka. Když královský prokurátor přikývl, zabručel: „Proč to neřeknete hned!“ Pokynem ruky přivolal nejbližšího vojáka a úsečně nařídil, co má udělat.

Oldřich si zatím v duchu opakoval, kolik tváří má Havel z Lemberka. Tenhle upjatý velmož ho dokázal vždy znovu a znovu překvapit. Jasné argumenty často nedokázal přijmout a raději se oháněl vírou, místo aby použil rozum. Jindy mu došel i nepatrný náznak, který by musel královský prokurátor ostatním vysvětlovat hodně dlouho.

„Ani se vás neptám proč,“ pokračoval Havel, jako by dokázal číst Oldřichovy myšlenky. „Kromě Zdislavy a mě je jediný, který o tom zazděném schodišti ví. Když byl ještě dítě, udělal si tam úkryt a často se nám tam schovával. Trvalo to hodně dlouho, než jsme na to tehdy přišli,“ řekl a na tváři se mu při té vzpomínce mihl letmý úsměv.

Pomalu kráčeli po nádvoří ke vchodu do paláce, když od stájí uslyšeli křik a řinčení zbraní.

Mauric se oháněl mečem a neurvale spílal vojákům. Ti stáli s napřaženými kopími nerozhodně kolem, jako by nevěděli, co dál.

„Počkejte chvíli, hned budu zpátky. Ale pokud chcete, pojďte se mnou," úsečně nařídil Havel, otočil se a běžel ke stájím.

„Co se tady děje?" křičel přísně už z dálky.

„Napadli mě, strýčku," žaloval mladík s mečem v ruce. Zbraň ale neschoval, byl neustále ve střehu.

„Nikdo tě nenapadl," odpověděl Havel chladně. „Přišli tě uvěznit. Na základě mého rozkazu!"

„Uvěznit?" zvolal s údivem v hlase Mauric. Sklonil hlavu a nerozhodně přešlápl, jako by se chtěl vzdát. Pak se nečekaně rozmáchl mečem a špičkou zasáhl rameno nejbližšího vojáka. Prorazil si cestu z obklíčení a než se ostatní vzpamatovali, doběhl k osedlaným koním. Všechno to bylo ale zbytečné. Šarvátku u stájí sledovali snad všichni, kteří právě postávali na nádvoří. Mauric se pokusil vyšvihnout do sedla, ale několik vojáků z jiných družin ho strhlo na zem. Boj netrval dlouho.

„Zavřete ho do sklepa," přísně nařídil Havel. Na zkrvavělého a potlučeného synovce se ani nepodíval. Otočil se a rychle se vracel k paláci. Sám byl zvědavý, co na zazděném schodišti najdou.

„Musíme odsunout tuhle dřevěnou lavici," ukazoval královskému prokurátorovi. „Za ní je výklenek, kde původní schodiště začínalo."

Ve výklenku bylo poházené rozmanité harampádí. Několik beden, pár rozbitých hliněných hrnců a v rohu u stěny obrovský starý sud. Byl prázdný, a tak ho snadno odsunuli. Odkryli nevelkou díru u země, kterou kdosi teprve nedávno vyboural.

„Tak, to bychom měli," suše poznamenal Havel. Pak křikl na jednoho z kuchtíků, který je zvědavě pozoroval z otevřených dveří do kuchyně: „Zavolej pár vojáků, ať hned přijdou a přinesou louče."

Za chvíli už stáli na zazděném schodišti. Všude ležely nánosy prachu, v nichž se rýsovaly čerstvé stopy. Nepříjemně to tu páchlo. Opatrně stoupali úzkým schodiště vzhůru. První šel voják s loučí a taseným mečem, hned za ním královský prokurátor. Asi v polovině

narazili na nevelký výklenek, v němž byly naházené hadry a sláma, upravené jako provizorní lůžko.

„Vidíte," zvedl královský prokurátor z hromady pestrý kejklířský oděv a ukazoval ho Havlovi. „Jeden z převleků."

„Zdá se, že tu nikdo není," bručel velmož, který stál o několik schodů níže a zvědavě natahoval krk, aby dobře viděl.

Vystoupili až na konec schodiště. Tam našli další zazděný výklenek. U podlahy byl jeden z kvádrů uvolněný a dal se zevnitř vytáhnout. Stranou ležela zapáchající mršina kocoura.

Oldřich na ni ukázal a významně zvedl obočí. „Žádný ďábel!"

„To všechno má na svědomí Mauric?" optal se s netečným výrazem ve tváři pán z Lemberka.

„Většinu," přikývl královský prokurátor. Na zazděném schodišti zněl jeho hlas tlumeně a dutě se rozléhal temnou prostorou. „Měl pomocníka, který se tu schovával. Vy jste ho znal pod jménem Francois z Créspy. Ve skutečnosti se jmenoval Pierre Jardine. Nebezpečný kacíř, kterého pronásleduje sám francouzský král."

„Utekl?"

„Musí tu někde být," bručel Oldřich. Najednou zděšeně vykřikl: „Proboha, to snad ne!"

„Co se stalo?" neklidně se ošil Havel z Lemberka.

„Všichni rychle dolů! Musím ven," křičel královský prokurátor. Schodiště bylo ucpáno muži, kteří stoupali s loučemi za ním. Průchod byl úzký, kolem nich by se neprotáhl.

„Co se stalo?" opakoval, teď již s vyděšeným výrazem ve tváři, Havel. „Hrozí nějaké nebezpečí relikvii?"

„Zkuste myslet na něco jiného, než na svou relikvii!" odsekl Oldřich. „Hrozí nebezpečí lidem! Mé Ludmile a vaší Zdislavě. Je to vaše vina! Každému na potkání vykládáte, jak jste získal zpět pravý trn z Kristovy koruny a svěřil ho do ochrany své ženě. Předpokládám, že Pierre Jardine se právě teď snaží k ní nějak dostat, aby získal pravou relikvii zpátky. Proto Mauric osedlal dva koně. Měl na něho počkat na nádvoří, aby hned potom ujeli pryč."

„Po čem?" vyděšeně naříkal velmož a neurvale strkal své vojáky před sebou, aby se dostal co nejdříve ven. „Zachraňte Zdislavu!" rozkazoval zděšeně.

XXXII. KAPITOLA

Ihned po Oldřichově odchodu se dal Ota do uklízení. Vylil zbytek medoviny, vypláchl oba poháry a vrátil je na stůl. Potom ještě přiložil do krbu několik březových polen a upravil si plášť. Dlaní si přejel po tváři. Byla drsná jako struhadlo. Otevřel truhlu a vyňal bronzové zrcadlo, v jehož leštěné ploše chvíli zkoumal svou mladou tvář. Nakonec se usnesl, že to ještě není tak hrozné. Stejně nemá čas, aby se oholil. Jestli jeho strniště vadí královskému prokurátorovi, nějak to bude muset jeho pán vydržet. Hlavní je, že si zatím nestěžovala Beatrice. Ani při líbání. To jediné by ho opravdu mrzelo.

Zrcadlo vrátil do truhly a právě když se chystal zavřít víko, zabloudil pohledem k oknu. Venku bylo teplo a okenice zůstaly otevřené. Podíval se ven na nádvoří, jestli někde nezahlédne Beatrici. Místo ní si všiml Maurice, který běžel ke stájím. Měl by ho zadržet, jak nařídil královský prokurátor. Ale než se rozmyslel, uviděl několik vojáků z hradní posádky s kopími, kteří mladíka obstoupili. Chvilku sledoval, jak se Mauric ohání mečem a když ho přesila zajala, spokojeně okenici zavřel.

Stejně se chtěl na chvilku sejít s Beatrici. Teď měl řízením osudu trochu víc času, než původně počítal.

Prošel chodbou, přes pavlač a kolem kaple po schodech do přízemí. Otevřel dveře, ale ještě než vyšel na nádvoří, všiml si, že sem míří královský prokurátor s pánem z Lemberka. Rychle se otočil a pádil po schodech zpátky nahoru. Nechtěl se teď setkat se svým pánem, ještě by dostal nějakou práci. Raději se vrátí a počká, až bude cesta ven volná. Ale přímo na pavlači se skoro srazil s Beatricí.

„Jak jsi se sem dostala?“ volal nadšeně a chytil ji do náruče. „Před chvílí jsem šel dolů a nepotkal jsem tě.“

„Modlila jsem se v kapli, minuli jsme se,“ vysvětlovala a rezolutně se vymanila z jeho objetí. „Na to teď není čas! Musíš hned něco udělat!“

„Rád udělám, co budeš chtít,“ sliboval mnohoznačně a pokusil se černovlásku políbit. Ale ani jeho síla nestačila na dívčinu mrštnost. Uhnula a se strachem v hlase vykřikla: „Zase jsem ho potkala!“

„Koho?“ nechápal Ota.

„Toho cizince, který se vydával za kejklíře,“ vysvětlovala chvatně. Když zjistila, že jí Ota nerozumí, začala se zlobit: „Pochop, Francouze, kterého hledá tvůj pán! Tentokrát byl převlečený za vojáka. Ale určitě to byl on. Mám na obličeje dobrou paměť. Před chvilkou jsem ho zahlédla na konci chodby. Šel do ložnice k paní Zdislavě!“

Otovi okamžitě došlo, co se stalo. „Počkej tu,“ nařídil. Když ale zjistil, že dívka běží za ním, popuzeně se utrhl: „Poslechni, nebo ti nařežu!“

„To se uvidí! Musím tě hlídat, aby se ti něco nestalo.“

Nebyl čas se hádat. Ota rezignovaně pokrčil rameny. Bude mít ještě o jednu starost víc. Ve výklenku zahlédl vojáka, který tu měl držet stráž. Opíral se o stěnu a dřímal.

„Tys ho neviděl?“ křikl vztekle.

„Toho nového?“ optal se vousatý muž líně. „Nesl vzkaz paní Zdislavě. Stalo se něco?“

„Znáš ho, tupče? Žádný nový voják, je to zločinec a tvé paní hrozí obrovské nebezpečí. Vezmi kopí a pojď!“

Voják okamžitě pochopil, že je situace vážná a kdyby se Zdislavě něco stalo, asi by to s ním nedopadlo dobře. Bledý strachy sevřel zbraň a bez rozmyšlení se hnal ke dveřím ložnice. Prudce je rozrazil a vrazil dovnitř. Z neznámého měl mnohem menší strach než z pana Havla. Ota, který mu byl v patách, se pokusil dveře před Beatricí zavřít, ale černovláska proklouzla za ním.

Všichni se zarazili hned na prahu. V komnatě to nevypadalo dobře. Ludmila měla na hlavě šrám, který ještě trochu krvácel. Seděla přivázaná ke křeslu, v ústech roubík. Byla bledá, v očích beznaděj a strach. Paní Zdislava stála u okna. Vedle ní muž středního věku, oblečený v kožené kazajce a šedých nohavicích, jaké nosili lidé z hradní posádky. Přes ramena měl přehozený krátký plášť se lvicí, erbem Havla z Lemberka. V ruce držel dýku, jejíž hrot opíral o Zdislavino hrdlo.

Mužovy šedé chladné oči si beze strachu prohlížely vetřelce. Ani se nepohnul, když se dveře s třeskem rozletěly. Stál nepohnutě jako socha, pouze v obličeji se mu mihl pohrdavý výsměch. „Zůstaňte u dveří,“ vyštěkl přísně. „Zbraně dejte té holce, ať je položí na postel!“

„Když ne?“ naštvaně opáčil Ota.

„Zdislava zemře. Pokud bys nepřišel k rozumu, zabiju i tvou paní. Jsem dost rychlý, to mi věř. Nedělal bych to rád, protože mi kdysi pomohla. Já osobně ji mám rád. Její život je výhradně v tvých rukách. Poslechni a bude žít!“

„Živý se stejně z hradu nedostaneš!“

„To není tvůj problém,“ skoro bezstarostně se usmál Pierre Jardine. „Tak bude to?“

Ota rozpačitě přešlápl. Neměl na vybranou. Sklonil špičku meče k zemi a chvíli přemýšlel. Potom podal zbraň Beatrici a zvedl ruce na znamení, že se vzdává.

„Ještě dýku," připomněl Pierre Jardine. Potom se obrátil přísně na vojáka. „Tvou taky. Ještě kopí, aby ti nepřekáželo."

Beatrice zbraně v náruči odnesla. Skoro podklesla pod jejich tíhou, škobrtla a nemotorně je složila na rozestlanou postel. Otu napadlo, že Beatrice svou nešikovnost hraje. To bylo chytré, protože ji Francouz nebude hlídat tak pečlivě jako zbylé muže.

„Vrať se zpátky," poručil Pierre Jardine. Pak chytil neurvale Zdislavu za vlasy a odvlekl ji k posteli. Se zájmem vzal do ruky panošův meč a potěžkal ho. „Slušná zbraň. Dobře vyvážený a lehký. Hodí se mi," řekl a zastrčil svou dýku za opasek. Pak zmáčkl Zdislavino hrdlo. „Budeme pokračovat, urozená paní. Kde je relikvie? Kam jsi ji schovala?"

„Bůh by mě musel zatratit, kdybych ji vydala," sípala paní z Lemberka. Silná ruka ji dusila, pokusila se útočníkovi vytrhnout, ale jediným výsledkem bylo, že se bolestivě zranila do ruky o jeho meč. „I kdybyste mě mučil, neřeknu!"

„Tolik času nemám," rozmrzele zabručel Pierre Jardine. „Věřím, že bys chtěla zemřít jako mučednice. Jenže to bys měla moc jednoduché. Víš, co je horší? Zůstat žít. Žít s pocitem viny. Jestli mi tu relikvii nedáš, zabiju Ludmilu. Celý život budeš mít před očima, jak umírá. Přitom by stačilo tak málo. Trn z Kristovy koruny ti stejně nepatří. Patří našemu bratrstvu a Girolaimo z Monseratu neměl právo ho prodat. Dostal ho jenom do úschovy. Nechci nic jiného, než vrátit, co nám ukradl! Nemám moc času. Tak bude to?"

Zdislava zvedla bezradně oči a bloudila jimi po místnosti. Zastavila se u panoše Oty, který stál u dveří se zaťatými pěstmi, rty stažené zlostí, až mu zmodraly.

„Co bys udělal ty?" optala se tiše. „Ludmila je tvoje paní..."

„Žádná relikvie nestojí za lidský život," vyhrkl spontánně Ota. Všiml si, jak se Zdislava zamračila, ale bylo mu to srdečně jedno. Třásl se strachy o život své paní.

„Dobře," řekla Zdislava po chvilce přemýšlení. „Máš ji mít. Ale potom nás necháš!"

„Co bych tu ještě dělal?“ spokojeně pokrčil rameny Pierre Jardine. „Kde je?“

Zdislava si uvolnila šněrování haleny a sáhla pod košili. Vytáhla nevelkou stříbrnou schránku, kterou měla zavěšenou na kožené šňůrce kolem krku. Pokřižovala se, krátce se pomodlila a potom ji otevřela. Na kousku červeného sametu ležel trn z Kristovy koruny.

Pierre Jardine dychtivě po schránce natáhl ruku. Zavřel ji a škubnutím přetrhl šňůrku, na níž byla zavěšená. Opatrně ji uložil do koženého váčku, který si přivázal k opasku.

„To bychom měli. Zdislavo, půjdeš se mnou. Pro jistotu, kdyby byl někdo tak hloupý a chtěl mi dělat potíže. Přítel Mauric mi kladl na srdce, že se musí s tebou ještě rozloučit, než odjedeme. Přání mého přítele je mi svaté,“ vysvětloval, zatímco pomalu postupoval ke dveřím. V pravé ruce svíral meč, levou držel paní z Lemberka kolem krku a tlačil ji před sebou jako štít.

„Vy dva hrdinové,“ ironicky se obrátil na Otu a strážného, „otevřete dveře a pak pomalu přejděte podél stěny k oknu. Nerad bych, abyste dělali potíže! Jestli kdokoli z vás vystrčí nos z téhle komnaty a pokusí se jít za mnou, poteče krev.“ Jeho hlas ztratil dosavadní ležérnost, byl břitký a zlý. „Stejně skončím v pekle. Dříve nebo později. Pokud to ale bude vaší zásluhou, vezmu s sebou tolik křesťanských duší, kolik to jenom půjde. Zdislava bude první. Nemám co ztratit a je mi jedno, co se stane. Tak žádné hlouposti!“

Přesně ve chvíli, kdy chtěl překročit práh, ozval se na pavlači hluk a na konci chodby se objevil Havel z Lemberka, Oldřich z Chlumu a za nimi zástup vojáků. Zarazili se hned, jakmile uviděli Pierra Jardina s mečem v ruce, přiloženým k hrdlu paní Zdislavy.

Francouz zaváhal jen zlomek vteřiny, potom uskočil zpátky a Zdislavu strhl s sebou, div ji nepovalil na zem.

„Má relikvii,“ stihla ještě Zdislava vykřiknout.

„Stůjte,“ zařval divoce Pierre Jardine do chodby. „Jinak Zdislava zemře. A Ludmila také!“

Oldřich z Chlumu i Havel z Lemberka zůstali stát na kraji chodby. Kolem zavládl klid, rušený pouze nervózním šepotem. Pierre Jardine stál uprostřed ložnice a nervózně oddechoval. Pokoušel se přemýšlet, ale nedokázal se soustředit. Znal Havla z Lemberka a věděl, že to je

jediný člověk, který neustoupí před výhružkami. Nevzdá se relikvie ani za cenu nejvyšších obětí. Ještě si pamatoval jeho slova při poslední společné večeři, které se účastnil v přestrojení za pána z Créspy. „Pozemské utrpení je jenom brána k věčné blaženosti!“ Tohle slýchal v kostele často, ale problém byl, že to Havel z Lemberka na rozdíl od většiny věřících myslel vážně.

„Vzdej se, Pierre,“ ozval se z chodby Havlův hlas. „Je to zbytečné. Neunikneš nám!“

Pierre Jardine cítil, jak mu po zádech stéká pramínek chladného potu. S překvapením si uvědomil, že nemyslí ani tak na velmistra a Radu zasvěcených, jako nato, aby se nic nestalo jeho příteli Mauricovi. Potkal ho tu po letech a vše, co kdysi k němu cítil, tu bylo s palčivou bolestí zpět. Ještě štěstí, že ho získal pro jejich věc! I když šlo o obchod. Mauric mu pomohl ukrást relikvii a on mu pomůže potrestat Zdislavu.

Doufal, že si Mauric všimne rozruchu kolem paláce a pochopí. Pierre neměl strach ze smrti. Trochu se bál, co bude potom. Ale nikdy neměl tolik času, aby mohl o smrti přemýšlet. Když už má přijít o skvělou budoucnost, kterou mu mohla otevřít Rada zasvěcených, doufal, že alespoň Mauric unikne. Protože to byl jediný člověk, kterého kdy miloval. „Musím ho varovat,“ řekl si polohlasně.

„Uhni,“ vztekle křikl na panoše Otu a se Zdislavou jako štítem přešel k oknu. Na nádvoří byl klid. U stájí, kde měl Mauric čekat, nebyl nikdo. Oddechl si. Určitě si všiml, co se děje. Alespoň jemu se podařilo zmizet. „Musím mu dát čas, aby ujel co nejdále,“ rozhodl se. „Budu to protahovat, jak jen to půjde.“

Vrátil se ke dveřím a křikl do chodby: „Pokud se kdokoliv z vás přiblíží, zabiju Zdislavu!“

„Nabízím obchod,“ odpověděl královský prokurátor. „Volný průchod, když vrátíš relikvii a ušetříš životy svých zajatců!“

„Jaké mi dáte záruky?“

„Slovo rytíře!“

„Ne! Chci volný průchod a relikvii si samozřejmě nechám,“ odpověděl Pierre Jardine a opřel se o kamenné ostění dveří, aby měl krytá záda. Musel teď hlídat nejen ty na chodbě, ale i panoše Otu a vojáka, kteří číhali u stěny ložnice. Neměli sice zbraně, ale nemohl

ponechat nic náhodě. Bezděčně pohladil svůj jediný šperk, stříbrný kroužek se safírem a rubínem, který měl zavěšený na krku.

„Relikvii nikdy nedostaneš," vykřikl hněvivě Havel. Ale Oldřich ho rezolutně umlčel. Vzal velmože pevně kolem ramen a odvedl ven na pavlač. Zavřel dveře, aby je nikdo neslyšel.

„Urozený pane," prosil Havla se sepjatýma rukama. „Slibte mu ji. Stejně neuteče daleko. Pošlu za ním své vojáky, nemá šanci uniknout. Pro záchranu své ženy klidně poruším slovo rytíře! Klidně budu lhát jako vy dneska ráno při mši. Vždyť Pierre Jardine je kacíř! Nemusíte se bát, relikvii mu nenechám. Ale pochopte, má mou Ludmilu. A paní Zdislavu. Domníval jsem se, že svou ženu milujete!" Ke svému zklamání si všiml, že pán z Lemberka ještě váhá.

„Co řekneme králi?" namítl chabě Havel.

„Pravdu! Co se dá dělat jiného? Proboha," vybuchl netrpělivě. „Musíte si vybrat! Buď vám zůstane relikvie a mrtvá Zdislava, nebo možná přijdete o relikvii, ale Zdislava bude žít! Co je tu ještě k přemýšlení?"

Havel sklonil hlavu a tiše se modlil. Zpytoval poctivě svou duši. Ano, vždycky si myslel, že by byl ochotný pro Krista obětovat všechno. Ale najednou zjistil, že jeho víra není tak pevná, jak byl vždycky přesvědčený. S hrůzou se mu mihla hlavou kacířská myšlenka, že Zdislavu miluje více než relikvii. I když se cítil jako hrozný hříšník, tím zjištěním se mu ulevilo.

„Pane královský prokurátore," řekl obřadně, „dávám souhlas, abyste nechal Pierra Jardina odejít i s relikvií. Postarejte se hlavně, aby se nic nestalo Zdislavě. Pokud dokážete toho zločince někdy později chytit navzdory slovu, které mu dáte, přísahám, zabiju osobně každého, kdo by se odvážil pochybovat o vaší cti rytíře!"

Oldřich si hluboce oddechl. Usmál se na Havla a vděčně přikývl. Otevřel dveře a s velmožem v patách se vrátil na chodbu. Tam zatím vládlo napjaté ticho.

„Poslyš," křikl, ještě ani nedovřel dveře, „souhlasím s tvými podmínkami! Dávám ti své slovo rytíře, můžeš svobodně odjet a vzít si s sebou trn z Kristovy koruny! Nikomu ale nesmíš zkřivit ani vlas na hlavě, rozumíš? Jinak ti sedřu osobně kůži z těla!"

Ota trochu nedůvěřivě zavrtěl hlavou a zvědavě se ohlédl po Zdislavě.

„Chvála Bohu," oddechla si paní z Lemberka. V jejím obličeji se dalo číst, že ví, co vedlo manžela k takovému rozhodnutí. I přes svůj věk trochu zčervenala. Která žena by neměla radost z tak nádherného důkazu lásky?

Pierre Jardine mlčel a jeho suverenita byla otřesena. Jako by se neuměl rozhodnout. Lákalo ho odejít s relikvií, ale nevěřil, že by to šlo tak lehce. Copak by se Havel z Lemberka trnu z Kristovy koruny vzdal? Ještě před několika minutami byl přesvědčený, že prohrál. Najednou bylo všechno jinak. Možná ještě nakonec uvidí i Maurice! A stane se členem Rady zasvěcených. Může dokonce stihnout s mystickým Klíčem sabat. Nevěděl sice, proč má pro bratrstvo trn z Kristovy koruny takovou cenu, ale až se mu dostane řádného zasvěcení, určitě se to dozví. Velmistr byl nesmírně bohatý a Pierre věděl, že jeho odměna bude královská. Bude moci dát Mauricovi, co si jen vzpomene.

„To myslíte vážně?" ujišťoval se.

„Vážně," potvrzoval královský prokurátor. „Uvolníme ti cestu. Na nádvoří budeš mít osedlaného koně. Brána bude otevřená, most spuštěný a všichni vojáci, včetně těch, kteří jsou na stráži, odejdou do čeledníku. V paláci zůstanu jenom já a pan Havel. Budeme se pohybovat dost daleko od tebe, abychom ti nemohli bránit v odjezdu. Ale chceme vidět, že i ty dodržíš svůj slib."

„Souhlasím," potvrdil dohodu po kratším přemýšlení Pierre Jardine. „Máte pět minut, abyste všechno připravili!"

Královský prokurátor dal ihned rozkazy svým lidem. Pierre Jardine si ještě pohledem z okna zkontroloval, kde má na nádvoří slíbeného koně a zda je brána skutečně otevřená. Pak se vydal se Zdislavou jako štítem ke dveřím na chodbu.

„Říkal jsem vám," křikl pyšně na pana Havla, „že my s Mauricem nejsme zvyklí prohrávat!"

Dříve, než mohl královský prokurátor Havla z Lemberka zarazit, odpověděl velmož sebevědomě: „Ty možná ujdeš trestu. Ale mého nevděčného synovce Maurice už mám ve vězení!"

To, co následovalo, bylo dílem okamžiku. Pierre Jardine zbledl, protože jeho vítězství se v jediném okamžiku změnilo v prohru. Zatmělo se mu před očima. Nedokázal teď myslet na Temné bratrstvo. Jediné, co si uvědomoval bylo, že ztratil Maurice! Neměl chuť žít bez něj sám. Ať tedy trpí i jiní! Křečovitě sevřel jílec meče. Zvedl ho, ale než jím stačil Zdislavu probodnout, skočil po něm panoš Ota. Podařilo se mu Pierra Jardina na chvíli zadržet a srazit Zdislavu na zem mimo dosah vražedné zbraně.

Francouz se ohnal a odhodil mladíka ke stěně. Nepříčetný vztekem se znovu rozmáchl k ráně. Panoš Ota byl v tu chvíli bezmocný. Meč zasvištěl, ale než stihl dopadnout na jeho hlavu, mihlo se vzduchem mrštné dívčí tělo. Beatrice, která stála na druhé straně místnosti, se mohutně odrazila a plavným saltem dopadla těsně před Otu. Ostří, které mělo rozpoltit panošovu hlavu, se pohroužilo do jejího těla.

Dívka vykřikla bolestí a zhroutila se. Pierre Jardine takový náraz nečekal a meč mu vypadl z ruky. Chtěl se vrhnout k lůžku, na kterém ležely ostatní zbraně, ale Ota už stačil vyskočit ze země. Chytil Francouze kolem krku a vší silou trhl. Ozvalo se nepříjemné křupnutí. Z mužových úst se vydralo poslední zasténání. Panoš odhodil bez zájmu jeho bezvládné tělo na zem a pak se bledý hrůzou sklonil k dívce.

Beatrici vytékal s koutku úst slabý pramínek krve. Z posledních sil našla panošovu ruku a stiskla ji.

„Neumírej!“ vykřikl Ota zděšeně. „Bože, zachraň ji! Má lásko, cos to udělala?“

Beatrice trhaně cosi šeptala. Panoš se sklonil až k jejím rtům. Ale nerozuměl jí. Vzápětí sebou dívčino křehké tělo prudce škublo. Byl konec.

Ota seděl na zemi strnule vedle mrtvé dívky. Hlavou se mu mihla vzpomínka na podivnou věštbu. Snědá Maurka mluvila o smrti mečem. Byl hlupák, že ji nepochopil. Zavřel oči a usedavě se rozplakal.

XXXIII. KAPITOLA

V hlavním sále paláce, provizorně upraveném jako soudní síň, končil výslech mladého Maurice. Oldřich z Chlumu seděl za stolem, pokrytém rudým suknem. Před ním stály dva svícny s hořícími voskovicemi. Trochu stranou leželo pečetidlo se znakem českého krále. Královský prokurátor měl na sobě oděv z fialového sametu, vyšívaného stříbrem, který používal pro oficiální příležitosti. Na krku mu visel zlatý řetěz, odznak úřadu. Za křeslem stáli dva vojáci s

praporci, na nichž byl znak českého krále. Vedle Oldřicha seděl Havel z Lemberka a na konci stolu u nízkého pulpitu písař. Vše bylo jako jindy. Chyběl pouze panoš Ota.

Mauric se železnými okovy na rukách klečel na studené podlaze z velkých neglazovaných dlaždic. Chvěl se, spíše strachem než zimou. Věděl už o smrti svého přítele Pierra, ale nijak zvlášť se ho to nedotklo. Teď šlo o něj!

Jeho počáteční povýšenou pýchu rychle zlomilo několik ran karabáčem, které mu s rozkoší zasadil jeden z vojáků hradní posádky. Pak už se bez odporu přiznal. Stejně bylo zbytečné zapírat, protože - jak rychle pochopil - královský prokurátor stejně věděl všechno.

Bez zbytečných průtahů potvrdil, na co se ho ptali. Vysvětlil podrobnosti připravované krádeže, stejně jako proč a jak zavraždil Pierre svého druha, který se vydával za loutnistu, a děkana Leonarda, který měl tu smůlu, že se mu připletl do cesty. Přiznal se i k tomu, že souhlasil s Pierrovou nabídkou, aby vstoupil do Temného bratrstva. I když přesně nevěděl, o co se jedná.

Když výslech skončil, spíše smutně než přísně se Havel z Lemberka ještě zeptal: „Proč jsi, proboha, zabil Frka? A pak i toho druhého kocourka? Copak ty němé tváře za něco mohly?“

„Kocouři ne, ale Zdislava,“ odsekl Mauric. Jeho do té chvíle lhostejný výraz se změnil. Z mladíkova obličeje sršela nenávist.

„Zdislava je svatá žena. Vždycky tě milovala, Maurici,“ vrtěl Havel nechápavě hlavou. „Proč ji tak nenávidíš?“

„Vážně si myslíš, že mi nevadilo vyrůstat bez rodičů, můj milovaný strýčku?“

„Copak to byla má vina. Nebo Zdislavy?“

„To není podstatné,“ mávl rukou Mauric, až zařinčel řetěz, kterým byl spoutaný. „Ona ho zabila!“

„Koho?“ nechápal Havel. „Tvého otce? Ten přece padl v boji!“

„Čert vem mého otce,“ zaječel Mauric. „Mého kocoura! Zdislava ho zabila. Sám jsem to viděl!“

Pan z Lemberka se na chvíli zarazil, jako by vzpomínal. Potom celkem nevzrušeně podotkl: „Vzpomínám si. S ním v náruči tvoje

matka spadla z hradeb do příkopu a přišla o život. Ten kocour se těžce zranil a měl veliké bolesti. Nakonec jsme ho museli utratit.“

„Zabila ho! Zdislava ho zabila!“ kvílel v hysterickém záchvatu Mauric. Kolem úst se mu objevila pěna. Mladík sebou trhal v křečích, potom zbledl a začal se dusit. Svíral pěsti, až mu zbělely klouby. Z nosu mu vytryskla krev. Svalil se na zem a chraptivě naříkal.

„Zešílel,“ tiše konstatoval Havel z Lemberka. Pak se obrátil na královské vojáky. „Odneste ho do vězení!“

„Myslím, urozený pane, že se dusí,“ namítl jeden z nich. „Neměli bychom zavolat lékaře? Bez ošetření to nevydrží!“

„Nikoho nevolej,“ chladně nařídil velmož. „Pokud si zaslouží milost, Bůh mu pomůže!“ Pak vstal a aniž se ohlédl, zamířil ke schodišti, vedoucímu do patra paláce.

Tiše vstoupil do hradní kaple. Na improvizovaném katafalku před oltářem ležela otevřená rakev. V ní spočívala mrtvá Beatrice. Bohatá černá hříva vlasů lemovala bledou tvář. Její drobné tělo bylo oblečené do nádherných šatů, které věnovala Zdislava. Na štíhlém prstu se skvěl zásnubní prsten s kamínkem, rudým jako krev.

Na zemi u rakve klečel Ota. Byl bledý, vyhaslým pohledem hladil mrtvou Beatrici. Když Havel z Lemberka vešel, ani se neohlédl. Snad ho vůbec neslyšel. Byl zabraný do svých myšlenek. Nemodlil se, nedokázal najít v modlitbě útěchu. Vzpomínal na černovlasou dívku a přemýšlel o životě a spravedlnosti.

Havel z Lemberka zůstal chvíli stát na prahu kaple a pozoroval Otu. Pak se vydal k němu. Poklekl na zem a tiše se pomodlil. Teprve potom se obrátil na Otu: „Je mi strašně líto, co se stalo. Zachránil jsi život mé Zdislavě a ta dívka se obětovala pro tebe.“

Panoš Ota mlčky přikývl. Neměl chuť mluvit s nikým.

„Kdybych neudělal chybu,“ pokračoval měkce Havel z Lemberka, „možná by žila. Moc se omlouvám. Budu se za ni do konce svého života modlit!“

„Nikdo už jí život nevrátí,“ vzlykl Ota, ale rychle setřel rukou slzy, které se mu draly do očí.

„Vím, že není nic, co by dokázalo zmírnit tvou bolest,“ řekl Havel po chvíli trochu rozpačitě. „Přesto bych ti chtěl dát něco, v čem bys

snad mohl někdy najít útěchu. Teď nebo v budoucnosti. Původně jsem si to chtěl schovat pro sebe, ale...," větu nedokončil. Vytáhl malou nádherně vyřezávanou krabičku z černého dřeva. Vtiskl ji panošovi do ruky, vstal a nápadně rychle odešel. Ota nebyl schopný se pohnout. Cítil, že zármutek je jako obrovský kámen, který ho tiskne k zemi. Nakonec přece jen sebral sílu a krabičku otevřel. Uvnitř ležel na červeném sametu nepatrný kousek, odlomený z trnu, pocházejícího z Kristovy koruny.

Mladík se vpíjel pohledem do zlomku svaté relikvie. Nemohl odtrhnout oči od zahnědlého dřeva, zašlého stářím. Nikdy nepřemýšlel o Kristově ukřižování a zmrtvýchvstání. Ale jedno si uvědomil. Utrpení provází lidstvo odnepaměti a úctu mrtvým prokážeme spíše dobrými skutky než planým truchlením.

Vstal, sklonil se nad rakví a naposledy políbil bledé rty drobné černovlásky. Potom opatrně zavřel černou krabičku s relikvií a pečlivě ji uložil do koženého váčku u svého opasku.

Venku zazněly fanfáry. Heroldi na cimbuří ohlašovali příjezd českého krále Přemysla II. Otakara.

XXXIV. KAPITOLA

Velmistr v bílém plášti s červenými kříži našitými na ramenou seděl u stolu a nepřítomně se díval na dveře, které posel za sebou zavřel. Ještě doznívaly jeho kroky, lámající se po kamenných stěnách hradní chodby. V třesoucích se rukách držel svinutý pergamen. Bál se, co v něm najde. Večer se má konat sabat. Místo Pierra Jardina

však dorazil list. Kdyby šlo všechno podle plánu, měl už mít vytouženou relikvii dávno zpátky. Zatracený Girolaimo, proč ji prodal! Co znamenal osud pár naivních albigenských, kteří si mysleli, že spasí svět, proti posvátnému mystériu?

Kostnatými prsty si chvíli třel kořen nosu. Ještě chvíli váhal, ale pak rázně zlomil pečeť. Byl přece voják a nebezpečí vždy čelil s otevřeným hledím. Na okamžik se mu před očima mihl obraz jeruzalémských hradeb, kolem nichž se tetelil rozpálený vzduch. Byly obsazené nevěřícími, kteří jim hrozili meči a kopími. On i jeho lidé umírali žízní a přece se cítili šťastní. První křesťané ve Svaté zemi! Odpoledne jediným útokem prorazili bránu a už druhého dne klečel spolu s rytíři své Rady u Kristova hrobu. Ještě teď cítil, jak mu po tvářích stékají slzy dojetí. Obraz zmizel. Velmistr vzdychl. Jak je to už dávno! Stopadesát? Ne stosedmdesát let! Když ho v Damašku otrávili, nechtěl zemřít. Tehdy miloval ještě život. Proto se vzdal Boha.

Rozvinul pergamen a v rychlosti přelétl text. Byl stručný. Pierre Jardine i jeho druh zemřeli, aniž získali trn z Kristovy koruny zpět. Klíč byl nenávratně ztracen! Ruka mu klesla a list vypadl na zem. I když začínalo léto, ucítil chlad. Stoupal od země a s neúprosnou naléhavostí se zmocňoval jeho těla. Chtěl vstát, ale nemohl. Pochopil, že to je konec. „Teď budu muset složit účet za vše, co jsem kdy udělal," uniklo mu bezděčně z úst. Stěna před ním se s prasknutím rozlomila a do jeho komnaty se valily rudé plameny. Každý z nich vypadal jako tvář. Obličeje lidí, které znal. Bál se setkání s nimi. Snad poprvé by nejraději utekl z boje. Ale už to nešlo. Ráno našli sloužící svého pána sedět v křesle. Byl mrtvý. To je ale nevyděsilo tolik jako to, jak ho smrt změnila. Obličej i ruce měl svraštělé, jeho včera ještě hladká tvář byla pokrytá vráskami. Ani nejstarší muž na panství nevypadal tak staře jako on. Připomínal prastarý vyschlý ořech. Nejhrůznější ale byla jeho ústa. Děsivý škleb vyschlých rtů odhaloval dlouhé, špičaté zuby. I když někteří radili, aby hned poslali pro inkvizici, ti rozumnější namítali, k čemu by to bylo, když už je pán stejně mrtvý.

Nakonec se sloužící rozhodli, že ho co nejrychleji pochovají. Stejně neměl žádnou rodinu, příbuzné ani přátele, tak nač čekat? Čím

rychleji bude v zemi, tím lépe. Když ho místní farář ukládal v prosté dřevěné rakvi do země, nastal problém. Jak jeho hrob označit? Nikdo si nepamatoval, jak byl jejich pán starý, ale s překvapením si uvědomili, že neznají ani jeho jméno. Byl to prostě urozený pán. Nikdo mu neřekl jinak. Teprve starý pekař z podhradí si vzpomněl, že jeho děd mu kdysi říkal, že jejich pán býval proslulým křižákem.

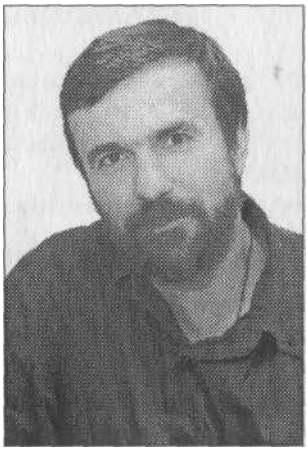
„Jak jen se jmenoval?“ bručel. „To víte, stará hlava.“

„To nám chceš namluvit, že náš pán žil už v době tvého děda? To by mu muselo být více než sto let!“

„Jak jen bylo to jméno?“ nevšímal si jich pekař. „Ano,“ vykřikl spokojeně, „už si vzpomínám, Gottfried z Bouillonu!“

„Ale ten přece velel první křížové výpravě,“ namítl farář. „To sis dědo popletl.“

S tupým plesknutím dopadla na dřevěnou rakev první hrst syrové hřbitovní hlíny.

PhDr. Vlastimil Vondruška, CSc.

Narodil se v roce 1955 v Kladně. Absolvoval studium historie a národopisu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze.

Působil v Československé akademii věd a v Národním muzeu v Praze. Vydal mnoho vědeckých studií z oboru dějin kultury a terminologický *Slovník starého zemědělského náčiní.*

Řadu let se věnoval popularizaci české historie (publikace *Památky národní minulosti, Katovny a mučírny, Tradice lidové tvorby, Církevní rok a lidové obyčeje, Život staré Šumavy.)*

V současné době se věnuje dějinám skla a sklářských technologií, publikoval knihu *České sklo - tradice a současnost* a encyklopedickou příručku *Sklářství.*

V Doksech u Máchova jezera založil sklárnu Královská huť, specializovanou na výrobu kopií historického skla. Za tuto činnost získal ocenění ministra kultury ČR. Pod literárním pseudonymem Jan Alenský vydal historické středověké detektivky *(Příběhy o úkladech a intrikách, Případ plzeňských mordů, Případ nešťastného šlechtice, Falešný tolar a Osudný turnaj).*

V roce 2002 vydal v nakladatelství MOBA úspěšný román *Dýka s hadem,* první ze série historických kriminálních příběhů, nazvané *Hříšní lidé Království českého.* V téže sérii vyjde letos ještě román *Záhada zlaté štoly* a mimo ni historický román *Mezi tiárou a orlicí.*